ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

სამაგისტრო პროგრამა თარგმნის თეორია და მთარგმნელობითი პრაქტიკა

წოწკოლაური ნინო

დეივიდ ბერნიზერის „ადამიანის უფლებათა დაცვის ეფექტური სტრატეგიები: პრევენცია და ინტერვენცია, ვაჭრობა და განათლება“

გამოცემულია 2001 წელს აშგეიტის საგამომცემლო კომპანიის მიერ
(I,II,III,IVდა V თავების) თარგმანი და თარგმანის ანალიზი

ნაშრომი შესრულებულია ფილოლოგიის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად

ხელმძღვანელები: პროფ. ნანა გაფრინდაშვილი
ფილოლოგიის დოქტორი: ლელა აბდუშელიშვილი

თბილისი
2019

ანოტაცია

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომის მიზანია დეივიდ ბერნიზერის წიგნის „ადამიანის უფლებათა დაცვის ეფექტური სტრატეგიები: პრევენცია და ინტერვენცია, ვაჭრობა და განათლება“ (I-V თავების) ქართულად თარგმნა და თარგმანმცოდნეობის თანამედროვე მოდგომების გათვალისწინებით ამ თარგმანის გაანალიზება.

თემის აქტუალობას და პრაქტიკულ ღირებულებას განსაზღვრავს ის გარემოება, რომ ქართველ მკითხველს გავაცნოთ ისეთი ნაშრომი, რომელშიც მოცემულია სხვადასხვა უფლებადამცველის მიერ ადამიანის უფლებების, როგორც უნივერსალური ადამიანური ღირებულებების, დაცვასთან დაკავშირებული სტრატეგიები.

ნაშრომის თეორიულ საფუძველს ქმნის მთარგმნელობითი ანალიზისათვის გამოყენებული თარგმანმცოდნეობითი და ლინგვისტური თეორიები და სხვადასხვა მკვლევართა ნაშრომები ამ სფეროში.

Annotation

The purpose of this master's thesis is to translate David Barnhizer's book "Effective Strategies for Protecting Human Rights: prevention and intervention, trade and education“ (I-V chapters) into Georgian and analyze this translation by taking into consideration modern translation studies.

The actuality and practical value of the topic determines the fact that the Georgian reader will introduce a work in which strategies, related to the protection of human rights as universal human values are given by the various human rights advocates.

The theoretical foundation of the thesis creates the translationary and linguistic theories used for translation analysis and the works of various researchers in this field.

სარჩევი

შესავალი..... 5

ადამიანის უფლებათა დაცვის დაცვის ეფექტური სტრატეგიები: პრევენცია და ინტერვენცია, ვაჭრობა და განათლება..... 7

1. ადამიანის უფლებების სტრატეგიები გამოძიებისა და „შერცხვენისათვის“, გლობალური რიტორიკის შეწინააღმდეგება, განათლება 8

2. ადამიანის უფლებათა დარღვევების აღრიცხვა აფრიკაში- მონიტორინგის, გამოძიებისა და ადვოკატირების ფუნქციები..... 21

3. ჟურნალისტთა მიზანში ამოღება ადამიანის უფლებების დარღვევებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გავრცელების თავიდან ასაცილებლად..... 35

დასკვნა..... 46

4. ადამიანის უფლებათა დარღვევების გამოძიება, ზოგიერთი მაგალითი ამ სფეროდან. 48

5. საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების, განსაკუთრებით კი ინტერნეტის გამოყენება ადამიანის უფლებების დაცვისა და ხელშეწყობისათვის, რომელიც მოიცავს დანაშულის შემჩნევას, ადრეულ სტადიაზე გაფრთხილებასა და პრევენციას1..... 61

დასკვნა..... 109

ბიბლიოგრაფია..... 111

დანართი 1

დანართი 2

შესავალი

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს დეივიდ ბერნიზერის მიერ გამოცემული წიგნის: „ადამიანის უფლებათა დაცვის ეფექტური სტრატეგიები:პრევენცია და ინტერვენცია, ვაჭრობა და განათლება“ პირველი ხუთი თავის თარგმანს და თარგმანის ანალიზს. სათარგმნელად შერჩეული წიგნი დაყოფილია 17 თავად. თითოეულ თავში განსაზღვრულია ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებული პრობლემები, პრობლემების განსაზღვრასთან ერთად მოცემულია ამ პრობლემების გადაჭრის გზები და სხვადასხვაგვარი სტრატეგიები, რომლებიც ეფუძნება ადამიანის უფლებათა დამცველებისა და აქტივისტების მრავალფეროვან გამოცდილებას. წიგნში განხილული საკითხების მნიშვნელობას, როგორც ამას თავად ავტორი განმარტავს, განაპირობებს იმ სტრატეგიული პერსპექტივების კომბინაცია, რომლებიც ეფუძნება იმ უფლება დამცველების კონკრეტულ ცოდნასა და გამოცდილებას, რომლებმაც მთელი თავიათი სიცოცხლე მიუძღვნეს ადამიანის ისეთი ფუნდამენტური უფლებების დარღვევის წინააღმდეგ ბრძოლას, როგორებიცაა წამება, არაადამიანური მოპყრობა, ქალთა მიმართ ძალადობა, გენოციდი, ექსპლუატაცია და სხვა.

სათარგმნელად აღებულ ნაშრომში წარმოდგენილი თემის აქტუალურობას განსაზღვრავს ის მზარდი ინტერესი, რომელიც უკავშირდება ადამიანის უფლებებს, რადგანაც ადამიანის უფლებები ეს არის მარადიული და უზენაესი ადამიანური ღირებულებები, ეს არის თანდაყოლილი უფლებები, რომელსაც კონსტიტუციაც კი არ ანიჭებს ადამიანს, იგი მხოლოდ სცნობს და იცავს მას. თუმცა დღესდღეობით ადამიანის უფლებები ირღვევა მსოფლიოს თითქმის ყველა ნაწილში. შესაბამისად, ადამიანის უფლებების დაცვა და მის დასაცავას გარკვეული სტრატეგიების შემუშავება უაღრესად მნიშვნელოვანია.

სათარგმნელად შერჩეული ნაშრომის მიზანს წარმოადგენს იმ მრავალსპექტრიანი გამოცდილების გაზიარება, რომელიც უფლებადამცველებმა შემოგვთავაზეს ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებთან დაკავშირებით, მაგალითების საფუძველზე მათ მიერ გამოვლენილია ის მიდგომები, რომლებიც ამართლებს და ისინიც რომლებიც არ ამართლებს. ნაშრომი დაყოფილია მიმართულებებად. პირველი მიმართულების მიზანია, ადამიანის უფლებათა დარღვევებზე მონიტორინგისა და გამოძიების

სტრატეგიების შემოთავაზება, ძლიერი საინფორმაციო და კომუნიკაციური საშუალებების, განსაკუთრებით კი ინტერნეტის მეშვეობით, რადგანაც ადამიანის უფლებათა დაცვის საქმეში ზუსტი და დროული ინფორმაცია არის შეუცვლელი მექანიზმი და არსებითი წინაპირობა ეფექტური საპასუხო მოქმედებისა, ადამიანის უფლებების დაცვის ხელშემწყობი ორგანიზაციების, ინდივიდების, მთავრობებისა თუ საერთაშორისო ინსტიტუტების მიერ. საპასუხო ინფორმაციის გამოყენება ადამიანის უფლებათა დარღვევებზე უნდა იყოს ზუსტი, დროული და ვერიფიცირებული. ინტერნეტი კი ამის მნიშვნელოვანი გარანტია. იგი ადამიანის უფლებათა დაცვის არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და ინდივიდუალურ აქტივისტებს საშუალებას აძლევს, რომ ვებგვერდებისა და ელფოსტების, როგორც უსწრაფესი საკომუნიკაციო საშუალების დახმარებით დაიცვან, როგორც ადამიანის უფლებები, ასევე დროულად გამოააშკარაონ დარღვევები და სიტუაციების აღმოჩენების კვალდაკვალ მიიღონ სათანადო ზომები.

ყურადღება გამახვილებულია, აგრეთვე ჟურნალისტების როლზე ადამიანის უფლებათა დარღვევების გაშუქების პროცესში, რომლის დროსაც, ხშირად ხდება ჟურნალისტთა მიზანში ამოღება, იმისათვის, რომ არ მოხდეს უფლებების დარღვევებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გავრცელება.

მეორე მიმართულებაში ადამიანის უფლებებთან მიმართებით განხილულია ვაჭრობისა და გლობალიზაცის რთული და ხშირ შემთხვევაში დაუძლეველი პრობლემები.

ბოლოს კი საგანმანათლებლო სტრატეგიებია განიხილული. საგანმანათლებლო ანალიზი ყურადღებას ამახვილებს იმ ადამიანთა განათლების არაერთგზის საჭიროებაზე, რომლებსაც მნიშვნელოვანი როლი აკისრიათ პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღებაში, ეს ანალიზი ასევე განიხილავს როგორც, იმ მოსამართლეებისა და პროკურორების ქცევას, რომლებიც კანონის ძალით ახორციელებენ უკანონო ქმედებებს, ასევე ყურადღებას ამახვილებს პოლიციელებისა და სამხედროების მიერ ჩადენილ დარღვევებზე.

ადამიანის უფლებათა დაცვის დაცვის ეფექტური სტრატეგიები: პრევენცია და ინტერვენცია, ვაჭრობა და განათლება

რედაქტორი: დეივიდ ბერნიზერი

კლევერლენდის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

აშგეიტი

დართმაუსი

1 ადამიანის უფლებების სტრატეგიები გამოძიებისა და „შერცხვენისათვის“, გლობალური რიტორიკის შეწინააღმდეგება, განათლება

დეივიდ ბერნიზერი

წინამდებარე თავში განხილული საკითხების მიდგომის სიძლიერეს განაპირობებს კონკრეტულ ცოდნაზე დაფუძნებული სტრატეგიული პერსპექტივების კომბინაცია, რომელიც შემოგვთავაზეს იმ ადამიანებმა, რომლებმაც მთელი თავიანთი სიცოცხლე მიუძღვნეს წამების დასრულების, გენოციდის, თავისუფლების თვითნებურად აღკვეთის, ქალთა მიმართ ძალადობის, სექსუალური სისასტიკისა და ექპლუატაციის გზით, მათი იძულებითი დამორჩილების წინააღმდეგ ბრძოლას. ამ თავში იკვეთება სამი ძირითადი მიმართულება. პირველი მიმართულება მოიცავს ადამიანის უფლებების პოტენციურ დარღვევებზე მონიტორინგისა და გამოძიების სტრატეგიებს, რომელიც გაუმჯობესებულია ძლიერი საინფორმაციო ტექნოლოგიების საშუალებით. ამ საკითხის ანალიზის ერთი ნაწილი შედის ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტის ხელმძღვანელის, ანა კუპერის ნაშრომში, რომელიც მთლიანად ეფუძნება ადამიანის უფლებათა დამრღვევებს, როგორც მთავრობებს შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ, ჟურნალისტების არიდებას მათი დანაშაულებრივი საქმიანობების მოწმეობისა და ნანახის მსოფლიოსთვის გადაცემისგან, რის გამოც ჟურნალისტებს ხშირად კლავენ, აწამებენ და აპატიმრებენ. მეორე ძირითადად ხაზს უსვამს ვაჭრობის გლობალიზაციის დაუძლეველი და რთული თანაკვეთის შესწავლას. მათ შორის, ადამიანის უფლებათა დარღვევების ტენდენციას, ანტიდემოკრატულ რეპრესიასა და ეკოლოგიურ ზიანს. ბოლოს კი საგანმანათლებლო სტრატეგიების მრავალფეროვანი სპექტრი განიხილება. საგანმანათლებლო ანალიზი ფუკუსირებას ახდენს არა მხოლოდ ფართო მასშტაბის ხალხთა განათლების არაერთგზის საჭიროებაზე, იმ ხალხისა, რომელთა მორალური აღშფოთება არსებითია იმისათვის, რომ ჩამოყალიბდეს შეუპოვარი პოლიტიკური ნება, რომელიც საჭიროა გადამწყვეტი ზომების მისაღებად, რათა თავიდან იქნას აცილებული დარღვევები და მოხდეს დაპატიმრება და დასჯა იმ შემთხვევაში, როცა პრევენცია არ ამართლებს, ეს ანალიზი აგრეთვე განიხილავს იმ მოსამართლეების და პროკურორების

უკანონო ქმედებას, რომლებიც მოქმედებენ კანონის ძალით, ასევე ადამინის უფლებათა პოტენციურ დამრღვევებს, როგორიცაა, პოლიცია და სამხედრო.

ამ წიგნის მთავარი პრინციპი იმაში მდგომარეობს, რომ ჩვენ ახლა გვაქვს მნიშვნელოვანი გამოცდილება ადამიანის უფლებების დარღვევებზე,- ხშირ შემთხვევაში, ჩვენ სუსტ და დაგვიანებულ მცდელობების შეზღუდვებზე, რომ თავიდან იქნეს აცილებული დარღვევები, და აეკრძალოთ იმ პირებს უფრო უარესი ბოროტმოქმედების ჩადენა , რომელსაც ისინი აუცილებლად განახორციელებდნენ , რომ არა შიში შესაძლო სანქციებისა. იმ ფართოსპექტრიანი გამოცდილებებიდან გამომდინარე, მაგალითების საფუძველზე უკვე შესწავლილია ის მიდგომები რომლებიც ამართლებს და რომლებიც არ ამართლებს. სტრატეგიული ანალიზი მოიცავს იმის საჭიროებას, რომ სიღრმისეულად გავიგოთ, თუ როგორ შეიძლება იმუშაოს სისტემამ უფრო ეფექტურად ადამიანის უფლებათა დარღვევების თავიდან ასაცილებლად და იმ გზების შესამუშავებლად რითაც, თუკი ამ დარღვევების სრულიად აღმოფხვრა ვერ მოხერხდება მინიმუმამდე მაინც იქნეს დაყვანილი. ამის გასაკეთებლად საჭიროა ჰუმანიტარული მისია საუკეთესო სტრატეგიების იდენტიფიცირებისა და უფლებათა დამრღვევებისათვის სანქციების გასატარებლად.

ადამიანის უფლებების დაცვა გულისხმობს პრევენციასა და გამოაშკარავებას, ასევე რეაგირების მოხდენას მსხვერპლთა დასახმარებლად და ბოროტმოქმედებებისგან განადგურებული საზოგადოებისათვის რეაბილიტაციის პროცესში თანადგომის გაწვას. ეს კი მოითხოვს აშკარა ყურადღებას , ძლიერ მოქმედებასა მყარ პოლიტიკურ ნებას, რათა უზრუნველყონ უწყვეტი მხარდაჭერა ასეთ მოქმედებებზე და ზეწოლა მოახდინონ ამგვარი გადაწყვეტილების მიმღებ პოლიტიკოსებზე. იგი აგრეთვე მოითხოვს რესურსების გადანაწილებას იმ სხვადასხვა დონის შესაბამისად, რომელიც მიმართულია ადამიანის უფლებათა დარღვევის ასაცილებლად, დაზარალებული საზოგადოების რეაბილიტირებისა და ამ უფლებათა დამრღვევებისათვის სანქციების დასაწესებლად. ადამიანის უფლებათა დაცვა მოითხოვს შესაძლებლობასა და სურვილს, რომ შემოიღონ გონივრული და შესაფერისი სანქციები, ასევე ახდენს პოლიტიკური ნების სტიმულირებას, რომელიც საჭიროა ამ სანქციების უზრუნველყოფისა და განხორციელებისთვის. სათანადო სანქციებით „საქმის ბოლომდე მიუყვანლობის“

უუნაროობა ასუსტებს არასამხედრო სანქციების მთლიან სისტემას. რა თქმა უნდა, თავდაპირველი შერჩევა არასათანადო და არაჯეროვნად მიზანმიმართული არასამხედრო სანქციებისა თავისთავად წარმოადგენს რთულ სტრატეგიულ პრობლემას, მაგალითად, როგორიც არის სანქციების გამოყენება ერაყში სადაც შედეგები დგება ჩვეულებრივ ადამიანებზე, რომლებიც უუნაროონი არიან შექმნან საკმარისი ოპოზიციური ძალა იმისათვის, რომ ზეგავლენა მოახდინონ რეალურ სამიზნე-სადამ ჰუსეინზე.

როდესაც კონკრეტული და დეტალური მოქმედებები და სტრატეგიები მოითხოვება, შთამბეჭდავი განცხადებები ნებას რთავს პოლიტიკურ ლიდერებს რომ მაღალ ნოტაზე გამოაცხადონ თავიანთი ვალდებულებები საერთაშორისო ფორუმებზე, მაშინ როცა მათი ქვეყნის შიგნითა ქცევები ჯერ კიდევ უცვლელი რჩება. იმის დაჟინებით მტკიცება, რომ ეროვნული მოხელეების მიერ სხვების ჩაგვრას ძლიერი შედეგები მოყვება, შეიძლება მხოლოდ მიამიტობა იყოს. მაშასადამე, მნიშვნელოვანია იმ ფაქტის ყურადღებაც, რომ თუ „დოკუმენტების სისტემას“ გადავხედავთ ბევრი ქვეყანა და კერძო სექტორში მომუშავე მოხელეები შეიქმნა იმისათვის, რომ ეწარმოებინათ ადამიანის უფლებათა დაცვის ვალდებულებები. იმ „ვუალის“ ჩაწვდომა რომლითაც ინიღბება მთავრობა ადამიანის უფლებების ხელშეკრულებების ტერმინის ქვეშ სასიცოცხლოდ აუცილებელია პიტერ ტაკირამბუდეს მიხედვით. გულახდილები რომ ვიყოთ მოხალისეთა კოდექსების უუნარობა ან/და მსუბუქი საკანონმდებლო ნორმები აყალიბებს ადამიანის უფლებათა დამრღვევების პოტენციურ ქცევას.

დაკვება, მონიტორინგი და „შერცხვენა“

ადამიანის უფლებების დაცვის სფეროში სიძლიერის აუცილებელი ხარისხის მიღწევა მოითხოვს ჩვენი შესაძლებლობების გაზრდას ბევრ დონეზე.ეს გულისხმობს ჩვენი შესაძლებლობების გაუმჯობესებას, დარღვევების მონიტორინგისა და გამოძიების დროს. ეს კრიტიკული ფუნქციები აღწერილია პიტერ ტაკირამბუდეს, ანა კუპერის, ჯეისონ კლეის, ქრისტოფერ დეკერის და ედვარდ ჰალპინის მიერ. მაგრამ ადამიანის უფლებების ძლიერი დაცვა, ასევე მოითხოვს იმის გარანტიას, რომ ადამიანის უფლებების სასამართლოში განხილვები შეიძლება ცენტრალიზებულად მოექცეს

მკვეთრად გაზრდილი საერთაშორისო სავაჭრო რეჟიმის ნორმებში. რომელიც, ამჟამად ჰუმანიტარულ შეხედულებების იგნორირების გამო, საფრთხის ქვეშ იმყოფება, იმისათვის, რომ მიღწეული იქნას მზარდი სავაჭრო ეფექტიანობა. მარიანა მოლმანის, მალინი მერას ,დეივიდ ბერნიზერის, ფრანკ გარსიასა და ჟორჟ ვარელას „თავებში„ სწორედ ამ შეხედულებებზე ხდება ყურადღების გამახვილება. თუ გლობალიზაცია და თავისუფალი ბაზარი მუდმივი ზეწოლის ქვეშ იმყოფება, როგორც ამჟამად ჩანს რომ არის, დროა, რომ ისინი მოვაქციოთ ღიაობისა და გაძლიერებული დემოკრატიზაციის რიტორიკაში, რასაც მათი ადვოკატები ხშირად იყენებენ ფართო მასშტაბიანი საბაზრო ეკონომიკის ცვლილების გასამართლებლად. მიზანშეწონილია იმის მოთხოვნაც, რომ სავაჭრო რეჟიმი იყენებდეს იმ ძალასა და გავლენას რომელიც უფლებას მისცემს თავის ინსტიტუციონალურ მოხელეებს რომ გააფართოვონ ეკონომიკური აქტივობები და გაზარდონ ფინანსური ინტეგრაცია, როგორც მექანიზმი რომლის საშუალებითაც დაცულნი იქნებიან ის პირები რომელთა უფლებებიც უხეშად დაირღვა და ამ უფლებათა დამრღვევები კი დაისჯებიან ან შემაკავებელი ზომები იქნება მიღებული მათ წინააღმდეგ. სხვა შემთხვევაში გლობალიზაციის რიტორიკა მეტი არაფერია თუ არა გაფრთხილება და ხელახლა შეფუთუთული სიკეთის პროპაგანდა, რომელიც ხანგრძლივი პოლიტიკური დისკურსით ხასიათდება შეერთებულ შტატებში.

არსებობს ადამიანის უფლებათა ეფექტური სისტემის ჩამოყალიბების რამდენიმე გასაღები. ადრეულ სტადიაზე დარღვევების გამოაშკარავება და ოფიციალური გაფრთხილების მიცემა კრიტიკულია. ამის განხორციელების სტრატეგიებს გვთავაზობენ ტაკირამბუდე და ჰალპინი. მნიშვნელოვანია , რომ ინტერვენციის პროცესი დაიწყოს და უმალვე მოხდეს ზეწოლა უფლება დამრღვევების მიმართ იქამდე, სანამ უარესი ძალადობები აღმოცენდება. ეს აშკარად რთულია ბევრ შემთხვევაში, რადგანაც ჩვენ შეიძლება არ ვიცოდეთ მოსალოდნელი პრობლემების შესახებ ადრეულ სტადიაზე ან/და იმ დროისთვისაც კი, პრობლემა შეიძლება იყოს ძალიან აშკარა და დიდი. მაგრამ, ის მოცემული ტრაგედიები, რომლებიც დატრიალდა კამბოჯაში, რუანდაში, კოსოსვოში, ბოსნიაში, ჩეჩნეთსა და სხვა ბევრ ქვეყანაში უდანაშაულოდ ყოფნის უფლებას აღარ გვაძლევს. რუანდის მაგალითზე, რეისონის და დრამბლინის მიერ მოცემული ანალიზის თანახმად, სამწუხაროდ ერთი რამ ცხადად იკვეთება, ჩვენ შედარებით

ადრეულ ეტაპზევე ვიცოდით რა ხდებოდა, თუმცა უბრალოდ არაფერი მოვიმოქმედეთ ამ მკვლელობების შესაჩერებლად. როგორც რიჩარდ გოულდსტოუნი აკვირდებოდა აფრიკელად ყოფნის პერსპექტივებიდან გამომდინარე დიდი ძალაუფლების მქონე პირებმა იქამდე არაფერიც არ მოიმოქმედეს, სანამ გენოციდი ხელახლა არ დაბრუნდა ევროპაში. გამოძიების, მონიტორინგის და ზეწოლის მოხდენის დრო, სამხედრო ძალის გამოყენებისაც კი მანამდე იყო, სანამ კოსოვოსა და აღმოსავლეთ ტიმორის ტრაგედიები დატრიალდებოდა. ეს მოითხოვს რომ ჩვენ წინასწარ განვჭვრიტოთ შესაძლო შედეგები და მივიღოთ ზომები იქამდე სანამ დარღვევები გაგრძელდება. წინასწარი ზომების მიღება იმისათვის, რომ თავიდან ავიცილოთ პოტენციური კრიზისი, არის ერთ-ერთი იმათგანი, რასაც სინამდვილეში არც ისე კარგად ვაკეთებთ. ამის სანაცვლოდ ჩვენი პოლიტიკური სისტემა იცდის იქამდე, სანამ პრობლემა, კრიზისად ბოლოს კი ტრაგედიად არ გადაიქცევა, იქამდე სანამ პოლიტიკური ლიდერებს არ გაუჩნდებათ კეთილი ნება, რომ იმოქმედონ.

ინტერნეტი უზრუნველყოფს სადაზვერვო შეკრების სისტემას, რომელიც შორს არის იმისგან, რასაც ისტორიულად თითქმის ნებისმიერი ხელისუფლება ფლობდა რეალურად, რომ აღარაფერი ვთქვათ რიგით მოქალაქეებზე. ის უზრუნველყოფს რეალურ დროში კომუნიკაციას, თავისუფალ საჯაროობას, ინფორმაციის გავრცელებასა და შიდა ორგანიზაციულ ქსელს. სადაზვერვო შეკრება, ინფორმაციის გავრცელება და ქსელი შექმნილია, ფართო მასშტაბიანი მოქმედებებისთვის, საჯარო ინტერესების გათვალისწინებით. შედეგად, ეს კონკურენტუნარიანი თამაში ადამიანის უფლებათა აქტივისტებსა და მათ მოწინააღმდეგეებს შორის განუზომლად შეიცვალა. ეს ნახსენებია ტაკირამბუდეს მიერ მონიტორინგის დროს სატელიტური ფოტოების გამოყენების აღწერაში. ანა კუპერის მიერ ჟურნალისტთა კომიტეტის დაცვის საქმის განხილვაში და ჯეისონ კლეის ანალიზში, რომელიც ეხება იმ შეცვლილ პირობებს, რომლის დროსაც ადამიანის უფლებათა დაცვის მონიტორები მუშაობენ ახალი ტექნოლოგიების საშუალებით. მაგრამ ადამიანის უფლებათა დამცველებს უწევთ უფრო მეტის გაკეთება იმისათვის, რომ აიღონ სრული უპირატესობა თავიანთ ახალ საინფორმაციო ტექნოლოგიებზე. ამ საქმის შესწავლის ზოგიერთი გზა სიღრმისეულად არის აღწერილი ედვარდ ჰალპინის მიერ , რომელიც გვიჩვენებს თუ როგორ შეიძლება იქნას

გამოყენებული საინფორმაციო ტექნოლოგიები და ინტერნეტი ადამიანის უფლებათა კონტექსტში. ხოლო, საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენება იმისათვის რომ შექმნან და შემდგომში შეინარჩუნონ დეტალური ჩანაწერები კოსოვოში დარღვევებზე, აღწერილია კრისტოფერ დეკერის მიერ.

ამ მხრივ მნიშვნელოვანია ის, რომ საინფორმაციო ტექნოლოგიებმა შეცვალა ის წესები, რომლებიც დაკავშირებულია ძლიერი ინსტიტუტებისა და მთავრობების ქცევასთან. ისეთი დაწესებულებები როგორიცაა: მსოფლიო ბანკი, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია და საერთაშორისო სავალუტო ფონდი, მიჩვეულნი არიან გამჭირვალე პროცესების გარეშე მოქცევას და ბევრ ეროვნული მთავრობასთან ერთად, ისინი თავიანდ სასურველ გადაწყვეტილებებს აღწევენ დახურულ კარს მიღმა, ან ფრთხილად შერჩეული ინტერესებით ხდება მონაწილეების ჩართვა გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში. მათ აქვთ ხანგრძლივი მოლოდინები თავიანთი კეთილგანწყობისა და გამოცდილების. ინტერნეტში მრავლადაა ისეთი ინფორმაცია, რომელიც თვალებში ნაცარს გვაყრის და შორდება გადაწყვეტილების მიმღებ პირებს. ეს უფლებას აძლევს აქტივისტებს მოახდინონ ადრეული ჩარევა ინსტიტუციების გეგმებზე და გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე, იმ გზებით რომელიც გამოიწვევს პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღებასა და იძულებას, რომ ეს საკითხები თავიანთ დღის წესრიგში დააყენონ.

გლობალიზაცია, ვაჭრობა და ადამიანის უფლებები

გლობალიზაცია, ვაჭრობა და ადგილობრივი მოსახლეობისა და მცირე თემების უფლებების დაცვა, ერთმანეთს არ შეესაბამება, ეს მნიშვნელოვნად გამოწვეულია სრულიად განსხვავებული ინტერესებით, რომელიც ემსახურება ნებისმიერი ქვეყნის მთავრობების რეალურ ინტერესებს. უფრო მეტიც, არსებობს განხეთქილება კაპიტალის მქონე ელიტარულ წრეებსა, რომელებიც თითქმის ყოველთვის აკონტროლებენ ქვეყნების უმეტესობას და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის, რომელებიც ცხოვრობენ უფრო მეტად სოფლებში და სანაპირო ზოლზე. ბევრ ქვეყანაში და, განსაკუთრებით, ბევრ განვითარებად ქვეყნებში, საფინანსო, საგარეო ვაჭრობისა და ეკონომიკური განვითარების სააგენტოები უფრო ძლიერი და გავლენიანები არიან, ვიდრე ისინი,

რომლებიც პასუხისმგებლები არიან გარემოს დაცვასა და სოციალურ საკითხებზე. მაგრამ უთანასწორობა იმ ფაქტითაც არის განპირობებული, რომ უცხოური ვაჭრობა, ფინანსები, ბუნებრივი რესურსების ექსპლუატაცია და ეკონომიკური განვითარება არსებობს იქ, სადაც შეიძლება ფული გაკეთდეს და გარიგებებიც შუამავლობით დაიდოს. ისინი, ვინც ცდილობენ შეინარჩუნონ არსებული სიმდიდრე, ან წვდომა ჰქონდეთ შესაძლებობებზე, რომ გაზარდონ თავიანთი რესურსები სავარაუდოა, რომ მიისწრაფიან იმ სამინისტროებისაკენ რომლებიც ფულსა და ფინანსურ შესაძლებლობებს აკონტროლებენ, ვიდრე იმათკენ, ვინც პასუხისმგებელია გარემოსდაცვასა და სოციალურ კეთილდღეობაზე. განსხვავებული ტიპის სააგენტოების ძალაუფლებისა და გავლენის უხეში უთანასწორობა ნიშნავს იმას, რომ კანონები მიმართული ან იგნორირებული იქნება ძირითადად ინტერესთა სფეროს გავლენის მიხედვით. ღარიბ ხალხს აქვს სწავლების, წარმომადგენლობის და ხმის ამოღების უფლების ნაკლებობა. მათი ინტერესები თითქმის ყოველთვის იქნება დაქვემდებარებული იმ ჯგუფებზე, რომლებიც მართავენ ქვეყანას.

ბევრი რამ გაკეთდა ინფორმაციაზე დაფუძნებული ეკონომიკისა და გლობალური მასშტაბის ეკონომიკური კონკურენციის ცვლილებებისათვის. უხილავი ეკონომიკის მოხელეები დაჯილდოვებულები არიან იმ ძალებით, რომლებსაც ბევრი ეროვნული მთავრობა ფლობს. საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და ეკონომიკური მასშტაბების მეშვეობით, დიდი და ძლიერი ინსტიტუტების შესაძლებლობების ფარგლებში ხდება კვანტური ცვლილებები, წყაროების კონცენტრირებისა და მობილიზების მიზნით. მათ შეუძლიათ, გამოიყენონ თავიანთი გლობალური ძალაუფლება, რათა მანიპულირება მოახდინონ ეროვნული პოლიტიკის შექმნაზე, ზეგავლენა იქონიონ როგორც კორუფციულ,ისე პატიოსან პოლიტიკურ ლიდერებზე, და თავიანთი აქტივობების ბაზები და წყაროები მართონ თავისუფლად. თუ ისინი უფრო კარგ გარიგებებს სხვაგან ხედავენ ან თუ მათი აღიარების მცდელობას ეწინააღმდეგებიან. ამგვარმა ცვლილებებმა კაპიტალის საქმიანობის მასშტაბით, სიჩქარითა და მობილურობით, ისე გარდაქმნა ეკონომიკური მოხელეები, რომ რომ მათი ქმედებები დიდწილად უპასუხისმგებლოა. ეს ტრანსმუტაცია ინფორმაციული სისტემებით და კაპიტალის მობილიზებით ნიშნავს იმას, რომ იმ ქვეყნებისთვის, რომლებსაც სურთ მონაწილეობა მიიღონ სრულად გლობალურ

ბაზარზე, ეროვნული სუვერენიტეტის ტრადიციული ფორმები გახდა ექსცენტრიული გადმონაშთები.

„თავისუფალი ბაზრის გლობალიზაციის“ დამცველები კამათობენ იმ საკითხზე, რომ დემოკრატია კი არ ვითარდება, არამედ, მისი ცნება საფრთხის ქვეშ დგას. იმ მასშტაბის მიერ რომლსაც უზარმაზარი ძალის მქონე უპასუხისმგებლო ეკონომიკური გიგანტები მართავენ ასევე ინსტიტუტების იმ თანაბარი მასშტაბების მიერ, როგორიც არის მსოფლიო ბანკი, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი და მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია. ის ცვლილება, რასაც გლობალიზებული ეკონომიკურ/პოლიტიკური სისტემა ანხორციელებს, შერწყმულია ადამიანის უფლებების არსთან. მეორეს მხრივ ბაზარზე ორიენტირებული ქცევა არ არის დადებითი ღირებულებების ბირთვი. ის ფუნქციონირებს საკუთარი თავისათვის, იმისათვის რომ მიაღწიოს მოგებასა და კონკურენტუნარიან ძალას, მაშინ, როცა ის აყალიბებს გარემოს, რომელშიც ის ფუნქციონირებს იმისათვის, რომ მიაღწიოს თავის მიზანს. თავისი თავის გადასარჩენად თავისუფალი ბაზარი ავტომატურად დაარღვევს ადამიანის უფლებებს. სხვაგვარად მოქცევა მოითხოვს საკომპენსაციო სტიმულს, რომელიც უზრუნველყოფს და ფორმას აძლევს ბაზრის მონაწილეთა ქცევას . ეს მოითხოვს ძლიერ საჯარო და კერძო ინსტიტუტებებს, რომლებიც შეიქმნენ იმისათვის, რომ წინააღმდეგობა გაუწიონ მთავრობების, კორპორაციებისა და მრავალფუნქციური ინსტიტუტების ანტიდემოკრატიული ქცევას.

ასეთი ძლიერ დაპირისპირებული ინსტიტუტები ხდებიან კრიტიკულები, როდესაც საქმე ეხება გლობალური ეკონომიკური სისტემის დაცვას და სისტემის ჩამოყალიბება ხდება იმგვარად , რომ დაწინაურდეს სოციალური საქონელი. ეს საჭიროა, იმისათვის,რომ გლობალური ეკონომიკური სისტემის ძლიერი საჯარო და კერძო ინსტიტუტები მოქმედებენ ნებისმიერი ქვეყნის მოქალაქეების კონტროლის გარეშე. ისინი იღებენ გადაწყვეტილებებს, ქმნიან პოლიტიკას, ახორციელებენ ისეთ ქმედებებს რომელსაც არასდროს დათანხმდებოდნენ რომელიმე კონკრეტული ერის მოქალაქეები. მაშინ როცა ისეთი ქვეყნის არჩეულ წარმომადგენლებსაც კი , როგორიცაა შეერთებული შტატები აქვთ მხოლოდ პატარა ხმის უფლება საერთაშორისო ინსტიტუტების გადაწყვეტილებებში-ვიდრე იმათ ვინც ფორმალურ და სუსტად არიან

დაკავშირებული და მოქმედებენ საკანონმდებლო თანხმობით კონკრეტული ხელშეკრულების პირობებით, რომლითაც განისაზღვრება უფლებამოსილება. ამას შედეგად მოყვება ის, რომ პოლიტიკური კონტროლისა და მოქალაქეთა ჩართულობის მექანიზმები გადაწყვეტილების მიღებაზე, რომელიც ყველაზე ფუნდამენტური გზით ახდენს ზეგავლენას მათ ცხოვრებაზე ხდება სულ უფრო და უფრო შორეული. ეს საკითხი სხვადასხვანაირად არის განხილული გარსიას, მოლმანის, ვარსელას ბერნიზერის და მერას მიერ.

არც ერთი რეგულარული კომპლექტი სახელმწიფო და მარეგულირებელი ორგანიზაციებისა არ არის ნებადართული მასიური საჯარო და კერძო ძალების გაზრდის დაბალანსებისთვის. თუმცა, ინტერნეტი გარკვეულწილად გვაძლევს იმის იმედს, რომ მას შეუძლია შექმნას ასეთი მოწყობილობა. მაგრამ ინტერნეტის პოტენციალი არის გამოძიების გაუმჯობესება და არასამთავრობო ორგანიიზაციებსა და ინდივიდუალური მოქალაქეებს შორის ინფორმაციის გაზიარება და მობილიზაციის შესაძლებლობები, ვიდრე მთავრობების და მრავალმხრივი ორგანოების. ეს მნიშვნელოვანი საშუალება გახდა ამგვარი ინსტიტუტებისთვის გადაწყვეტილების მიღების გამჭირვალობის ზრდისთვის.

გაზრდილი და განვითარებული ეკონომიკური ინვესტიციების შედეგი ღარიბ ქვეყნებში სავარაუდოდ ქმნის ნაკლებად ხელსაყრელ პირობებს არაეფექტური, კორუფციული ან/და ანტიდემოკრატიული მთავრობებისათვის, რომლებიც ახლა ამტკიცებენ, რომ უფრო დიდი საერთაშორისო დაკვირვებით მოქმედებენ. გარკვეულწილად, ეს არგუმენტი წარმოადგენს ილუზიას. განვითარებადი ქვეყნების მთავრობები იმყოფებიან გაძლიერებული ზემოქმედებების ქვეშ ძლიერი ინდუსტრიების მიერ. განსაკუთრებით ისინი ვინც ჩართულები არიან სამეწარმეო და მომპოვებელ აქტივობებში. ასეთი ქვეყნებისთვის დამახასიათებელია სუსტი კანონები, ცუდად დაფინანსებული და ნაკლებად ეფექტური სამთავრობო დაწესებულებები. გლობალიზაციის პროგრესირებისას ხდება ბიოლოგიური მრავალფეროვნების უფრო და უფრო დიდი დეგრადირება და ძირძველი საზოგადოების ხშირი დაშლა, ამ კომერციული აქტივობების პირდაპირ შედეგს წარმოადგენს ამ შორეული და ხელუხლებელი ტერიტორიების თანდათანობით მითვისება. იმის ნაცვლად ცხოვრება

გახადონ ყველასათვის უკეთესი, იზრდება განსხვავებები შედარებით სიმდიდრესა და შემოსავლებში, ჯამრთელობისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების ხელმისაწვდომობისთვის "მდიდრებსა " და "ღარიბებს " შორის, როგორც ეროვნებებში, ასევე განვითარებულ და განვითარებად ქვეყნებში.

როგორ ზემოთ შემოგთავაზეთ, გლობალიზაციის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შედეგი მდგომარეობს მთავრობებთან დაკავშირებულ დიდი ბიზნეს საწარმოების მზარდ ძალაში. ამ ძალასთან დაკავშირებული ცვლილების შედეგი იყო ზეწოლა ფინანსურად სუსტ მთავრობებზე, ფინანსური ბაზრებისა და საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისაგან. ამ ზეწოლამ, როგორც ბევრი დაობს შედეგად დაზარალებულ ქვეყნებში არსებითი სოციალური ხარჯების შემცირება ან/და უსამართლო შეზღუდვა გამოიწვია. ნათელია რომ სოციალური გარანტიები დაჩრდილა სავაჭრო გლობალიზაციამ. ეს სულ მცირე სიმბოლურად ხასიათდება მიუწვდომელი და არადემოკრატიული პროცედურებით, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციებსა და სხვა ძირითად ეკონომიკურ და ფინანსურ ინსტიტუტებში.

მისი შინაგანი ხარვეზების და უამრავი უსამართლობის მიუხედავადაც კი, გლობალიზაციის პროცესები ხშირ შემთხვევაში სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. მაშასადამე, გამოწვევა მდგომარეობს იმაში თუ როგორ ჩამოვაყალიბოთ მისი ინსტიტუტები, ისე რომ ისინი იყვნენ უფრო სამართლიანები და უფრო ჩართულები და როგორ უნდა გავიგოთ გლობალიზაციის დინამიკა უფრო ეფექტურად რათა გამოვიყენოთ მისი ტერმინები და პირობები ზეწოლის საშუალებად, რომ თავიდან ავიცილოთ ადამიანის უფლებების ბოროტად გამოყენება და რომ დავაკისროთ სანქციები უფლებადამრღვევებს. სათანადოდ გაგებული გლობალიზაცია წარმოადგენს ახალ შესაძლებლობებს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული პრობლემების მისამართით. იგი წარმოადგენს გაფართოებულ შესაძლებლობებს ადამიანის უფლებათა სფეროში, მთავრობებს შორის, ისევე როგორც ფართოდ გავრცელებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის. ეს საშუალებას აძლევს ინფორმაციისა და ტექნოლოგიის ნაკადის ზრდას, რომელიც საჭიროა ადამიანის უფლებების დაცვის საფრთხეების იდენტიფიცირებისა და სათანადოდ რეაგირებისათვის. ამ ინფორმაციის ნაკადის მეშვეობით მიიღწევა ბევრად უფრო მეტი გამჭირვალობა, რომლის დროსაც ადამიანის

უფლებათა დამრღვევებს ექმნებათ უფრო დიდი სირთულეები თავიანთი ქმედებების ამსახველი ინფორმაციის ჩახშობის დროს.

გლობალიზაციის მიერ შემოთავაზებული ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი შესაძლებლობა, არის ის , რომ მან შექმნა უპრეცედენდო ბერკეტი ბაზარზე სამომხმარებლო ძალაუფლების აღსაკვეთად, რათა ზეგავლენა მოახდინოს კორპორაციულ ქცევებზე(მაგალითად, სამხრეთ აფრიკაში). თუ ამის შეჩერება ვერ მოხდება, მაშინ სტრატეგიების ბრძენმა შემმუშავებლებმა უნდა გაიაზრონ გლობალიზაცია, ვაჭრობა და ფინანსები და შეისწავლონ ის, თუ როგორ უნდა გამოიყენონ მისი ძალის ბერკეტები. ამ ახალი ძალის მნიშვნელოვანი ნაწილი შეეხება ინფორმაციული ტექნოლოგიების უნარიანობას. დღესღეობით არასამთავრობო ორგანიზაციებს აქვთ მყისიერი საკომუნიკაციო შესაძლებლობები ბევრ ეროვნულ მთავრობებს მიღმა. ჩადენილი ქმედებები, რომლებიც უხილავი რჩებოდა მსოფლიოსთვის, ახლა შეიძლება აღმოჩენილი იქნეს რამდენიმე დღესა თუ საათშიც კი. ადამიანის უფლებების დაცვის სტრატეგიების სასიცოცხლო ნაწილი უნდა აგრეთვე მოიცავდეს ინტერნეტის გამოყენებას, როგორც ერთ-ერთ იარაღს გამოძიების, ორგანიზებისა და უფლებების დაცვისათვის.

საგანმანათლებლო და სასწავლო სტრატეგიები

საგანმანათლებლო და სასწავლო სტრატეგიები განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ადამიანის უფლებების ეფექტური დაცვისათვის. ეს უწყვეტი ძაფი ორივე თავშია განხილული, თუმცა უფრო მკაფიოდ გამოყოფილია მეორე თავში. ნებისმიერი რეალური შემაკავებელი ძალის ნაკლებობა, რომელიც წარმოქნილია ადამიანის უფლებათა ნორმებისა და კანონებისაგან, უფრო ნათელი ხდება, როდესაც ჩვენ ვუშვებთ, რომ რამდენიმე სწავლულს შეუძლია დაეთანხმოს დანაშაულის პრევენციის სტრატეგიების ეფექტიანობას. თუნდაც მოიაზრებოდეს სისხლის სამართლის ეროვნული სისტემის თვითმართველობის კონტექსტში. ეს კავშირი კიდევ უფრო ბუნდოვანი და დასუსტებული ხდება, როდესაც ჩვენ საერთაშორისო ასპარეზზე ვინაცვლებთ და ეროვნული მოხელეებისაგან მოველით, რომ მათ გაიაზრონ და თავი შეიკავონ ომის დანაშაულებების პოტენციური ჩადენისაგან და ადამიანურობის წინააღმდეგ ჩადენილი

დანაშაულებების პასუხისმგებლობა დააყენონ სხვა ქვეყნებთან კოალიაციაში. ეს გვთავაზობს, რომ თუმცა, პოტენციურად საჭირო პრევენციული სტრატეგიები უკანასკნელი და თავგანწირული არჩევანია, რომელიც ფერმკრთალია წინაპირობების და ადრეული ჩარევის მეთოდებთან შედარებით- ისევე როგორც განათლება პირველი ინსტანციის დარღვევების თავიდან ასაცილებლად.

ეს საგანმანათლებლო და სასწავლო სტრატეგიები თუმცაღა უბრალოდ არ არის მიმართული ხალხის ზოგად განათლებაზე ადამიანის უფლებათა იდეალების მნიშვნელობასთან დამოკიდებულებაში. როგორც მინიმუმ, მნიშვნელოვანია განათლებისა და სასწავლო სტრატეგიის ფოკუსირება მრავალფეროვან განსხვავებულ საარჩევნო ოლქებში, რომლებიც ან ზრუნავენ ანდაც პირიქით ზღუდავენ ჩვენ შესაძლებლობებს, რომ დავიცვათ ადამინის უფლებები. ეს განსხვავებული ოლქები აერთიანებს, პოტენციურ დამრღვევებს, მონიტორინგს,გამომძიებლებს და რელიეფის პროვაიდერებს. ამის მნიშვნელოვანი მაგალითი გვხვდება ერიკ კარლსონის აღწერაში, სადაც ის საუბრობს თავის გამოცდილებაზე, როდესაც ის წვრთნიდა ჯარისკაცებს შეერთებული შტატების არმიაში, ამერიკის სადაზვერვო სკოლაში.

ადამიანის უფლებების სწავლება მიზნად ისახავს პოტენციური უფლებადამრღვევების დარწმუნებას, რომ მოიქცნენ უფრო მეტად ჰუმანურად- ჯერ ერთი იმიტომ, რომ ასე მოქცევა სწორია, ან უფრო მეტად იმიტომ, რომ არსებობს მაღალი ალბათობა, რომ სერიოზული შედეგები მოჰყვება მათ არაადამიანურ ქცევას, თუ ისინი ამ გზით ივლიან. კარლსონის მიერ ამერიკის სკოლებში ჩატარებული განხილვა, რომელიც ეხება სამხედრო სამსახურში ადამიანის უფლებათა სწავლების თვითდაინტერესებულ და მორალზე დაფუძნებულ სტრატეგიებს ლათინური ამერიკის ქვეყნებში, გვთავაზობს მოსაზრებებს. ჯეისონ კლეი გამოკვეთს იმ მნიშვნელოვან სტრატეგიებს რომლებიც ძირითადია ეფექტური მონიტორინგისა და გამომძიებისათვის. ისევე, როგორც ადამიანის უფლებათა დაცვის მონიტორებისა და გამომძიებლების დაცვისათვის. საგანმანათლებლო „სამიზნეები“ აგრეთვე მოიცავს, მოსამართლეებს , დაცვის მხარეს და პროკურორებს, ასევე, ჟურნალისტებსა და აკადემიკოსებს. ანა გოლდსტეინი გთავაზობს მოსაზრებებს იურიდიულ ტრენინგებზე საერთაშორისო ქალ მოსამართლეთა ასოციაციის მეშვეობით. ბრაიან კონკანონის ნაშრომის „Bureao des

avocats internationauc” აღწერა ჰაიტიში შეეხება მოსამართლეთა, პროკურორებთა და პოლიციის გადამზადებას , როგორც აუცილებელ ნაწილს, იმისათვის, რომ გაასამართლონ ის ჰაიტელები, რომლებმაც ითამაშეს დიდი როლი ქვეყანაში მომხდარ წამებასა მასობრივ ხოცვა-ჟლეტვაში. ილიას ბანტეკასი გვიჩვენებს, როგორ შეიძლება გაღრმავდეს ადამიანების მოსაზრება იმ თვალსაზრისით, რომ გაიზარდოს საზოგადოების შეგნება ადამიანის უფლებებზე და გამოხატონ აღშფოთება უფლება დამრღვევებზე. ძალზედ საინტერესოა, შულამიგ კოენიგის ნაშრომის აღწერა, რომელიც მოიცავს ხალხის განათლებას ადამიანი უფლებების ფასეულობებში-და იმის გააზრებაში , რომ ადამიანის უფლებები მათი უფლებებია, რაც ემსახურება ადამიანის უფლებათა ფასეულბების ძლიერ და მნიშვნელოვან როლს, რომელიც გამყარებულია კანონის სამართლიანი და ზუსტი სისტემით.

C. **დეივიდ ბერნიზერი და აშგეიტის საგამომცემლო კომპანია 2001. დეივიდ ბერნიზერი არის სამართლის პროფესორი კლეველენდის უნივერსიტეტში და ეროვნული რესურსების დაცვის საბჭოს საერთაშორისო პროგრამის უფროსი მრჩეველი ვაშინგტონ დი-სი-ში.**

2 ადამიანის უფლებათა დარღვევების აღრიცხვა აფრიკაში- მონიტორინგის, გამოძიებისა და ადვოკატირების ფუნქციები

პიტერ ტაკირამბუდე

„ჰიუმან რაითს ვოჩ“ (HRW) პროგრამის მანდატი პირდაპირ ორიენტირებულია ადამიანის უფლებათა დაცვის გარემოს მონიტორინგზე ქვე-საჰარულ აფრიკაში , რომელიც მოიცავს დაახლოებით 50 ქვეყანას. ეს საკმაოდ მაღალი მაჩვენებელია. ძირითადი მიზანი სტრატეგიული ინფორმაციის შეგროვებაა, განსაკუთრებით კი იმ ინფორმაციის, რომელიც ეხება ერის აქტივობების სხვადასხვა დონეებს. მაგრამ ინფორმაციის შეგროვება არსებითად რისკის შემცველია გამომძიებლისა და მისი კონტაქტებისათვის. ქვეყნის კონკრეტული კონტექსტიდან გამომდინარე მას აქვს რისკის განსხვავებული ხარისხები,როგორც ჩვენთვის, ადამიანის უფლებათა დამცველების ადგილობრივი აქტივისტებისა და ჩვენი წყაროებისათვის. თითოეული ქვეყანა დგას განსხვავებული გამოწვევის წინაშე. ბევრ აფრიკულ ერთან ჩვენ არ გვაქვს ძირითადი პრობლემები, ჩვენ სირთულეების გარეშე შეგვიძლია გადაადგილება. მაგრამ არის ისეთი ქვეყნებიც როგორიცაა ანგოლა, სუდანი, რუანდა, ბურუნდი, სიერა ლეონე, ლიბერია და ომისგან განადგურებული კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, სადაც არის მნიშვნელოვანი საფრთხე.

ადამიანის უფლებების დაცვა სულ უფრო და უფრო ხდება უაღრესად მნიშვნელოვანი საკითხი, ეს არის ღირებულებებისა და მისიების მთელი კომპლექტი რომელსაც, ვერავინ მისცემს თავს უფლებას რომ არ დაეთანხმოს სულ მცირე საჯაროდ მაინც. ახლა აფრიკისა და სხვა ქვეყნების ჩანაწერები ადამიანის უფლებების შესახებ, გახდა მთავრობების ლეგიტიმურობის საზომი. (თუმცა, ნებისმიერი შედეგი ყოველთვის გაზომვიდან არ გამომდინარეობს). ხელისუფლების წარმომადგენლებს შესწავლილი აქვთ თუ როგორ უნდა ისაუბრონ სწორად. მაგრამ ადამიანის უფლებების დაცვის თავიდან აცილება უბრალოდ და დიდწილად ხდება მხოლოდ ცარიელი საუბარი, რომელზეც ყველა საუბრობს, მაგრამ არავინ იღებს სერიოზულად, დამკვირვებლებს, რომელთაც სურთ, რომ გააუმჯობესონ სიტუაცია ქვეყანაში უნდა გააჩნდეთ უტყუარი დეტალური მონაცემები, რომელზეც დააფუძნებენ თავიანთ შეფასებას.ეს ინფორმაცია

მნიშვნელოვანია, როგორც მთავრობების ქცევის შეფასებისას დროის მოცემულ მონაკვეთში, აგრეთვე საბაზო ხაზის ჩამოყალიბებებისათვის(როგორც პირობითი შეთანხმებების დაკმაყოფილება.) რომელიც მიმართულია შემდგომი ქცევების განსჯის წინააღმდეგ. უტყუარ მონაცემებზე დაფუძნებული ფაქტობრივი ფუნდამენტით, რომელიც მთავრობების ადამიანის უფლებათა ქცევების რეფორმას ითხოვს, შეიძლება შესრულდეს უფრო ეფექტურად, მეორეს მხრივ, თუ აქტივისტები და რეფორმატორები არ აჩვენებენ გასაგებად კონკრეტული ინფორმაციის ფლობას აქტუალურ სიტუაციებზე, არავინ მოუსმენს მათ სერიოზულად.

გამოძიება

კონტექსტზე დაყრდნობით, გამოძიება შეიძლება შესრულეს გამჭირვალობის სხვადასხვა ხარისხით. შედეგად, ჩვენი ხალხის ძირითადი ოპერატიული პრინციპი არის ის, რომ საკმაოდ კარგად უნდა იცნობდნეთ ქვეყანას. მოგიწევთ იმის ცოდნა, თუ რამდენად დახვეწილია ამ ქვეყნის უსაფრთხოების სისტემა. როგორ არის უსაფრთხოების სისტემა ორგანიზებული, როგორ მუშაობს ის? ტელეფონები და სხვა საკომუნიკაციო სერვისები პოტენციურად საშიში და კრიტიკულია. ფარულად ისმინება თუ არა და კონტროლირდება ტელეკომუნიკაცია? არიან ეს ორგანიზაციები, რომელზეც ჩვენ ვსაუბრობთ გაჯერებულნი, ან არიან ისინი, ან ჩვენ თვალთვალის ქვეშ? ხელისუფლება ნიშნავს თუ არა ტაქსის მძღოლებს? მაგალითად, არსებობს თუ არა საიდუმლო პოლიტიკის ფართო ქსელი , როგორც ეს არის ზაირიში, რომელიც იმყოფება მობიტუს გავლენის ქვეშ. წყაროსთან კონტაქტის დამყარება შეგვიქმნის თუ არა ჩვენ ან მათ საფრთხეს მოგვიანებით?

იმ ინსტანციებში, სადაც მნიშვნელოვანია, საზოგადოებრივი აზრის მობილიზება მოქმედებების მოთხოვნის მიზნით , აქტივისტები და მედია მიაღწევენ უდიდეს წარმატებას, თუ ისინი შეძლებენ უზრუნველყონ დეტალური მონაცემები, რომელიც საჭიროა უფლებადარღვეულ მსხვერპლთა წარსადგენად. ეს არის მნიშვნელოვანი სტრატეგია, რომელიც საშუალებას აძლევს სხვებს, რომ გაიზიარონ მსხვერპლის მდგომარეობა და გადავიდნენ მოქმედებაზე. მოქმედებაზე გადასვლა უნდა იყოს მიზანი ადამიანის უფლებათა დამცველებისათვის. ისეთი კვლევითი ორგანიზაციის

მაგალითად, როგორიც არის „ჰიუმან რაითს ვოჩ“ შეგროვებული მონაცემები აცოცხლებს და აღრმავებს არა მხოლოდ ბეჭდურ ისტორიებს, არამედ ფილმებსა და ვიდეო რეპორტაჟებს.

ადვოკატირება

გამოძიების ფუნქციებს უნდა მოჰყვებოდეს ადვოკატირება როგორც ეროვნულ ასევე საერთაშორისო დონეზე. ორივე დონეზე, ინფორმაცია რომელიც მონიტორინგის შედეგად არის მოპოვებული, სტრატეგიულად არის დალაგებული, იმისათვის რომ ზეწოლა მოახდინოს სათანადო გადაწყვეტილებების მიმღებ პირებზე, რათა მათ ადამიანის უფლებების დაცვა დააყენონ თავიანთი დღის წესრიგის ზედა პოზიციაზე. უტყუარი მონაცემები და ინფორმაციის მონიტორინგი გამოიყენება ორმაგი სტანდარტის დაპირისპირებით, პირველი ეს არის მოთხოვნა, რომ ადამიანის უფლებების დაცვა სერიოზულად იქნეს მხედველობაში მიღებული, როდესაც ვეძებთ პოლიტიკური პრობლემების გადაწყვეტილებების გზებს, და აგრეთვე მაშინ, როდესაც ვაფასებთ ამ გადაწყვეტილებების წარმატებას.

„ჰიუმან რაითს ვოჩში“ ჩვენი მოვალეობის ნაწილი მოიცავს არა მხოლოდ ყოველდღიურ კვლევა-ძიებას, სადაც ზოგიერთმა ჩვენგანმა იპოვა საკუთარი თავი ადამიანის უფლებათა დარღვევის წინააღმდეგ ბრძოლაში, არამედ ასახავს ინფორმაციის აფეთქების შედეგებსა და გამოყენებას, რომელიც მიმართულია ადამიანის უფლებების დაცვისკენ. „ჰიუმან რაითს ვოჩის“, როგორც ადამიანის უფლებების დამცველი ორგანიზაცის, პრინციპული მიზანი არის ცვლილებების შემოღება. ეს გულისხმობს მოკლევადიან პერიოდში ადამიანის უფლებების დაცვის პირობების გაუმჯობესებას აფრიკის ქვე-საჰარული ხალხისთვის. ჩემი ამოცანა განსაკუთრებით ეხება იმ საშუალებებს, რითიც ჩვენ შეგვიძლია გავახმოვანოთ სარწმუნო და მიზნობრივი ინფორმაცია და შემდეგ სტრატეგიულად გამოვიყენოთ ეს ინფორმაცია იმისათვის რომ მოვახდინოთ ზეწოლა ძირითადი გადაწყვეტილების მიმღებ პირებზე აფრიკაში. მაგრამ ადამიანის უფლებების ფუნქციონირება მხოლოდ კომპლექსური სისტემის ნაწილს წარმოადგენს. ჩვენი სტრატეგიის მნიშვნელოვანი ნაწილი არის ის, რომ ჩვენ აგრეთვე გვსურსს მოვახდინოთ ზეწოლა მთავარი გადაწყვეტილების გამომტან ცენტრებზე

ევროპასა და ჩრდილო ამერიკაში. ეს მოიცავს მნიშვნელოვან ფინანსურ ინსტიტუტებს, რომლებისგანაც აფრიკული მთავრობები ხშირად ეძებენ თანხებს და განვითარების შეღავათიან პირობებს. ჩვენ ვცდილობთ მიზანში ამოვიღოთ ის ინსტიტუტები, რომლებსაც აქვთ ყველაზე დიდი გავლენა მიმღებ ქვეყნებში საგარეო დახმარების თვალსაზრისით. ჩვენი სტრატეგიის ნაწილი ცხადია იმაში მდგომარეობს რომ ჩვენ ვცდილობთ შევარცხვინოთ ისინი ვინც პირველადი დარღვევეი ჩაიდინა. მაგრამ ამასთან ერთად ჩვენ ასევე ვცდილობთ, რომ შევარცხვინოთ ისინიც, ვინც მათ მხარს უჭერს, ისინი ვინც მათთან თანამშრომლობენ და ისინიც, ვინც მათ ფინანსურ და სხვა სახის დახმარებას უწევენ. ამ ზეწოლით ეროვნულ და საერთაშორისო გადაწყვეტილების მიმღებ პირებზე , ჩვენ ვცდილობთ, რომ შევცვალოთ ძალადობრივი პრაქტიკა და თავიდან ავიცილოთ ახალი ძალადობები.

„ჰიუმან რაითს ვოჩის“ სტრატეგიული მიზანი

“ჰიუმან რაითს ვოჩის“ ხანგრძლივი სტრატეგიული მიზანი არის ადამიანის უფლებების თვალსაზრისით, მთლიანობაში ხანგრძლივი და მდგრადი გაუმჯობესების შენარჩუნება, ასევე კანონის უზენაესობის მიღება და დემოკრატიული ჩართულობის გაფართოვება აფრიკის კონტინენტზე. რესურსების უდიდესი რაოდენობა მივუძღვენით ადამიანის უფლებების მდგომარეობის გამოძიებას აფრიკის ქვე- საჰარულ ნაწილში. ჩვენი მუშაობის მიზანია გამოვიყენოთ ეს ინფორმაცია რაც შეიძლება სტრატეგიულად, უკეთესი შედეგების მისაღებად, მაგრამ ამის განხორციელება მოითხოვს ეფექტურობის მაღალ დონეს. ძალზედ მნიშვნელოვანია ის, რომ ჩვენ შეგვიძლია ინფორმაციის დროულად გაშუქება. მაგრამ ესაც კი არ არის საკმარისი. ინფორმაცია უნდა იყოს ზუსტი. ის უნდა იყოს ნათლად გამოხატული, ის უნდა იყოს ინფორმაცია, რომელიც ძალაუფლებისა და გავლენის მქონე ცენტრალურ პირებთან ეფექტური კომუნიკაციის საშუალებას იძლევა. მნიშვნელოვანია, რომ ეს იყოს ის ინფორმაცია, რომელიც ორგანიზაციას აყენებს დარღვევების კლების მრუდის წინაშე.

და ბოლოს, აფრიკის კონტინენტზე ზოგიერთ სფეროში უკვე შეინიშნება გაუმჯობესება. ათი წლის წინ ის იყო პეროდი ტყუილის და უარყოფის, ადამიანის უფლებების ფართოდ დარღვევების. პოლიტიკური ვითარება აფრიკის მნიშვნელოვან

ნაწილში შეიცვალა და ჩანს, რომ ახლა ისინი უფრო უჭერენ მხარს ადამიანის უფლებების დაცვას. ადამიანის უფლებათა დაცვის აუცილებლობაზეც კი, როგორც ჩანს, რაღაც განვითარებადი კონსენსუსია. თუმცა საფრთხე იმაშიც მდგომარეობს, რომ ჩვენ შეიძლება გაუმჯობესებებმა მიგვიყვანოს იქამდე რომ რიტირიკა რეალობაში აგვერიოს, როგორც აღვნიშნე ამ თავის დასაწყისში, ადამიანის უფლებების დაცვის აუცილებლობა შინიშნება, რომ გახდა რიტორიკის ძალზედ მნიშვნელოვანი პრობლემური საკითხი.დონორი ორგანიზაციების თვალსაზრისით ის გახდა საკითხი, რომლის შესახებაც არავინ არაფერს არც ამტკიცებს და არც ეთანხმება. სწორი ბიუროკრატიული სიტყვები ყოვლად მართეულია. ადამიანის უფლებების შეფასება გახდა ერთ-ერთი ფართოდ გამოყენებადი კრიტერიუმი იმის წინააღმდეგ, რითაც იზომება ლეგიტიმური ხელისუფლების სწრაფვა დახმარების მისაღებად. მთელი აფრიკული ქვეყნების მთავრობებს შესწავლილი აქვთ თუ როგორ ისაუბრონ დამაჯერებლად თავიანთ ქმედებებზე და განუზომლად ახდენენ შთაბეჭდილებას ჩემზეც კი სხვადასხვა საერთაშორისო კონვენციების თავების და მუხლების კონტექსტში. მაგრამ საკითხავია აქვთ თუ არა მათ სურვილი რომ ეს ნათქვამი თავიანთი მოქმედებით დაამტკიცონ, რასაც მათი ხალხის უფლებების დაცვა მოითხოვს.

მაღალი ხარისხი, დროული და კონკრეტული ინფორმაცია.

ჩვენი გამოწვევაა, გავაგრძელოთ მაღალი ხარისხისა და დროული ინფორმაციის და უტყუარი მონაცემების გენერირება. კონკრეტული ინფორმაცია, რომელიც არის საუკეთესო შესაძლო საშუალება იმ საბაზისო ხაზის დასაარსებლად, რომლის წინაშეც მთავრობები ანგარიშვალდებულნი არიან თავიანთი ქმედებების გამო. თუ გსურს, რომ შეძლო მთავრობების ანგარიშვალდებულებების ფლობა და გავლენა მოახდინო მათ მომავალ ქცევაზე, საუკეთესო საშუალებაა გქონდეს საბაზისო ინფორმაცია. ეს უფლებას გაძლევთ გაზომოთ ქვეყნის ქცევა დროში და ეს შესაძლებელია გაკეთდეს, მხოლოდ იმ საბაზისო ხაზის შექმნით, რომელიც გაზომავს ქვეყნის პროგრესსა და რეგრესს. საბაზისო მონაცემების ხელმისაწვდომობა იმის დემონსტრირების შესაძლებლობას იძლევა, რომ ზოგიერთი ქვეყანა განსხვავებულობის ეფექტს მარტივად ქმნის, მაგრამ მათ რეალურ ქცევებში საერთოდ არ შეიმჩნევა ეს განსხვავება. ჩვენ გვაქვს

საინფორმაციო წყაროების ძირითადი ქსელები, როგორც ტრადიციული ასევე არატრადიციული. ტრადიციული წყაროები ყოველთვის მოიცავდა დიპლომატებს, სამხედრო ლიდერებს , პოლიტიკურ ლიდერებს, სამოქალაქო საზოგადოებათა ჯგუფებს, ბიზნეს ლიდერებსა და აკადემიკოსებს. მაგრამ ჩვენ ვატყობთ რომ თანდათანობით ეს წყაროები იწურება, აშკარად პირადი ინტერესების გამო, რომ არ შეგვატყობინონ ეს დარღვევები ანდაც, შიშისა და მათ მიერ სასტიკი დამსჯელი ზომების მიღების გამო, თუ ისინი აღმოჩენილები იქნებიან ჩვენთვის ინფორმაციის მოწოდებაში. არის მთელი რიგი ქვეყნები, სადაც ჩვენ ვიყენებთ ინფორმაციის მოპოვების ნაკლებად ტრადიციულ წყაროებს. ეს წყაროები გულისსხმობს ბაზრის ვაჭრებს, ავტობუსის და ტაქსის მძღოლებს, ქუჩაში მყოფ ბავშვებს, ხალხს, რომელთაც აქვთ საკმარისო დრო სალაპარაკოდ და დასაკვირვებლად, მცირე ბიზნეს მეწარმეებსა და ვაჭრებს, ადგილობრივ დიდ საავადმყოფოებსა და მცირე კლინიკებში მყოფ ექიმებსა და ექთნებს, რომლებიც გახდნენ ჩვენთვის საუკეთესო და საიმედო ინფორმაციის წყაროები რიგ ქვეყნებში. მცირე კომერსანტებსა და ბიზნეს მეწარმეებს, რომელთაც შესაძლებლობა აქვთ რომ ქალაქებსა და სოფლებში ადვილად გადაადგილდნენ, ისინი გვაწვდიან, როგორც შეუფასებელი ინფორმაციას, ასევე გვეხმარებიან შეტყობინებების გავრცელებაში.

ადგილობრივი მედია, ინფორმაციის ღირებული წყაროა, მაგრამ ჩვენ ყურადღებით უნდა ვიყოთ რომ არ მოხდეს ფაქტების დამახინჯება ბევრ ქვეყანაში მთავრობის ზეწოლის გამო მედიაზე . თუმცა გაზეთებიდან მიღებული ინფორმაცია საჭიროა, ხოლო მასში მოცემული ისტორიები შესაძლოა გაზვიადებული, სენსიტიური და საეჭვოც კი იყოს. მნიშვნელოვანია ჩვენ განვახორციელოთ საკუთარი დამოუკიდებელი გამოძიება. ბევრ ქვეყანაში, სადაც ჩვენ ვმუშაობთ, აღმოვაჩინეთ რომ მღვდლები და მონაზვნები მეტად დაცულები არიან ადგილობრივი ზეწოლისაგან. მათზე ეჭვი ნაკლებად მიაქვთ, როდესაც საერთაშორისო მკვლევარები მათ სანახავად მიდიან და ამავე დროს ჩანს, რომ ისინი უფრო ობიექტურები არიან. ისინი ასევე კარგად ფლობენ თავიანთ კულტურას. თუ თქვენ იპოვით მღვდელს ან მონაზონს რომელსაც ქვეყნის სამსახურში 20 წელი მაინც აქვს გატარებული. მაშინ თქვენ აღმოგიჩენიათ უკიდურესად განათლებული ადამიანი. ისინი მეტად დაცულები არიან რეპრესიებისაგან ვიდრე ქვეყნის მოქალაქეები,

ამიტომ უფრო მარტივია მათთან გასაუბრება. მათ აქვთ შესაძლებლობა, იყვნენ დანაშაულის მოწმეები ან ჰქონდეთ მრევლის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია. მსგავსად ამისა, ჰუმანიტარულ მოხელეები და განვითარების პროექტებზე მომუშავე პერსონალი ხშირად თვითმხილველები ხდებიან ან/და მათ უყვებიან ადამიანის უფლებების დარღვევევებზე. მაგრამ ისინი უძლურები არიან, რომ გააცნონ საზოგადოებას ეს ინფორმაცია საკუთარი მანდატის ქვეშ კომპრომისების არაერთგზისი მუშაობის შიშის გამო. ამრიგად, „ჰიუმან რაითს ვოჩმა“ ბოლო წლების განმავლობაში აღმოაჩინა ასეთი თანამშრომლების მზარდი სურვილი შემდგომი გამოძიების დროს აღნიშნული ორგანიზაცისთვის მონაცემთა გადაცემის შესახებ. საჭიროების შემთხვევაში ან შემდგომი საჯაროობისა და სხვა ქმედებებისთვის.

უფრო დახვეწილი მთავრობების პროპაგანდის დაძლევა და დაფარვა.

ჩვენ უფრო და უფრო ვხვდებით, რომ მთავრობები უკიდურესად დახვეწილები ხდებიან ინფორმაციის კონტროლისა და გამოყენების დროს. იმიტომ, რომ მთავრობები უფრო გათვითცნობიერებულები არიან საზოგადოებრივი ურთიერთობების შესაძლო ღირებულებებში, რომლებიც იდენტიფიცირებულები არიან როგორც მოძალადეები.

რუანდაში გენოციდის დროს, როდესაც რუანდის ხელისუფლებამ შეიტყო, რომ მკვლელობები საერთაშორისო კეთილდღეობის და საფრანგეთის სამხედრო მოსალოდნელი დახმარების დაპირების საფასური იყო, შეცვალეს თავიანთი ტაქტიკა. რამდენიმე დღის შემდეგ, ფრანგებმა შესთავაზეს , რომ განახლებულ დახმარებას შესაძლოა მოჰყოლოდა რუანდის იმიჯის გაუმჯობესება, „რადიო მაილ კოლინმა“ (Radio Mille Colline) გადმოსცა ახალი ამბავი, რომ ფრანგებმა გამოთქვეს სურვილი მთავრობის დახმარების, მაგრამ ხალხმა მეტად აღარ უნდა დასცინოს ბარიერებს, როცა ტუტსის ხალხი ყელის გამოჭრით გაანადგურეს. ისიც გადმოიცა რომ გვამები აღარ უნდა იყოს მიტოვებული შუა გზაში, არამედ გადატანილი იქნას ბანანის ჭალებში. ფართო მაშტაბიანი ხოცვა ჟლეტიდან მთავრობამ ნაცვლად იმისა, რომ ათეულობით მსხვერპლი დროულად გამოეყვანა ეკლესიებიდან, ისინი კლავდნენ მათ ღამის წყვდიადში.

ამის მსგავსად რუანდის სამთავრობო ჯარებზეც გადმოსცეს, რომ მათ დაწვეს მსხვერპლთა სხეულები, როგორც რუანდაში, ასევე კონგოს დემოკრატიულ

რესპუბლიკაში. მტკიცებულებების დამალვიის გარდა, უფლებადამრღვევები ცდილობენ რომ თავიდან აიცილონ აღმოჩენა მარტივად, დამკვირვებლებისთვის ნებართვაზე უარის თქმით იმ ზონებში სადაც დანაშაულები ახლად იყო ჩადენილი. ამრიგად, ჩვენ ვიხილეთ ისეთი გამოყენებული მეთოდები , როგორებიცაა, მაგალითად, გაეროს საგამოძიებო გუნდისათვის დაბრკოლების შექმნა კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში და მოწმეების კონფისკაცია. უფრომეტიც, მოძალადე მთავრობებმა შეისწავლეს თუ როგორ უნდა გამოიყენონ მედია თავის კარგად წარსადგენად. როგორც რუანდის ლიდერმა , პოლ კეგეიმმა ბრიტანელ ჟურნალისტს განუცხადა: „არსებობს ახალი საშუალება მედიაში ომის საწარმოებლად და ჩვენ ეს უკეთ გამოგვდის ვიდრე სხვას“.

დანაშაულის მზარდი ფალსიფიცირება, მაგალითად, დაბრკოლებების შექმნა, დანაშაულის ადგილამდე მისასვლელად ან მათთვის ხელსაყრელი პროპაგანდისათვის ნიადაგის შექმნა და სამხილების დამალვა- მკვლევარებისაგან მოითხოვს , რომ ისინი ყოველთვის იყვნენ ახალი მეთოდების ძიებაში. მაგალითად, ახლა ჩვენ გვაქვს ინტერნეტ ქსელები მოწმეების ადგილმდებარეობის დასადგენად და შეგვიძლია მოვიყვანოთ ისინი ჩვენამდე, მაშინ, როცა ჩვენ არ შეგვიძლია მათთან მისვლა, ან თუ კი ისინი შეზღუდულები არიან მთავრობის ბრძანებით, ან/და მათვის დანაშაულის მოწმეობა რისკის შემცველია.

ტექნოლოგიური და საგამოძიებო სტრატეგიები

ახალი ტექნოლოგიები გვპირდება რომ ასეთი ტიპის დაბრკოლებების უმეტესობა გაქრება. ჩვენ რეგულარულად ვიყენებთ დაშიფრულ ელექტრონულ შეტყობინებეს, რომ დავიცვათ ინფორმაცია და ამ ინფორმაციის წყაროები . მაღალი ტექნოლოგიები ახლა უზრუნველყოფს საკვანძო ინფორმაციების მიწოდებას სატელიტური გამოსახულებით. სუდანში მიმდინარე დარღვევების გამოძიების პერიოდში, ჩვენ შევძელით, მოგვეპოვებინა დეტალური გამოსახულებები მაღალი ხარისხით, რომლებიც გვაძლევს მეტ ინფორმაციას კონკრეტულ ადგილმდებარეობზე. მაგალითად, იქ სადაც ხდება მასიური დანაშაულებები ისეთი, როგორიცაა გაშოლტვა და დაწვა, სატელიტური ტექნოლოგიებით შეგვიძლია შემთხვევის ადგილის გამოსახულებით

უზრუნველყოფა, რომელსაც შეუძლია თითქმის ყველაფრის გაფილტვრა, გარდა კვამლისა და ალისა. თუ ჩვენ მივუთითებთ იმ თარიღს, რომლის დროსაც შეტევა მოხდა, სურათს შეუძლია ამის გამყარება. ერთმა აკადემიკოსმა , რომელმაც მოიპოვა სატელიტური ფოტოები სხვა მიზნით ჩვენც შემოგვთავაზა, რომ გამოგვეყენებინა ბურუნდის გადაჯგუფებული ბანაკების ადგილმდებარეობების დასადგენად და მათი საცხოვრებელი პირობების შესამოწმებლად.

მაგრამ, იმ შემთხვევაშიც კი, როცა მოწმეები ხელმისაწვდომნი და უსაფრთხო გარემოში არიან, მათ მაინც არ სურთ საუბარი. ნაწილობრივ მათი სიჩუმის მიზეზი არის ის ნებართვა, რომელიც არ აქვთ სოფლის მეთაურის მხრიდან. მეთაურთან ერთად ჯდომა ფასიანია, მაგალითისთვის, თუ სოფლის თავს ცოტა ვისკი სურს თქვენ ალბათ გინდათ რომ ერთი ჩარექი მისცეთ, მხოლოდ ამის შემდეგ მიიღებთ ნებართვას., რის შემდეგადაც თქვენ შეგიძლიათ გააკეთოთ ის რაც მოგესურვებათ. მაგრამ, შესაძლოა თქვენ ამის შემდეგაც ვერ შეძლოთ ზოგიერთი დანაშაულის გამოძიება. მეთაურის ნებართვა არ მოიცავს ყველა გაუთვალისწინებელ გარემოებას. მაგალითად, შესაძლოა წარმატებას ვერ მიაღწიოთ სექსუალური დანაშაულების გახსნისას კონფლიქტური გარემოებებიდან გამომდინარე. მსხვერპლი ნებართვის მიუხედავად ვერ საუბრობს და თქვენ მაინც მოგიწევთ სხვა ლიდერებთან, ქალ ლიდერებთან წასვლა, რომლებიც არიან სწორედ ისინი ვისაც უწევთ ასეთი საქმის გამოძიება.

გარე ქმედების-შემფასებელთა ზეწოლა და საზოგადოებრივი აზრის მობილიზება

ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, ევროკავშირმა და სხვა ნებისმიერმა დონორმა ინსტიტუტებმა უნდა აჩვენონ, რომ ისინი არ მიიღებენ არცერთ აფრიკულ მთავრობას სერიოზულად. სანამ ისინი არ აჩვენებენ , რომ მათ აქვთ საფუძვლიანი ფლობა ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებულ სიტუაციებზე და ამის საფუძველზე გაუმკლავდნენ პრობლემებს, რომელიც აირეკლა უფლებათა დამცველი ორგანიზაციების მაგალითად, „ჰიუმან რაითს ვოჩის“ მიერ მოწოდებულ ინფორმაციაში. ჩვენი ინფორმაცია თამაშობს მნიშვნელოვან როლს. როდესაც ჩვენ ვაწვდით ამ ინფორმაციას მთავარ გადაწყვეტილება მიმღებ პირებს აფრიკის გარეთ, ამას იღებენ სერიოზულად თავისი

მნიშვნელობით. ეს ინფორმაცია თამაშობს განსაკუთრებულ როლს მათ მიერ გამოტანილ გადაწყვეტილებებში, რომელიც პირობითად შეთანხმებულია ფინანსური მოლაპარაკებების გზით.

მაგრამ, ეს ინფორმაცია, რომელიც მიწოდებულია ფინანსებზე პასუხისმგებელ პირებისთვის, არ იქნება მიჩნეული, როგორც სანდო, ან საჭირო, თუ ის არ იქნება მიწვდილი დროულად, ზუსტად, საფუძვლიანად და ნათლად. ჩვენ ბევრ დროს ვატარებთ ჩვენს ორგანიზაციაში, რათა დავრწმუნდეთ , რომ ინფორმაცია რომელსაც ჩვენ ვაგროვებთ აკმაყოფილებს ამ კრიტერიუმებს. საუკეთესო ინფორმაციით უზრუნველყოფის გარდა ჩვენ, ჩვენი დროის უმეტეს ნაწილს ვუძღვნით საზოგადოებრივი აზრის მობილიზებას და ძლიერი საარჩევნო ოლქის ჩამოყალიბებას, რის მიმართაც ვცდილობთ გამოვხატოთ ჩვენი მხარდაჭერა. ეს საზოგადოებრივი აზრი და ამომრჩეველზე აგებული სამუშაო მიზანმიმართულია იქითკენ, რომ მიაღწიოს ძირითად გადაწყვეტილების მიმღებ პირებამდე და იქონიოს გავლენა მათზე. ამას ვაკეთებთ ჩვენმიერ მიწოდებული ინფორმაციის საშუალებით.

საზოგადოებრივი აზრის ეფექტური ორგანიზებისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი პირობა განსაკუთრებით კი, პრესაში არის იმის უნარი, რომ ჩაუღრმავდე იმას, რასაც პრესა ჩვეულებისამებრ წერს. ეს თავის მხრივ უკვე წარმოადგენს დიდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას ადამიანის აფრიკული და ბევრი სხვა ქვეყნების მედიაში, რომლებიც ადამიანის უფლებების პირობებს ეხება. მაგრამ, ეს ინფორმაცია და ამბები არ იქნება მნიშვნელოვანი, იმისთვის, რომ ადამიანებმა რაიმე ზომებს მიმართონ სანამ, ეს ინფორმაცია ისე არ იქნება მოწოდებული, რომ მსხვერპლი აღქმული იყოს, როგორც ადამიანი. მედიის მეორე როლი არის მონაცემების ისე გენერირება , რომ ჩამოყალიბდეს დეტალური ამბავი თავისი სიცხადით და სიღრმით და რომელშიც, მსხვერპლი მიჩნეულია ადამიანად. თუ ეს გაკეთდება, ჩვენ ხშირად მივაღწევთ იმას რომ ადამიანები მოვიყვანოთ მოქმედებაში.

აქამდე მონიტორინგი მოიცავდა მონაცემების მოგროვებასა და წარმოდგენას მიმდინარე სიტუაციებზე თავდაპირველად იმ განზრახვით, რომ გავლენა მოეხდინათ პოლიტიკოსებზე. რუანდის გენოციდი და სხვა აღმაშფოთებელი არაჰუმანური სიტუაციებით, როგორებიცაა, მაგალითად, სიერა ლეონესა და კონგოს დემოკრატიულ

რესპუბლიკაში. „ჰიუმან რაითს ვოჩი „ გრძნობს საჭიროებას, რომ ჩვენ ვიმოძრაოთ ცოტა სხვა მიმართულებით, რაც გულისხმობს დანაშაულის ამსახველი დაწვრილებითი დოკუმენტის წარდგენას. ეს გახდა მნიშვნელოვანი გზა ჩვენი სტრატეგიების ფოკუსირების ჩამოყალიბებაში, რათა მოვახდინოთ ცვლილება. ჩვენ 5 წლის განმავლობაში მოვაგროვეთ მნიშვნელოვანი რესურსები, განსაკუთრებით რუანდაში, რომელშიც თანდართული იყო ორი ან ზოგ შემთხვევაში სამი მკვლევარის მიერ მოწოდებული რესურსები 1994 წლის გენოციდის საბოლოო ანგარიშის წარსადგენად. ეს არის ცვლილება, რომელსაც სხვა განვითარებისკენ მივყავართ-მკვლევარების როლი იურიდიული საქმის წარმოებაში. ჩვენ გავითვალისწინეთ მოწმის ჩვენება, აგრეთვე საერთაშორისო ტრიბუნალის მნიშვნელოვანი დოკუმენტაცია რუანდაში, ისევე როგორც კანადის, ბელგიისა და შვეიცარიის სასამართლოებში.

ადამიანის უფლებები უბრალოდ კი არ უნდა ისწავლებოდეს, არამედ მათ რეალურ ცხოვრებაში გადმოტანაა მნიშვნელოვანი. ხალხის ინფორმირება სხვადასხვა კონვენციებისა და ადგილობრივი კანონების შესახებ საჭიროა, მაგრამ არ აჩვენებს მათ, თუ როგორ იმუშავებს ეს რეგულაციები მათ დასაცავად. ეს ნაჩვენებია მხოლოდ სისტემურ მონიტორინგსა და მონიტორინგის მონაცემების თანმიმდევრულ საჯარო გამუყენებაში, იმისათვის რომ მოვითხოვოთ გაუმჯობესება. „ ჰიუმან რაითს ვოჩში“ ჩვენ ასევე ვცდილობთ გამოვიყენოთ ჩვენი ოფისები და უნარი იმისათვის, რომ გავაძლიეროთ ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციები და აქტივისტები აფრიკაში. რამდენადაც გამოიკვეთა, ადამიანის უფლებების აქტუალობა და არა მხოლოდ სწავლება, ჩვენ გავხდით მოწმე მოსახლეობის გამოცდილების, რომელიც განუზომლად ცდილობენ თავიანთი უფლებების აღსრულებას თვით აფრიკის კონტინენტზეც. ჩვენ ვცდილობთ , რომ გავამყაროთ ეს განვითარება სამშენებლო პროექტებითა და ერთობლივი მონიტორინგით. გამოძიებისა და პროექტების გაცნობით ადგილობრივი ჯგუფებისა და ინდივიდუალებისათვის.

შეიარაღებული ვაჭრობა, ლტოლვილები და იძულებით მიგრაცია

რამდენადაც ჯარების ნაკადის შეინიშნება აფრიკაში, ესკალაცია და კონფლიქტები მიზანმიმართულია მოქალაქეებისკენ, როგორც სამხედრო სტრატეგიის ნაწილი, ლტოლვილებისა და იძულებით გადაადგილებული მოსახლეობის ზრდა ხდება აფრიკის კონტინენტზე. ეს ლტოლვილები და იძულებით გადაადგილებული პირები, რომლებიც ეძებენ თავშესაფარს, ხშირად ხდებიან ძალადობის მსხვერპლნი გადასახლების შემდეგ. „ჰიუმან რაითს ვოჩი“ იძულებულია გაამახვილოს ყურადღება, რათა მოახდინოს ჯარების მიერ ისეთი საკითხების აღქმა , როგორიცაა შეურაცყოფილი ადამიანების მდგომარეობა და მათზე შეურაცმყოფელი ძალადობა.

ჯარების კვლევა გაცილებით რთულია, ვიდრე ადამიანის უფლებათა დარღვევების რეგულარული ანგარიშგება. ეს მგრძნობიარე და რისკის შემცველი სამუშაოა, იმ საქმეებთან შედარებით, სადაც უბრალოდ ადამიანის უფლებების გამოძიება ხდება. არსებობს აგრეთვე მზარდი ტენდენცია ცილისმწამებლურ საქმეებზე სასამართლოში, თუ მხარდამჭერებს ასახელებენ და არცხვენენ. ხშირ შემთხვევაში შედეგი არის ის , რომ ჯართან დაკავშირებული გამოძიების განხორციელებას სჭირდება გაცილებით მეტი დრო, დროსთან ერთად ეს მოითხოვს აუარებელ რესურსებსაც.

იძულებითი მიგრაციის თვალსაზრისით ჩვენ, ჩვენ დიდ დროს ვუთმობთ ლტოლვილების პრობლემებს. ჩვენ ხელთ გვაქვს დოკუმენური მასალა ძალადობაზე, იძულებით დეპორტაციაზე, ურბანული ლტოლვილების გაუპატიურებასა და ოჯახურ ძალადობაზე ლტოლვილი ქალების მიმართ. ასევე ლტოლვილი ბავშვების უფლებების დარღვევაზე ტანზანიაში, ეთიოპიაში, კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში, კენიაში, გვიანასა და სამხრეთ აფრიკაში. ასევე ჩვენ ხელთ გვაქვს დოკუმენტური მასალა საერთაშორისო დაცვის ჩავარდნებზე, იძულებით გადაადგილებული პირების მიმართ და ეფექტური საერთაშორისო დაცვის რეჟიმის ნაკლებობა საკუთარ ქვეყნებში იძულებით გადასახლებული პირებისათვის. ეს მოიცავს კენიას, ბურუნდის, რუანდას, და კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას.

“ჰიუმან რაითს ვოჩი“ აგრეთვე აგრძელებს ყურადღების გამახვილებას საერთაშორისო რეაგირების დროს ლტოლვილების მიმართ არსებულ უთანასწორობაზე. რადგან, იძულებით გადაადგილებული მოსახლეობა ხშირად დავიწყებული ხდება.

გარდა ამისა ჩვენ განვაცხადეთ ევროპელი დევნილებისათვის გაწეული საერთაშორისო დახმარების უთანასწორობაზე, აფრიკელ დევნილებთან შედარებით. 1999 წელს მაკედონილელი და ალბანელი ლტოლვილი 10-ჯერ მეტ დღიურ დახმარებას იღებდა ვიდრე აფრიკელი.

მიუხედავად იმისა, რომ საგამოძიებო და დოკუმენტური სამუშაოები ლტოლვილებზე და იძულებით გადაადგილებულ პირებზე ძალიან გავს ადამიანის უფლებათა დაცვის გამოძიებას, აშკარა განსხვავება მხოლოდ გამოყენებულ მეთოდოლოგიაში შეინიშნება. ლტოლვილები და იძულებით გადაადგილებული პირები თავდაპირველად ხშირად სახლდებიან უკიდურესად დაშორებულ და განუვითარებელ ტერიტორიებზე. ხშირად დაუცველ საზღვრებთან ახლოსაც კი. ამ მოსახლეობასთან გამგზავრება პირველადი ჩვენებების მისაღებად, ხშირად რამდენიმე დღეს საჭიროებს. იმ დროიდან, როდესაც იძულებით გადაადგილებულ პირებს ბანაკებში მოათავსებენ, საჭიროა მთავრობის ან მაკონტროლებელი ხელისუფლების ნებართვა ამ იძულებით გადაადგილებულ პირებთან შეხვედრისათვის. დაბანაკების ადგილებთან კონფიდენციალურობის საკითხის დაცვა მთავარია. ხშირად გვიწევს იმედის დამყარება სხვა ლტოლვილებზე, რომ ისინი გაგვიწევენ მთარგმნელობით სამსახურს. ამის უყურადღებოდ განხორციელება, შეიძლება ხელისშემშლელი აღმოჩნდეს რესპოდენტების უსაფრთხოებისა და კონფიდენციალურობის დაცვისათვის. ისეთმა ფაქტორებმა, როგორიცაა პოლიტიკური სიტუაცია, ან თარჯიმანთა ეთნიკურობა, სქესი და სხვ, შეიძლება გამოიწვიოს განსხვავება, მიუხედვად იმისა ხალხი მათთან გამოცდილებაზე საუბრის დროს კომფორტულად გრძნობს თუ არა თავს.

ლტოლვილთა ბანაკები ხშირად იმართება გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარიატის მიერ. ზოგიერთ შემთხვევაში, ჩვენი უნარი, რომ წვდომა გვქონდეს ლტოლვილ მოსახლეობაზე, დამოკიდებულია გაეროს ლტოლვილთა უმაღლეს კომისარიატთან თანამშრომლობაზე, ლოჯისტიკური და სხვა სახის დახმარების უზრუნველსაყოფად. იძულებით გადაადგილებული პირებისთვის წვდომის პრობლემა ხშირად გაძლიერებულია იმ ფაქტით რომ არ არსებობს ცალკეული საერთაშორისო სააგენტო, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება მათთვის დახმარების გაწევაზე, რაც დახმარებას გაუწევს ხელმისაწვდომობას.

დევნილთა და იძულებით გადაადგილებულ პირთა უფლებებთან დაკავშირებული საკითხების ადვოკატირება ხშირად ექცევა საერთაშორისო მოხელეების ყურადღების ცენტრში. ბევრ ადგილებში მასპინძელ მთავრობებს არ აქვთ სურვილი ან არ შეუძლიათ ლტოლვილებისათვის დახმარების გაწევა. არსებობს ადგილები, სადაც მთავრობები სინამდვილეში პასუხისმგებლები არიან მათ განთავსებაზე, ასეთ შემთხვევებში კი, ძლიერი საადვოკატო დახმარების გაწევა გაეროს სააგენტოებისგან და სხვა ჰუმანიტარული მოხელეებისგან თამაშობს მთავარ როლს. „ ჰიუმან რაითს ვოჩმა“ შეითავსა როლი, რომ გულდასმით შეისწავლოს გაეროს აგენტების მუშაობა ლტოლვილებისა და იძულებით გადაადგილებული პირების დაცვისათვის. ჩვენ გავაშუქეთ ისეთი საკითხები, რომლებიც ეხება არა მხოლოდ მომხდარ ძალადობებს არამედ გაეროს დაუდევრობასა და შეზღუდვებს დახმარებისა და დაცვის უზრუნველსაყოფად.

პიტერ ტაკირამბუდე და აშგეიტის საგამომცემლო კომპანია 2001. პიტერ ტაკირამბუდე არის „ ჰიუმან რაითს ვოჩის“ აფრიკული პროგრამის დირექტორი.

3 ჟურნალისტთა მიზანში ამოღება ადამიანის უფლებების დარღვევებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გავრცელების თავიდან ასაცილებლად

ანა კუპერი

ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტი 1981 წლიდან არსებობს. ჩვენ ძირითად სამუშაოს წარმოადგენს მსოფლიოს მასშტაბით ჟურნალისტების მიმართ განხორციელებულ ძალადობებზე რეპორტაჟების გაკეთება და კვლევების წარმოება იმის დასასაბუთელად, თუ რა მოხდა. როდესაც ჩვენ ვადგენთ, რომ ჟურნალისტზე მისი სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულების გამო მოხდა თავდასხმა, ეს უკვე ჩვენი საქმე ხდება და ჩვენ ვიღებთ ზომებს. პიტერ ტაკირამბუდემ აღწერა ინფორმაციის მიღების საჭიროება ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მედიასთან და ჟურნალისტები, რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ადამიანის უფლებთან დაკავშირებული საკითხების გაშუქების თვალსაზრისით. მაგრამ, ჟურნალისტებს ხშირად თვითონვე ექმნებათ პრობლემები საკუთარ უფლებებთან მიმართებაში, რომელშიც იგულისხმება პრესის თავისუფლების აღვეთა. სწორედ ამაზე მუშაობს ჩვენი ორგანიზაცია „ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტი“. ჩვენ დავფუძნდით ნიუ იორკში და ვანხორციელებთ საქმიანობას მთელ მსოფლიოში. ჩვენ ვაწარმოებთ პრესაზე ყველა სახის დარღვევევებისა და თავდასხმების დოკუმენტირებას. „ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტი“ მუშაობს ყველაფერზე, დაწყებული იმ ჟურნალისტებიდან, რომლებიც მოკლეს სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულების დროს, დამთავრებული მათით, ვინც იმყოფება ციხეში თავიანთი მუშაობის გამო.

ჩვენ აგრეთვე უფრო ფართო მონიტორინგს ვაწარმოებთ პრესის თავისუფლების სიტუაციაზე დაახლოებით მსოფლიოს 120 ქვეყანაში. ყველაფერი ეს განთავსებულია ჩვენს ყოველწლიურ წიგნში „თავდასხმები პრესაზე“ . „ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტი“ დაარსდა ნიუ იორკში, მაგრამ ჩვენ გაცილებით უკეთ გვიცნობენ ისეთ ადგილებში, როგორიცაა, პერუ, თურქეთი, ალჟირი და ბელორუსია, ვიდრე შეერთებული შტატების ბევრ ადგილებში. ეს იმიტომ ხდება, რომ იქ მცხოვრები

ადგილობრივი ჟურნალისტები ყველაზე დაუცველები არიან , ისინი თითქმის ყოველთვის უფრო დაუცველნი არიან, ვიდრე უცხოელი კორესპონდენტები კრიზისის ან დაპირისპირების დაფარვის თვალსაზრისით. ამიტომაც ხდება ჩვენი რესურსების კონცენტრირება შეერთებულ შტატებს გარეთ. თუმცა, ჩვენ ხანდახან საქმეებსაც ვიღებთ შეერთებულ შტატებში.

ეს არის ის, რასაც ჩვენი დირექტორთა საბჭო პერიოდულად განიხილავს, რათა განსაზღვროს, თუ როგორ შეიძლება ჩვენი წყაროების საუკეთესოდ გამოყენება. ეს არის შეგნებული გადაწყვეტილება, იმიტომ რომ როდესაც არსებობს ჟურნალისტების მისამართით დარღვევები შეერთებულ შტატებში, არსებობს სხვა ორგანიზაციები, რომლებიც მუშაობენ სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების საკითხებზე. მაგრამ არავინ არის ისეთი ვინც ამას განახორციელებს შეერთებულ შტატებს გარეთ და ყოველჯერზე კომისია იღებს იმ გადაწყვეტილებებს, რომ, ეს სწორედ ის ადგილებია, სადაც ჩვენ გვჭირდება რომ ჩავდოთ ჩვენი რესურსები.

ჟურნალისტების მნიშვნელობა ადამიანის უფლებების დარღვევების გაშუქებისას

შეერთებულ შტატებში ხალხი ხუმრობს, რომ „ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტის“ ნაცვლად უნდა არსებობდეს „ადამიანების ჟურნალისტებისგან დაცვის კომიტეტი“. ზოგიერთი ჩვენი კოლეგა-ჟურნალისტიც კი ამბობს ხოლმე, „რა არის ის რასაც სინამდვილეში ჟურნალისტი აკეთებს - შემოხსნა დამცავი ჟილეტი ადამიანებს?“

რა თქმა უნდა არა, ჩვენ ვიბრძვით დავიცვათ ჟურნალისტები ჟურნალისტიკით. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ პრესაზე თავდასხმის შემთხვევების შესახებ მაქსიმალურად ყველას უნდა ვაცნობოთ, ვინაიდან სანამ ჩვენ არ ამოვიღებთ ხმას პრესის თავისუფლების დარღვევებზე, არაფერი არ მოხდება მანამდე. ვერასდროს ვნახავთ, რომ ვიღაცეები გაასამართლეს მტკიცებულებებისა და სამხილების გარეშე. ჩვენ ვერასდროს დავინახავთ ქვეყანაზე ზეწოლას მისი ქცევის შესაცვლელად, ეს ყოველთვის ეფექტური არ არის. ხანდახან ეს ეფექტურია მხოლოდ გრძელვადიან პერსპექტივაში, მაგრამ, ხანდახან ის ეფექტური ხდება დაუყოვნებლივ.

ეს ძალიან უმნიშვნელოა ჟურნალისტთა ოფიციალური დაცვის თვალსაზრისით. ეს საკითხები განსაზღვრულია ჟენევის კონვენციებში , რომლებიც მიიჩნევენ ჟურნალისტებს მოქალაქეებად ომის სიტუაციებში. იმ ქვეყნების უმეტესობაში, სადაც ჩვენ ვმუშაობთ, ყოველთვის გამოიყენებოდა უკიდურესად რეპრესიული კანონები პრესის წინააღმდეგ. კუბაში, ამჟამად ჩვენი ოთხი ჟურნალისტი იმყოფება საპატიმროში. ერთ-ერთი ასეთ შემთხვევა მოხდა გასულ წელს, ჯესუს ჯოელ დიას ჰერნანდესი მსჯავრდებული იყო სახიფათო დანაშაულისთვის. იუგოსლავიაში სლობოდან მილოსევიჩს ჰქონდა საინფორმაციო კანონი, რომელიც სხვა რამეებს შორის კანონგარეშედ აცხადებდა „შიშს, პანიკას და დამარცხების მოსურნეობას“. კანონის დარღვევისთვის თქვენ არ აღმოჩნდებით ციხეში, მაგრამ კანონის დარღვევისთვის თქვენ დაგეკისრებათ საკმაოდ მძიმე ჯარიმა, სწორედ ისე, როგორც ეს გააკეთა მილოსევიჩმა დაახლოებით წელიწად ნახევრის წინ, რომელიც ცდილობდა დამოუკიდებელი ან ოპოზიციურად განწყობილი მედიის საქმიდან გაყვანას, არსებითად მათი გაკოტრების გამო ჯარიმების დაწესების გზით. ეს ნაკლებად დრამატულია, ვიდრე შეკვეთილი მკვლელობები ან ციხეში ჩასმა მედიის გაჩუმების მიზნით. მაგრამ, თუ მოახერხებთ ფინანსურად მათ დახურვას, ის ასევე იქნება ასეთივე ეფექტური.

როდესაც ჩვენ ვიგებთ პრესაზე თავდასხმის შესახებ, ჩვენ ვიკვლევთ იმას, თუ რა მოხდა და განვსაზღვრავთ იყო თუ არა ეს რეპრესია გამოწვეული ჟურნალისტური სამუშაოს შესრულების გამო. ჩვენ შევისწავლით დაახლოებით 500- 600 ასეთ შემთხვევას წელიწადში. ჟურნალისტებს თავიანთი სამსახურეობრივი მოვალეობების შესრულების გამო კლავენ, აპატიმრებენ ან ფიზიკურად უსწორდებიან ან/და ცენზურას უწესებენ.

თავისუფალი სიტყვის ჩახშობა და ჟურნალისტების შევიწროვება

არსებობს ბიუროკრატიული კონტროლის აპარატის ყველა სახეობა, რომლებიც გამოყენებულია მედიის წინააღმდეგ. ხშირად ეს ნაბიჯები არ არის აშკარა და საჭიროა გამოძიების წარმოება ჟურნალისტიკასა და დამსჯელ ზომებს შორის კავშირების დასადგენად. მთავრობებმა შეიძლება გამოიყენონ საგადასახადო კანონი ჟურნალისტების შევიწროვებისთვის. ბევრ ადგილებში სახელმწიფო აკონტროლებს საინფორმაციო გამოშვებებს ან ხელმისაწვდომობას ბეჭდურ პრესაზე, მის

ტრანსპორტირებასა და განაწილებაზე. შესაძლოა ამ გაზეთის წინააღმდეგ მოქმედება იმით იყოს გამოწვეული, რომ ის რაც ჟურნალისტმა დაწერა, მთავრობას არ მოეწონა. ასეთი ტიპის შემთხვევების დამტკიცება უფრო რთულია. მაგრამ ჩვენ მართლაც ვიძიებთ და ვცდილობთ, რომ გავაკეთოთ ეს კავშირები. მე არ შემიძლია ამის დოკუმენტირება სტატისტიკურად, მაგრამ, როგორც მილოსევიჩი გვთავაზობს ჩვენ ნამდვილად ვგრძნობთ, რომ არიან ლიდერები რომლებსაც აქვთ მედიაზე კონტროლი არა ძალადობრივი გზით, არამედ ჯარიმებისა და კანონების გამოყენებით ჟურნალისტებისა და გამომცემლების დასაშინებლადა და დასასჯელად.

ეს ლიდერები იყენებენ სხვადასხვა ტაქტიკებს მედიის თავისუფლების აღსაკვეთად. ეს მოიცავს ისეთი კანონების გამოყენებას რომლებიც აწესებენ მკაცრ ჯარიმებს მედიის მიერ გაკეთებული დარღვევებისთვის. ეს შეიძლება განხორციელდეს საგადასახადო კანონმდებლობის გამოყენებით, ან სახელმწიფო კონტროლის დამყარებით რეკლამირებაზე, საინფორმაციო გამოშვებასა თუ ბეჭდურ მედიაზე. ესენი არიან ის მეთოდები, რომლებიც შეიძლება გამოყენებული იქნას მედიის წინააღმდეგ ზოგადად, ან კონკრეტული ჟურნალისტის დასჯისა და დაშინებისათვის, რომელიც წერს რაღაცას იმ ძალების წინაარმდეგ, რომელიც შეიძლება იყოს ან შეიარაღებული ძალების ლიდერი, ან ისეთი ვინმე ვისაც შეიძლება არ მოსწონდეს, ან არ სურდეს ნახოს კრიტიკა ბეჭდურ მედიაში საკუთარ თავზე.

ჟურნალისტების მკვლელობა და დაპატიმრება

ჩვენ ყველაზე დიდ ყურადღებას ვაქცევთ იმ ჟურნალისტების საქმეებს, რომლებიც მოკლეს ან დააპატიმრეს ყოველგვარი მიზეზის გარეშე. 1999 წელს ჟურნალისტებისთვის ყველაზე საშიში ქალაქი იყო სიერა ლეონე. სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულების გამო გარდაცვლილი ჟურნალისტების 34 შემთხვევიდან 10 სიერა ლეონეში მოხდა, და ამათგან 8 მოკლული იქნა ათ-დღიან ინტერვალში, როდესაც მეამბოხეები შევიდნენ დედაქალაქ ფრითაუნში. ისინი პირდაპირ ნადირობდნენ იმ ჟურნალისტებზე, რომლებიც წერდნენ მეამბოხეების მიერ ჩადენილ დანაშაულებზე. ზოგიერთ მათგანს საკუთარ სახლებში მიაკვლიეს და მოკლეს.

რატომ ვამახვილებთ განსაკუთრებულ ყურადღებას ჟურნალისტებზე, როდესაც ადამიანის უფლებების არაერთი დარღვევა ხდება? იმიტომ, რომ ჟურნალისტები არიან მოწმეები. ისინი არიან პირები, რომლებიც იმყოფებიან შემთხვევის ადგილას, ძალადობის ეპიცენტრში, რომლებიც იწერენ და ააშკარავებენ, როგორც დარღვევებს ისე ამ უფლების დამრღვევებს. ეს განსაკუთრებით ეხებათ ადგილობრივ ჟურნალისტებს. ისინი იმყოფებიან შემთხვევის ადგილას ან მიდიან იქ ცხელ კვალზე, სანამ საერთაშორისო მონიტორები ჩამოვლენ. ისინი პრაქტიკულად სამიზნეები არიან, რადგანაც ისინი არიან მოწმეები, რომელთაც აქვთ ხელმისაწვდომობა მედია წყაროებზე და შეუძლიათ მოუთხრონ მსოფლიოს, ჩადენილი დანაშაულებების შესახებ. არსებობს, აგრეთვე უფრო ფართო პრობლემური საკითხიც, როდესაც პრესა არ არის თავისუფალი, ან იმ ყვეყანაში არ არსებობს გამოხატვის თავისუფლება. არ არსებობს საჯარო ფორუმი, რომელიც მნიშვნელოვანია ქვეყნებისათვის პრობლემების გადაჭრის თვალსაზრისით, ან ქვეყნებს შორის დავების გასამკლავებლად. რა თქმა უნდა, თავისუფალი პრესის არსებობაც არ არის იმის გარანტია, რომ შეიძლება მივაღწიოთ მშვიდობას, ჰარმონიასა და დემოკრატიის მაღალ ხარისხს , მაგრამ პრესისა და გამოხატვის თავისუფლების საფუძვლების გარეშე თითქმის ცხადია, რომ ვერ მიიღებთ დემოკრატიას.

1999 წელს სიერა ლეონეში მოკლული ათი ჟურნალისტის საქმე წარმოადგენდა ძალიან უკიდურეს შემთხვევას, მაგრამ ჟურნალისტების მოკვლა ერთადერთი არ არის. სიერა ლეონეში ძალიან მცირედის გაკეთება შევძელით. ათივე ჟურნალისტი ძალიან სწრაფად იქნა მოკლული და ეს იყო ძალიან ტრაგიკული სიტუაცია. მაგრამ, მოგვიანებით ჩვენ რამდენიმე ჟურნალისტს მაინც დავეხმარეთ სიერა ლეონედან თავის დაღწევაში, ზოგიერთი მათგანი აღარც კი დაბრუნებულა თავის ქვეყანაში. მაგრამ, ჩვენ ვერაფერი ვიღონეთ იქ მოკლულ ჟურნალისტებთან დაკავშირებით.

ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტის მიერ წარმოდგენილი მაგალითები პრესის თავისუფლების ზეწოლაზე.

ჩემი ყურადღება მიიქცია გოლდსტოუნის დაკვირვებამ, რომ ჩვენ გვჭირდებოდა უკან დახევა და მოვლენებზე ხანგრძლივად დაკვირვება. თუმცა, სიმართლე ის არის, რომ გენერალ ავგუსტო პინოჩეტის საქმემდე არც თუ ისე დიდი ხნით ადრე ვინ იფიქრებდა, რომ მისი დაპატიმრება მოხდებებოდა? ვინ იფიქრებდა, რომ ის შეიძლება სხვა ქვეყანაში დაეპატიმრებინათ? მე ვცდილობ შევახსენო ჩემს პერსონალსაც და ჩემს თავსაც, რომ არასდროს უნდა გაჩერდეთ იმიტომ, რომ მნიშვნელობა არ აქვს რამდენად უიმედო სიტუაცია ჩანს, რაღაცეები ყოველთვის იცვლება. მე ორი წლის განმავლობში ვიყავი „ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტის“ (CPJ) დირექტორი. ჩემი ხელმძღვანელობის დასაწყისში, ერთ-ერთი ყველაზე ცუდი სიტუაცია იყო ნიგერიაში. სადაც 17 ჟურნალისტი იყო დაპატიმრებული. . ისინი იმყოფებოდნენ ციხეში საშინელ პირობებში და ისე გადიოდა წლები, რომ არც არანაირი ნიშანი არ ჩანდა მათი განთავისუფლების. ჩვენ ბევრი გავაკეთეთ მათი საქმეების გასაჯაროებისთვის, საჭიროების შემთხვევაში, ჩუმად ვუწევდით მათ ოჯახებს დახმარებას. მაგრამ ეს რა თქმაუნდა არ აღმოჩნდა საკმარისი მიზნის მისაღწევად და ჟურნალისტების გასათავისუფლებლად.

მოვლენები ამ მხრივ შეიძლება განუსაზღვრელად განვითარებულიყო, მაგრამ შემდეგ რაღაც მოხდა. სანი აბაჩა, დიქტატორი, რომელიც პასუხისმგებელი იყო ამდენი ჯურნალისტის დაპატიმრებაზე ნიგერიაში, გარდაიცვალა. მაშინაც კი

ჟურნალისტების განთავისუფლება დაუყოვნებლივ მაინც არ მომხდარა. მაგრამ, როგორც მივხვდი, როდესაც ეროვნულ საზოგადოებრივ რადიოში საბჭოთა კავშირში მიმდინარე მოვლენების გაშუქება მევალებოდა და გორბაჩოვი მოვიდა ძალაუფლებაში, ის ცდილობდა მაქსიმალურად ეჩვენებინა თავისი პატივისცემა და თანაგრძნობა, როგორი თანაგრძნობაც სჩვეოდა დემოკრატიულ ლიდერს. მიხეილ გორბაჩოვი ეძებდა გზას, რომ ეთქვა „გამარჯობა, მე განსხვავებული ვარ, მსურს რომ ჩემზე დადებითი შთაბეჭდილება შეგექმნათ“. პირველი, რაც გორბაჩოვმა გააკეთა ეს იყო იმ პატიმრების განთავისუფლება, რომლებიც უკვე გათავისუფლებულები იყვნენ სხვა ადამიანების მიერ.

როდესაც ნიგერიაში ახალი გენერლები მოვიდნენ ძალაუფლებაში, ეს პირები აზროვნებით ძალიან განსხვავებულები იყვნენ სანი აბაჩასგან. ისინი საუბრობდნენ არჩევნებზე და დემოკრატიაზე იმისათვის, რომ დაეძლიათ ღრმა სკეპტიციზმი, რომელიც შეეძლოთ მართებულად განეჭვრიტათ, მათ დაიწყეს პოლიტ-პატიმრების განთავისუფლება. ამ განთავისუფლებულებს შორის პირველები იყვნენ ჟურნალისტები. მე მჯერა, რომ ჟურნალისტების განთავისუფლების მნიშვნელოვანი მიზეზი იყო ამ დაპატიმრებული ჟურნალისტების საქმის გასაჯაროება ჩვენ მიერ და სხვა ჯგუფების და სხვა პოლიტიკური პატიმრების ნიგერიაში. ეს საჯაროობა გზავნილი იყო ახალი საჯარო ლიდერებისათვის, თუ სურდათ მათ იმის დამტკიცება, რომ ისინი განსხვავებულები არიან წინა რეჟიმისგან, მაშინ ეს ხალხი უნდა გაენთავისუფლებინათ, და მათ ეს გააკეთეს.

ზოგჯერ რასაც ჩვენ ნამდვილად ვაკეთებთ, ეს არის ხალხის მორალური მხარდაჭერა. ეს შესაძლოა იყოს მნიშვნელოვანი, როგორც ამას დაპატიმრებული ჟურნალისტებისგან ვიგებთ, რომ მათთვის მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა, რომ გარეთ არის ხალხი, რომლებიც მათზე ზრუნავენ. ისინი ამბობენ, რომ „მე უბრალოდ მჭირდებოდა იმის ცოდნა, რომ სხვა ჟურნალისტებიც ამდაგვარად ფიქრობენ და ეს მეხმარება იმის გაგებაში, რომ მართალი ვიყავი. მთლიანი სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან თქვენი გაკიცხვა და იმის თქმა, რომ რაც თქვენ დაწერეთ იყო კანონსაწინააღმდეგო და აზიანებდა ქვეყნის ინტერესებს, შეიძლება იყოს მძიმე ტვირთი. მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა, რომ არსებობენ ადამიანები, ვისაც სწამთ გამოხატვის თავისუფლების პრინციპი და ვინც მხარს გიჭერს. ისეთ ადგილებშიც კი, როგორიცაა კუბა და ჩინეთი, არიან ადამიანები, რომლებიც განაგრძობენ დამოუკიდებელი ჟურნალისტიკის პრაქტიკაში დანერგვის მცელობას. ისინი სულ უფრო და უფრო მეტად ეძებენ გზებს ინტერნეტის გამოყენებით ინფორმაციის მისაღებად. ასე, რომ მნიშვნელოვანია გავაგრძელოთ გზავნილების გაგზავნა პრესის თავისუფლებასა და გამოხატვის თავისუფლების მნიშვნელობაზე ამ ხალხისთვის.

სხვა ადგილებში ვიყენებთ იმ ბერკეტებს, რომელთა გამოყენებაც შეგვიძლია. ჩვენ ვნახეთ თურქი ხალხის სურვილი დასრულებულიყო პრესის თავისუფლების ჩახშობა. თურქეთში ადამიანის უფლებათა დაცვის ჯგუფები ევროკავშირთან თანამშრომლობენ

და აცხადებენ, რომ თურქეთს აკლია სამართლიანობის სტანდარტები და ნამდვილი პრესის თავისუფლება და ზღუდავს ასევე გამოხატვის თავისუფლებას. ისინი უცხადებენ თურქეთის მთავრობას, რომ თუ მათაც სურთ იყვნენ ევროკავშირის შემადგენლობაში, მაშინ ისე უნდა მოიქცნენ, როგორც ამას აკეთებენ ევროკავშირში მყოფი სხვა ადამიანები. არსებობს გარკვეული მგრძნობელობა და ჩვენ წარმატებით მოვახერხეთ ორი ჟურნალისტის განთავისუფლება, რომლებიც იყვნენ თურქეთის ციხეში მყოფი სულ მცირე 11 ჟურნალისტის შემადგენლობაში.

მაგრამ, საჭიროა უფრო ფართო სამართლებრივი რეფორმა და ჩვენი მოლოდინია, რომ გავაგრძელოთ მუშაობა იქამდე, სანამ შედეგს არ მივაღწევთ. ჩვენ ვიყენებთ სხვადასხვა იარაღებს. ეს მოიცავს ჩვენი ადვოკატირების ანგარიშებს და გაგზავნილ პროტესტს მთავრობების მიმართ. ხანდახან, შეხედავ პროტესტს და იცი, რომ ის პრეზიდენტი, ვის მისამართითაც არის ეს პროტესტი არასოდეს დაინახავს მას, ან მოისვრის სანაგვეში. და შენ გიჩნდება კითხვა „რა აზრი აქვს ამას? მაგრამ აზრი ის არის რომ ადგილობრივ ჟურნალისტებს ჩვენ ვაძლევთ საბაბს, რომ დაწერონ ამ შემთხვევებზე, მაშინ როცა სხვა შემთხვევაში ისინი შესაძლოა მეტისმეტად დაშინებულები ყოფილიყვნენ, რომ ამის შესახებ დაეწერათ. ადგილობრივი ჟურნალისტები შესაძლოა ჩვენთვის აღმოჩნდნენ აგრეთვე საინფორმაციო წყაროები. მათ შეუძლიათ გასვლა და იმის დოკუმენტირება რომ გაზეთი განადგურებული იქნა მისი გამოქვეყნებიდან 2 დღის შემდეგ მასში მოცემული სტატიის გამო, რომელიც ეხებოდა მთავრობის კორუფციას, ან სხვა პროვოკაციულ თემებს. მაგრამ, დაშინების გამო შეიძლება მათვის რთული აღმოჩნდეს ამის გამოქვეყნება და გამოაშკარავება.

მე მსურს დავასრულო ერთ-ერთი ბოლო დროს მომხდარი მაგალითით , თუ როგორ მუშაობს საერთაშორისო კამპანია, რომელიც მიმართულია ზეწოლაზე. ეს მაგალითი გულისხმობს რუსეთის მიერ დაპატიმრებულ რადიო თავისუფლების(Radio Liberty) რეპორტიორ ანდრეი ბაბიცკის, რომელიც ერთ-ერთი იყო იმ მცირერიცხოვან ადამიანებს შორის რომელიც აწარმოებდა რეალურ გამოძიებას ჩეჩნეთში. რუსეთმა თითქმის შეუძლებელი გახადა იმის ცოდნა, თუ სინამდვილეში რა ხდებოდა ჩეჩნეთში. იქ რომ დაგიშვან მოგიწევთ დარეგისტრირება რუსულ სამხედროებთან, როგორც კი დარეგისტრირდებით მათთან, ისინი წაგიყვანენ და გაჩვენებენ იმას, რაც მათ სურთ რომ

თქვენ იცოდეთ. ისინი გაგაფრთხილებენ, რომ არ დაწეროთ იქ ნანახზე და თუ იმას არ შეასრულებთ, რასაც ისინი გეტყვიან მაშინ პრობლემები შეგექმნებათ.

როდესაც რუსეთის მთავრობამ ბაბიცკი დააპატიმრა, ის შესაძლოა უჩუმრადაც კი გაექროთ, რომ არა ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტისა და პრესის თავისუფლების სხვა ორგანიზაციების საპროტესტო აქციები, რამაც მისი გაქრობა საერთაშორისო ინციდენტად აქცია. საბოლოოდ რუსეთის მთავრობამ ის დააბრუნა მოსკოვში, თუმცა მას არ შეუძლია მოსკოვის დატოვება და ჯერ კიდევ არსებობს მის წინააღმდეგ ბრალდებები. რამდენადაც ვიცით, რუსეთის მთავრობას ჯერ კიდევ აქვს მის წინააღმდეგ უსაფუძვლო ბრალდებები, ჩეჩენ მეამბოხეებთან თანამშრობლობასთან დაკავშირებით. მე არ ვიცი გაგრძელდება თუ არა ამ ბრალდებების სასამართლოში განხილვა, მაგრამ ბაბიცკი ჯერ კიდევ ზის და ელოდება წაიწევს თუ არა მისი საქმე წინ. ჩვენ ყურადღებით დავაკვირდებით. საბოლოო ჯამში, ,რუსეთის მთავრობასთან ჩვენ წარმატებად შეიძლება ჩაითვალოს, სულ მცირე მისი განთავისუფლება და მოსკოვში დაბრუნება გაკვეთილი იყო ყველა ჩვენგანისთვის.

რა თქმა უნდა, ყველაზე საგანგაშო სტატისტიკა ყოველწლიურად მოკლული ჟურნალისტების რიცხვია. მაგრამ ჩვენ ყოველწლიურად აღვრიცხავთ ჟურნალისტებზე თავდასხმის დაახლოებით 500 შემთხვევას. ამ რაოდენობიდან დაახლოებით 34 ჟურნალისტი გასულ წელს მოკლეს სამსახურეობრივი მოვალეობის შესრულების გამო. თუმცა, ჩვენ ასევე გვაქვს სხვა შემთხვევების რაოდენობაც , რომელსაც ჩვენ ვუწოდებთ ჩვენ „დაუდასტურებელ ქეისებს“ რომლებშიც ჩვენ გვაქვს ძლიერი ეჭვი, რომ ჟურნალისტები აგრეთვე მოკლულები იყვნენ თავიანთი ჟურნალისტური მოღვაწეობის გამო. ჩვენ იქამდე გავაგრძელებთ ამ საკითხებზე მუშაობას, სანამ არ შევძლებთ თამამად იმის თქმას , რომ ადამიანები დაიღუპნენ ჟურნალისტობისთვის. მხოლოდ ეს 34 ჟურნალისტი არ წერდა ადამიანის უფლებათა პრობლემურ საკითხებზე, ჟურნალისტები ასევე წლების განმავლობაში წერდნენ კოლუმბიაში ნარკოტიკებით ვაჭრობაზე. კოლუმბია ერთ-ერთი ყველაზე საშიში ქვეყანაა მსოფლიოში. მრავალი ჟურნალისტი ირჩევს გადასახლებას ნაცვლად, სამშობლოში მუდმივ საფრთხის ქვეშ ცხოვრებისა.

მთავრობის კორუფცია ბევრ ქვეყანაში ჟურნალისტებს უქმნის პრობლემებს. ადამიანის უფლებების დარღვევებზე ანგარიშების წარმოება ერთ-ერთი მკვეთრად

სახიფათო საკითხია ჟურნალისტებისათვის. ორი ქვეყანა, რომელშიც საფრთხე აშკარად გამომჟღავნდა იყო სიერა ლეონე, სადაც 10 დღის განმავლობაში 8 ჟურნალისტი იქნა მოკლული. როდესაც 1999 წელს შეიარაღებული ძალები შემოვიდნენ ფრითაუნში. ჟურნალისტები მიზანმიმართულად იყვნენ მიზანში ამოღებულნი, რადგან ისინი საუბრობდნენ მოქალაქეთა მიმართ მეამხოთა მიერ ჩადენილ დარღვევებზე. მეორე ქვეყანა იყო აღმოსავლეთ ტიმორი, სადაც ორი ჟურნალისტი მოკლეს. მაგრამ ბევრად მეტი ნაცემი და დაშინებული ჟურნალისტი იყო , როგორც დამოუკიდებლობის მიღებამდე, ასევე მის შემდგომ. როგორც ნოამ ჩომსკი აღნიშნავს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული მოქალაქის პასუხისმგებლობის საკითხების განხილვისას, აღმოსავლეთ ტიმორში ამ ხალხების მიმართ ძალადობა დაიწყო დამოუკიდებლობის მცდელობამდე დიდი ხნით ადრე. 1999 წლის აპრილში მილიცია თავს დაესხა ადგილობრივ გაზეთს, ცეცხლი წაუკიდა და გაანადგურა ის. მათ დროულად ამოიღეს გაზეთი საქმიდან. ჟურნალისტები რომლებიც ჩამოდიოდნენ აღმოსავლეთ ტიმორში 1999 წლის ადრეული დასაწყისის განმავლობაში და აშუქებდნენ იმ მოვლენებს, რამაც საბოლოოდ დამოუკიდებლობის მისაღებად არჩევნები გამოიწვია, ხშირად თავდასხმის ობიექტები ხდებოდნენ. დამოუკიდებლობის დროსაც, ბევრი ჟურნალისტი, რომლებიც აშუქებდნენ მოვლენებს, მუდმივად იმყოფებოდნენ თავდასხმის ქვეშ. მოვლენები ისე დაიძაბა, რომ არამარტო ხალხი ცდილობდა გაქცეოდა ძალადობასა და მკვლელობას არამედ, ჟურნალისტებიც. 1999 წლის 3 სექტემბრისათვის, როდესაც დამოუკიდებლობის არჩევნების შედეგები გამოცხადდა მედიის თითქმის არცერთი წარმომადგენელი არ იმყოფებოდა აღმოსავლეთ ტიმორში. ადგილობრივი ჟურნალისტების უმეტესობა თანამემამულეებთან ერთად გაიქცა. იმ თითზე ჩამოსათვლელმა უცხოელმა ჟურნალისტებმაც კი, რომლებიც იქ იყვნენ დარჩენილები, უკან დაიხიეს აშშ-ის შემადგენლობაში.

რატომ გახდნენ ეს ჟურნალისტები ამხელა ძალადობის სამიზნეები? იმიტომ, რომ ისინი იყვნენ ადამიანები, რომლებიც აშუქებდნენ ინფორმაციას, ქვეყნის მოსახლეობის ძალადობრივი გადააგილების შესახებ. ჩვენ დარწმუნებულები ვართ, ეს იყო მილიციის მიერ განხორციელებული მიზანმიმართული სტრატეგია ჟურნალისტებზე, რომლებსაც მხარს უჭერდნენ ინდონეზიელი სამხედროები. ისევე, როგორც ბევრ სხვა ადგილებში

ჟურნალისტები წარმოადგენენ მიზანმიმართულ სამიზნეებს ბოლო 10 -15 წლის განმავლობაში. როდესაც ავსტრალიის სამშვიდობო ძალები შევიდნენ ქვეყანაში, მათ დახვდათ წინა დღეებში მოკლული ორი ჟურნალისტი. ერთი იყო ჰოლანდიელი რეპორტიორი, მეორე კი, ადგილობრივი რეპორტიორი. გაერომ განაცხადა, რომ როგორც ჩანს ინდონეზიის სამხედრო ბატალიონის ჯარისკაცებმა მოკლეს ჰოლანდიელი ჟურნალისტი და მათ ასევე სჯერათ , რომ იმავე ჯარისკაცებმა მოკლეს ადგილობრივი ჟურნალისტიც, ასევე შეურაცყვეს და თავს დესხნენ სხვა ჟურნალისტებსაც. ამ ინდონეზიური ბატალიონის კონკრეტულ შემთხვევას რაც შეეხება, ისინი ატარებდნენ ფორმებს , არსებობს საუძვლიანი მიზეზი იმისა, თუ ვინები იყვნენ რეალური მკვლელები. მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ისინი მიეცემიან სასამართლო პასუხისგებაში.

როგორც აღმოვაჩინეთ, ბევრი ჩვენი საქმიდან, უკიდურესად იშვიათი შემთხვევაა ამ ქვენებში ვინმეს პასუხისგებაში მიცემა ჟურნალისტების მოკვლისათვის. სიერა ლეონე 1999 წელს აშკარად წარმოადგენდა ყველაზე სასიკვდილო ქვეყანას ჟურნალისტებისათვის. რამდენიმე ჟურნალისტმა, რომლებიც იღებდნენ გარკვეულ დახმარებას ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტისგან, და სხვადასხვა ჯგუფებმა დატოვეს სიერა ლეონე და წავიდნენ გადასახლებაში მას შემდეგ, რაც მკვლელობები გაუარესდა. ერთ-ერთი მათგანი იყო ჟურნალისტი, რომელიც მუშაობდა სახელმწიფო მაუწყებლობაში და შეერთებულ შტატებში დაიწყო თავშესაფრის ძებნა. მას დავალებული ჰქონდა დარღვევებზე სიუჟეტების გაკეთება. ის გამოდიოდა და აგროვებდა დოკუმენტურ მასალებს და ისინი შუქდებოდა ტელევიზიით. შემდგომში, ეს მასალა სასამართლო სხდომებზე გამოიყენებოდა როგორც მტკიცებულება, რომლებიც საბოლოოდ დასრულდა სახელმწიფოს ღალატისთვის 24 მეამბოხის სიკვდილით დასჯით. 1998 წლის ოქტომბერში ჟურნალისტებმა დაიწყეს სიკვდილის მუქარების მიღება და ამ მუქარებბმა გაძლიერება დაიწყო 1999 წლის ივლისში, მას შემდეგ, რაც მშვიდობის შეთანხმებას ხელი მოეწერა და უფრო მეტი მეამბოხე შემოვიდა სიერა ლეონეს დედაქალაქ- ფრით,აუნში. ეს მუქარები იმდენად მკაცრი იყო რომ ჩვენ გვჯეროდა, ერთადერთი უსაფრთხო რამ რასაც მათთვის ვაკეთებდით იყო ქვეყნის დატოვება.

დასკვნა

ეჭვგარეშეა, რომ გამიზნულად ჟურნალისტების მიზანში ამოღება გაიზარდა და ეს მეტწილად გამოწვეულია ჟურნალისტების როლით, ადამიანის უფლებების დარღვევების გაშუქებაში. როგორც ჩვენ ვნახეთ, ცივი ომის შემდგომ პერიოდში არსებობდა უფრო მეტი სამოქალაქო კონფლიქტები. ამავე დროს ჟურნალისტებს იმდენად კარგი წვდომა ჰქონდათ ინფორმაციის მოპოვებაზე, როგორიც მანამდე არასდროს ჰქონიათ. იმ დროს მე ვმუშაობდი საბჭოთა კავშირში და როდესაც რაღაც მოხდებოდა, არსებობდა სახელმწიფო კონტროლი ინფორმაციაზე, რომელიც იყო ძალზედ ეფექტური. შეუძლებელი იყო მოსკოველი ჟურნალისტისთვის, რომ დაეწერა ამ პრობლემაზე. დღესღეობითაც, ჩვენ საჩივარი გვაქვს რუსეთის მთავრობასთან იმ ნაბიჯების გამო, რომ ისინი აკონტროლებენ ინფორმაციის წვდომასა და ჟურნალისტურ შინაარსზე. მაგრამ ეს არაფერია იმასთან შედარებით, რასაც ისინი აკეთებდენ საბჭოთა კავშირის პერიოდში.ჯერ კიდევ არსებობენ ისეთი ჟურნალისტები, რომელთაც შეუძლიათ გვერდი აუარონ ამჟამნდელი რუსეთის კონტროლს ინფორმაციაზე და გააშუქონ დამოუკიდებლად თუ რა ხდება ისეთ ადგილებში, მაგალითად, როგორიცაა ჩეჩნეთი. მაგრამ ეს ძალიან სახიფათო სიტუაციაა. მათ აქვთ უფრო მეტი შესაძლებლობები რეპორტაჟებისათვის.

ზოგ ადამიანს აქვს ტრეინინგ კურსები ჟურნალისტებისათვის. ეს ახლა რუტინულად კეთდება „ბი-ბი-სი-ს“ კორესპოდენტებისათვის. საუბედუროდ, ჟურნალისტები საფრთხის ქვეშ არიან, ვინაიდან ისინი არიან პიროვნებები რომლებიც მუდმივად იმყოფებიან მოვლენათა ეპიცენტრში. მაშინ, როდესაც არსებობს ძალისხმევა რომ განვითარდეს მოსამზადებელი კურსები ადგილობრივი ჟურნალისტებისათვის, უბედური შემთხვევების დროს ეს საკმარისი არ არის. ჯეისონ ქლეის განცხადებით, რისი სწავლაც ჟურნალისტებმა და ადამიანის უფლებების დამცველმა აქტივისტებმა უნდა შეძლონ ეს არის თავიანთი დაცვა . ეს თვალთახედვა ცხადზე მართალია. ჟურნალისტები უნდა იყვნენ გამჭრიახები იმ საფრთხისადმი, რომელსაც ისინი აწყდებიან, რადგან რისკები გაცილებით დიდია. მათ მოუწევთ საღი აზრის გამოყენება. როდესაც ადამიანები მირეკავენ და მეკითხებიან კონკრეტულ ტერიტორიაზე წასვლის შესახებ, მე ყოველთვის ვახსენებ მათ რომ აზრი არ აქვს ძალიან საშიშ ადგილზე წასვლას,

რადგან თითქმის გარანტირებულია, რომ თქვენ შეიძლება გაგიტაცონ ან მოგკლან. და ვინაიდან თუ იქნებით გატაცებული ან მოკლული თქვენ ვეღარ შეძლებთ მოყვეთ ან დაწეროთ ისტორიები ამის შესახებ.

c. ანა კუპერი და აშგეიტის საგამომცემლო კომპანია, 2001. ანა კუპერი არის ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტის აღმასრულებელი დირექტორი.

4 ადამიანის უფლებათა დარღვევების გამოძიება, ზოგიერთი მაგალითი ამ სფეროდან.

ჯეისონ კლეი

1980 იანი წლების განმავლობაში, მე დიდი დრო დავუთმე ადამიანის უფლებათა დარღვების გამოძიებასა და გაანალიზებას , რომელიც ჩადენილი იყო ადგილობრივი მოსახლეობისა და ეთნიკური უმცირესობების წინააღმდეგ. ეს შრომა წამოწყებული იქნა ორგანიზაციაში სახელწოდებით „ კულტურული გადარჩენა“, სადაც, მე ვიყავი კვლევების დირექტორი და ვქმნიდი ორგანიზაციის კვლევების უნარიანობასა და მის შესაძლებლობას, რომ გაეანალიზებინა და რეაგირება მოეხდინა ისეთ გადაუდებელ სიტუაციებზე როგორიცაა გენოციდი, საყოველთაო შიმშილობა და ლტოლვილებთან დაკავშირებული კრიზისები. იმისათვის რომ წარმოგვედგინა ეს ანალიზები ფართო მსმენელისათვის, მე დავაფუძნე და ვიყავი რედაქტორი ორგანიზაციის ჟურნალისა „ კულტურული გადარჩენა პერიოდულად“.(Cultural Survival Quarterly)

„კულტურულ გადარჩენაში“ მე წამოვიწყე და ორგანიზებას ვუკეთებდი მთელ რიგ კვლევით პროექტებს კრიზისულ სიტუაციებზე რეაგირების საპასუხოდ. როგორც ლტოლვილებთან, ასევე იძულებით გადაადგილებულ პირებთან დაკავშირებით, რომლებიც იმყოფებოდნენ ცენტრალური ამერიკის , ჩრდილო აღმოსავლეთ აფრიკისა და სამხრეთ აღმოსავლეთ აზიის ბანაკებში. მაშინ, როცა ჩვენი გუნდების აღმოჩენები ხშირად საწინააღმდეგო იყო, მათ არასდროს უარყოფდნენ და დროთა განმავლობაში ეს მიდგომა გახდა სტანდარტი, რომლითაც ასეთი მონაცემები ფასდებოდა. მაშასადამე უფრო მეტად მთხოვდნენ მიმეცა რჩევა სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის, ინდივიდუალური მკვლევარებისა და ორმხრივი და მრავალმხრივი სააგენტოებისთვის, თუ რა იყო საუკეთესო ტექნიკა და სტრატეგიები, ამბოხებულთა მონაცემების შესაგროვებლად კრიზისულ სიტუაციებში.

ადამიანის უფლებათა დამცველებისა და ჟურნალისტების დაცვა პირველ და ყველაზე მნიშვნელოვანს იმას მოითხოვს, რომ მათ გადადგან ბრძნული ნაბიჯები ერთმანეთის დასახმარებლად. კარგია თუ ისინი ამის გადაწყვეტილებას მიიღებენ და უკეთესია თუ განახორციელებენ კიდევაც. ისინი შეძლებენ, რომ შედარებით უფრო

ადვილად დაიძვრინონ თავი რთულ სიტუაციაში ჩავარდნისას. როდესაც პირველად იწყებ მოღვაწეობას ამ სფეროში, ძალზედ მნიშვნელოვანია სხვებისგან სწავლა და გუნდის ნაწილად ყოფნა. ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციებს ასევე სჭირდებათ მატერიალური სახსრები იმ ადამიანებისთვის მისაცემად, რომლებიც მათთან მუშაობენ. ძალზე ცხადია, თუ ვინები არიან ადამიანის უფლებათა დამცველები. ისინი, როგორც წესი ახალგაზრდები არიან, ისინი არა არიან ოჯახების მქონე ორმოცი - ორმოცდაათი წლის ადამიანები, იმიტომ, რომ მათ არ აქვთ საშუალება შეასრულონ ასეთი ტიპის სამუშაო და არჩინონ ოჯახი. ეს ახალგაზრდები კი, ისე კარგად ართმევენ თავს დაკისრებულ მოვალეობებს , რომ სხვა პასუხისმგებლობასაც კისრულობენ ამ ორგანიზაციაში. მაშასადამე, მუდმივი ბრძოლის მიმდინარეობს იმაზე, რომ შეინარჩუნონ საჭირო უნარების მქონე ადამიანები, რომ მათ შეძლონ თავიანდი დაგროვილი ცოდნის გაზიარება და დამწყები უფებადამცველებისთვის აღმოჩნდენ მენტორები და ორიენტირები. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია რომ მათი შერწყმა მოხდეს ადგილობრივ მოსახლეობასთნ, რის საშუალებითაც მათ ყოველთვის ექნებათ საშუალება, რომ ცოდნა გაცვალონ ერთმანეთში.

ჩემი სამუშაოს უდიდესი ნაწილი მოიცავდა ადამიანის უფლებათა დარღვევების დოკუმენტირებას მესამე მსოფლიოს ქვეყნებში. თუმცა, ამის გათვალისწინებით აქტივობები, აგრეთვე განხორციელდა შეერთებულ შტატებშიც. მაგალითად, ჩვენ ინტერვიუები ჩავწერეთ ლტოლვილებთან, რომლებიც გადასახლებულები იყვნენ აშშ-ში, იმისათვის, რომ მიგვეღო მოსაზრებები იმის შესახებ, თუ რა ხდებოდა მათ ქვეყნებში და რომ იდენტიფიცირება მოგვეხდინა იმ ქვეყნებში მათი კონტაქტების. ჩვენ ასევე გამოვიკითხეთ მოხალისეები, რომლებსაც შეეძლოთ ხშირად მოეთხროთ იმაზე, თუ რა ხდებოდა იმ ქვექნებში, ან კონკრეტულ ლოკაციებსა, თუ ლტოლვილთა ბანაკებში. მაგალითად, ამ ინტერვიუების დროს აღმოჩნდა, რომ თავიანთი გამოცდილებებიდან მათ ისეთი რამეები იცოდნენ, რაც თვითონაც კი არიცოდნენ რომ იცოდნენ. ზოგიერთი დამხმარე სააგენტოები გვთხოვდნენ, რომ ინტერვიუ ჩაგვეწერა მათ ხალხთან მას შემდეგ რაც ისინი დაბრუნდებოდნენ მივლინებიდან, რათა დაედგინათ თუ რას ვერ სწავლობდნენ საფუძვლიანად, რისი სწავლაც მათ მართებდათ ეფექტურობის მისაღწევად. ბოლოს, იმის დიდი ნაწილი რაც მე გავაკეთე შეადგენდა სულ მცირე

კვირაში ერთხელ, დაახლოებით 10 წლის განმავლობაში აფიდევიტების(ფიცით დადასტურებული წერილობითი ჩვენება) წერას შეერთებული შტატების საიმიგრაციო სამსახურში, იმ ადამიანთა საქმეებზე, რომლებიც ეძებდნენ პოლიტიკურ თავშესაფარს აშშ-ში, რადგან ჰქონდათ საფუძვლიანი შიში დევნის ,როგორც დაშინებული ჯგუფის წევრებს.

მე დამაპატიმრეს, გამრიცხეს ლტოლვილთა ბანაკებიდან და გამომადეპორტეს, როდესაც დროთა განმავლობაში აღმოვაჩინე, რომ არსობობს ძირითადი ჭკუის სასწავლებელი გაკვეთილები, რომელთა საშუალებითაც შესაძლებელია იმათი დაცვა ვინც გამოიძიებს ადამიანის უფლებათა დარღვევებს. ქვემოთ მოყვანილია ათი ჭკუის სასწავლებელი მაგალითი.

ათი ძირითადი ნაბიჯი აქტივისტების დასაცავად

სულ მცირე 10 გზა არსებობს იმისათვის, რომ მოხდეს თავდასხმების რისკისა და დევნების შემცირება და გაიზარდოს გადარჩენის შანსები, ადამიანის უფლებათა დამცველებისა და ჟურნალისტებისათვის. საჭიროა იმის ხაზგასმა, რომ არ არსებობს პრობლემის გადაწყვეტის უნივერსალური გზა, რომელიც ნებისმიერ პირს მისცემს საშუალებას, რომ გააკეთოს იმ საკითხების ჩამონათვალი რომელზეც უნდა მოხდეს ფოკუსირება. არსებობს ბევრი კულტურული განსხვავებება და ჩვენ ვაწყდებით ბევრ რთულ სიტუაციას- წარსული, აწმყო, და ჯერ კიდევ არ დამდგარი მომავალი, რაც ძალზე რთულია.

ქვემოთ აღწერილის გარდა, რა თქმა უნდა, არსებობს ისეთი განსახორციელებელი ნაბიჯები, რომლებიც შეიძლება მივიღოთ ჟურნალისტებისა და უფლება დამცველების გადარჩენის ალბათობის გაზრდისათვის. მაგრამ გადარჩენის ეს 10 სტრატეგია მნიშვნელოვანი ქმედებებია, რომელიც უნდა გვახსოვდეს, როდესაც რთულ სიტუაციებში ვარდებით. რა თქმა უნდა რეალობა არის ის, რომ ცალკეული პიროვნებები რომლებიც ამ საქმეს ანხორციელებენ უკვე ცდილობენ, დაიცვან თავიანთი თავები. მნიშვნელოვანი მომენტია ისიც, რომ თუ თქვენ აღმოჩნდით დაკავებული, სამოქალაქო ტანსაცმელში გადაცმული პოლიციელების მიერ საუკეთესო რამ რისი გაკეთებაც შეგიძლიათ, არის მოიქცეთ ბუნებრივად. თუმცა, ამის თქმა გაცილებით ადვილია ვიდრე

ამგვარად მოქმედება. პრობლემას წარმოადგენს ისიც, რომ ამ თვალსაზრისით არავინაა ისეთი, ვინც რეალურად დაგეხმარებათ. უკიდურესასდ მნიშვნელოვანია იმის განსაზღვრაც თუ რისი გაკეთება შეგიძლიათ იმისათვის, რომ თავიდან აიცილოთ პოლიციის მიერ დაკავება, წამება და მოკვლა. თქვენ ქცევებში არსებობს ისეთი ნორმები, რომელსაც სულ მცირე შუძლია რისკის შემცირება.

- არ იმოგზაუროთ მარტო. არასდროს შეასრულოდ ამგვარი სახის სამუშაო მარტომ. ძალა რაოდენობაშია, სულ მცირე წყვილში მაინც . თუ თქვენ ხართ აქტივისტი ან ჟურნალისტი და ცდილობთ მოიპოვოთ ინფორმაცია, გაიყოლეთ ვინმე, იქნება ეს ფოტოგრაფი, თარჯიმანი თუ უფროსი ჟურნალისტი. თქვენ, სულ მცირე ვიღაც გეყოლებათ გვერდით.
- თუ შესაძლებელია, გააკეთეთ ყველაფერი წესის მიხედვით. ეს გულისხმობს , ქვეყანაში ლეგალურად შესვლას, ზუსტად მოყოლას იმისას, თუ რასაც აკეთებთ იქ. თუმცა არის შემთხვევები, როცა მიდგომა „წესებს მიყოლა“ არ ამართლებს, იმ შემთხვევაში, თუ თქვენ გიწევთ საზღვრის გადაკვეთა კონფლიქტის ზონაში. მაგრამ ხშირ შემთხვევაში, გქონდეს ლეგალური საფუძველი რაღაცის კეთებისა, ეწინააღმდეგება ქვეყანაში თვალთმაქცურად შესვლას, რაც შეიძლება მოექცეს გადარჩენასა და მისიის წარმატებულად შესრულებას შორის.
- უაღრესამნიშვნელოვანია კონფლიქტის ყველა მხარესთან საუბარი. ყველას თავის სიმართლე აქვს იმასთან დაკავშირებით, თუ რა მოხდა ან, რა შეიძლება სწორად მომხდარიყო. შეეცადეთ, რომ რეალობის ძიებაში, რაც შეიძლება ობიექტურები დარჩეთ. ნუ შეისწავლით სიტუაციას დ მხოლოდ იმ განზრახვისთვის, რომ საკითხი დაამტკიცოთ, ან დაამტკიცოთ ისეთი რაღაც რაც უკვე გადაწყვეტილი გაქვთ, იქამდე სანამ კონკრეტულ ადგილზე არ მიხვალთ.
- დარწმუნდით, რომ თქვენი გადაადგილებები კონფლიქტის ზონაში ცნობილია იმ ადამიანებისთვის ვისაც თქვენ ენდობით, იქნებიან ესენი მეგობრები, რელიგიური ლიდერები, მხარდამჭერი თანამდებობის პირები, საელჩოს პერსონალი თუ სხვები. ვიღაცამ უნდა იცოდეს, სად იმყოფებით თქვენ და როდის მოგელოდებიან, რომ იქნებით კონკრეტულ ადგილზე.

- ერთი რამ, რაც მნიშვნელოვნად შეიცვალა ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებულ სამუშაოებში, ბოლო ოცი წლის განმავლობაში, არის შუა 80-იანი წლებიდან ელექტრონიკის გავრცელება და გამოყენება. ჩვენ ადამიანის უფლებათა დაცვის მონიტორები გვყავდა მექსიკის საზღვარზე გვატემალასთან ახლოს, რომ გასაუბრებოდნენ ლტოლვილებს, რომლებიც იყვნენ მაიას ტომის ინდიელი ლტოლვილები, იმასთან დაკავშირებით, თუ რა ხდებოდა გვატემალაში.მონიტორებმა შეძლეს 5-6 გვერდიანი სიუჟეტებისს ჩაწერა და დააგზავნეს, ისინი როგორც ელექტრონული აფეთქება სატელეფონო ხაზებით. ერთ-ერთი სიუჟეტი საფუძვლად დაედო „ნიუ იორკ თაიმსში“ გამოქვეყნებულ სტატიას. ასეთი სახის საჯაროობა ქმნის გამჭირვალობას და ეს არის მონიტორებისა და ჟურნალისტების დაცვისა და დამნაშავეების წნეხში მოქცევის გზა. როგორც კი მოხდება ამბის გავრცელება, ის გახდება საჯარო ჩანაწერის ნაწილი. ადამიანის უფლებების დამრღვევები ცდილობენ, რომ ინფორმაცია თავიანთი ჩადენილ ქმედებების შესახებ მოარიდონ საჯარო თვალს, ეს სინამდვილეში ყველაზე სახიფათოა იმ ხალხისთვის ვინც მათ გამოაშკარავებას ცდილობს. ისეთი მობილური ტელეფონების გამოყენება, რომელთაც შეუძლიათ ფაქსებისა და ელექტრონული შეტყობინებების გაგზავნა, ძალიან მნიშვნელოვანი ამ საქმეში, მაგრამ, ბევრი ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციები და მკვლევარები არ ფინანსდებიან, მოწინავე ელექტონიკა კი თითქმის სრულიად გამოუყენებელი რჩება.

არსებობს სხვა საშუალებები, რითაც შესაძლებელია მოწინავე ტექნოლოგიების გამოყენება ადამიანის უფლებების დარღვევების დოკუმენტების წარმოებისას. მაგალითად, ადრეულ და შუა 80-იანებში, ეთიოპიაში საყოველთაო შიმშილობის დროს, არსებობდა ფართო გადასახლებისა და იმაზე კიდევ უფრო მოცულობითი სოფლად გადასახლების პროგრამები , რომელიც მოიცავდა 100 მილიონი ადამიანის გადაადგილებასა და ბევრი სახლის გადაწვას. მიმდინარე ტექნოლოგიებით შესაძლებელია ადამიანის უფლებების ამგვარი დარღვევების აღრიცხვა, სატელიტური ზედამხედველობის სისტემით შესაძლებელია იმის დამტკიცება, რომ კონკრეტულ ადგილმდებარეობებზე სახლები იყო აშენებული. როდესაც თქვენ შეგიძლიათ

ტექნოლოგიების გამოყენება იმისათვის, რომ წაიკითხოთ სანომრე ნიშნები, ან დათვალოთ სიმინდის ღეროებზე ტაროების რაოდენობა, მაშინ თქვენ დარწმუნებით შეგიძლიათ თქვათ, თუ სად დაიწვა სახლი. ეს არ არის სარაკეტო მეცნიერება.

- თითქმის ყოველთვის, არსებობს ენის პრობლემაც. ადამიანის უფლებათა დარღვევების მონიტორინგის ერთ-ერთი მთავარი მიზანია მსხვერპლთათვის ხმის მიწვდენა. მათი ხმა ერთადერთი მნიშვნელოვანი რამ არის, მაგრამ გარდაუვალად, ეს არის ის, რაც ყველაზე ნაკლებად გვესმის.
- იზოლირებული ადგილობრივი მოსახლეობა და ეთნიკური უმცირესობები ხშირად არ საუბრობენ სახელმწიფო ენაზე. სინამდვილეში, სახელმწიფო ენა ხშირად ხდებოდა დამნაშავეების ენა. ამგვარი ჯგუფებისათვის, მნიშვნელოვანია, რომ გასაუბრება საკუთარ ენაზე მოხდეს. რადგანაც არავის შეუძლია ისაუბროს ამ ყველა განსხვავებულ ენაზე, დამკვირვებლები უნდა დაეყრდნონ თარჯიმანს. ეს ძალზედ მნიშვნელოვანი და ამავდროულად სენსიტიური საკითხია და სიფრთხილით მისადგომი. მნიშვნელოვანია, აგრეთვე თვითონ მონახო და დაიქირავო თარჯიმანი. ამის გაკეთება არ მიანდოთ სხვა არავის. შემდეგ, ჩაიწერეთ ყველა ინტერვიუ, რომ დამოუკიდებლადაც იქნას თარგმნილი იმაში დასარწმუნებლად, რომ თქვენ შეცდომაში არავის შეუყვანიხართ. ინტერვიუები ჩატარებული უნდა იყოს გამოკითხულთა ანონიმურობის დაცვით.
- კრიზისის დროს მოხვდით ეპიცენტრში, რაც შეიძლება სწრაფად. შეეცადეთ, რომ გაჰყვეთ სამედიცინო გუნდს ადგილზე ოცდაოთხი საათის განმავლობაში, დაზარალებულთა დასახმარებლათა და დარღვევების ჩასაწერად. მოქმედება რაც შეიძლება სწრაფად უნდა იქნეს შესრულებული. მას შემდეგ, რაც უსაფრთხოებისა და კონტროლის სისტემები დამყარდება უფრო გართულდება მომხდარის შესახებ სანდო ინფორმაციის მოპოვება. გარეშე პირებს მეტ-ნაკლებად უმეთვალყურეო წვდომა აქვთ. ინტერვიუების აღების ამოცანაც დროთა განმავლობაში უფრო რთულდება, იმიტომ, რომ დაზარალებულები იწყებენ ერთმანეთში ლაპარაკს და მომხდარის შესახებ ქმნიან ერთგვაროვან ვერსიას. დაუმუშავებელი მონაცემების მიღებასთან ერთად, რაც ნამდვილად ის

არის რასაც რეალურად ეძებდით, მნიშვნელოვანია ასევე იმის ცდაც, რომ მიიღოთ გაუფილტრავი პასუხებიც. ეს თქვენ ჩაგახედებთ მომხდარის ნიუანსებში.

- დამაჯერებელი ახსნა-განმარტებების ქონა იმაზე, თუ რას აკეთებთ კრიზისულ ტერიტორიაზე. მაგალითად, მე ვიმყოფებოდი ეთიოპიისა და სუდანის საზღვარზე. მე, იქ ვიმყოფებოდი ლტოლვილებისაგან ინტერვიუს ასაღებად, რათა დამედგინა, რატომ წამოვიდნენ ისინი და მევარაუდა, თუ კიდევ რამდენი უშველიდა თავს გაქცევით და განმესაზღვრა რამდენ ხანს დაჩებოდნენ ისინი. მე ეს გავაკეთე. მაგრამ სინამდვილეში რისი გაკეთებაც მსურდა, ეს იყო სისტემატურად იმის დოკუმენტირება, თუ რამ გამოიწვია ამ ხალხის გაქცევა თავდაპირველი საცხოვრებელიდან. თუმცა, ჩემმა გარეგნულმა როლმა მომცა საშუალება შევსულიყავი ბანაკებში დამესვა ყველა ტიპის შეკითხვა. 80-იანების ბოლოს, ჩვენ შევეცადეთ მოგვეწყო კონფერენცია იმ კვლევით მეთოდებზე, რომლებიც სხვადასხვა ორგანიზაციებმა შეისწავლეს კრიზისის განმავლობაში. ადამიანები, რომლებიც სხვადასხვა სფეროებიდან აგროვებდნენ ინფორმაციებს თემებზე. შეეძლოთ და უნდა შეესწავლათ ერთმანეთისაგან, თუ როგორ უნდა განეხორციელებინათ თავიანთი სამუშაო უკეთესად. მაგალითად ორგანიზაცია „საერთაშორისო ამნისტიას“ თავისი ხალხი შეჰყავს ციხეში, მათ შეუძლიათ ფრჩხილებზე, ტანსაცმელზე და სხვა ნივთებზე დაკვირვებით ისაუბრონ იმ ადამიანების პირობებზე, რომლებისგანაც ინტერვიუს იღებენ. ამის მსგავსად, დაავადებათა კონტროლის ცენტრს ატლანტაში ჰყავს ექიმები, რომლებიც კრიზისულ სიტუაციებში მიდიან სანდო ინფორმაციის შესაგროვებლად იმისათვის, რომ მოსახლეობის ნაკადების და საზღვრების გასწვრივ ხალხის მასების სამედიცინო საჭიროებების პროგნოზირება მოახდინონ. მათ ძალიან კარგად გამოსდით ეს. ჩვენ გვჭირდება, რომ ამისაგან ვისწავლოთ. როგორ ახერხებენ ისინი ამას? რა შეიძლება, რომ ვისწავლოთ ერთმანეთისაგან. ჩვენ უნდა გავითვალისწინოთ ეს მაგალითები და შევიტანოთ ისინი საკუთარ საქმიანობაში. ეს უბრალოდ უკეთესად მუშაობს, ვიდრე მხოლოდ იმათთან გასაუბრება, ვისაც ამის

სურვილი აქვს. ჩემს საქმიანობაში, მე აღმოვაჩინე, რომ შემთხვევითი ნიმუშები ხდება სანდო ინფორმაციის კოლექციის გასაღები დევნილთა ფართო მოსახლეობაში.

ადამიანის უფლებების დამცველებმა და ჟურნალისტებმა საჭიროა იცოდნენ უფრო მეტი იმ ხალხთა ცხოვრებაზე, რომელთა დახმარებასაც ისინი ცდილობენ, სანამ ადგილზე ჩავლენ. ერთ-ერთი საკვირველება რაც აღმოვაჩინე, არის ის, რომ იმათი უმეტესობა, რომლებიც ბევრს მუშაობენ ადამიანების უფლებების დაცვის თვალსაზრისით, იყვენენ ქალაქელები, საშუალო კლასის წარმომადგენლები და მდირებიც კი. და მაინც, ისინი ინტერვიუებს იღებდნენ თავდაპირველად, სოფლად მცხოვრები ღარიბი მოსახლეობისგან. მათ არ იცოდნენ რა შესაბამისი კითხვები შეიძლება დაესვათ. მათ ვერ შეძლეს კომუნიკაცა, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ბევრ ადამიანს გაესაუბრნენ. მათ უბრალოდ არ ესმოდათ, თუ რა მნიშვნელობა ჰქონდა ვიღაცისთვის თესვების სეზონზე მოცდენას, თესლის მოპარვას, ხარების წამოყვანას მოხვნის პრიოდში. ან ვიღაცის მიერ წაღებულ იმ თოკებსა და თასმებს, რომლებიც საჭირო იყო ცხოველების შესაბმელად. ამ შემთხვევაში, ადამიანის უფლებათა დამცველებმა არც კი იცოდნენ, თუ რას ნიშნავდა ორკვირიანი შეყოვნება სოფლის მეურნეობაში. ასე რომ ეს ინფორმაცია არასდროს იწერებოდა, ასეთი დარღვევების მოცულობა, შიმშილობის დროს, არასდროს ყოფილა დოკუმენტურად აღრიცხული.

ადამიანის უფლებათა დამცველების რთული როლი.

ამ საკითხზე ჩვენი მხრიდან ასეთი დაინტერესება გამოწვეულია იმ გარეშე პირების როლით, რომლებიც ადამიანის უფლებათა საქმეებზე მუშაობენ. მნიშვნელოვანი საკითხი ეხება იმას, თუ ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციები და სხვა ტიპის რელიგიური და საქველმოქმედო ორგანიზაციები, რომლებიც ათასობით არის ამ სფეროში, როგორ ეფექტურად მუშაობენ განსხვავებულ და ხშირად კონფლიქტურ კულტურულ საკითხებზე, იმისათვის, რომ მიაღწიონ საჭირო მიზანს, წინასწარ განზრახული დახმარების მიმღები პირების ჩამოშორების გარეშე. საკითხავია აგრეთვე, რა მოხდება, როდესაც ადამიანის უფლებებზე მომუშავე არაპროფესიონალი პირები წავლენ.ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმასთან დაკავშირებით, თუ რა ხდება

მხარეების შერიგების პროცესში, სადაც არსებობდა ქაღალდზე მიღწეული კონსტიტუციური სამართლებრივი შეთანხმება და ვიღაცის ნათელი წარმოდგენით ხალხი საბოლოოდ ერთად იცხოვრებდა ჰარმონიაში, რადგანაც ქაღალდებზე ყველაფერი გადაწყვეტილი იყო.სამწუხაროდ რეალობა არის ის, რომ ხალხი რომელიც ერთად ცხოვრობს, ვერ იქნება მზად რომ იცხოვროს ჰარმონიულ ურთიერთობაში სამ , ოთხ, ხუთ ან ექვს თაობებთანაც კი. ამას სჭირდება მშიდობა და ძლიერი ეკონომიკა, იმის დასავიწყებლად, თუ რა იყო მანამდე. საუბედუროდ, უწყვეტი ან თუნდაც საერთაშორისო კონფლიქტებიც კიდევ უფრო აძლიერბს ადრეული საშინელებების გახსენებას.

ჩემი თვალსაზისით, უნდა გვახსოდეს, რომ ჩვენთვის არასდროს არის კრიზისზე რეაგირების მოხდენა ისეთი რთული, როგორც იმ ხალხისთვის, რომელთა დახმარებასაც ჩვენ ვცდილობთ თავიანთ ქვეყნებში და იმათთვის ვინც ადამიანის უფლებების დარღვევებისა და ძალადობის მსხვერპლები არიან. ეს საკითხი ჩემთვის წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს პერსპექტივას. ეს არის ის, თუ რა რეალური სიტუაცია ადგილზე მსხვერპლებისთვის და ჩვენთვის, ვინც კეთილსინდისერებითა და საუკეთესო განზრახვით ვცდილობთ მათ დახმარებას. აქტივისტებთან და ჟურნალისტებთან ერთად ეროვნული მოხელეებისთვისაც ყოველთვის უმძიმესია საკუთარ ქვეყანაში რეაგირების მოხდენა და ანგარიშმგებლობა. ისინი არ ტოვებენ ტერიტორიას მას შემდეგაც კი, როდესაც ყველა გაემგზავრება. ბევრად მეტი დაცულობაა ადამიანის უფლებათა კრიზისის პერიოდში სხვა ადგილებიდან ჩამოსული საერთაშორისო საზოგადოებისათვის. მე ბრაზილიაში ვმუშაობდი ადამიანის უფლებების დაცვის ჯუფში, სადაც თერთმეტი დამფუძნებლიდან ათი წევრი სამხედროების მიერ იქნა ნაწამები. ეს არის რეალობა იმ ტერიტორიაზე. ეს გააუმჯობესა კომუნიკაციის სისწრაფის ცვლილებამ. გაუმჯობესებულმა კომუნიკაციებმა შეცვალა შესაძლებლობა და სიჩქარე, რომლითაც ინფორმაცია შეიძლება გადაცემულიყო მსოფლიოს გარშემო. ეს მნიშვნელოვნად გაზრდის ზეწოლასა და კონფლიქტში უფრო ადრეულად ჩართვის შესაძლებლობას.

ეს სამუშაოები უნდა ჩატარდეს არასამთავრობო ორგანიზაციებთან იმ ქვეყანაში მცხოვრები ხალხის მიერ, მაგალითად, რელიგიურ ლიდერები და მუშები რომლებიც

ქვეყანაში ცხოვრობენ ოცი წლის ან უფრო მეტი ხნის განმავლობაში, არიან უფრო მეტად ინტეგრირებულები საზოგადოებაში და შეუძლიათ მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა. ან, ეს საუბარი შეეხება იმ დასავლეთელებს , რომლებმაც დატოვეს ისეთი ორგანიზაციები როგორიცაა მშვიდობის კორპუსი და დარჩნენ ქვეყანაში. ასეთი ადამიანებიც შეიძლება იყვნენ სასარგებლოები დახმარების თვალსაზრისით. მაგრამ არასამთავრობო ორგანიზაციებმა შეიძლება ითამაშონ განსაკუთრებით მნშვნელოვანი როლი თარგმანების დროს „ვნებათა დაცხრობის“ შესამსუბუქებლად.

ადამიანის უფლებათა დაცვის სიტუაციებში „კარგი“ და „ ბოროტი“ მეტაფორების გამოყენებისას, არსებობს მედალის მეორე მხარე, რომელსაც ჩვენ განვდევნით ადამიანის უფლებათა დამრღვევის იმიჯის ხარჯზე. მედლის მეორე მხარე გულისხობს, ჩვენს ტენდენციას, რომ საკუთარი თავები კულტურული გმირების სახით დავინახოთ და ვითამაშოთ ჩვენი როლი ძლიერი აუთსაიდერებივით რომლებიც შემოდიან ქვეყანაში რათა განაცხადონ:

„ჩვენ აქ თქვენი მძიმე სიტუაციიდან დასახსნელად ვიმყოფებით“ ჩვენ მივაღწიეთ მობილობის წარმოუდგენელ მაჩვენებელს, რომელიც 50 წლის წინაც კი არ გვქონდა, ახლა ჩვენ შეგვიძლია გადავაადგლოთ ადამიანური და მატერიალური რესურსები მსოფლიოს ერთი კუთხიდან მეორეში შედარებით მარტივად და ძლიერი სიჩქარით. ეს ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ შეგვიძლია ჩავერიოთ თითქმის ყველა პროცესში. მაგრამ ჩვენი შესვლით სხვა კულტურის ქვეყანაში შეიძლება სერიოზული ზარალის რისკი წარმოიქმნას რის შესახებაც, ჩვენ მცირედი ვიცით. და ჩვენ ვთავაზობთ „ მე აქ ვარ რათა დაგეხმარო-მე დაგიტოვებ კომპიუტერებს, მე გავაკეთებ ყველაფერს რისი გაკეთებაც შემიძლია“. არსებობს დაზიანების სერიოზული რისკები, ბევრად მეტი, ვიდრე უვნებლად დარჩენის, იმ ქვეყანასთან კავშირის გაწყვეტის დროს, რომელშიც უნებართვოთ ვიმყოფებით. საკითხი ეხება აგრეთვე, როგორც ადამიანურ ასევე ფიზიკურ რესურსებს. სტრატეგიული მნიშვნელობა აქვს იმის დადგენას, თუ რა არის საუკეთესო გზა ჩვენთვის, კრიზისის პერიოდში საპასუხო ქმედებების სისტემატიზირებისა და ქვეყნებისათვის დახმაების გაწევის კუთხით, რათა მათ ხელახლა ააშენონ ის, რაც არაადამიანური სისასტიკით მიწასთან იქნა გასწორებული.

აქტივისტები რომლებიც ამ სიტუაციებს შეისწავლიან ჩვეულებრივ ახალგაზრდები და იდიალისტები არიან. მათ სურთ შეცვალონ სამყარო და მცდარი მიმართულებით მიდიან. მაგრამ რთულია მათი ემოციების გაკონტროლება. ხშირად პრობლემაა ის, რომ მათ არა აქვთ საკმარისი ცოდნა ან/და გამოცდილება, მათ მხოლოდ სურთ, შეცვალონ ის სულმთლიანად და გააუმჯობესონ. ამის შედეგი კი შეიძლება იყოს ის, რომ კარგისმოსურნე აქტივისტების უმეტესობა უფრო მეტ საზიანო ქმედებებს ჩადის ვიდრე კარგს. ეს არ არის მხოლოდ ახალგაზრდების პრობლემა, იფიქრეთ იმ კონტექსტიდან გამომდინარე , როდესაც ერთი კულტურის წარმომადგენელი ინტერვიუს იღებს პიროვნებისგან, რომელიც სხვა კულტურას ეკუთვნის და კითხვარის საფუძველზე ცდილობს პოსტ-ტრამვული სტრესის სინდრომების იდენტიფიცირებას. პრობლემაა, როდესაც ადამიანები ამგვარ გასაჭირსა და ტრაგიკულ სიტუაციებში ვარდებიან, სათანადო მომზადებისა და კულტურის გაცნობის გარეშე. ისინი შეიძლება გადამზადებულები იყვნენ ფსიქოლოგიაში, მათ ხშირად არ ამზადებენ კულტურულ ფსიქოლოგიაში, რომელიც გამოყენებადია კონკრეტულ პირებთან ინტერვიუსათვის. მათი მომზადება არ ხდება იმაში, თუ როგორ უნდა მივიდნენ და გაესაურბრონ ხალხს. მათ აქვთ ფორმალიზებული ჩამონათვალი, რომელიც ეფუძნება მარტივ ვარაუდს, მაგალითად, ჩემს საზოგადოებაში, თუ თქვენ აღგენიშნებათ ეს სიმპტომები, მაშინ თქვენ გაქვთ პოსტ -ტრამვული სტრესის სინდრომი. ამას მივყავართ დასკვნამდე, რომ რადგანაც თქვენ შეესაბამებით ჩემს აღწერილობას პოსტ-ტრამვული სტრესის სინდრომთან დაკავშირებით, ჩვენ ამგვარად მოგექცევით და ამ კატეგორიაში მოგათავსებთ, ეს ძალიან რთული და პრობლემური საკითხია და ვისურვებდი რომ რეალური პასუხები იკვეთებოდეს.

მე ვმუშაობდი რამდენიმე ორანიზაციასთან, რომლებიც ამაყობდნენ იმით, რომ არ იყვნენ ინტერვენციონისტები. ფუნქციურად შეიძლება წაემძღვაროს ის,რომ როდესაც შენ ამგვარ სიტუაციაში ვარდები ნუ მოიმოქმედებ ნურაფერს ისეთს რისი გაკეთებაც ადგილობრივებს შეუძლიათ საკუთარი სახელით. მე ვფიქრობ ეს კარგი ფილოსოფიაა, თუმცა ის მთლიანად ვალიდური არ არის, რადგანაც ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებულ საკითხებზე მხოლოდ მუშაობისასაც კი უკვე ნაფიქრი უნდა გქონდეთ, რომ არის რაღაცეები, რაც კარგია გასაკეთებლად და ამის საპირისპიროდ არსებობს

რაღაცეები, რისი გაკეთებაც არ არის მართებული. ამით შენ უკვე ღირებულ გადაწყვეტილებას იღებ. ამგვარად, იმის თქმა, რომ ჩვენ შევისწავლით, მაგრამ არ ვიღებთ ღირებულ გადაწყვეტილებებს უკვე მცდარია. ჩაურევლობის პოლიტიკით, როგორც ძირითადი პრინციპით, ნაკლებად სავარაუდოა, რომ თქვენ გადალახავთ ხაზს. თქვენ ჯერ კიდევ მოგიწევთ საშინელი გადაწყვეტილებების მიღება, იმასთან დაკავშირებით გააკეთოთ უნდა ეს თუ არა, ვისთან უნდა იმუშაოთ ან არ იმუშაოთ. მაგრამ დასაწყისისთვის სულ მცირე, თქვენ უნდა გქონდეთ ვარაუდი, რაც შემგომში სწორი გადაწყვეტილებების მიღებას გაადვილებს.

ამ სიტუაციებში ხალხი ხშირად აცხადებს, რომ არსებობს პრობლემა. ეს არ არის თითქოს იმიტომ, რომ შენ ერთვები, როგორც ადამიანის უფლებადამცველი მოხელე. სინათლე ქვრება და ამბობს: შენ ხარ გაკიცხული , იმიტომ რომ წარმატებას ვერ მიაღწიე, რადგან ეს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული პრობლემებია. რეალური შედეგი იმ პირობების იდენტიფიცირებაა, რომელიც მოუწოდებს ადგილობრივ საზოგადოებას, განსაკუთრებით იმ საზოგადოებებს რომლებიც არიან მრავალეროვნული, მრავალკულტურულ ან მულტირელიგიური, შეავსონ ის მორალური ვაკუუმი, რომელიც არსებოს იმ დროიდან, რაც დანაშაულებები იღებს სათავეს. მე არ ვფიქრობ, რომ აუთსაიდერები რაიმე როლს ასრულებენ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში. იმის ტენდენცია, რომ ნებისმერს ვისაც სურს ამ მიმართულებით დახმარების გაწევა, უნდა შევაყოვნოთ და უფლება მივცეთ იმ ხალხს, რომელთაც საბოლოოდ მაინც მოუწევთ იმის შესწავლა, თუ როგორ მოიშუშონ ჭრილობები, როგორ აპატიონ და იცხოვრონ ერთმანეთთან გადაწყვეტილებების მისაღებად. როგორც კი გარეშე პირები შეეცდებიან ამ ვაკუუმის შევსებას, ის გაივსება და ვეღარავინ შეძლებს მასში შესვლას. შემდეგ, გარეშე პირები იწყებენ იმის იდენტიფიცირებას თუ ვინ არის პროცესში ჩართული, ეს კი არა მხოლოდ არასწორია- საბოლოოდ მარცხით სრულდება.

ჩვენ მოგვიწევს შევქმნათ დამცავი სივრცე და შესაძლებლობები, რომლებიც ჰუმანიტარული და ძალადობრივი სიტუაციების მოგვარების საშუალებას მოგვცემს. მაგრამ, ჩვენ ვერ შევძლებთ ამის გაკეთებას თვითონ. ეს გულისხმობს ადგილობრივებისათვის სივრცის შექმნას დასახმარებლად. იმიტომ რომ, ეს ის ხალხია რომელთაც მოუწევთ იქ ცხოვრება მას შემდეგ რაც ჩვენ, გარეშე პირები დიდი ხნის

წამოსულები ვიქნებით. ეს ის ხალხია ვისაც სჭირდება ხელმძღვანელობის შექმნა და კავშირების ხელახლა დაფუძნება, ნებისმიერ პირობზე, რითაც კი მოლაპარაკებებს შეძლებენ. როგორც დასაწყისში, ასევე პერიოდულად. ეს იგივეა რომ ხეზე დაამყნო სხვადასხვა ტოტები და მათ მოუწევთ იქ ყოფნა ხის გადარჩენისათვის. ეს შესაძლოა არასდროს გახდეს იდიალური ხე, მაგრამ ეს მათი ხეა და მათი საქმეა, არავის შეუძლია ამის გაკეთება მათთვის.

ორი სახელმძღვანელო პრინციპი არსებობს ადამიანის უფლებათა გამოძიებების შესახებ , რომელიც მსურს, რომ აქტივისტებს გადავცე. არასდროს დაივიწყოთ რატომ იმყოფებით იქ, პირველი და ყველაზე მნიშვნელოვანია მიაწვდინოთ ხმა მსხვერპლებს. ეს არ არის იმის თქმა, რომ მხოლოდ მათი ხმაა ის ერთადერთი რაც უნდა დავითვალოთ, უფრო მეტიც მათი ხმა გვატყობინებს თუ რა გადახდათ მათ თავს, ეს არის ხმა რაც უმეტეს შემთხვევაში იგნორირებული რჩება.

მეორე პუნქტი ეხება თქვენი ვარაუდების მუდმივად ეჭქვეშ დაყენებას, მიკერძოებული და წინასწარ ფორმულირებული წარმოდგენები გზას უღობავს ჩვენი რეალური გაგების უნარს იმაზე თუ რა ხდება ნებისმიერ სიტუაციაში. ყველა ჩვენგანს „თვალის ამხვევები“ გვყავს. ხრიკი მდგომარეობს იმაში, რომ შევეცადოთ სულ ცოტათი მაინც შევამციროთ ისინი. ერთ-ერთი იმ ჯგუფთაგანი, სადაც მე დროდადრო ვმუშაობდი იყო „ ეთიოპიის ორომო“ მათ რაღაც ამდაგვარი ანდაზა ჰქონდათ „შენ ვერ შეძლებ სირაქლემას პოზაში მყოფ ადამიანს დაანახო ან გააკეთებინო რაიმე იძულებით“ ბევრი ადამიანი მხოლოდ ამ ანდაზის აქტუალობის ინტერპრეტირებას ირჩევს,რომელიც ეხება ადამინის უფლება დამრღვევებსა ან/და იმათ, ვინც პირდაპირ თუ არაპირდაპირ უჭერს მხარს მათ. თუმცა ფეხსაცმელი თანაბრად ერგება იმ აქტივისტებს, რომლებიც ფლობენ საფუძვლიან ცოდნას კრიზისზე, რაც მათ უწევთ რომ დაამტკიცონ სანამ ისინი ჩავლენ დანაშაულის ადგილზე.

ჯეისონ კლეი და აშგეიტის საგამომცემლო კომპანია,2001. ჯეისონ კლეი არის „მსოფლიო ველურიბუნების ფონდის/შეერთებული შტატები“ უფროსი მეცნიერი

5 საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების, განსაკუთრებით კი ინტერნეტის გამოყენება ადამიანის უფლებების დაცვისა და ხელშეწყობისათვის, რომელიც მოიცავს დანაშულის შემჩნევას, ადრეულ სტადიაზე გაფრთხილებასა და პრევენციას1

ედუარდ ჰალპინი

ინტერნეტისა და სხვა საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების(ICTs)[2] ზრდამ დიდი ზემოქმედება მოახდინა საზოგადოებაზე. იქამდეც, რომ ჩვენ, ვინც ვცხოვრობთ დასავლეთ მსოფლიოში, მათ მივიჩნევთ, როგორც „ყველგან მავლებს“ (საყოველთაოდ გავრცელებული). ყველა საყოფაცხოვრებო ნივთში კომპიუტერების ხილვით და სადენიანი საზოგადოების შემოსვლით. ეს შეხედულება, ჩანს რომ კარგი ფაქტებით არის მხარდაჭერილი, ერთ-ერთი კვლევით ინტერნეტის მომხმარებელთა საყოველთაო რაოდენობა 1999 წლის დეკემბერში, განისაზღვრა 60 მილიონად. 2000 წლის ნოემბერში კი 407 მილიონ[3] ადამიანად. სხვა წყაროს მონაცემებით, მსოფლიოს მასშტაბით ინტერნეტის მომხმარებელთა სრული რაოდენობა 150-იდან 180 მილიონ ადამიანამდე მერყეობდა. ამ შეფასებით, მოსალოდნელი რაოდენობა გაიზრდებოდა ერთ მილიარდამდე 2005 წლისათვის[4]. იმ დროს, როცა ნაკლებად თანხმდებიან ინტერნეტის მომხმარებელთა ზუსტ რიცხვზე და განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ნებისმერი შეფასების გამოყენებას ან მიღებას, წარმოდეგენილია სწრაფი ზრდის ტენდენცია, თუმცა, ამ ზრდის გლობალური სურათი არაერთგვაროვანია. პირველ კვლევაში გამოვლენილი 407 მილიონი მომხმარებლიდან, 167 მილიონი იყო ჩრდილო ამერიკიდან, 113 მილიონი ევროპიდან, 105 მილიონი აზიიდან და წყნარი ოკიანის აუზიდან. 16 მილიონი ლათინური ამერიკიდან, მხოლოდ სამი მილიონი მთლიანი აფრიკიდან.[5] ინტერნეტის წვდომისა ან/და გამოყენების ეს ცვალებადი ზრდა შესაძლოა დაფიქრებას იმსახურებდეს ადამიანის უფლებათა პერსპექტივებისგან, რომელიც წამოსწევს ინტერნეტით სარგებლობის საკითხს, როგორც ადამიანის უფლებათა

აქტივიზმის გლობალურ ინსტრუმენტს და შესაძლოა ისეთ საკითხებსაც, როგორიცაა გლობალური ეკონომიკის აკრძალვა.

საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სწრაფმა ზრდამ აგრეთვე უზრუნველყო გამომსახველობითი სიტყვებისა და ფრაზების სიჭარბე, რომელთა უმრავლესობა დიდ ღირებულებას ანიჭებს მათ, ქმნის მატერიალური კეთილდღეობის სურათს, ან რაღაც მსგავს მოახლოებულ უტოპიას. ისეთი ტერმინები, როგორიცაა, „ინფორმაციული მაგისტრალი“, „კიბერსივრცე“ და „ ციფრული დემოკრატია“[6], ადვილად გამოიყენება და „ისტ“-ის სავარაუდო უპირატესობა თითქმის ეჭვგარეშეა. შეესაბამება ეს აღწერილობა სინამდვილეს, თუ მხოლოდ იმიჯი და გაზვიადებული რეკლამაა? ტექნოლოგიები უსწრაფესი, ან თითქმის მყისიერი კომუნიკაციის საშუალებით უზრუნველგვყოფს. ისინი, უფრო და უფრო მეტ სახლში გვაწვდიან ომისა და ადამიანის უფლებებისადმი მიმართულ დანაშაულებების გამოსახულებეს. ამას ისე სწრაფად აკეთებენ, როგორც მანამდე არასდროს. მაგრამ, ეს უბრალოდ გართობის ახალი ფორმა ხომ არ გახდა, ან შორიდან შეუმჩნევლად თვალთვალის გამოცდილება. თუ გვეხმარება იგი ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებულ ბრძოლებში, ცნობიერებისა და ცოდნის ამაღლებით?

ადამიანის უფლებების სფერომ ადვილად მიიღო ინტერნეტი და სხვა საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები. ის, მათ გამოიყენეს ადამიანის უფლებების დარღვევების თავიდან ასაცილებლად და მონიტორინგისათვის და იმისათვის, რომ ხელი შეუწყონ და დაიცვან ადამიანის უფლებები. ფუნდამენტურია იმის აღიარება, რომ ადამიანის უფლებათა დარღვევები მოითხოვს სწრაფ პასუხებს, მკაფიოდ, დესპოტური რეჟიმები, არ უცდიან, არც საერთაშორისო საზოგადოებას, რომ საჩივარი დაარეგისტრირონ და არც ადამიანის უფლებათა დამცველებს, რომ წამოიწყონ კამპანია. უფრო სწრაფ ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციებს შეუძლიათ რეაგირების მოხდენა და მოსალოდნელია, რომ უკანონო პატიმრობა და სხვა დარღვევები შეიძლება შემცირდეს ან შეწყდეს.[7] როგორც კომუნიკაციის საშუალება, ინტერნეტი უზრუნველყობს ადამიანის უფლებათა დარღვევების სწრაფი და ეფექტური რეაგირების მექანიზმს მსოფლიოს გარშემო, იმათი მხარდაჭერით ვინც იბრძვის სამართლიანობისათის.

რატომ არის სწრაფი და ზუსტი ინფორმაცია მნიშვნელოვანი ადამიანის უფლებათა დაცვის საქმეში?

მეტზლი აღწერს ადამიანის უფლებათა დაცვის საქმეში ინფორმაციის მნიშვნელობას და აღნიშნავს, რომ ზუსტი და დროული ინფორმაცია არის შეუცვლელი მექანიზმი და არსებითი წინაპირობა ეფექტური საპასუხო მოქმედების და ადამიანის უფლებების დაცვის ხელშეწყობის ორგანიზაციების, ინდივიდების, მთავრობებისა თუ საერთაშორისო ინსტიტუტების მიერ.[8] საპასუხო ინფორმაციის გამოყენება ადამიანის უფლებათა დარღვევებზე უნდა იყოს ზუსტი, დროული და ვერიფიცირებული. ასევე უნდა იქნას გამოყენებული სიფრთხილით. ძირითადი ადამიანის უფლებათა დამცავი არასამთავრობო ორგანიზაციები მკაცრ ზღრუბლებს იყენებენ, ინფორმაციის სანდოობის შემოწმებისას. იმ შემთხვევებშიც კი, თუ მან შეიძლება გამოიწვიოს მცირედი შეფერხება. სიფრთხილის გამოუყენებლობის წარუმატებლობა, ინფორმაციის შეკრებისა და გამოყენების დროს, ქმნის დამაჯერებელ პრობლემას, რომელსაც შეიძლება მოჰყვეს როგორც ხანგრძლივი ასევე ხანმოკლე შედეგები. სავარაუდოდ, სანდოობის დაკარგა ადამიანის უფლებათა დამრღვევებს საშუალებას მისცემს უპასუხონ მათ წინააღმდეგ განხორციელებულ ნებისმიერ ბრალდებას, წინა შეცდომებისა და უზუსტობების გათვალისწინებით, მოკლევადიან პერსპექტივაში განხილვით, ინდივიდუალურ მსხვერპლს ვაყენებთ რისკის ქვეშ, ხოლო გრძელვადიანი პერსპექტივით მთლიან ორგანიზაციას ვტოვებთ დაუცველსა და დასუსტებულს. იმ პირთა დაცვა, რომლებიც იმყოფებიან რისკის, დაპატიმრების, წამებისა და ხშირად საბოლოოდ გამანადგურებელი მუქარის ქვეშ, დამოკიდებულია ორგანიზაციებისა და ინდივიდების უნარზე, რომ აწარმოონ კამპანია მათი სახელით, დამაჯერებლობით, სწრაფი მოქმედებითა და ზუსტი ინფორმაციის გამოყენებით.

ინტერნეტი უზრუნველყოფს ადამიანის უფლებათა დამცველ არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და აქტივისტებს შესაძლებლობით, რომ მხარი დაუჭირონ და დაიცვან ადამიანის უფლებები, ვებ გვერდების - როგორც საკამპანიო საშუალებების და ელ. ფოსტების როგორც მყისიერი საკომუნიკაციო საშუალებების გამოყენებით. ის, აგრეთვე ხელს უწყობს გამოაშკარავებას, სიტუაციების განვითარების კვალდაკვალ ინფორმაციის შეგროვების დაუყოვნებლივი საშუალებით. მექანიზმით, ადრეული გაფრთხილების

უზრუნველსაყოფათ და ინსტრუმენტებით, რომლებიც გადაწყვეტილების მიღების საშუალებას იძლევა. ამ მექანიზმის მეშვეობით, პრევენციული ქმედება შეიძლება დაიწყოს სწრაფი რეაგირების ქსელებისა და კამპანიის გამოყენებით და მთავრობებისა და მასმედიის ანგარიშებით უზრუნველყოფისათვის.

მეტზლი აღწერს ინტერნეტს, როგორც უფრო სწრაფ და იაფ გზას ადამიანის უფლებათა დაცვის ჯგუფებისათვის შეტყობინებების გაცვლის პროცესში. მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს უნარი, გაუგზავნო შეტყობინება უამრავ ადრესატს , მხოლოდ ერთი მოქმედებით, ვიდრე ცალ-ცალკე აგზავნო მათთან.[9] ის აგრეთვე აცხადებს, რომ ინფორმაცია შეიძლება მივიღოთ უფრო სწრაფად. ინტერნეტი ადამიანის უფლებათა დაცვის მოძრაობათა სხვადასხვა კამპანიებს შორის ინტერაქციული კომუნიკაციის საშუალებას იძლევა. ადგილობრივ ჯგუფებს საშუალება აქვთ პირდაპირ დაამყარონ კავშირი საერთაშორისო ჯგუფებთან, შუამავლების დაჭირვების გარეშე, ზოგჯერ ინტერესთა ახალი საზოგადოების განვითარებას, ან სტრუქტურულ ორგანიზაციაში ცვლილებებს უძღვება. მეტზლის კიდევ უფრო შორს მიდის და ვარაუდობს, რომ ადგილობრივ ჯგუფებსა და ეროვნულ საერთაშორისო ჯგუფებს შორის ურთიერთობა იცვლება, ადგილობრივი ჯგუფები გახდნენ ნაკლებად დამოკიდებულნი ინფორმაციის თვალსაზრისით ეროვნულ ჯგუფებზე. იგი ასკვნის , რომ ინტერნეტი არის ..... „უზარმაზარი შედეგების ქონა ადამიანის უფლებათა დაცვის მოძრაობებისათვის. როგორც მისი ძალისხმევის დამხმარე, რომ შეაგროვოს, წარმოადგინოს და გაავრცელოს ინფორმაცია და მიიღოს შესაბამისი ზომები ძალადობრივ ქმედებაზე რეაგირებისათვის... და რომ ელექტრონულ კომუნიკაციას შეუძლია ითამაშოს არსებითი როლი ქსელის განვითარების საკითხთან მიმართებაში, რომელიც ზღუდავს მთავრობებისა და სხვათა მოქმედებას“.

მოდელირებისა და გამოაშკარავების ტენდენციები შეიძლება გამოვიყენოთ, როგორც პრევენციული მექანიზმი. საკითხი, რომელზეც მეცნიერების განვითარების ხელშეწყობის ამერიკულმა ასოციაციამ, „ადამიანის უფლებათა დაცვის პროგრამამ“ იმუშავა.[10] მონაცემთა ბაზის სარგებლიანობამ უნდა მოახდინოს ადამიანის უფლებათა დარღვევების რუკაზე დატანა და დარღვევათა ტენდენციებისა და ტიპების იდენტიფიცირება. ამის სათანადოდ გაკეთება პოლიტიკური ინტერვენცის საშუალებას

მოგვცემს. თუმცა, ეს შესაძლოა დაყრდნობოდა ინფორმაციის სტანდარტიზაციას ადამიანის უფლებათა სამყაროში. ბოლი[11] ეხება იმ პრობლემებსა და გაუგებრობებს, რომლებიც შეიძლება მოხდეს, აღნიშნავს რა მონაცემთა ბაზის შემუშავების საჭიროებას,რომელიც უნდა ასახავდეს შეგროვებული ინფორმაციის გაგებას და უზრუნველყოფდეს იმას, რომ მონაცემთა ბაზაზე მისი წარდგენა არ დაამახინჯებს წამოწყებულ ანალიზებსა და შედარებებს. ბოლი, აგრეთვე ხაზს უსვამს განსხვავებას წარმომადგენლობით სტანდარტებსა და გაცვლით სტანდარტებს შორის, პრობლემის დეტალური ახსნა-განმარტების უზრუნველყოფით, რომელსაც ინფორმაციის მენეჯმენტის დროს ვაწყდებით და ორგანიზაციებს შორის მის გაზიარებასთან დაკავშირებულ პრობლემებს. ჩვენ გვჭირდება სტანდარტიზებული კონტროლირებადი ლექსიკა, იმის უზრუნველსაყოფად, რომ როდესაც ორგანიზაციები ინფორმაციას აზიარებენ ისინი აღწერდნენ ერთსა და იმავე რამეს, რაც ჯერ კიდევ გადასაჭრელად რთულ პრობლემას წარმოადგენს.

არიან ადამიანის უფლებების დამცველები ინტერნეტის მომხმარებლები?

ადამიანის უფლებათა სამყარო მოიცავს ორგანიზაციების გლობალურ გავრცელებას, რომელიც მერყეობს ძირითად საერთაშორისო ორგანიზაციებიდან ცალკეულ ინდივიდებამდე. აქედან გამომდინარე, ინდივიდუალური აქტივისტი ხშირად სისტემაში ერთზე მეტ როლს თამაშობს. დიბერტი (ალექსანდრე და პალში)[12] აღწერს 1950 წლიდან ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული მოძრაობების გაზრდასა და გავრცელებას, იმ დროიდან როდესაც დაახლოებით 38 არასამთავრობო ორგანიზაცია იდინტიფიცირებული იყო. 1994 წლისთვის, როდესაც 14, 500 არსებობდა. ამ ორგანიზაციების ძირითადი რაოდენობა მონაწილეობას იღებს ქსელებსა და კოალიაციებში ინტერნეტით, რომელიც ახლა უზრუნველყოფს მნიშვნელოვან საკომუნიკაციო მექანიზმს.

ადამიანის უფლებათა დამცველების მიერ ინტერნეტის გამოყენება, შესაძლოა არც თუ ისე გასაკვირად, ზოგადად საზოგადოებაში არსებული ინტერნეტის გამოყენების სურათს ასახავს, ყველაზე მეტი გამოყენება აღმოჩენილია ჩრდილო ამერიკასა და

ევროპაში. უფრო შეზღუდული წვდომა აქვთ აფრიკაში, ლათინურ ამერიკასა და აზიის ნაწილში. ჩრ. ამერიკასა და ევროპაში დაარსებული ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციების ქსელები შეთანხმებულად მუშაობენ შესაბამის ორგანიზაციებთან, რაც ხშირად მოიხსენიება როგორც განვითარებადი სამყარო. ადამიანის უფლებათა სამყარო ეყრდნობა იმ შესაძლებლობას, რომ გააზიაროს ინფორმაცია დარღვევების შესახებ, გამოიყენოს კავშირები, ურთიერთობები და ქსელები, როგორც ფუნდამენტური მექანიზმები ამ პროცესში. ინტერნეტის, როგორც საკომუნიკაციო საშუალების განვითარება ფართოთ იქნა გამოყენებული ადამიანის უფლებათა დაცვის არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ, ინტერნეტის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფით, ისევე როგორც ადამიანის უფლებათა დარღვევების წინააღმდეგ ბრძოლაში, ორგანიზაციების ქსელებში. არსებული ადამიანური ქსელების კომბინაცია, აქტივისტების გამოცდილებებთან ერთად საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენების გავრცელების ეფექტური საშუალებაა ნაკლებად განვითარებულ რეგიონებში და მხარს უჭერს შესაძლებლობების განვითარებას.

არსებობს ინტერნეტის მომხმარებელ ადამიანის უფლებათა დამცველი ორგანიზაციების ორი ძირითადი ჯგუფი,- ორგანიზაციები , რომლებიც მუშაობენ ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე, ისინი ინტერნეტს გამოიყენებენ, როგორც მექანიზმს თავიანთი პროფესიული საქმიანობისათვის და ადამიანის უფლებების დამცველი ცალკეული პიროვნებები, რომლებიც ინტერნეტს გამოიყენებენ დარღვევებთან პირდაპირ საბრძოლველად. აქტივობების გაფანტული არსისა და ურიცხვი ორგანიზაციული მოდელების აღმოჩენის გამო, ერთი შეხედვით შეიძლება ჩანდეს, რომ ადამიანის უფლებათა აქტივიზმი ისეთივე ანაქრონიულად ორგანიზებულია, როგორც ინტერნეტი. თუმცა უფრო მჭიდროდ თუ გამოვიკვლევთ , შევძლებთ გავარჩიოთ ადამიანის უფლებების სხვადასხვა დამცველების მიერ გამოყენებული, როგორც ფორმალური ასევე არაფორმალური ქსელები. დაკვირვებით გამოვლენილი ინტერნეტის გამოყენების ერთი შედეგი მდგომარეობს ორგანიზაციული სტრუქტურების ცვლილებაში, ინტერესთა ახალი საზოგადოების ფორმირებასთან ერთად. ეს საზოგადოებები ხშირად ფოკუსირდებიან მხოლოდ თავიანთ კონკრეტულ ინტერესებზე ან მხოლოდ ცალკეულ საკითხზე. რეგიონში ან ქვეყანაში არსებულ

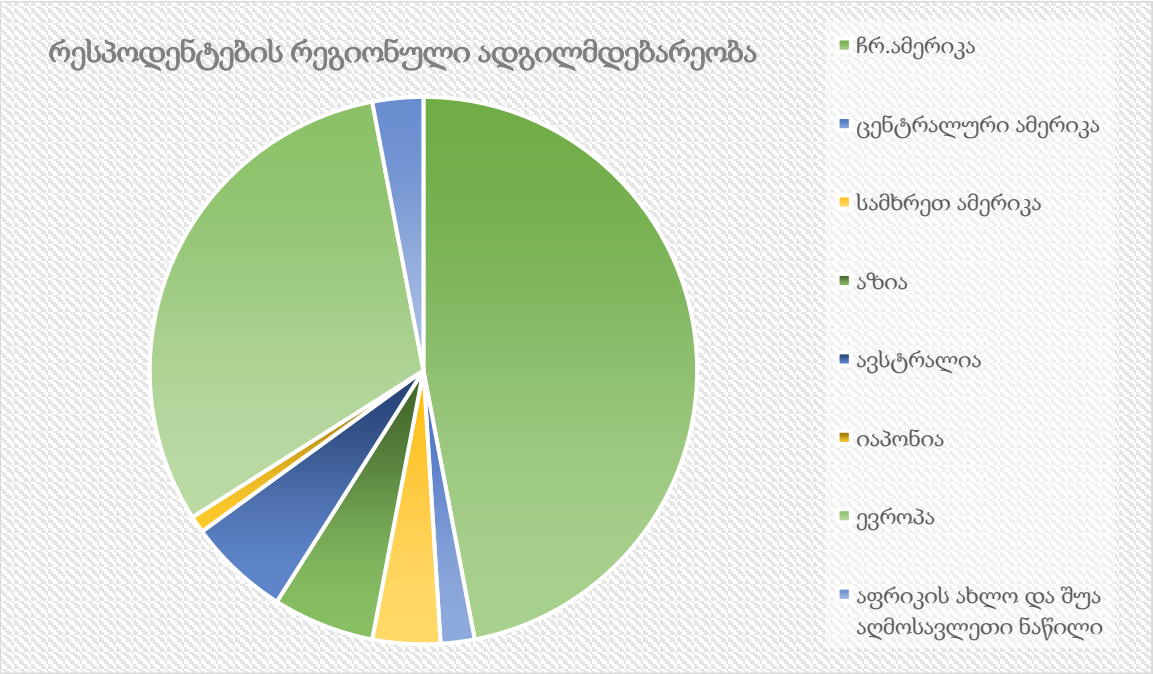
ადამიანის უფლებათა არასამთავრობო ორგანიზაციებში მონაწილეობის საჭიროების გარეშე.

კვლევა: ინტერნეტში ადამიანის უფლებათა აქტივობის შესახებ[13]

ადამიანის უფლებათა აქტივიზმისათვის ინტერნეტის გამოყენების არსი, 1997/98 წლებში წამოწყებული კვლევის საგანი იყო. როგორც „ევროპული პარლამენტის სამეცნიერო და ტექნიკური არჩევანის“(STOA) მიერ დაფინანსებული კვლევითი პროექტის ნაწილი. კითხვარი გავრცელებული იქნა „Organization Mondial Contre Torture“-ის(OMCT) მიერ ელექტრონული ფოსტის, ქაღალდზე ამობეჭდილი ასლებისა და საერთაშორისო ამნისტიის ინტერნეტ გვერდის მეშვეობით. მთლიანობაში 551 კითხვარი იქნა დაბრუნებული და გაანალიზებული. საშუალო გამოყენების თვალთახედვით შეუძლებელი იყო ნიმუშის გაკონტროლება ან იმის გაგება, სხვა რამდენმა ადამიანმა ნახა კითხვარი მაგრამ არჩია, რომ არ ეპასუხა. შედეგად კვლევის ანგარიშები არ შეიძლება ჩაითვალოს, როგორც სრული ან სრულად წარმოდგენილ ნიმუშად და ვერანაირი ცდით ვერ შევძელით, რაოდენობრივი დასკვნების გაკეთებას ადამიინის უფლებათა დამცველებს შორის ინტერნეტის გამოყენების მასშტაბებზე.

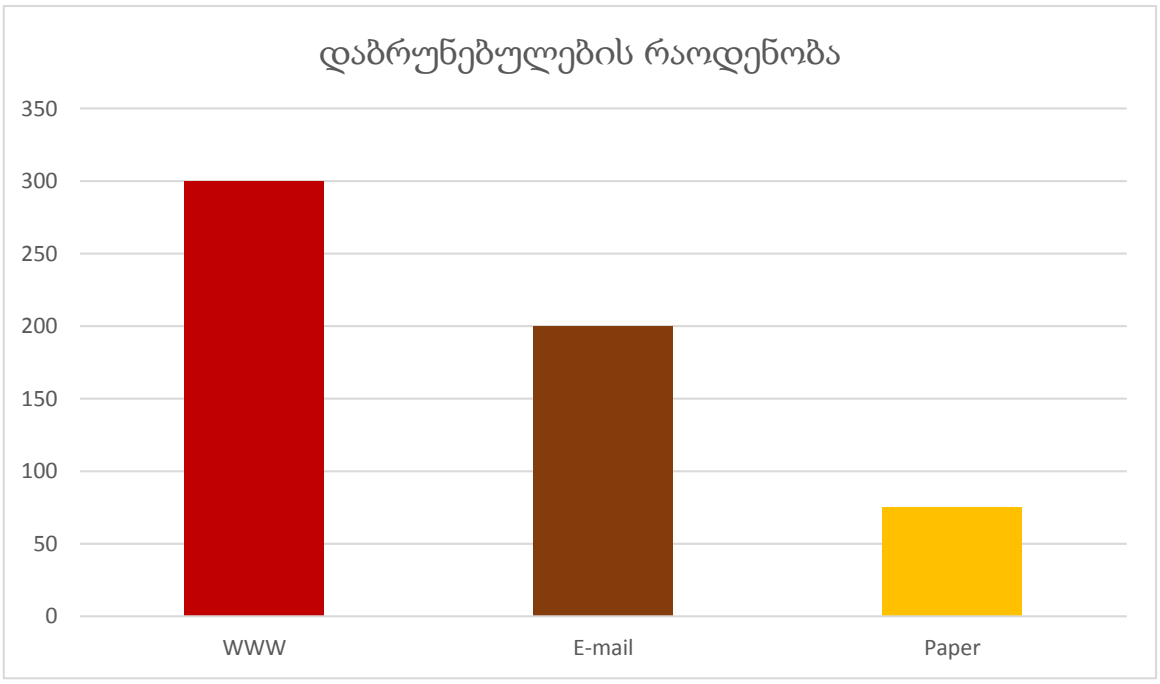
კითხვარი შევსებული იქნა მსოფლიოს 50 ქვეყნის რესპოდენტების მიერ, ძირითადი რაოდენობა მოდის განვითარებულ ქვეყნებიდან, სადაც როგორც ვნახეთ, ხელმისაწვდომობისა და ინტერნეტის გამოყენების უფრო მაღალი დონეა. რეგიონების მიხედვით განაწილება ნაჩვენებია პირველ დიაგრამაზე.

დიაგრამა 1: რესპოდენტების რეგიონალური მდებარეობა

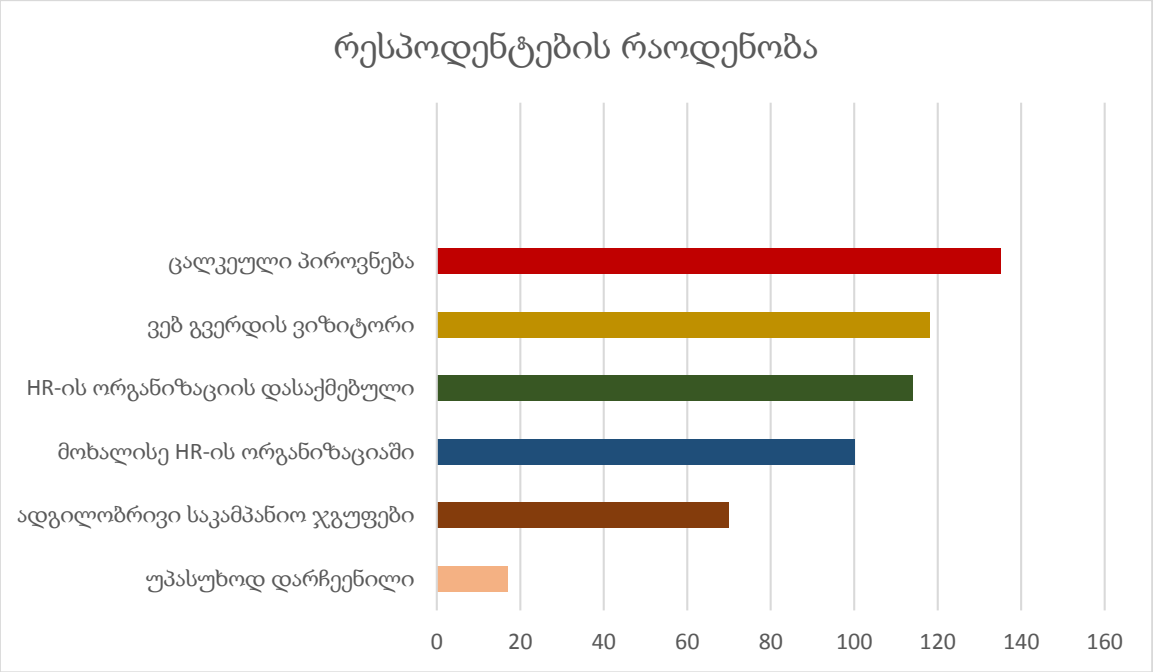
პასუხები სამივე ფორმატში გაკეთდა. თუმცა ყველაზე პოპულარული იყო მსოფლიო ვებ გვერდების(www) ვერსიები , რომლებიც გავრცელდა და დაბრუნდა ინტერნეტითვე, რაც საინფორმაციო ტექნოლოგიების სიმძლავრეზე მიგვანიშნებს.

დიაგრამა 2: ფორმატით პასუხგაცემული რაოდენობა.

ჩვენდა გასაკვირვად დაბრუნებული კითხვარის უდიდესი რაოდენობა შესრულებული იყო ინდივიდუალური აქტივისტების მიერ. შესაძლოა უფრო გასაკვირი იყო იმის აღმოჩენა რომ მეორე უდიდესი ჯგუფი იყო მსოფლიო ვებ გვერდით დაინტერესებული ვიზიტორები. ის ადამიანები, რომლებიც თავიანთ თავს არ მიიჩნევდნენ ადამიანის უფლებათა სამყაროში ჩართულებად, სტრუმობდნენ საიტებს ვებ გვერდის, როგორც კამპანიის ინსტრუმენტის პოტენციალის საჩვენებლად. მათი აქტიური ჩართულობა გვიჩვენებს, რომ ინტერესი შეიძლება გადათარგმნილი იქნას მოქმედებასა და ჩართულობაში. შედეგები აგრეთვე აჩვენებს „ აიტის“ პოტენციალს, ადამიანის უფლებათა აქტივიზმის ფართომასშტაბიან მხარდასაჭერად.

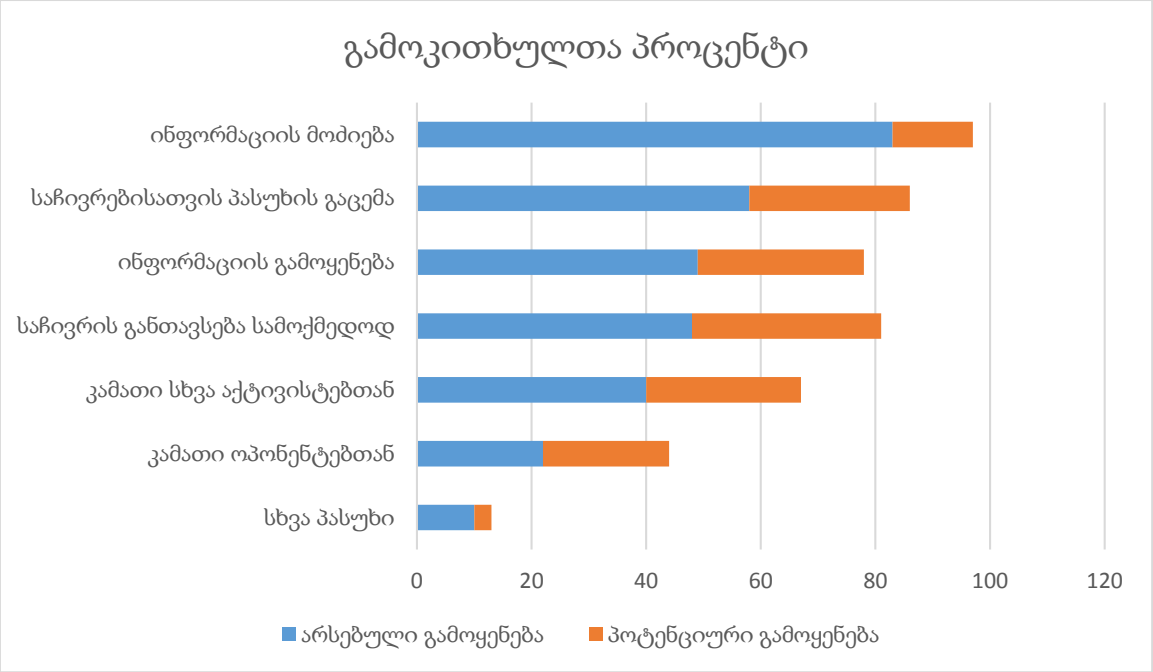
დიაგრამა 3:რესპოდენტების ჩართულობა ადამიანის უფლებების აქტივობებში.

რესპოდენტები გამოიკითხნენ, იმის დასადგენად, თუ რისთვის იყენებდნენ ისინი ინტერნეტს ან თუ ამის საშუალება მიეცემოდათ რისთვის გამოიყენებდნენ მას. ყველაზე ხშირად არსებითი გამოყენება ხდებოდა „ ინფორმაციის მოსაძიებლად“. ეს ბევრად მნიშვნელოვანი იყო ვიდრე სხვა ხშირი გამოყენებები, როგორიცაა მაგალითად, საჩივრებისათვის პასუხის გაცემა, ინფორმაციის გამოქვეყნება და საჩივრების განთავსება. გამოყენებების უდიდესი პოტენციალი, როგორც ფაქტობრივი მოწინააღმდეგის იყო: მოქმედების გასაჩივრება, გასაჩივრებულ მოქმედებაზე პასუხის

დაბრუნება და ინფორმაციის გამოქვეყნება. ნათელია, რომ კითხვარის ამ ნაწილზე რეაგირება გავლენას მოახდენს არსებული გამოყენების შედეგებზე.

დიაგრამა 4: ინტერნეტის არსებითი დ პოტენციური გამოყენება.

ადამიანის უფლებათა სფეროში ინტერნეტის გამოყენების თავდაპირველი მიზეზები გამომდინარეობდა იქიდან, რომ ის იყო უფრო სწრაფი, უფრო მოსახერხებელი და ხელს უწყობდა თანამშრომლობას.

საქმის მოკვლევები

საქმის შესასწავლ მასალათა უმრავლესობა შეიძლება მოვძებნოთ წიგნში „ადამიანის უფლებები და ინტერნეტი“.[14]

საერთაშორისო ამნისტია- მომხარებლის საქმის ვითარების შესწავლა[15]

ამ პირველ კვლევაში მარტი ლანგლი, საერთაშორისო ამნისტიის სტაჟიანი წევრი აღწერს ამ პროცეს მოხალისეთა პოზიციიდან.

1983 წლიდან ვმსახურობდი „საერთაშორისო ამნისტიის“ შეერთებული შტატების ქვედანაყოში, როგორც ეგეოსის ზღვის ქვეყნების კოორდინაციის ჯგუფის წევრი. „საერთაშორისო ამნისტიის“ სამ სხვა მოხალისეესთან ერთად, მე კოორდინირებას

ვუწევდი იმ სამუშაოს რომელსაც, ჩვენი დანაყოფი ანხორციელებდა თურქეთში, საბერძნეთსა და კვიპროსში ადამიანის უფლებების ხელშეწყობის გაუმჯობესებისათვის. ამ მოცულობაში, ოთხივე ჩვენგანს არა მხოლოდ ერთმანეთში უნდა გვქონდეს კომუნიკაცია რეგულარულად, არამედ ქვეყნის მასშტაბით „საერთაშორისო ამნისტიის“ ოფისის პერსონალთან(პირველ რიგში ვაშინგტონსა და ნიუ-იორკში) და „საერთაშორისო ამნისტიის“ წევრებთან მთელ შეერთებული შტატებში. ჩვენ აგრეთვე მუდმივ კავშირში უნდა დავრჩეთ „საერთაშორისო სამდივნოსთან“ ლონდონში და ჩვენ გვაქვს პასუხისმგებლობა, რომ არ ჩამოვრჩეთ პოლიტიკურ სიტუაციებს ზემოთ აღნიშნულ სამივე ქვეყანაში.

ამ პოზიციაზე ყოფნის პირველ წლებში, ეს ამოცანები სრულდებოდა, ან წერილებისა და ბეჭდური მასალების გაცვლით რეგულარული ელ.ფოსტების საშუალებით ან სატელეფონო ზარების განხორციელებით. პირველი მოითხოვდა მოგზაურობებს ფოსტებში სულ მცირე ორ კვირიანს და თუ საერთაშორისო იყო ერთ თვიანს ან მეტსაც, ხოლო მეორე კი გულისხმობდა არა მარტო ძვირადღირებულ სატელეფონო ზარებს, არამედ სხვადასხვა დროის ზონებით გამოწვეული პრობლემების გამკლავებას კალიფორნიასა და ლონდონს შორის.

ეს სულ მცირე ძვირი და მოუხერხებელი იყო, ხოლო ამაზე უარესი, ის იყო იმედისგამაცრუებელი, იმიტომ, რომ, როდესაც ჩვენ საპასუხო რეაგირებას ვიწყებდით შესაძლო წამების ან გაუჩინარების საქმესთან დაკავშირებულ სიახლეზე, ინფორმაცია უკვე მინიმუმ ორი კვირის წინანდელი იყო. ზოგჯერ ჩვენ ვწერდით უკვე გათავისუფლებული პირის სახელზე. მეტისმეტად ხშირად, ჩვენ ვითხოვდით შველას უკვე გარდაცვლილი ადამიანის სახელზე და ვხვდებოდით,რომ ადრეულ ეტაპზევე ჩარევას შეიძლება სულ სხვა შედეგი მოჰყოლოდა.

15 წლის შემდეგ, ჩვენ ვფუნქციონირებთ ტექნიკურად სულ სხვა სამყაროში და ეს საინტერესო გაუმჯობესებაა. როგორც მოხალისე, ჩემი სამუშაოს მნიშვნელოვან ნაწილს ვასრულებ საღამოობით, მას შემდეგ, რაც ანაზღაურებადი სამსახურიდან სახლში ვბრუნდები. ამ დროს, მე შემიძლია ვაგზავნო ელექტრონული შეტყობნებები და ფაილები ჯგუფის სხვა წევრებთან(ოჰაიოში, ვაშინგტინონ დი-სი-ში და ნიუ-იორკში). ლონდონში ან სხვა ქვედანაყოფებთან ევროპაში და შემდგომი საღამოსთვის მე უკვე

მაქვს საპასუხო წერილი.. ლონდონის ოფისი ხშირად გვიგზავნის ელექტრონულად თხოვნებს, რომ დაუყოვნებლივ მოვახდინოთ რეაგირება დანაშაულზე და ჩვენ ჩვეულებრივ ამას ვასრულებთ 48 საათის განმავლობაში, იმ დროს როდესაც პირი დაკავებულია. სულ მცირე, ორი შემთხვევა გვქონდა ისეთი, როდესაც ჩვენ რეალურად მოვახდინეთ რეაგირება ფაქტზე ადრე, როდესაც ინფორმაცია გვქონდა, ინდივიდის დაკავების შესახებ.

ყოფილი თანამშრომლების დახმარებით, რომლებიც ინტერნეტში ცდილობდნენ ინფორმაციის მოძიებას თურქეთზე, საბერძნეთსა და კვიპროსზე, მე შევძელი შემენარჩუნებინა სიტუაციების ფონის შესწავლა ამ ქვეყნებში. ეს ბევრად აღემატება იმას, როდესაც მე მხოლოდ მიწევდა მარტო შეერთებული შტატების მედეაზე და ბიბლიოთეკებზე დაყდნობა და ამას მიაქვს მხოლოდ დროის ერთი მეათედი ნაწილი. მსოფლიო კომპიუტერული ქსელის საშუალებით მე შემიძლია მონიტორინგი ჩავუტარო „თურქიშ დეილი ნიუსის“ ყოველდღიურ გამოცემას (აშშ-ში გამოწერა ჩვენი დანაყოფის ბიუჯეტის ფარგლებს აღემატება) და სხვა ვებ გვერდებს, რომელთაც აქვთ ფასდაუდებელი ინფორმაცია. მეც ვარ სხვადასხვა ორგანიზაციის ელექტრონული ფოსტების ჩამონათვალში, რომლებიც რეგუარულად მაწვდიან რელევანტურ ინფორმაციას და მე ამ ინფორმაციას ვუზიარებ სხვა დანაყოფის წევრებს მხოლოდ

„გაგზავნა“ ღილაკზე თითის დაწკაპებით. ჩვენ უმრავი ინფორმაცია გვაქვს, რეალურად იმაზე მეტი, რომლის გამოყენებაც სრულად შეგვიძლია. იმ დროსთან შედარებით, როდესაც რეალურად არაფერი მოგვეპოვებოდა, ახლანდელი სიტუაცია ნამდვილად საოცარი საჩუქარია. ამის კონკრეტული მაგალითია ლტოლვილების სიტუაცია, რომლებმაც მასიურად დაიწყეს მიგრაცია თურქეთიდან ევროპაში. ამერიკულ მედიაზე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შეზღუდვით, მე მხოლოდ ერთი თვის შემდეგ გავიგებდი იმას რაც ევროპულ პრესაში ჩნდებოდა. ამის ნაცვლად, მე ამ ამბებზე ინფორმაციას ვიღებდი დასაწყისიდანვე.

ჩვენის სამუშაოს ერთი ასპექტი მოიცავს კოორდინირებას ვაშინგტონ დი-სი-ს პერსონალთან, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესის წევრები „საერთაშორისო ამნისტიის“ ინფორმაციით მოვამარაგოთ. ამგვარი ინფორმაციის მომზადება ხდება ელ.ფოსტების გაცვლის საშუალებით და პროცესი დასრულებულია

უკვე ორ-სამ დღეში. მაშინ , როდესაც წინათ სჭირდებოდა ორი ან სამი კვირა. ხშირად წარსულში ჩვენ ვერ ვასრულებდით სამუშაოს, რადგან იმ დროისათვის როდესაც ჩვენ საჭიროებას გავაცნობიერებდით უკვე მეტისმეტად დაგვიანებული იყო. ახლა ჩვენ იშვიათად ვუშვებთ იმის შესაძლებლობებს ხელიდან , რომ ჩვენი ინტერესების შესახებ ოფიციალური პირების ინფორმირება მოვახდინოთ.

თამამად შემიძლია ვთქვა , რომ იმ დროიდან, რაც ჩვენი დანაყოფი გახდა „ონლაინ“ ჯგუფი, ჩვენ გავზარდეთ ადამიანის უფლებების სფეროსთან დაკავშირებული მუშაობა მინიმუმ ხუთჯერ, იმასთან შედარებით, რაც ინტერნეტისს გამოყენებამდე იყო. უნარი , რომ გავცვალოთ ინფორმაცია სწრაფად და რეაგირება მოვახდინოთ ადამიანის უფლებათა დარღვევებზე უდიდესი ნახტომია წინ ამ მიმართულებით და იმედი მაქვს, რომ ეს რაც შეიძლება სწრაფად გახდება ხელმისაწვდომი ადამიანის უფლებათა დამცველებისათვის მსოფლიოს მასშტაბით. „საერთაშორისო ამნისტია“ მისი დარსებიდან აცხადებს, რომ საუკეთესო იარაღი ადამიანის უფლებათა დარღვევების წინააღმდეგ არის იმ ინფორმაციის გავრცელება, რაც ხდება და ამ უფლებადამრღვევების პასუხისმგებლობის დაყენება მსოფლიო საზოგადოების წინაშე. ინტერნეტი ფაქტიურად მყისიერად იძლევა ამის გაკეთების საშუალებას. ჩვენთვის, ვინც ამ სამუშაოს ვანხორციელებთ, ეს ნიშნავს მორალის ზრდას და გამოსვლას ჩვენი იზოლირებული ოთახებიდან. ამ დარღვევების მსხვერპლთათვის ეს შეიძლება ნიშნავდეს სიცოცხლესა და სიკვდილს შორის განსხვავებას.

საქმის მოკვლევა წარმოადგენს „საერთაშორისო ამნისტიის“ ჯგუფებისათვის მოქმედების ტრადიციული მოდელის კარგ მაგალითს. ინტერნეტის დანერგვამდე ქვეყნებს შორის ინფორმაციის გაცვლის რთული დამოკიდებულება, თავდაპირველად წამოწყებული იყო ჩვეულებრივი ფოსტის(არაელექტრონული) ტელეფონების და მოგვიანებით ფაქსების საშუალებით. შექმნილი პრობლემები მოიცავდა შეტყობინების დაბრუნების ხანგრძლივ პერიოდს(ხშირად კვირებს), ძვირადღირებულ სატელეფონო ზარებს, გლობალურ სასაათო სარტყელებში ხიდის გადებას. ამ მოქმედების მოდელი იყო ძვირი, მოუხერხებელი და იმედის გამაცრუებელი რადგან მოქმედება ზოგჯერ მეტისმეტად დაგვიანებული იყო ყურადღების მისაპყრობად.

ინტერნეტის გამოჩენამ განაპირობა კომუნიკაცია ელ. ფოსტების მეშვეობით, დროისა და ღირებულების დაზოგვა და შესაძლებელი გახადა მომენტალური კომუნიკაცია ნებისმიერ სასაათო სარტყელში. ის აგრეთვე უზრუნველყოფს უფლებადამცველების შესაძლებლობით, რომ დაუყოვნებლივი რეაგირება მოახდინონ უკანონო დაპატიმრებებზე, ამის გარდა შესაძლებელს ხდის, რომ მიიღონ და აკონტროლონ საერთაშორისო სიახლეები და პოლიტიკა ვებ გვერდების საშუალებით, რათა უზრუნველყონ ფონური ინფორმაციის სავალდებულო მეთოდები ამ ქვეყნებში ყოველდღიური მოვლენების ანალიზისათვის.

ტექნოლოგია ადამიანის უფლებადამცველების არსენალს უზრუნველყოფს ძალიან საჭირო იარაღით, ამ საქმის შესწავლის დროს. უზრუნველყოფს კვალიფიციურ უფლებადამცველებს მექანიზმებით , რომ მათ წარმატებით შეასრულონ თავიანთი სამუშაო.

ინტერნეტის საქმე : ყოფილი იუგოსლავია- "ზამირის ქსელი"[16]

ეს მოკვლევა, ზაგრებში ქალთა საინფორმაციო ცენტრის „ზენსკა ინფოტეკა" დირექტორის და დამფუძნებელის ჯურდია კნეზევის გამოცდილების პროდუქტია. ჯურდია იყო ქალთა ელ. ფოსტის ქსელის ინიციატორი ზამირში და ყოფილი იუგოსლავიის ქვეყნებში. ქვემოთ მოყვანილია მისი მოსაზრებები ზამირის ქსელის განვითარებაზე.

ინტერნეტი არა მხოლოდ ეხმარება ადამიანის უფლებათა დაცვის საზოგადოებას თავისი სამუშაოს შესრულებაში, ის აგრეთვე თამაშობს გადამწყვეტ როლს, კრიზისულ სიტუაციებში ინფორმაციის თავისუფალი ნაკადის უზრუნველსაყოფად. კრიზისის პერიოდში კრიტიკულად მნიშვნელოვანია ინფორმაციის სწრაფად გავრცელება მსოფლიოს მასშტაბით. მაგალითად , ყოფილი იუგოსლავიის ქვეყნებში ადამიანის უფლებათა დაცვის საკითხებში ინტერნეტი თამაშობდა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან როლს. 1991 წელს , როდესაც ომი დაიწყო ყოფილ იუგოსლავიაში, კომუნიკაცია გახდა უკიდურესად შეზღუდული, ამის გამომწვევი იყო სახელმწიფო აპარატის პროპაგანდა და ინფორმაციის გაზიარება, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის გარეთ ძალზედ გართულდა. ერთ-ერთი რეაგირება ამ ქმედებაზე იყო ხალხის მიერ ახალი საკომუნიკაციო

სტრუქტურების შექმნა. ძალიან ბევრი ორგანიზაცია და ფიზიკური პირი გახდა „ზამირის“ ქსელის წევრი. შემდგომში ეს გახდა „ზამირის ტრანსნაციონალური ქსელი“(ZTN).

ქსელის მეშვეობით არასამთავრობო ორგანიზაციები- ჰუმანიტარები. მშვიდობის, ადამიანის უფლებების დაცვისა და ქალთა ჯგუფების წევრები კომუნიკაციას ამყარებდნენ ომისგან დატოვილი სიცარიელის შესავსებად. ინფორმაციის გაცვლის მეშვეობით მათ შეეძლოთ ჰუმანიტარული დახმარებებისათვის მოეხდინათ რესურსების მობილიზება. ამ განვითარების წინა ხაზზე იმყოფებოდნენ ქალთა ჯგუფები და ბევრი ქალი ინდივიდუალურდაც მოქმედებდა. ჯურდიას ნათქვამის პირდაპირი ციტირება:

„მათი ენთუზიაზმით აღსავსე რეაქციებისათვის არსებობს რამდენიმე მიზეზი . პირველი, ფემინისტები და ქალთა სხვა ჯგუფები ყოფილ იუგოსლავიაში, განსაკუთრებით ისინი, ვინც ზაგრებიდან და ბელგრადიდან არიან , უკვე მჭიდრო კავშირში იმყოფებოდნენ, თანამშრომლობდნენ ბევრ პრობლემურ საკითხის გადაწყვეტაზე და ბევრსაც პირადი მეგობრობა აკავშირებდათ“.

ომის დაწყებამ კი ამ ურთიერთობებს საფრთხე შეუქმნა,ერთის მხრივ კომუნიკაციის ნაკლებობის გამო, ხოლო მეორეს მხრივ გამძვინვარებული ეროვნული პროპაგანდის გამო. ყველამ უნდა გააცნობიეროს, თუ რაოდენ რთული იყო ობიექტურობისა და საღი აზრის შენარჩუნება, იმ დროს , როცა ეროვნულ პროპაგანდას უკვე დაბინძურებული ჰქონდა პოლიტიკური სფერო და დისკურსი. იყო ბევრი გაუგებრობა და ორმხრივი ეჭვები, როგორც ჯგუფების, ასევე ინდივიდუალების მისამართით. ბევრს აინტერესებდა, ისინი ვინც ფრონტის მეორე მხარეს იყვნენ, ხომ არ განიცდიდნენ ზეგავლენას თავიანთი ეროვნულობის გამო. შემდგომში განვითარებული მტრობის შედეგად, მოხდა უეცარი კომუნიკაციის წყვეტა ზაგრებსა და ბელგრადის ქალთა ჯგუფებს შორის. იქ, სადაც, ძველად ამ ჯგუფებს შორის იყო ღია და მეგობრული ურთიერთობები, ეჭვის დონემ მათ შორის წარმოშვა დროებით ურთიერთკავშირის გაყინვა. კომუნიკაციის საჭიროება იყო ფუნდამენტური, ასე რომ „ ისტს“ დიდი ენთუზაზმით შეხვდნენ. ბევრი ურთიერთობა ჯგუფებს შორის და უფრო მეტიც პირად

დონეზე ხელახლა დამყარდა. ეს იყო ახალი დასაწყისი, როგორც რეგიონში ქალთა შორის თანამშრომლობის ახალი ფორმა.

მეორეს მხრივ, ომი მოითხოვდა მყისიერ რეაქციას. პირველ ყოვლისა, ომის შეჩერების მცდელობას, თუმცაღა, სამწუხაროდ, იმ დროისთვის ამ ომის მიზანი უტოპიური იყო. მეორე და უფრო რეალისტური, ორგანიზება და დაუყოვნებილი დახმარების გაწევა იყო. კერძოდ, ამ უკანასკნელზე, ქალები ჩვეულებრივ უფრო სწრაფად ახდენენ საპასუხო მოქმედებას. ეს შეიძლება აიხსნას ქალთა საერთო დამოკიდებულებით პოლიტიკაზე. იმ დროიდან, როდესაც ქალები ტრადიციულად არა პატრიარქარული მიზეზეზების გამო, ჩართულნი არიან პოლიტიკაში იმავე დოზით როგორც კაცები, პოლიტიკას მათთვის ისეთივე მნიშვნელობა არ აქვს. მაშასადამე მათ გააჩნიათ უფრო დიდი პოლიტიკური მოქნილობა. უფრო მეტიც, ქალები უფრო ძლიერად და უფრო უშუალოდ განიცდიან ომის დანაშაულებებს. ამიტომაც იყვნენ ქალები არ მხოლოდ პირველები , რომელებმაც ორგანიზება მოახდინეს ლტოლვილებისა და სხვა იძულებით გადაადგილებული პირების დასახმარებლად. არამედ, როდესაც მასიური გაუპატიურებების უზარმაზარი სკანდალი დაიწყო ბოსნიასა და ჰერცოგოვინაში, ქალების ჯგუფმა დაიწყო დაუყოვნებლივი მოქმედება საერთაშორისო ყურადღების მისაქცევად ამ საკითხზე. თუმცა, ამ საკითხის გაანალიზება უნდა მოხდეს უფრო გულდასმით, სავარაუდოა, რომ კომპიუტერის შუამავლობით კომუნიკაციამ(CMC) ფუნდამენტური როლი შეასრულა მაღალ პრიორიტეტული პოლიტიკური მოტივების მიღებაში. ქალი აქტივისტებისა და თვითმხილველების მიერ მოქმედებებისა და მსგავსი ლოზუნგების მოთხოვნით, მსოფლიოს გარშემო ათასობით შეტყობინება დაიგზავნა ელ. ფოსტის საშუალებით. რომელმაც, ჩვენდა გასაკვირად, ძლიერი ზემოქმედება მოახდინა. შემდგომ ომებში სადაც მსგავსი დანაშაულებები დაფიქსირდა, ქალები და ზოგადად პუბლიკა ხმამაღლა ალაპარაკდა პრობლემურ საკითხზე და მზაობა გამოთქვეს ღიად დაპირისპირებისათვის. გარდა ამისა, საერთაშორისო სამართალმა უკვე აღიარა ომის დროს გაუპატიურება ომის დანაშაულად. ინტერნეტი უზრუნველყოფს იმ მექანიზმს , რომლის საშუალებითაც დანაშაული დაუყოვნებლივ ხდება ხილვადი საერთაშორისო საზოგადოებისთვის.

ამ თვალსაზრისით, კომუნიკაციის მნიშვნელობა უზრუნველყოფს მნიშვნელოვან პერსპექტივებს. გაერთიანებისა და ომის გადალახვის საშუალებები უძრუნველყოფილია არა მხოლოდ „ზამირის ქალთა ქსელით“ არამედ იმ საშუალებებითაც , რომლითაც შესაძლებელია ომის დანაშაულებების დღის სინათლეზე გამოტანა. ამ შემთხვევაში მოხდა კამპანიის დამატებით გაძლიერება , რომ გაუპატიურება ეღიარებინათ ომის დანაშაულად. ამ საქმის არსებითი შესწავლის მნიშვნელოვანი ფაქტორიაა, ტექნოლოგიის როლი მოქმედების დროს, როგორც ხიდის, ომის დროს განადგურებულ ქსელებს შორის. როგორიც არ უნდა იყოს ადამიანების კონტაქტების რეალური პროპაგანდა, ტექნოლოგიების საშუალებითაც კი , უზრუნველყოფს ადამიანური ნდობის განვითარებისა და აქტივისტების მიერ ერთად წამოწყებული კაპანიის საშუალებას.

„B92“-თავისუფალი ხმა ომში[17]

შემდგომი პრაქტიკული მაგალითი წარმოდგენილია ლონდონში დაარსებული“ საერთაშორისო სამდივნოს საინფორმაციო ტექნოლოგიების“ დირექტორის გრემ ლეინის მიერ, იგი წარმოადგენს ადამიანის უფლებათა დარღვევების წინააღმდეგ გამოყენებულ სხვა ტექნოლოგიების მოკლე მიმოხილვას ხშირად ძლიერი მთავრობის ინტერვენციის დროს

„რადიო B92“ (ყოფილი www B92.net და ახლა www.free B92) არის სამაუწყებლო და საგამომცემლო ორგანიზაცია, რომელიც დაფუძნდა ბელგრადში 1989 წელს, დაარსების დღიდანვე მან წამოიწყო აქტივობათა ფართო სპექტრი, რომელიც მოიცავდა რადიო მაუწყებლობას, რადიო და სატელევიზიო პროგრამებს, წიგნების ჟურნალებისა და კომპაქტ დისკების გამოქვეყნებას,ელექტრონული ხელოვნებისა და ინტერნეტის სწავლებისათვის კიბერ-ცენტრის, ალტერნატიული ხელოვნების კინოსა და კულტურის ცენტრის ფუნქციონირებას. „B92“-ის სარეადაქციო პოლიტიკა ეფუძნება ადამიანის უფლებების საყოველთაო დეკლარაციას, ყველა მონიტორისა და ომის საწინააღმდეგო პოზიციის დაცვას. 1999 წლის აპრილში, „ნატოს“ საჰაერო გაფიცვების დაწყებიდან ცოტა ხნის შემდეგ, სერბეთის ხელისუფლებამ დაამყარა კონტროლი „რადიო B92-ზე“ და მისი დირექტორი შეცვალა. პერსონალმა და ჟურნალისტებმა უარი განაცხადეს მთავრობის

მიერ კონტროლირებად „რადიო B92- ში“ მუშაობაზე. საბოლოოდ ისინი ხელახლა შეჯგუფდნენ „Free B92“ ვებ გვერდის ირგვლივ. როგორც სერბეთში ერთ-ერთმა ყველაზე გამორჩეულმა დამოუკიდებელმა ხმამ „რადიო B92“ მოახდინა ინტერნეტ ტექნოლოგიის ინტენსიური გამოყენება. 1995 წლის ნოემბერში „რადიო B92-მა“ დაარსა ინტერნეტ სივრცის პროვაიდერი , რომელსაც უწოდა „OpenNet“ , როგორც მისი დადგენილი საქმიანობის გაფართოვებას,განსაკუთრებით მიზნად ისახავდა დამოუკიდებელი მედიისა და არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვის თავისუფალი ინტერნეტის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას. 6 თვის განმავლობაში „OpenNet“ ერთადერთი პროვაიდერი იყო სერბეთში.

1996 წლის ზამთარსა და 1997 წლის გაზაფხულზე, „რადიო B92-მა“ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა დემონსტრაციებზე დამოუკიდებელი რეპორტაჟების გაშუქებისას, ბელგრადსა და სერბეთის სხვა ნაწილებში. მთავრობის წინააღმდეგ პროტესტმა გამოიწვია ადგილობრივი არჩევნების შედეგების გაუქმება, მხოლოდ ცხადდებოდა დემონსტრატების მიერ გაკეთებული განცხადებები. ამის შედეგად, 1999 წლის დეკემბრის დასაწყისში სერბეთის ხელისუფლებამ „ რადიო B92-ს“ აუკრძალა ტრანსლაციის უფლება. საპასუხოდ, რადიო B92-მა დაიწყო თავისი პროგრამების გაშვება ინტერნეტით „RealAudio“-ს მეშვეობით. მათ ტვირთავდნენ და ხელახლა გადასცემდნენ რადიოები: „თავისუფალი ევროპა“ და „ამერიკის ხმა“ . შედეგად მას ჰყავდა იმაზე გაცილებით მეტი მსმენელი ვიდრე მანამდე ოდესმე უსმენდნენ რადიო სადგურს. ამას გარდა ინგლისურენოვანი ახალი ამბების მომსახურე პერსონალი ვებ გვერდს ანახლებდა დღეში რამდენჯერმე. 51 საათში აკრძალვა მოიხსნა და „რადიო B92“ ისევ დააბრუნეს საჰაერო სივრცეში.

33 ადგილობრივი რადიო სადგურის ქსელმა, „ელექტრონული მედიის ასოციაცია“(ANEM), განავითარა ინტერნეტ რევოლუციის შემდგომი წარმატება და ოპოზიციური პოლიტიკური პარტიების გამარჯვების აღიარება, ადგილობრივ სადავო არჩევნებში. ადრეული 1999 წლისთვის ასოციაცია მაუწყებლობას გადასცემდა იუგოსლავიის მოსახლეობის 70%-ს. თითოეულ დღეს 4 საათის განმავლობაში გადაეცემოდათ „რადიო B92-ის“ მიერ შექმნილი მასალები. „რადიო B92-ის“ ვებ გვერდის სიტყვებში: *„ჩვენ შეგვიძლია შიშის გარეშე განვაცხადოთ, რომ ერთად ჩვენ*

შევძელით სახლმწიფო მონოპოლიის მოსპობა ინფორმაციაზე, განსაკუთრებით კი ელექტრონულ მედიაზე“..

მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ პროექტი „ANEM“ ეფუძნება ნამდვილ ტექნიკურ ინოვაციას და რადიო სადგურის ახალგაზრდა ექპერტების, სრულიად ორიგინალურ იდეას წარმოადგენს. ეს არის სატელიტური და ინტერნეტ ტრანსლაციის კომბინაცია,რაღაც რაც პირველად განხორციელდა ევროპაში. ამ გზით ჩვენ გადავლახეთ სახელმწიფო აკრძალვის დაბრკოლება არსებულ რეტრანსლატორებზე და სატელიტურ გადაცემის კიდევ უფრო ფართოდ გამოყენების სივრცე გაიხსნა.

ამ წარმატების მიუხედავად, „B92“-ის აქტივისტები , „OpenNet“ და ფაქტობრივად ყველა დამოუკიდებელი მედია სერბეთში, რჩებოდა სერბეთის ხელისუფლების გაძლიერებული ზეწოლის ქვეშ. 1998 წლის ოქტომბერში უმოწყალო „კანონი ინფორმაციაზე ამოქმედდა“ , თუმცა ინტერნეტ ტექნოლოგია აგრძელებდა თავისუფალი ინფორმაციის ნაკადის მხარდაჭერას. 1999 წლის დასაწყისში სერბეთის ხელისუფლებამ მხარი დაუჭირა „OpenNet“-ისათვის წვდომის ბლოკირებას სერბეთის აკადემიური კომპიუტერის ქსელიდან. რითაც, მთელი ქვეყნის მასშტაბით სტუდენტებს, პროფესორებსა და მკვლევარებს უარი ეთქვათ იმ ინფორმაციის წვდომაზე, რომელიც იქმნებოდა „B92“ ის მიერ. თუმცა „რადიო B92“- ისათვის მარტივი იყო ისეთი სარკისებრი საიტების შექმნა , რომლებიც თავის მხრივ შეუძლებელი იყო რომ ყველა დაბლოკილიყო. შედეგად ბლოკადა ნაწილობრივ გაუქმდა.

„The Free B92“-ის ვებ გვერდი , რომელმაც უმასპინძლა XS4ALL ნიდერლანდებში, ახლა არის ინფორმაციის მნიშვნელოვანი აქცენტი დამოუკიდებელი მედიის სტატუსის შესახებ იუგოსლავიაში. ვებ გვერდი გამოქვეყნებული და რედაქტირებულია „რადიო B92-ის“ ჟურნალისტთა და ასოციაციათა გუნდის მიერ, რომლებიც მუშაობდნენ მსოფლიოს სხვადასხვა ადგილებიდან. „Free B92“ მუშაობს საფრთხის ქვეშ მყოფი ჟურნალისტებისა და მედიის მხარდასაჭერ პროექტებზე, მსოფლიოს სხვადასხვა ტერიტოერიებზე.

საერთო ჯამში „Free B92“ -ის პროექტის მიზანი არის პროფესიონალიზმის სულისკვეთების შენარჩუნება, რომელიც ყოველდღიური კომუნიკაციებისაგან გათიშულია იუგოსლავიაში, ბელგრადის რეჟიმის მეშვეობით რადიო „ B92“ -ის

აკრძალვასა და კონტროლირებას. „The Free B92“-მა უკვე უმასპინძლა სამ 24 საათიან „NetAid“ მუსიკასა და ხელოვნების ღონისძიებებს ინტერნეტში აუდიო და ვიდეოს გამოყენებით. იმისათვის, რომ კავშირი ჰქონოდა მსოფლიოს მასშტაბით, მათ შორის იყო ცხელი სეზონი ბოსნია ჰერცოგოვინიდან ბელგრადამდე.

ამ საქმის შესწავლაში აქტივისტები რეგულარულად აწყდებიან სახელმწიფოსა და ცენზურის ჩარევას, თუმცა არსებული ტექნოლოგიების წარმოსახვითი გამოყენება და სიძლიერე გაბატონებულია. ისინი ამას ახორციელებენ არა მხოლოდ გადარჩენისათვის არამედ, უზრუნველყოფენ ფოკუსირებას დემოკრატიისათვის ბროლაში.

აღმოსავლეთ ტიმორი- საერთაშორისო ინტერნეტ კამპანია[18]

წინამდებარე კვლევა ეფუძნება შერონ შერფის, „საერთაშორისო სამდივნოს“ დირექტორისა და „აღმოსავლეთ ტიმორის პარლამენტარების“(PET) ნაშრომს. „აღმოსავლეთ ტიმორის პარლამენტარები“ არის საერთაშორისო ორგანიზაცია , რომელსაც მხარს უჭერს და რომლის წევრებიც არიან მსოფლიოს ყველა მხრიდან . ისინი გაერთიანებულები არიან ადამიანის უფლებათა დარღვევების წინააღმდეგ აღმოსავლეთ ტიმორის მოსახლეობაზე,რომელიც განხორციელებულია ინდონეზიის მიერ. როგორც ელემენტი კამპანიის აქტივისტებში, რომელებიც გაერთიანებულნი არიან ადამიანის უფლებების დარღვევების ირგვლივ აღმოსავლეთ ტიმორში, ინტერნეტი გამოიყენება, როგორც პრობლემების გაცნობის ძირითადი საშუალება, რომელსაც ვაწყდებით აღმოსავლეთ ტიმორში. თუმცა, მათი პოლიტიკური ოპონენტები აგრეთვე დახელოვდნენ ინტერნეტის გამოყენებაში. ინდონეზიის მთავრობა იყენებდა ინტერნეტს, აღმოსავლეთ ტიმორის საკითხზე საკუთარი პოზიციის ხელშეწყობისათვის. მაგალითად ინდონეზიის ჯარის ვებ გვერდის(Http://www.mil.id.) საშუალებით აღმოსავლეთ ტიმორის თავისუფლებისათვის მებრძოლნი საპასუხო მოქმედებას ახდენდნენ აღმოსავლეთ ტიმორში საკუთარი თავისუფლების აღმოჩენის გზით.

„ინტერნეტი არის ადამიანის უფლებების დაცვის ისეთი ეფექტური მექანიზმი, რომელიც , ზოგადად აღქმულია, როგორც მთავრობის მიერ გამოწვეული საფრთხე. ამ გამოწვევის ერთი მაგალითია ის, რომ დამოუკიდებელ მოძრაობებს შეუძლიათ გამოაცხადონ ვირტუალური სუვერენიტეტი საკუთარი უნიკალური ქვეყნის კოდის

„დომენის“ სახელის დარეგისტრირებით ინტერნეტში. აღმოსავლეთ ტიმორის შემთხვევაში, სუვერენიტეტის დეკლარაციის გამოცხადებას ის ინტრენეტ ჰაკერები , რომლებიც ეწინააღმდეგებოდნენ აღმოსავლეთ ტიმორის დამოუკიდებლობას, შეხვდნენ მკაცრი ელექტრონული თავდასხმით. ჰაკერებმა წარმატებულად შეძლეს ირლანდიის ინტერნეტ სერვისების დიდი ნაწილის გათიშვა, იმისათვის რომ შებრძოლებოდნენ „აღმოსავლეთ ტიმორ- ირლანდიის სოლიდარობის კამპანიის“ (ETISC) ვებ გვერდს“.

„აღმოსავლეთ ტიმორ-ირლანდიის სოლიდარობის კამპანიამ“ ირლანდიის მთავარი ინტერნეტ-სერვისის პროვაიდერის „ქონექთ აილენდის“ დახმარებით, შექმნა უმაღლესი დონის დომენური სახელი აღმოსავლეთ ტიმორისათვის, „tp“. თითოეულ ქვეყანას მითითებული აქვს უმაღლესი დონის დომენური სახელი, მაგალითად ირლანდია არის ‘ie’ კანადა არის „ca“ და ასე შემდეგ. თავდაპირველად აღმოსავლეთ ტიმორი არ იყო რეგისტრირებულიი და ასე, რომ „აღმოსავლეთ ტიმორ-ირლანდიის სოლიდარობის კამპანიამ“ ეს განახორციელა ხასანა გუსამოს, აღმოსავლეთ ტიმორში დამოუკიდებლობისთვის მებრძოლი ლიდერის სახელით, რომელიც იყო დაპატიმრებული.

ოფშორული დომენური სერვისის გამოყენება არ არის უჩვეულო. არის რიგი ქვეყნებისა , რომელთაც უმაღლესი დონის დომენები ემსახურებოდა თავიანთ ტერიტორიებს გარეთ. დომენური სახელის რეგისტრირება, სულ მცირე, კიბერსივრცეში მაინც აღნიშნავდა აღმოსავლეთ ტიმორის დამოუკიდებლობის აღიარებას. ეს სიმბოლური გამარჯვება არ დარჩენია შეუმჩნეველი ინდონეზიის მთავრობას, რომელმაც სწრაფად მოახდინა რეაგირება.

1999 წლის 19 იანვარს „tp“ დომენური გვერდი გახდა ჰაკერების თავდასხმის ობიექტი, ყველაზე დახვეწილი ჰაკერული თავდასხმისა რაც კი ოდესმე ჩაწერილა ირლანდიის ისტორიაში. მიაჩნიათ, რომ სულ მცირე 18 ჰაკერი მუშაობდა ერთდროულად რომ ერთობლივი ძალისხმევით შეეღწიათ „ქონექთ აილენდის“ მკაცრად დაცულ სისტემაში. „ქონექთ აილენდის“ დირექტორმა მარტინ მაგუიერმა განაცხადა, რომ როგორც კი აღმოაჩინეს უსაფრთხოების სისტემის დაზიანებები, კომპანიამ მაშინვე შეწყვიტა თავისი ოპერაციები. *„ ჩვენ ვარაუდობთ, რომ თავდასხმა ძალიან კარგად იყო ორგანიზებული. ისე მიზანმიმართულად და ისე დახვეწილად იყო*

შესრულებული რომ ვინც არ უნდა იყოს ამის ჩამდენი, მან ამისთვის უნდა ზღოს. ოღონდ ეს საფასური არ უნდა წარმოადგენდეს მათთვის „ სახელის განთქმას“ . განაცხადა მაგუიერმა.

თავდასხმა ვირტუალურ აღმოსავლეთ ტიმორზე, წარმოადგენდა სამხედრო ინტერვენციის კიბერსივრცის ეკვივალენტს. ეს გვიჩვენებს ინტერნეტის ძალას, როგორც ადამიანის უფლებების დაცვის მექანიზმის და იმ მასშტაბებს, რომლებშიც ისინი ვინც ეწინააღმდეგება ამ ვებ გვერდებს ებრძვიან ინტერნეტის წარმატებას. მას ასევე აქვს ფართო განხორციელება .რადგანაც ადამიანის უფლებათა დამცველი ორგანიზაციები სულ უფრო მეტად დამოკიდებულნი არიან ინტერნეტზე, ისინი შეიძლება კიდევ უფრო დაუცველები გახდნენ ამ ახალი ბრენდის საინფორმაციო ტერორიზმის მიმართ.

აღმოსავლეთ ტიმორის საქმეში შესაძლებელია იმის დანახვა თუ როგორ ხდება ინტერნეტის გამოყენება ნათელი პოლიტიკური განაცხადის შესაქმნელად, „ვირტუალური სუვერენიტეტის“ შექმნა უზრუნველყოფს თავისუფლების ხედვას იმ ხალხისათვის, რომელიც კონტროლდება მეზობლების მიერ. თუმცა, მეზობლების სიძლიერე „ვირტუალური სუვერენიტეტის“ მსხვრევაში აშკარად თანაბარია. ეს იმის შემხსენებელია, რომ სანამ ინტერნეტი შეიძლება გამოყენებული იქნეს ადამიანის უფლებების დაცვის კამპანიისათვის, ის აგრეთვე თანაბრად შეიძლება გამოყენებული იქნას მათი მოწინააღმდეგეების მიერ , შესაძლოა იმ საშუალებებითაც კი , რომელიც ადამიანის უფლებათა დამცველებს ვერც კი წარმოუდგენიათ. რა თქმა უნდა ერთ დონეზე შესაძლებელია ინტერნეტის გაკონტროლება და ცენზურის დაწესება, ხოლო მეორე დონეზე ის შეიძლება გამოყენენონ ყალბი კამპანიებისა და ადამიანის უფლებათა აქტივისტების დისკრედიტაციისათვის.

მეორე მაგალითი აღმოსავლეთ ტიმორიდან, რომელიც შეეხება ინტერნეტის როლს, უზრუნველყოფილია ჩილეს „საერთაშორისო ამნისტიის“ მიერ, თავიანთ ინდონეზიურ კამპანიაში, რომელიც მოიცავს როგორც ელ.ფოსტის, ასევე „www“- ის გამოყენებას. ქვეყანაში მყოფი არასამთავრობო ორგანიზაციების მიერ, ტექნოლოგიების საშუალებით ისეთი ინფორმაციების შეშვება და შემდეგ ფართოდ ცირკულირება ხდება სწრაფათ და შედარებით იაფად, რომლის შეღწევაც ინდონეზიაში სხვა შემთხვევაში არ იქნებოდა ნებადართული. ეს ინფორმაციის ნაკადი ადამიანის უფლებათა აქტივისტებსა და სხვა

დაინტერესებულ პირებს შორის, ქმნის ზეწოლას მთავრობაზე, რომ მათ შეწყვიტონ ან დაასრულონ ადამიანის უფლებათა დარღვევები. ეს კამპანია უზრუნველყოფს 90-გვერდიან ტექსტურ დოკუმენტებზე სრულ წვდომას , მათ შორის ფოტოსურათებზე, სხვადასხვა ენებზე, რომელიც მოიცავს სხვადასხვა ენებს მათ შორის ინგლისურს , ფრანგულს, ესპანურსა და ინდონეზიურს, ინტერნეტისმეშვეობით.[19]

ზოგიერთი დასკვნითი მოსაზრებები

წარმოდგენილი პრაქტიკული მაგალითები ემსახურება იმის ჩვენებას, თუ როგორ გახდა ინტერნეტი მთავარი იარაღი ადამიანის უფლებების დაცვისათვის და ის შეიძლება აღწერილი იქნას , როგორც სწრაფი და იაფი გზა ადამიანის უფლებათა დაცვის ჯგუფებისათვის შეტყობინებების გასაცვლელად. ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი მდგომარეობს მის უნარში, რომ ერთი მოქმედებით გაუგზავნო შეტყობინება უამრავ მიმღებს, ვიდრე რიგრიგობით აგზავნო შეტყობინებები. ინტერნეტი იძლევა ინტერაქტიული კომუნიკაციის საშუალებას ადამიანის უფლებების დაცვისათვის არსებული მოძრაობების სხვადასხვა ნაწილებს შორის . რომლის საშუალებითაც ადგილობრივ ჯგუფებს შეუძლიათ დაუკავშირდნენ საერთაშორისო ჯგუფებს პირდაპირ, შუამავლების ჩარევის გარეშე. ეს ხელს უწყობს ინტერესთა ახალი საზოგადოების განვითარებას. ბევრი განცხადებები და სერვისები, რომლებიც ხელმისაწვდომია ინტერნეტში, ჩანს რომ იქცევა ხოლმე „ მკვლელ განცხადებებად“, ადამანს უფლებათა დამცველი სამყაროსთვის, მაგრამ მათ უფრო დაბალანსებული მიდგომა მოეთხოვებათ. შემდეგი პუნქტები განზრახ არ არის პასუხგაცემული, მაგრამ მოწოდებულია, როგორც საკვები, ინტერნეტის ბუნებასთან დაკავშვირებულ მოსაზრებებზე ანდა მის ფასეულობებზე.

გარკვეული დადებითი მხარეები:

რეაგირების სისწრაფე

მზარდი წვდომა

ჩაგვრითი რეჟიმების მიერ კონტროლის უზრუნველყოფის სირთულეები

საინტერესო მედია, უზრუნველყოფს ახალ აუდიტორიასთან წვდომის შესაძლებლობას?

გარკვეული უარყოფითი მხარეები:

ცუდი ხარისხის ინფორმაცია

დასავლური, მამრობითი წარმოშობის - ტრადიციული ძალაუფლების ურთიერთობების განმტკიცება

ინტერნეტის დომინირება დასავლური ღირებულებების კულტურისა და ენის საშუალებებით.

ინფორმაციული გადატვირთვა- ხალხის მიერ საკითხის გაუთავისებლობა.

არათანაბარი წვდომა და ეკონომიკური პრობლემები განვითარებადი ქვეყნებისათვის.

კოორდინაცია-ან უფრო ზუსტად კოორდინაციის ნაკლებობა, რომელსაც ინტერნეტი უზრუნველყოფს.

სიძულვილი/ ექსტრემი, პორნოგრაფია, პედოფილია, ქალებითა და ბავშვებით ვაჭრობა.

მეტყველების და კონტროლის თავისუფლება- ზოგიერთი მთავრობა ჯერ კიდევ ცდილობს წვდომის გაკონტროლებას.

ინტერნეტი სწრაფად გაიზარდა და მისი როლი ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციებისათვის გახდა ბანალური. გუზმანი[20] აღწერს ინფორმაციულ ტექნოლოგიას, როგორც დადებით ძალას, სადაც *„ინტერნეტის მარტივი ხელმისაწვდომაობა საშუალებას აძლევს ხალხს მსოფლიოს მაშტაბით გააერთიანონ ძალები არსებულ ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციებში და ჩამოაყალიბონ ახალი ორგანიზაციები. ახალწვეულთა გაწვრთნა, კომუნიკაცია, კვლევის საკითხები, მოქმედებისათვის მობილიზება გამარტივებულია ქსელის საშუალებით“..*

თუმცა, როდესაც ვიღაც „ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების“ ბოროტად გამოყენებას მიიჩნევს , როგორც ზედამხედველობის მექანიზმს , რათა უარყოს კონფიდენციალობა და აკოტროლოს მოსახლეობა. ამ დროს საჭიროა ვიღაცის ენთუზიაზმის შერბილება, მაგალითად, ევროპული პარლამენტის[21] ამჟამინდელი სამუშაოები, ააშკარავებს ტექნოლოგიების ფართო მასშტაბიან გამოყენებას პოლიტიკური კონტროლისათის და ტექნოლოგიის გამოყენებას როგორც წამებისა და რეპრესიის იარაღის; ზოგიერთი მათგანი სწორედ ის იარაღიია, რომელიც მეორე მხრივ გამოიყენება დარღვევების წინააღმდეგ საბრძოლველად. რეპორტაჟი „ ქსელის გაჩუმება“[22] დეტალურად აღგვიწერს იმ მაშტაბებს რომელშიც მთავრობები მსოფლიოს ყველა წერტილიდან ცდილობენ, რომ აკონტროლონ და მართონ ინფორმაციის ნაკადი.

საერთაშორისო ამნისტიის გენერალური სამდივნოს დეპუტატმა პატი ჰეილმა, გადმომცა ეს ცოტა ხნის წინ. ის არის სამხრეთ აფრიკული გაზეთიდან „ ბლაფერის სახელმძღვანელო ინტერნეტზე“[23] და მან აგვიხსნა ინტერნეტის ზეგავლენის პროგნოზირების ალტერნატიულ ვარიანტები:

„მსოფლიო იქნება უკეთესი ადგილი“ 2006 წლისთვის, მსოფლიოს ყველა მაცხოვრებელი იქნება ინტერნეტში ჩართული “. ინტერნეტი, მაღაზიებს, ოფისებს, და ბიზნეს მოგზაურობას გახდის გამოუსადეგარს. ამის საშუალებით დაიზოგება ბევრი ფული, რადგან ყველაფერი უფასო იქნება! ომები დასრულდება! ყველანი ბედნიერები იქნებიან!

მსოფლიო გახდება უარესი ადგილი 2006 წლისათვის, დასავლეთში ყველა იქნება ინტერნეტში ჩართული, მაგრამ ის მზარდი მილიარდები განვითარებულ კაპიტალსტურ საზოგადოების გარეთ კვლავ სიღარიბეში იცხოვრებენ. ამის შედეგად დამდგარი არასტაბილურობა გამოიწვევს მსოფლიო მასშტაბის ომს. ან ვიღაცამ შესაძლოა გამოიყენოს ატომური ბომბის რეცეპტი, რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება ინტერნეტში. ყველა დაიღუპება.

ხალხი კონტროლს აიღებს ინტერნეტზე 2006 წლისთვის, ინტერნეტ მოძრაობის აშკარა მოცულობა აღნიშნავს იმას , რომ მთავრობების კონტროლი შეუძლებელი გახდება. თვითმართველი პატარა საზოგადოებები გაიზრდება იმ ხალხით , რომლებიც „ ვირტუალურ სოფლებში იცხოვრობენ.“ ყველანი თავისუფლები იქნებიან.

მთავრობებიც გააკონტროლებენ ინტერნეტს 2006 წლისთვის. „ დიდი ძმა“ ნამდვილად დაგიწყებთ ყურებას, ყველა თქვენი ელ .ფოსტა, ყველა საბანკო დეტალები, პირადი ცხრილები და შესყიდვები- ყველაფერი ჩაწერილი და გულდასმით გამოკვლეული იქნება. ინტერნეტიანი კომპიუტერები აღიჭურვება კამერებით, რომელთა საშუალებითაც დღეში ოცდაოთხი საათი გაკონტროლდებით, ტოტალიტარული რეჟიმები თავიათ გავლენას დაამყარებენ ყველგან. ყველა შევიწროვდება.

ინტერნეტი გარდამავალი იქნება 2006 წლისთვის, კიბერსივრცის სიახლე გაცვდება. ყველა თავის საქმეს წამოიწყებს, როგორც აქამდე აკეთებდნენ.. ამის დაიგნორება დაგაზოგინებთ ბევრ ფულს- და ის გაივლის.

ინტერნეტი აქ 2006 წლისთვის დარჩება. მსოფლიოს ყველა მაცხოვრებელი შეძლებს ერთმანეთს დაუკავშირდეს სულ მცირე ორჯერ მაინც. თქვენი სოციალიზირება მოხდება თქვენი კომპიუტერის ეკრანის საშუალებით.წახვალთ არდადეგებზე სასტუმრო ოთახის დატოვების გარეშე და შეეკამათებით ათასობით ისეთ ადამიანს , რომელთაც მანამდე არასდროსაც არ შეხვედრილხართ. ინტერნეტი იმდენად გავრცელებული იქნება, რომ თქვენი ეკონომიკური გადარჩნის ერთადერთი შანსი იქნება თქვენი სტრატეგიის რეორიენტირება და ინვესტირება ინტერნეტის გარშემო.

პატიმ სიტყვით გამოსვლა გააგრძელა იმით, რომ:

„თუმცა ირონიულად სტატია გვისურათებს იმ უთავბოლოობას , რომელსაც ჩვენ ვაწყდებით როდესაც ვცდილობთ შევაფასოთ ინტერნეტის ზეგავლენა ჩვენ ცხოვრებაზე. ადამიანის უფლებათა დაცვის არასამთავრობო ორგანიზაციები არ არიან დაცულები ამ უწესრიგობისაგან; ჩანს , რომ ჩვენ ვტრიალებთ აქტივიზმისთვის საჭირო ქსელის პოტენციალის დაუკებელ ენთუზიაზმსა და საზოგადოებრივი დისკურსის სერიოზულ გაფრთხილებას შორის, რომელიც გამოიწვეული იქნება კომერციული ინტერესებისა და ინტერენციის რეგულატორებისგან“.

შესაძლოა უკეთესიც კი იყოს იმის არ წარმოდგენა ან დაჯერება, რომ ინტერნეტი და მიმდინარე ტექნოლოგიური განვითარებები უზრუნველგვყოფს ჩვენ ციფრული უტოპიით ადამიანის უფლებათა დაცვის აქტივიზმისათვის. იმის ნაცვლად რომ ინტერნეტზე დავამყაროთ რწმენა , შესაძლოა უკეთესი იყოს, რომ ის დავინახოთ როგორც იარაღი, რომელიც გამოიყენება მაშინ როცა შესაბამისობა და საჭიროება მოითხოვს.

შესაბამისად ინტერნეტი უნდა იყოს შეფასებული თავისი სარგებლობიანობიდან გამომდინარე და არა, როგორც პასუხი მსოფლიოში არსებული დაავადებების, ახალი შესაძლებლობების შექმნისა და ახალი პრობლემების აღმოცენების ადამიანის უფლებათა დაცვის მსოფლიოსთვის.

მნიშვნელოვანი ფაქტორი ადამიანის უფლებათა საქმეში რჩება ინდვიდუალ აქტივისტებზე- ჩვენთვის ცნობილი დარღვევები და ძალადობები მხოლოდ მათ ინტერვენციასა და მოქმედებებზეა დამოკიდებული, როგორც ამას გვიხსნის,მოსამართლე რიჩარდ გოლდსტოუნი რომელიც იყო გაეროს აღმასრულებელი პროკურორი საერთაშორისო ტრიბუნალზე, ყოფილ იუგოსლავიასა და რუანდაში, აქტივისტებისა და მსხვერპლებისგან მიღებული ელექტრონული შეტყობინებების რაოდენობით, მას სრულად გაცნობიერებული ჰქონდა ომის დანაშაულებების მასშტაბები და ბუნება. ხალხის ხმა გაბატონებულია.

სქოლიო

C. ედუარდ ფ. ჰალპინი და აშგეიტის საგამომცემლო კომპანია, 2001. ედუარდ ჰალპინი არის ინფორმაციული მენეჯმენტის ლექტორი საინფორმაციო მენეჯმენტის სკოლაში ლიდის მეტროპოლიტენის უნივერსიტეტში.

1. ეს თავი შედეგია იმ სამუშაოსი და პუბლიკაციების, რომელიც ხორციელდებოდა სამწელზე მეტი ხნის განმავლობაში და ეყრდნობა შემდეგ გამოქვეყნებულ ნაშრომებს. ევროპული პარლამენტის მიერ ინტერნეტის გამოყენება ადამიანის უფლებათა დაცვისა და ხელშეწყობისათვის. ევროპული პარლამენტი, ლუქსემბურგი 1998 (ს. ფიშერთან ერთდ.) „ქსელის საშუალებით თავისუფლება: ინფორმაცია, ინტერნეტი და ადამიანის უფლებები,“ „ საინფორმაციო მეცნიერების ჟურნალი (პ. ბროფისთან ერთად) და ადამიანის უფლებები და ინტერნეტი(ს. ჰიკი, და ე. ჰოსკინი). მსურს რომ გამოვხატო ჩემი მადლიერება მათ მიერ გაწეული სამუშაოსათვის, მადლობა მათ თანამშრომლობისა და ამ თავში გაწეული წვლილისათვის ჩემი კვლევის საშუალებით.
2. ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ისტ) ფართო ტერმინი გამოყენებულია აქ, რადგანაც ინტერნეტი არის მხოლოდ ერთადერთი იმ

ტექნოლოგიებიდან რომლებიც გამოიყენება ადამიანის უფლებათა სამყაროში. ამასთანავე ინტერნეტი მიიჩნევა მთავარ ტექნოლოგიად.

3. Http:/www.nua.net/ surveys/how_many_online /(site visited 21 March 2001)
4. ჯ. სლავინი ინტერნეტი და საზოგადოება. (სახელმწიფო პრესა, კემბრიჯი, გაერთიანებული სამეფო, 2000)
5. Http:/www.nua.net/ surveys/how_many_online /(site visited 21 March 2001)
6. ბ. ჰაგი და ბ. ლოუდერი, ციფრული დემოკრატია: გადაწყვეტილების მიღება და დისკურსი საინფორმაციო ხანაში. (ლონდონი , რუთლეჯი, 1999)
7. პ. ბროფი და ი. ფ. ჰალპინი „ („ ქსელის გათავისუფლების საშუალებით: ინფორმაცია, ინტერნეტი და ადამიანის უფლებები; საინფორმაციო მეცნიერების ჟურნალი 25 (5) 1999, გვ 351-364)
8. ჯ. მეტზლი „ ინფორმაციული ტექნოლოგია და ადამიანის უფლებები „ ჰიუმან რაითს კვარტერლი“ (1996) 705-746
9. მეტზლი, იდ
10. შესაძლებელია Http://shr,aaas.org/program/
11. ბოლი პ. Et, al, „ ინფორმაციული ტექნოლოგია, ინფორმაციული მენეჯმენტი და ადამიანის უფლებები: პასუხი მეტზლს „ ჰიუმან რაითს კვარტერლი“ 19 (1997) 836-863
12. პოლ ლ. და ალექსანდრე ს. ჯ. (დიბერტის თავი) ციფრული დემოკრატია , ტორონტო, ოქსფორდის უნივერსიტეტის პრესა(1998)
13. ე. ფ. ჰალპინი და ს. მ ფიშერი, ევროპული პარლამენტის მიერ ინტერნეტის გამოყენება ადამიანის უფლებების დაცვისა და ხელშეწყობისათვის, ევროპული პარლამენტი, ლუქსემბურგი (1998)
14. ს. ჰიკი ე.ფ. ჰალპინი და ე, ჰოსკინსი „ადამიანის უფლებები და ინტერნეტი“ მაკმილანი, ბასინგსტოკი 2000
15. დ. გუცმანი, გამოუქვეყნებელი ფურცლები ნაშრომიდან „ადამიანის უფლებათა საქმეში ინტერნეტის ისტორიაზე“.
16. ადამიანის უფლებები და ინტერნეტი, supra, n 14 ჯურჯა კნევიჩის თავიდან
17. ადამიანის უფლებები და ინტერნეტი, supra, n 14 გრეემ ლეინის თავიდან.
18. ადამიანის უფლებები და ინტერნეტი, supra, n 14 შერონ შერფის თავიდან

19. ე. ფ. ჰალპინი და ს. მ ფიშერი supra, n 13
20. ე. ფ. ჰალპინი და ს. მ ფიშერი supra, n 13
21. ევროპული პარლამენტის სამეცნიერო და ტექნოლოგიური შეფასების (STOA) ერთეული, პოლიტიკური კონტროლის ტექნოლოგიები, ევროპული პარლამენტი, ლუქემბურგი, 1998, PE 166, 499
22. http://www.epic.org/free_speech/intl/hrw_reports_5_96. HtmCol
23. რ.ენსლი და ა. რეი, „ ბლეფი თქვენი გზა კომპიუტერებში(Ravette Pub Ltd 1996)

დეივიდ ბერნიზერის წიგნის: „ადამიანის უფლებათა დაცვის ეფექტური სტრატეგიები:პრევენცია და ინტერვენცია, ვაჭრობა და განათლება“ თარგმანის ანალიზი

საყოველთაოდ ცნობილია, თუ რა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ენა კომუნიკაციის პროცესში, ვინაიდან ეს მის მთავარ ფუნქციას წარმოადგენს, ენა არის ურთიერთობის, აზრთა გაგებისა და გარესამყაროს შეცნობის საშუალება, უმნიშვნელოვანესია სხვადასხვაენოვან ხალხთა კომუნიკაცია, რომელშიც გადამწყვეტი როლი ენიჭება თარგმანს. სწორედ თარგმანი მიიჩნევა ასეთი კომუნიკაციური პრობლემების აღმოფხვრის ერთ-ერთ საშუალებად. თარგმანის თეორიტიკოსები და ლინგვისტები უკვე მრავალი წელია ცდილობენ და ყველაფერს აკეთებენ იმისათვის, რომ ჩამოაყალიბონ „თარგმანის“ ზუსტი დეფინიცია, რომლის საშუალებითაც შეაფასებენ „კარგ“ თარგმანს.

„თარგმნა არის მნიშვნელოვანი სოციალური საქმიანობა, რომელიც საშუალებას აძლევს ადამიანებს, გაცვალონ თავიანთი მოსაზრებები და ფიქრები, მიუხედავად იმისა, რომ ისინი არ იყენებენ ერთ ენას“ [A.S.Antar.;2002:1]. ეს არის პროცესი, რომელშიც ენობრივი დისკურსის მნიშვნელობა ერთი ენიდან მეორეში გადადის. *„თარგმანი არის ის აქტი, რომლის მეშვეობითაც ტექსტის შინაარსი წყარო ენიდან გადადის სამიზნე ენაზე“* [M.Foster;1958:1]. თარგმნის ენას ეწოდება წყარო ენა (SL), ხოლო ენა, რომელზეც ითარგმნება, ეწოდება სამიზნე ენა (TL). *„თარგმნა არის პროცესი და პროდუქტი“* [B.Hatim and J.Munday;2004:3]. ამის მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, დავინახავთ, რომ ტერმინი „თარგმანი“ ძალიან განსხვავებულ პერსპექტივებს მოიცავს, პირველში ყურადღება გამახვილებულია მთარგმნელის როლზე, როგორც წყარო ენაზე შექმნილი ტექსტის სამიზნე ენაზე გადმომტანზე, ამის საპირისპიროდ თარგმანი, როგორც პროდუქტი ხაზს უსვამს, მთარგმნელის მიერ სამიზნე ენაზე შექმნილ ტექსტს, კეტფორდის მიხედვით, *„თარგმნა ეს არის ერთი ენის ტექსტური მასალის ჩანცვლება მეორე ენის ტექსტური მასალით“* [J.Catford;1995:20]. იუჯინ ნაიდა და ტაბერი აცხადებენ, რომ *„თარგმნა ეს არის წყარო ენაზე შექმნილი შეტყობინების აღდგენა მიმღებ ენაში უახლოესი*

ეკვივალენტით, მნიშვნელობის შენარჩუნებითა და სტილის დაცვით". [E.Nida and Taber;1982:12].

გამომდინარე თარგმნის არსებითი მნიშვნელობიდან, ეს პროცესი სხვადასხვა ლინგვისტის მიერ სხვადასხვანაირად არის დანახული და განსაზღვრული, თუმცა ზემოთ განხილული მოსაზრებებიდან შეიძლება ერთი რამ ცხადად ითქვას, რომ თარგმნა შეიძლება განისაზღვროს როგორც პროცესი და ამ მთარგმნელობითი აქტივობის შედეგი, რომლის დროსაც ხდება წყარო ენაზე შექმნილი ტექსტის ეკვივალენტურად გადატანა სამიზნე ენაზე. გაზალას მოსაზრების მიხედვით ყურადღების გამახვილება უნდა მოხდეს მნიშვნელობაზე, როგორც თარგმანში არსებითი ელემენტის, ცნებაზე, ვინაიდან თარგმნის პროცესში დედნის ტექსტის მნიშვნელობის გაგება არსებითი საფუძველია სამიზნე ენაზე სათანადო ეკვივალენტობის მისაღწევად, ეს არის სწორედ ის მნიშვნელობა, რომელიც ითარგმნება სტილისა და მსგავსი ჟღერადობის დაცვით. (H.Ghazala;1995).

სწორედ ამიტომ მთარგმნელს უნდა ჰქონდეს სათანადო ცოდნა როგორც წყარო, ასევე სამიზნე ენებისა, ასევე, მან უნდა შეძლოს შეძლოს, რაც შეიძლება ზედმიწევნით გადმოსცეს მწერლის ჩანაფიქრი, მისი ორიგინალური მოსაზრებები და იდეები. ენანი მთარგმნელის შემდეგ დეფინიციას შემდეგნაირად წარმოადგენს: *„მწერალი, რომელიც ახდეს სიტყვებში იდეების ფორმულირებას, რის საშუალებითაც ესაუბრება მკითხველს, ერთდერთი განსხვავება მასა და ორიგინალის ავტორს შორის ის არის, რომ ეს იდეები ზუსტად ამ უკანასკნელს ეკუთვნის"* [M.Enani; 1994:5]; ელ შეფი აცხადებს, რომ *„მთარგმნელი, პირველ რიგში, აანალიზებს შეტყობინებას, შემდეგ შლის მას სტრუქტურულად ყველაზე პატარა და გასაგებ ელემენტებად და გადააქვს სამიზნე ენაზე იმ ფორმით, რომელიც ყველაზე შესაფერისია მიზნობრივი აუდიტორიისათვის"*[El.Shafey;1985:95].

მთარგმნელმა, პირველ რიგში მთლიანობაში უნდა აღიქვას ტექსტი, ვინაიდან თარგმნის დროს ხდება მთლიანი ტექსტის დამუშავება და არა ცალკეული სიტყვების. ცნობილია, რომ ტექსტის ჩამოყალიბებაში გავლენას ახდეს სხვადასხვა გარემო-ფაქტორები: კულტურული, ისტორიული ან სოციალურ-ეკონომიკური. ამ ფაქტორებით განპირობებული ვითრებები ტექსტში შეიძლება პირდაპირ არ იყოს მოცემული.

მთარგმნელმა კი უნდა შეძლოს მოიძიოს, ავტორის მიერ ნაგულისხმევი სინამდვილე და სათანადოდ მოახდინოს მისი ფორმულირება სამიზნე ენაზე. თარგმანის ხარისხი მთარგმნელის ზოგად განათლებაზე უფროა დამოკიდებული, ვიდერე კონკრეტული სფეროს ღრმა და საფუძვლიან ცოდნაზე. მთარგმნელის მიერ თარგმანის აღქმას,სწორედ მთარგმნელის ერუდიცია განსაზღვრავს და არა წინასწარ განსაზღვრული კრიტერიუმები. რეალურად თარგმანი შეიძლება იყოს კარგად შესრულებული ან, პირიქით ხარვეზებით აღსავსე. შეიძლება მეტ-ნაკლებად ასახავდეს ორიგინალს ან სრულიად დაშორებული იყოს მისგან. მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს, ისეთი ზუსტი კრიტერიუმები, რომელიც იქნება საზომი „სწორი“ თარგმანის შეფასებისა, უნდა აღვნიშნოთ, რომ „სწორ“ თარგმანში, პირველ რიგში, გადმოცემული უნდა იყოს ორიგინალის ყველა იდეა და ამასთან ერთად შენარჩუნებული იქნეს კულტურული და სტრუქტურული მახასიათებლები. მასუდის თანახმად კარგი თარგმნი უნდა აკმაყოფიელებდეს შემდეგ კრიტერიუმებს:

- კარგი თარგმანი უნდა იყოს ადვილად გასაგები და თავისუფლად საკითხავი;
- კარგი თარგმანი არის იდიომატური;
- კარგი თარგმანი განასხვავებს მეტაფორულ და სიტყვასიტყვით თარგანს;
- კარგი თარგმანი აღადგენს ორიგინალის ისტორიულ და კულტურულ კონტექსტს;
- კარგი თარგმანი ექპლიცისტურად გადმოსცემს იმას, რაც იმპლიცისტურად არის მოცემული აბრევიატურებში, გამონათქვამებში და ალუზიებში;
- კარგ თარგმანს მაქსიმალურად გადააქვს ორიგინალური ტექსტის მნიშვნელობა,(M.Masud.; 1988).

ელ. შეფი კი კარგი თარგმნის შესრულების სულ სხვა კრიტერიუმებს გვთავაზობს, რომელიც მოიცავს სამ მთავარ პრინციპს:

პირველი: *„ორიგინალის ენის როგორც გრამატიკისა და ლექსიკის ცოდნა, ასევე სათარგმნი ტექსტის კარგად გააზრება“.*

მეორე: *„მთარგმნელის უნარი, რომ მოცემული ტექსტი აღადგინოს სამიზნე ენაზე“.*

მესამე: *„თარმანი უნდა ინარჩუნებდეს ორიგინალის სტილსა და ატმოსფეროს, მას უნდა ჰქონდეს ორიგინალის შემადგენლობა*“[El. Shafey;1985:93].

მთარგმნელისთვის უმნიშვნელოვანეს გამოწვევას წარმოადგენს არა მხოლოდ ენის, არამედ ორივე ენის კულტურის ღრმა გაგება, მთარგმნელები კარგად უნდა იყვნენ გათვითცნობიერებულნი ორივე კულტურის წეს-ჩვეულებებში, რომ შეძლონ ეფექტური თარგმანის შესრულება.

ვინაიდან სამაგისტრო ნაშრომზე მუშაობისას მომიწია სამეცნიერო თარგმანის შესრულება, კერძოდ, იურიდიული ტექსტის გადმოთარგმნა ქართულად, ამიტომ ყურადღებას გავამახვილებ სწორედ იმ პრობლემებზე, რომელთა წინაშეც მთარგმნელები დგანან სამეცნიერო, იურიდიული ტექსტების თარგმნისას და განვიხილავ აგრეთვე იმ სირთულეებს, რომლებთანაც მომიწია გამკლავება თარგმნის პროცესში.

მთარგმნელისათვის იურიდიული ტექსტის თარგმნა, ერთი შეხედვით, შეიძლება შედარებით უფრო მარტივი ჩანდეს, ვინაიდან მხატვრული ტექსტისაგან განსხვავებით მას არ სჭირდება სათანადო „გაფორმება“. ამ შემთხვევაში, მთარგმნელის მთავარი ამოცანაა, რომ სწორად გადმოსცეს ავტორის აზრი და შეძლებისდაგვარად შეინარჩუნოს მისი სტილის თავისებურებანი. თუმცა იმისათვის, რომ სწორად გაიგოს სათარგმნი ტექსტი, მთარგმნელს აუცილებლად კარგად უნდა ესმოდეს ტექსტში მოცემული ინფორმაცია მასთან დაკავშირებული უცხოენოვანი ტერმინოლოგია.

სამეცნიერო სტილის მთავარი დამახასიათებელი ნიშნებია გადმოცემის სიზუსტე და სიცხადე, ნათლად განსაზღვრული წინადადებები, ფორმის ლაკონურობა. თარგმანის შესრულებისას მთარგმნელმა ზუსტად და ამომწურავად უნდა გადმოსცეს ავტორის აზრი, შეუნარჩუნოს მას შესაბამისი სამეცნიერო სტილი, რომელიც სათარგმნ ენაზეც მისაღები იქნება დაინტერესებული პირებისათვის.

ასეთი ტიპის თარგმანი ძალზე რთული და შრომატევედი შრომაა და კონკრეტული სპეციალობის და ენის სფეროში ხანგრძლივი, დაძაბული და კვლევითი სამუშაოს ნაყოფია. უნდა აღვნიშნოთ, ასეთი თარგმნის შესრულება სასურველია, თუმცა სულაც არ მოითხოვს კონკრეტული იურიდიული მიმართულების ღრმა და საფუძვლიან ცოდნას, მთავარია, რომ მთარგმნელი ხედავდეს სამეცნიერო ლიტერატურის ფორმალურ-ლოგიკური სტილის წყობას. კონკრეტული სფეროს პროფესიონალი სპეციალისტიც კი ვერ შეძლებს შეასრულოს ადეკვატური თარგმანი, თუ არ იცის ყველა ის ლექსიკურ-

გრამატიკული კანონზომიერებები, რომლებიც ასეთი ტიპის ლიტერატურის საფუძველში ძევს. თუმცა იურიდიული ტექსტის სრულად გაგება შეუძლია იმას, ვისაც იურიდიული განათლება აქვს.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, იურიდიული თარგმანის შესრულების მთავარ პრინციპს, სწორედ ტექსტის სრული აზრობრივი გაგება და სპეციალიზებული ტერმინების მაქსიმალური გადმოცემა წარმოადგენს.

დღესდღეობით დედამიწაზე ათასობით ოფიციალური სალაპარაკო ენაა, რომ აღარაფერი ვთქვათ დიალექტებზე, თუმცა უნდა აღვნიშნოთ რომ თითოეული ენა არის უნიკალური თავისი წარმოშობის, ფესვებისა და სტრუქტურის მიხედვით, შესაბამისად, თითოეულ ენას გააჩნია იდეომების, გამონათქვამების, შედგენილი სიტყვების, მათ შორის ონომატოპიური გამონათქვამების, გამოხატვს საკუთარი ხერხები და საშუალებები, ეს ყველაფერი ქმნის ენის სიმდიდრესა და უნიკალურობას, მაგრამ ამასთანავე წარმოადგენს დაბრკოლებას მთარგმნელისათვის, რადგან ეს განსხვავებები ხშირად ქმნის ბუნდოვანებას, რადგანაც სიტყვებმა, გამონათქვამებმა და წინადადებებმაც კი შეიძლება შიძინონ სხვა მნიშვნელობა, როდესაც მათ განსხვავებულ კონტექსტში გამოვიყნებთ. ამან შეიძლება გამოიწვიოს გაუგებრობა ან აზრის არასწორად აღქმა. ამიტომ მთარგმნელები ძალიან ფრთხილად უნდა იყვნენ, რათა თავიდან აიცილონ მსგავსი შეცდომები.(Translation Challanges Faced by Translators)

მთარგმნელის ამოცანაა ზუსტად და მთლიანობაში გადმოსცეს დედნის (უცხო ენის) შინაარსი და ამასთანავე შეინარჩუნოს მისი სტილისტური და ექსპრესიული თავისებურებანი. მთლიანობაში იგულისხმება ფორმა-შინაარსობრივი ერთობის ჩვენება ახალ ენობრივ საფუძველზე. თარგმანის თეორიაში იხმარება ტერმინი „ადეკვატური თარგმანი“, რაც მიუთეთებს ორიგინალის სრულფასოვან თარგმანზე. ასეთი თარგმანის დროს დაშვებულია ისეთი ენობრივი საშუალებების ხმარება, რომლებიც ზუსტად გადმოსცემენ მთელი გამონათქვამის აზრს და პასუხობენ ენობრივ ნორმებს, თუმცა ფორმალურად შეიძლება არც ემთხვევიან დედნის ცალკეულ ელემენტებს. აუცილებლობის შემთხვევაში ადეკვატური თარგმანი უშვებს დედნიდან მცირე გადახრას, რათა უფრო დაუახლოვოს თარგმანი დედანს და უფრო ზუსტად გადმოსცეს მისი აზრი და სტილისტური შეფერილობა.(ნ.გაფრინდაშვილი; სალექციო კურსი)

თარგმნის დროს წარმოშობილი პრობლემები შეიძლება დავყოთ ლინგვისტურ და კულტურულ პრობლემებად. კულტურული პრობლემები მოიცავს სხვადასხვა სიტუაციურ მახასიათებლებს, ხოლო ლინგვისტური განასხვავებს ლექსიკურ და გრამატიკულ პრობლემებს.(S.Antar;2002)

თარგმანისას, განსაკუთრებით ხშირად იცვლება გრამატიკული ერთეულები. წინადადების წევრთა შეცვლის დროს ნათარგმნ ტექსტში ზოგიერთი სიტყვები და სიტყვათა ჯგუფები გამოიყენება განსხვავებული სინტაქსური ფუნქციით, ვიდრე ეს დედანშია, ანუ ხდება წინადადების სინტაქსური სტრუქტურის გარდაქმნა, კერძოდ, მარტივი წინადადების რთულით შეცვლა, რთულის მარტივად გარდაქმნა, მთავარი წინადადების დამოკიდებულით შეცვლა და პირიქით, მაკავშირებელი ტიპის წინადადების შეცვლა უკავშიროთი და მრავალი სხვა.

თარგმნის პროცესში, გარკვეულ დონეზე მეც მომიწია, ორიგინალის ენაზე არსებული გრამატიკული სირთულეების დაძლევა. ქვემოთ ამასთან დაკავშირებით განვიხილავ რამდენიმე მაგალითს.

მაგ. წინადადებაში *„there are some do's and don'ts of your behavior that can at least reduce the risk*" [D.Barnhizer;2001:31]. შევცვალე სტრუქტურა და ვთარგმნე ასე: *„თქვენ ქცევებში არსებობს ისეთი ნორმები, რომელსაც, სულ მცირე, რისკის შემცირება შუძლია".*

ასევე, შემდეგ წინადადებაში, ორიგანალში გამოყენებული ვნებითი გვარი, თარგმნის ენაზე შევცვალე მოქმედებითიდ. *„someone should know where you are and when you can be expected to be at specific locations"*[D.Barnhizer;2001:31*]-„ვიღაცამ უნდა იცოდეს, სად იმყოფებით თქვენ და როდის მოელოდებიან თქვენს მოსვლას კონკრეტულ ტერიტორიაზე*".

ერთეულ შემთხვევაში ორიგინალის წინადადების მტკიცებითი ფორმა, აზრის უფრო ცხადად გადმოსაცემად, შევცვალე უარყოფითი წინადადებით, თუმცა მნიშვნელობა გადმოვეცი უცვლელად. მაგ, *„They remain after everyone else goes away".*[D.Barnhizer;2001:34]- *„ისინი არ ტოვებენ ტერიტორიას მას შემდეგაც კი, როდესაც ყველა გაემგზავრება".*

ხშირი იყო არსებითი სახელისა და ზმნის რიცხვთან შეთანხმების გამო განპირობებული გრამატიკული ცვლილებები, ვინაიდან ქართულსა და ინგლისურს ახასიათებს განსხვავებული წესები.

მაგ: *„Of the 407 hundred million users identified in the first survey 167 milion were in North America“.* [D.Barnhizer;2001:39]- *„პირველ კვლევაში გამოვლენილი 407 მილიონი მომხმარებლიდან, 167 მილიონი იყო ჩრდილო ამერიკიდან“.*

“Now that the human rights records of government in Africa and elsewhere have become a widely used yardstick for measuring the legitimacy of a government” .[D.Barnhizer;2001:11]- *„ახლა აფრიკისა და სხვა ქვეყნების ჩანაწერები ადამიანის უფლებების შესახებ გახდა მთავრობების ლეგიტიმურობის საზომი“.*

შემდეგ წინადადების თარგმნისას შეცვლილია წყობა და ასევე ამოვარდნილია კავშირი. მაგ: „*It only through their intervention and action that we know about the abuses and violations of human rights*”[D.Barnhizer;2001:31]- *ჩვენთვის ცნობილი დარღვევები და ძალადობები მხოლოდ მათ ინტერვენციასა და მოქმედებებზეა დამოკიდებული“.*

აგრეთვე უნდა აღვნიშნო, რომ ტექსტში აზრი ხშირად გადმოცემული იყო რთული წინადადებებით. მაქსიმალურად შევეცადე, არ დამერღვია სტრუქტურა და ცვლილებების განუხორციელებლად გადმომეტანა წინადადებები.

ჩემთვის, როგორც მთარგმნელისათვის, საინტერესო გამოწვევა იყო ლექსიკური პრობლემები. როგორც ცნობილია, ისინი წარმოიშობა ენების მრავალფეროვნებებიდან გამომდინარე. პროფესორ ნიუმარკის მიხედვით, მთავარი სირთულეები თარგმნის დროს სწორედ ლექსიკური პრობლემებით არის განპირობებული, რაც მოიცავს (მეტაფორებს, იდიომებს, ფრაზეოლოგიზმებს და ა.შ და არა გრამატიკულით (P.Newmark ;1988). რადგანაც ენები, „აღჭურვილნი არიან იმ უნარით“, რომ რეალურ სამყაროში არსებული ურთიერთობები გამოხატონ განსხვავებულად, ისინი, რა თქმა უნდა, ცხოვრების ყველა სფეროს ერთი და იმავე ხარისხით არ გამოხატავენ. ხოლო ისეთი გამონაკლისის პოვნა, რომელიც ყველა ენაზე ერთნაირად გამოიხატება, ძალზე რთულია (Ivir;1981). ამ ყველაფერმა კი შეიძლება გამოიწვიოს მთარგმნელის დაბნევა. რადგან შესაძლებელია, ზოგ სიტყვას ჰქონდეს უამრავი მნიშვნელობა და ისინი შეიძლება ითარგმნონ ბევრი ეკვივალენტური სიტყვით, სიტყვის მნიშვნელობა

დამოკიდებულია მხოლოდ მის კონტექსტზე. მეორე მხრივ, მთარგმნელი შეიძლება აღმოჩნდეს აგრეთე დილემის წინაშე, რადგანაც წყარო ენაზე შექმნილი ზოგიერთი საკითხი არ არის ლექსიკალიზირებული სამიზნე ენაზე. აქედან გამომდინარე, შეიძლება გამოვყოთ ეკვივალენტობის 4 ტიპი:

1) პირველი ტიპი არ წარმოშობს პრობლემას თარგმნისას, ვინაიდან წყარო ენის ერთ სიტყვას სამიზნე ენაზე შეესაბამება მხოლოდ ერთი ეკვივალენტი. შემდეგ ინგლისურ სიტყვებს, რომლებიც სათარგმნ ტექსტში იყო მოცემული, ქართულ ენაზე გააჩნია მხოლოდ ერთი ეკვივალენტი. მაგ: „ Human" - ადამიანი, " data" - მონაცემები, "Victim"- მსხვერპლი „ traditional"-ტრადიციული, „positive"-დადებითი და უამრავი სხვა ასეთი მაგალითის ჩამოთვლაა შესაძლებელი.

2) მეორე ტიპის ეკვივალენტობა არსებითად პრობლემატურია, რადგანაც წყარო ენის ერთ სიტყვას სამიზნე ენაზე გააჩნია რამდენიმე ეკვივალენტი. როდესაც მსგავსი ტიპის სიტყვები ითარგმნება, მთარგმნელს უწევს აირჩიოს კონტექსტიდან გამომდინარე ყველაზე ძლიერი და არსებითი მნიშვნელობა. მაგ: სიტყვას „violation" ქართულში მოეპოვება რამდენიმე ეკვივალენტი. აღნიშნული წინადადების თარგმნისას კი კონტექსტიდან გამომდინარე გამოვიყენე სიტყვის „violation" ორი ეკვივალენტი. *„They are the ones who are there on the scene and in the midst of the violence and who are recording and exposing the violators and violations"*[D.Barnhizer;2001:23]-*„ისინი არიან პირები, რომლებიც იმყოფებიან შემთხვევის ადგილას, ძალადობის შუაგულში, რომლებიც იწერენ და ააშკარავებენ როგორც დარღვევებს, ასევე ამ უფლება დამრღვევებს".* აღნიშნული სიტყვა ერთ წინადადებაში ვთარგმნე, როგორც „ძალადობა" და ამავე წინადადებაში ასევე გამოვიყენე მისი მეორე ეკვივალენტი „დარღვევა" .

სიტყვა „seek" შემდეგ აბზაცში ვთარგმნე ქართულში არსებული სამი ეკვივალენტის გამოყენებით: 1) მცდელობა; 2) ძებნა 3) მიზნად ქონა;

„This includes the important financial institutions from which African governments often seek funds and concessional development terms. We seek to target those institutions that have the most influence over the recipient countries in terms of foreign aid. Part of our strategy is obviously that we also seek to shame those who support them" [D.Barnhizer;2001:13]- ეს მოიცავს მნიშვნელოვან ფინანსურ ინსტიტუტებს, რომლებისგანაც აფრიკული

მთავრობები ხშირად ეძებენ თანხებს და განვითარების შეღავათიან პირობებს. ჩვენ ვცდილობთ მიზანში ამოვიღოთ ის ინსტიტუტები, რომლებსაც აქვთ ყველაზე დიდი გავლენა მიმღებ ქვეყნებში საგარეო დახმარების თვალსაზრისით. ჩვენი სტრატეგიის ნაწილი ცხადია იმაში მდგომარეობს, რომ ვცდილობთ შევარცხვინოთ ისინი, ვინც პირველადი დარღვევები ჩაიდინა, მაგრამ ამასთან ერთად ასევე მიზნად გვაქვს, რომ შევარცხვინოთ ისინიც, ვინც მათ მხარს უჭერს".

ქართულში ეკვივალენტობის მაღალი ხარისხით ხასიათდება ასევე ინგლისური სიტყვა "utility". მაგ. " *The utility of databases should allow the mapping of human rights violation'*[D.Barnhizer;2001:41]- „მონაცემთა ბაზის სარგებლიანობამ უნდა მოახდინოს ადამიანის უფლებათა დარღვევების რუკაზე დატანა". ამ შემთხვევაში აღნიშნული სიტყვა გადმოვიტანე, როგორც სარგებლიანობა, ხოლო შემდეგ წინადადებაში *„The many applications and utilities available on the Internet seem to make it "killer application"* [D.Barnhizer;2001:53]- „ბევრი განცხადებები და სერვისები, რომლებიც ხელმისაწვდომია ინტერნეტში, ჩანს რომ იქცევა ხოლმე „მკვლელ განცხადებებად". ვინაიდან კონტექსტში არ ჯდებოდა პირველ წინადადების თარგმნისას სიტყვა „utility"-ის შერჩეული ეკვივალენტი, ამიტომ იგი შევცვალე ქართულში არსებული სხვა ეკვივალენტით. კერძოდ, „სერვისი".

გარკვეული სირთულე წარმოიშვა სიტყვა „virtual"-ის თარგმნისას, ვინაიდან ქართული ეკვივალენტები საპირისპირო მნიშვნელობისაა. „BC" ლექსიკონი ამ სიტვის შემდეგ დეფინიციებს გვაძლევს:

Virtual: 1. ფაქტობრივი: 2. სავარაუდო, შესაძლებელი; 3. წარმოსახვითი.

მაგ: წინადადებაში " *The assault ob virtual East Timor was the cyberspace equivalent of a military invasion"*:[D.Barnhizer;2001:52]- *„თავდასხმა ვირტუალურ აღმოსავლეთ ტიმორზე, წარმოადგენდა სამხედრო ინტერვენციის კიბერსივრცის ეკვივალენტს".* "virtual" ვთარგმნე, როგორც „ვირტუალური" , ასეთივე ეკვივალენტი გამოვიყენე „*virtual sovereignty*"-ის თარგმნისას *„ვირტუალური სუვერენიტეტი".*

შემდეგ წინადადებებში გამოვიყენე აღნიშნული სიტყვის სხვა ეკვივალენტი; *„Taking anticipatory action to preempt the potentionaly unfolding crisis is, however, one of the things we do poorly in virtually everything we do*".[D.Barnhizer;2001:3-4]- *„წინასწარი*

ზომების მიღება იმისათვის, რომ თავიდან ავიცილოთ პოტენციური კრიზისი, არის ერთ-ერთი მათგანი, რასაც სინამდვილეში არც ისე კარგად ვაკეთებთ".

"*The internet provides an intelligence gathering system far beyond what has historically been possessed by virtually any government, not to mention ordinary citizens*".[D.Barnhizer;2001:4]- *„ინტერნეტი უზრუნველყოფს სადაზვერვო შეკრების სისტემას, რომელიც შორს არის იმისგან, რასაც ისტორიულად თითქმის ნებისმიერი ხელისუფლება ფლობდა რეალურად, რომ აღარაფერი ვთქვათ რიგით მოქალ აქეებზე".*

3.) მესამე შემთხვევა, როდესაც დედნის რამდენიმე აღსანიშნს სამიზნე ენაზე მხოლოდ ერთი ეკვივალენტი შეესაბამება, ასევე პრობლემატურია, რადგანაც ამ დროს თარგმანში გარკვეულწილად იცვლება სიტყვების მნიშვნელობა.

მაგ. ორიგინალის ენაზე ადამიანის უფლებების კონტექსტში გამოყენებულ შემდეგ ფრაზებს: „human rights actor", „human rights player", „human rights worker", ქართულ ენაზე მოვუძებნე მხოლოდ ერთი ეკვივალენტი და აღნიშნული ფრაზები ყველგან ვთარგმნე, როგორც უფლებადამცველები.

აგრეთვე ინგლისურის სინონიმურ სიტყვებს „denial", „rejection" ქართულში მოეპოვება ერთი ეკვივალენტი „უარყოფა" . ამიტომ შემდეგი წინადადება:

"*Ten years ago it was a period primarily of denial, deception and rejection*".[D.Barnhizer;2001:13]. ვთარგმნე ასე, *„ათი წლის წინ ეს იყო სიცრუისა და უარყოფის პერიოდი".*

4) მეოთხე ტიპს მივყავართ უთარგმნელობის პრობლემამდე, რადგანაც ამ შემთხვევაში დედნის ერთ სიტყვას არ მოეპოვება სათანადო ეკვივალენტი სამიზნე ენაზე. თუმცა უნდა აღვნიშნო, რომ თარგმნისას აღნიშნული სირთულის წინაშე არ აღვმოჩენილვარ.

თარგმნისას მომიწია სხვა პრობლემური საკითხების გადაჭრაც, რომელთა წინაშე სხვა მთარგმნელებიც დგანან (სიტყვათ შეთანხმებების, იდიომების, ანდაზებისა და მეტაფორების თარგმნა).

როგორც ცნობილია, ფრაზეოლოგიზმი არის სიტყვათა მყარი შესიტყვება, რომელიც დამახასიათებელია ამა თუ იმ ენისათვის, მისი შემადგენელი სიტყვები ისეა

დაკავშირებული ერთმანეთთან, რომ გაიგება მთელი ფრაზის მნიშვნელობა და არა მისი შემადგენელი სიტყვების მნიშვნელობა ცალ–ცალკე და მათი ჯამი.(ttps://ka.wikipedia.org/wiki/ფრაზეოლოგიზმი). იგივე შეიძლება ითქვას იდიომებზე, მეტაფორებზე და ანდაზებზე, რადგანაც ისინიც გარკვეული ტიპის სიტყვათშეთანხმებებია. როგორც გაზალა აღნიშნავს, ასეთი ტიპის გამონათქვამები არის ფიქსირებული ფრაზები, რომელთა ფორმაც უცვლელია და რომელთა მნიშვნელობაც ყოველთვის იგივე და მოუქნელია(H.Ghazala;1995). ასეთი ფრაზების თარგმნა ყოველთვის მოითხოვს, როგორც ყურადღების მაღალ ხარისხს, ასევე ლინგვისტურ და კულტურულ ცოდნას. ფრაზეოლოგიზმების უმრავლესობა იდიომატური გამოთქმებია, რომლებიც ამა თუ იმ კონკრეტულ ენას ახასიათებს, მათ შორისაა ისეთი ერთეულებიც რომელთა შემადგენლობაშიც შედის ნაციონალური კულტურის ამსახველი საგნები და მოვლენები. შესაბამისად, იდეომების თარგმნას თან ახლავს გარკვეული სირთულეები. არსებობს იდიომების თარგმნისას რამდენიმე სტრატეგია; ყველაზე კარგი გამოსავალია, ვიპოვოთ სამიზნე ენაზე ისეთი იდიომა, რომელიც იყენებს იმავე სიტყვებს, იმავე სტრუქტურას და ამასთანავე გააჩნია იგივე მნიშვნელობა, თუმცა ამის პოვნა არც თუ ისე ადვილია.

შესაძლებელია ასევე ვიპოვოთ სამიზნე ენაზე ისეთი იდიომა, რომელიც იყენებს განსხვავებულ სიტყვებს, თუმცა აქვს ერთნაირი სტრუქტურა და მნიშვნელობა. ასევე შესაძლებელია იდიომის თარგმნა მხოლოდ მისი მნიშვნელობის შენარჩუნებით, თუმცა, თუ ამის გაკეთებაც ვერ მოხერხდა თარგმანში, მაშინ უნდა შევეცადოთ იდიომის გადმოტანა მისი მნიშვნელობის განმარტებით და არა მისი პირდაპირი თარგმნით.

პირველი იდიომა, რომელიც თარგმნის დროს შემხვდა, იყო „*motherhood and apple pie*“[D.Barnhizer;2001:11]. ავტორი აცხადებს, რომ ადამიანის უფლებების დაცვა აშკარად გახდა *„motherhood and apple pie“* საკითხი, ცხადია, ამის პირდაპირ თარგმნა შინაარსობრივად სრულ უაზრობას გამოიწვევდა. ამიტომ სხვადასხვა ლექსიკონის დახმარებით შევეცადე გამეგო ამ იდიომის მნიშვნელობა, კემბრიჯის ლექსიკონი გვაძლევს შემდგომ განმარტებას:

„used to represent things that most Americans consider to be very good and important:“-

„ ეს არის საკითხი რომელიც ამერიკელების უმეტესობის მიერ მიიჩნევა უაღრესად მნიშვნელოვნად“. იმას, რაზედაც ყველა თანხმდება და არავინ კამათობს. როგორც გამოვიკვლიე ერთ-ერთი ვერსიით ამ იდიომის წარმოშობა უკავშირდება ამერიკელ ჯარისკაცებს მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში, რომლებიც ჟურნალისტების შეკითხვაზე, თუ რა ენატრებოდათ ყველაზე მეტად, შემდეგნაირად პასუხობდნენ: „*mom and apple pie*“. ვინაიდან ქართულ ენაზე ეკვივალენტური იდიომა ვერ მოვუძებნე, ვიხელმძღვანელე რა იდეომების თარგმნის ერთ-ერთი სტრატეგიით და ტექსტში გადმოვეცი მისი შინაარსობრივი მნიშვნელობა. კერძოდ *„The defense of human rights has increasingly become a „ motherhood and apple pie“ issue“*[D.Barnhizer;2001:11]-*„ადამიანის უფლებების დაცვა სულ უფრო და უფრო ხდება უაღრესად მნიშვნელოვანი საკითხი“.*

ტექსტში გამოყენებული იყო აგრეთვე ანდაზა *„You can't wake a person who is pretending to sleep“*[D.Barnhizer;2001:36], რომლის წარმომავლობაც მოდის ძველი ნავაჰოს ხალხისგან და რომელსაც, როგორც მივაკვლიე, არაერთი მეტაფორული განმარტება აქვს. თარგმნისას შევეცადე შემენარჩუნებინა კონტექსტი და ამავდროულად მომერგო ქართულ ენაში არსებული ანალოგი („სირაქლემას პოზიციაში ყოფნა“). და ვთარგმნე შემდეგნაირად-*„შენ ვერ შეძლებ სირაქლემას პოზაში მყოფ ადამიანს დაანახო ან გააკეთებინო რაიმე იძულებით*“.

ორიგინალის ტექსტში არსებული იდიომა *„haves“and „have -nots“* /D.Barnhizer;2001:7] თარგმნის დროს გადმოვიტანე შემდეგნაირად: *„მდიდრებსა და ღარიბებს შორის“.*

ტექსტში შეგვხვდა იდიომა„*Talks the talk ..... walks the walk“,*[D.Barnhizer;2001:14] რომლის თარგმნისას სირთულესაც წარმოადგენდა ავტორის ნაგულისხმევის სწორად გაგება და გადმოცემა თარგმანში. განმარტებების დახმარებით, ეს იდიომა ვთარგმნე ასე: *„government allowed the all african continent have lent to talk the talk, but the question is whether they are also willing to walk the walk“. -„მთელი აფრიკული ქვეყნების მთავრობებს შესწავლილი აქვთ, თუ როგორ ისაუბრონ დამაჯერებლად თავიანთ ქმედებებზე, მაგრამ საკითხავია აქვთ თუ არა მათ სურვილი, რომ ეს ნათქვამი თავიანთი მოქმედებით დაამტკიცონ“.*

შევეცადე ქართული შესატყვისი მოეძებნა შემდეგ იდიომისათვის *„Fly on the wall“*. პირველ რიგში, მისი მნიშვნელობის გასაგებად ამჯერადაც ვიხელმძღვანელე კემბრიჯის ლექსიკონით, რომელიც გვაძლევს შემდეგ განმარტებას *„If you say that you would like to be a fly on the wall on an occasion, you mean that you would like to hear what will be said or see what will happen while not being noticed“.* აღნიშნული განმარტებიდან გამომდინარე მოცემულ იდიომა ვთარგმნე მნიშვნელობის *შენარჩუნებით. „ But is this simply becoming a new form of entertainment , a new sort of „ fly on the wall“ experience*“.[D.Barnhizer;2001:40*]-„მაგრამ ეს უბრალოდ გართობის ახალი ფორმა ხომ არ გახდა, ან შორიდან შეუმჩნევლად თვალთვალის გამოცდილება“.*

კემბრიჯის ლექსიკონით ვიხელმძღვანელე აგრეთვე შემდეგი იდიომის „ smoke and mirors“ მნიშვნელობის გასაგებად. რომლის განმარტებითაც, *„Something that is described as smoke and mirrors is intended to make you believe that something is being done or is true, when it is not“.*

სწორედ ამ განმარტებიდან გამომდინარე, აღნიშნულ იდიომას მოვუძებნე ქართული ანალოგი, კერძოდ „თვალებში ნაცრის შეყრა“ და შემდეგი წინადადება ვთარგმნე ამგვარად: „*The internet has stripped much of the „ smoke and mirrors“ away from such decision-makers*“.[D.Barnhizer;2001:4]-*„ინტერნეტში მრავლადაა ისეთი ინფორმაცია, რომელიც თვალებში ნაცარს გვაყრის და შორდება გადაწყვეტილების მიმღებ პირებს“.*

ტექსტში გამოყენებული იყო რამდენიმე „ტროპი“- გადატანითი მნიშვნელობით გამოყენებული სიტყვები და გამოთქმები. მაგალითად:

*„Going by the book”[*D.Barnhizer;2001:31]- კონტექსტიდან გამომდინარე ვთარგმნე როგორც *„წესებს დაცვით სიარული“.*

„ So what is it you actually do- pass out to flak jacket to people”[D.Barnhizer,2001:22]. *„ რა არის ის რასაც სინამდვილეში ჟურნალისტი აკეთებს- შემოხსნა დამცავი ჟილეტი ადამიანებს?“* იგულისხმება ადამიანთა დაუცველ მდგომარეობაში დატოვება.

„ The value to them is not one of “kudos”[D.Barnhizer 2001:52] – *„ეს საფასური არ უნდა წარმოადგენდეს მათთვის „ სახელის განთქმას“.* სიტყვა „ kudos“- აღნიშნულ შემთხვევაში შინაარსიდან გამომდინარე ენიჭება უარყოფითი მნიშვნელობა.

აღნიშნულ სირთულეებთნ ერთად მთარგმნელს, რომელსაც უწევს სამეცნიერო ტქსტების თარგმნა, შეიძლება წარმოეშვას ტერმინოლოგიასთან დაკავშირებული პრობლემები. *„ტერმინოლოგია ესაა კონკრეტული მიზნებისათვის განკუთვნილი ენა“ (LSP)* როგორც ამას ინგო აღწერს“[R.Ingo;2007:83].

ტერმინოლოგიასა და თარგმანს შორის ყოველთვის არსებობდა მჭიდრო ურთიერთობა. როდესაც საქმე იურიდიულ დოკუმენტებს ეხება, კიდევ უფრო რთულია თარგმნა ერთი ენიდან სხვა ენაზე. ამ სფეროში კონკრეტული ცოდნაა საჭირო, რადგან თითოეულ ქვეყანას გააჩნია საკუთარი სამართლებრივი სისტემა და საკუთარი სამართლებრივი ტერმინები, რომლებიც მაქსიმალური სიზუსტით უნდა იქნას გადმოტანილი თარგმნის დროს. აქიდან გამომდინარე, მთარგმნელი უნდა იყოს გათვითცნობიერებული როგორც ორივე ენის სამართლებრივ სისტემებსა და ტერმინოლოგიაში, ასევე უნდა ფლობდეს კომპეტენციას წყარო ენის კონკრეტულ წერით სტილზე, კერძოდ, უნდა ჰქონდეს ენის ლექსიკურ-გრამატიკული სტრუქტურის ღრმა ცოდნა. (THE CHALLENGES OF LEGAL TEXTS TRANSLATION IN TERMS OF EUROPEAN INTEGRATION)

თუ ტექსტი ეკუთვნის ძალიან განსხვავებულ სამართლებრივ სისტემას, მაშინ თარგმნის დროს საჭირო ხდება ეკვივალენტობის მიღწევა ახსნა-განმარტების, შემოქმედობთობისა და მოქნილობის მაღალი ხარისხის გამოყენებით. მთარგმნელმა სამიზნე ენაზე უნდა იპოვოს ეკვივალენტური იურიდიული ტერმინები ან ისეთი ტერმინები, რომლებიც მიმღებ ენაში გამოიყენება ეკვივალენტური ფუნქციით. თუმცა, მთარგმნელები გადააწყდებიან ისეთ ტერმინებსაც, რომელთაც არ გააჩნიათ ეკვივალენტური იურიდიული მნიშვნელობა სამიზნე ენაზე. ასეთ შემთხვევაში მათ უნდა მიმართონ ნეოლოგიზმებს ან მოახდინონ ორიგინალში არსებული სიტყვის გამეორება და მას თან დაურთონ სათანადო ახსნა-განმარტება.(THE INHERENT PROBLEMS OF LEGAL TRANSLATION: THEOREICAL ASPECTS)

ეკვივალენტობის ცნებაში არ მოიაზრება, მხოლოდ სიტყვების ავტომატურად გამეორება სამიზნე ენაზე. ეს ნიშნავს, წყარო ენაზე ისეთი ტექსტის შექმნას, რომელსაც ექნება დედნის ენაზე შექმნილ ტექსტის იდენტური მნიშვნელობა.

კანონის ენა მოითხოვს სიზუსტეს, რაც გულისხმობს იმას, რომ ტერმინოლოგია მაქსიმალურად მონოსემანტიკური უნდა იყოს, ისეთი ტერმინები, რომელთაც არ მოეპოვებათ სათანადო ეკვივალენტი სამიზნე ენაზე, უნდა განიმარტოს აღწერითი მეთოდის გამოყენებით.(Legal Translation in Russia: Creating New Technology)

მეორე მეთოდს, რომელსაც რუსი ლინგვისტი ო. ბურუკინა, გვთავაზობს ეწოდება „კონსტრუქციული თარგმანი“, რომელიც გამოიყენება ისეთ სიტყვათა კომბინაციების თარგმნისას, რომლებიც არ არსებობს სამიზნე ენაში ან იმ ქვეყნის კულტურაში, რომლის ენაზეც ხორციელდება თარგმნა. ამ შემთხვევაში მთარგმნელმა უნდა მოძებნოს ტერმინოლოგიურ ფრაზაში შემავალი თითოეული წევრის ეკვივალენტი და გააერთიანოს ტერმინოლოგიური სიტყვის კომბინაციაში სათანადო ტერმინოლოგიური სისტემის გათვალისწინებით. (O.Borukina;2000)

მთარგმნელები კონკრეტული ტერმინებისათვის სათანადო ეკვივალენტის შერჩევას გარკვეულწილად ახდენენ როგორც ერთენოვანი, ასევე ორენოვანი ლექსიკონების საშუალებით. ერთენოვანი ლექსიკონები განსაზღვრავს იმ სამართლებრივი კონცეფციების დეფინიციას, რომელიც ეხება ერთი ენის სამართლებრივი სისტემის კონცეპტუალურ ქსელს. ხოლო ორენოვანი ლექსიკონის საშუალებით ხდება წყარო ენის იურიდიული კონცეფციების ეკვივალენტების შერჩევა სამიზნე ენაზე.

სათარგმნელად არჩეულ ტექსტზე მუშაობისას შემხვდა საინტერესო ტერმინები, თუმცა მათი თარგმნა, რამდენაცდაც მათ სამიზნე ენაზე, ანუ ქართულში სათანადო ეკვივალენტი მოეპოვებათ არ ქმნიდა სირთულეს. ასეთი ტერმინებია მაგ: „Human rights“ - ადამიანის უფლებები; „Human rights violation“ -ადამიანის უფლებათა დარღვევები“; „Information and Communication Technology“- „ინფორმაციული და კომუნიკაციური ტექნოლოგიები“, „prevention“- პრევენცია; „Promotion and Protection of Human rights“- „ადამიანის უფლებათა დაცვა და წახალისება“. „Human rights abuses and abusers“ – „ადამიანის უფლებათა დარღვევები და დამრღვევები“. „Refugees“- „ლტოლვილები“; „investigation“-„გამოძიება; „detection“- „დაკავება“; „ imprisonment“- „დაპატიმრება“; „internaly displaced person“„იძულებით გადაადგილებული პირი“. „ victim“- „მსხვერპლი“; „harassement“- „შევიწროვება“ და ა.შ

თარგმნის „კონსტრუქციული“ მოდელი გამოვიყენე სიტყვათა შემდეგი კომბინაციების თარგმნისას „Human rights movement“- „ადამიანის უფლებათა დაცვის მოძრაობები“.

თუმცა უნდა აღვნიშნო, რომ ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებული შემდეგი ტერმინები „Human rights player“; „human rights worker“; „Human rights actor“; „human rights defender“ ქართულში მხოლოდ ერთი ეკვივალენტური ტერმინით ჩავანაცვლე - „ ადამიანის უფლებათა დამცველი“

აკრონიმები და აბრევიატურები შეიძლება უმნიშვნელო ჩანდეს ლექსიკოგრაფიისათვის, თუმცა ისინი ჯერ კიდევ რჩებიან პრობლემად მთარგმნელებისათვის. აბრევიატურების გამოყენება ლინგვისტიკაში შედარებით ახალ ფენომენს წარმოადგენს. სიტყვათა მიმდევრობის შემცირების ხელოვნება მათ საწყის ასოებამდე კარგად განვითარდა 50- 60-იან წლებში. ეს ფენომენი ასახავს თანამედროვე ეპოქის თავისებურებებს, რომელშიც ტექნიკური და სამეცნიერო აღმოჩენები სწრაფად ვითარდება. მიუხედავად იმისა, რომ სიტყვის ინიციალიზება პირველად 1899 წელს ოქსფორდის ინგლისურ ლექსიკონში მოხდა,მას საყოველთაო გამოყენება მაინც არ ჰქონია 1965 წლამდე,სანამ აკრონიმები არ გახდებოდა ცნობილი. 1943 წლიდან კი ტერმინი „აკრონიმი“ გამოიყენებოდა ინგლისურში, იმისათვის რომ განესაზღვრათ, თუ რომელი აბრევიატურები უნდა წაეკითხათ სიტყვებად. (Dealing with Abbreviations In Translation)

აბრევიატურები ხშირად გვხვდება როგორც პროფესიის, ისე ხელოვნების ჯგუფების, განსაკუთრებით ორგანიზაციებისა და ასოციაციების და სხვათა დასახელებებში. უამრავ ქვეყანაში ეროვნული ორგანიზაციები ხშირად მოიხსენიება მხოლოდ მათი აბრევიატურებით. აბრევიატურები უმეტესად გამოიყენება ხშირად გამოყენებული გრძელი ტერმინების შესამოკლებლად, ვინაიდან მოკლე ტერმინები უფრო მოსახერხებელია. ისინი მიზნად ისახავენ სიტყვის, წერისა და ბეჭდვის ხელშეწყობას.

აბრევიატურების შექმნა შეიძლება განხორციელდეს შემდეგი გზებით:

პირველი ესაა წარმოთქმის დონეზე. ტურნირის შეფასებით „*აბრევიატურები უნდა წარმოითქვას ასო -ასო, რადგანაც ისინი არ ემორჩილება არსებული სიტყვების*

მორფოლოგიურ-ფონეტიკურ შეზღუდვებს".[J.Tournir;1988:142] ამიტომაა, რომ გარკვეული სახის აბრევიატურები წამოითქმება ასო-ასო. *„მაგრამ, როდესაც ის ქმნის სიტყვათა კომპლექს, რომელიც უპასუხებს არსებულ ან შესაძლო მორფოლოგიურ-ფონეტიკურ მოდელს, მაშინ ის უნდა წარმოითქვას როგორც სიტყვა"*[J.Tournier;1988:142]. აკრონიმის ცნობილი მაგალითებია „ნატო" „ იუნესკო" „ გაერო" და ა.შ

აბრევიატურების თარგმნის ეს ფორმა შეიძლება დავახასიათოთ, როგორც აბრევიატურების რეფორმულირება ერთი ენიდან მეორეში. ხშირ შემთხვევაში აბრევიატურებში საწყისი ასოების წყება შეიძლება შეიცვალოს კონკრეტული ენის გრამატიკული სტრუქტურიდან გამომდინარე. არის შემთხვევები როდესაც აბრევუიატურის ინიციალები თარგმნის დროს მთლიანად ჩანაცვლდება ან ფორმულირდება სრული სიტყვებით. ზოგიერთი შემთხვევა კი სამიზნე ენაზე მხოლოდ ნასესხებ აკრონიმებს მოითხოვს.(Dealing with Abbreviations In Translation)

ჩემ მიერ სათარგმნელად არჩეული ტექსტი გამოირჩეოდა აბრევიატურების სიმდიდრით. მაგალითად: „HRW"- Human rights Watch; „NGO"- Non Governmental Organization; „WTO"- World Trade Organization; „USA" – United States of America ; „UN"- United Nation; „CPJ"- Committee to protect Journalists. „ EU"- European Union; „ ICT"- Information and Communication Technology; „ STOA" -Scientific and Technical Options „BBC" –British Broadcasting Chanel; „ OMCT" – Organization Mondial Contre Torture; „WWW"-World Wide Web; „ZTN"- Zamir Transnational Net; „CMC"- computer-mediated communication; „NATO"- North Atlantic Treaty Organization; „ANEM"- The Association of Indipendent Electronic Media" „PET"- Parlamentarians for East-Timor; „ETISC"- East Timor Ireland Solidarity Campaign; „ISP"-Internet Service Provider.

აღნიშნული აბრევიატურების თარგმნისას გამოვიყენე აბრევიატურის თარგმნის სხვადასხვა ხერხი. უმეტეს შემთხვევაში შევეცადე ინიციალების რეფორმულირებას ქართულ ენაზე არსებული წესების გათვალისწინებით. მაგ: „ USA"-აშშ; „UN"-გაერო; „EU"-ევროკავშირი „BBC"- „ბი-ბი-სი" და ა.შ

ქართული ენის ლექსიკურ-გრამატიკული სტრუქტურიდან გამომდინარე შემდეგ აბრევიატურებში „ CPJ" – „ჟურნალისტთა დაცვის კომიტეტი" და „USA" – „ამერიკის შეერთებული შტატები" შეცვლილია სიტყვების წყობა.

ნასესხები აბრევიატურების და აკრონიმების მაგალითებია: „WWW“-World Wide Web; „NATO“- North Atlantic Treaty Organization და ა.შ

ეჭვგარეშეა, რომ საკუთარი სახელების თარგმნა არ წარმოადგენს მარტივ საკითხს და მთარგმნელის მხრიდან მოითხოვს გონივრულ გადაწყვეტილების მიღებას თარგმნის პროცესში. საკუთარი სახელების თარგმნისას გამოიყენება სხვადასხვა მთარგმნელობითი პროცედურები, მთარგმნელები ყოველთვის ერთსა და იმავე სტრატეგიას არ იყენებენ ყველანაირი საკუთარი სახელის თარგმნისას.

ოქსფოდის ლექსიკონის თანახმად, საკუთარი სახელი „არის სიტყვა, რომელიც წარმოადგენს პიროვნების, ადგილის, დაწესებულების და ა.შ სახელს და იწერება დიდი ასოთი“. (Oxford Dictionary)

საკუთარი სახელების თარგმნის სხვადასხვა მოდელი არსებობს. მაგალითად: ჰერვეი და ჰიგინსი გვთავაზობენ საკუთარი სახელების თარგმნის სამ მოდელს:

1) *„ეგზოტიზმი: სახელი უნდა შენარჩუნდეს უცვლელად წყარო ენიდან სამიზნე ენაზე გადმოტანისას. ეს მეთოდი არ განიხილავს კულტურულ ტრანსფორმაციას“* [S.Hervey & I Higgins;1988: 29].

2) *ტრანსლიტერაცია: სახელი შეცვლილია სამიზნე ენის ფონეტიკური და გრაფიკული წესების თანახმად* [S.Hervey & I.Higgins;1988: 29].

3) *კულტურული ტრანსპლანტაცია: წყარო ენაზე არსებული საკუთარი სახელის ჩანაცვლება სამიზნე ენაზე იმ სახელით, რომელსაც გააჩნია ორიგინალის მსგავსი კულტურული კონოტაცია.*[S.Hervey & I.Higgins;1988: 29].

თარგმნის დროს ვიხელმძღვანელე სამივე მოდელის გამოყენებით, კერძოდ, ეგზოტისმის მოდელის გამოყენებით გადმოვიტანე ადამიანთა სახელები და გვარები და აგრეთვე ზოგიერთი გეოგრაფიული სახელი. მაგ: Africa-აფრიკა; Sahara-საჰარა; Ann Cooper-ანა კუპერი და ა.შ.

ტრანსლიტერციის წესების გათვალისწინებით ვთარგმნე შემდეგი საკუთარი სახელები: მაგ, Rwanda- რუანდა, Guatemala-გვატემალა, Christopher Decker-ქრისტოფერ დეკერი, Frank Garcia- ფრანკ გარსია, Malini Mehra-მალინი მერა, Paul Kagame- პოლ კეგეიმი და ა.შ.

ქართულ ენაში ორიგინალის მსგავსი კულტურული კონოტაცია გააჩნიათ შემდეგ საკუთარ სახელებს: Chechnya-ჩეჩნეთი, UN- გაერო, USA-აშშ, Democratic Republic of Congo-კონგოს დემოკრატიული რესპუბლიკა, East Timor- აღმოსავლეთ ტიმორი, Sub Ssaharan Africa- ქვე საჰარული აფრიკა, January-იანვარი და ა.შ

თუმცა ზოგიერთი საკუთარი სახელის გადმოტანისას ვიხელმძღვანელე ჰერმანსის მიერ შემოთავაზებული საკუთარი სახელების თარგმნის ერთ-ერთი სტრატეგიით, რომლის თანახმადაც: *„ისინი უნდა დავაკოპიროთ, ანუ სამიზნე ენაზე ზუსტად იგივენაირად უნდა გადმოვიტანოთ, როგორც ეს წყარო ენაზეა*“[T.Hermans;1988:13].

ამის მაგალითებია: „ www” , “ Human Rights Watch”, “Turkish daily news”, The Free B 92” “ Radio B 92” “ OpenNet” “ NetAid” და ა.შ

დასკვნა

ძირითად ნაწილში განხორციელებული მთარგმნელობითი ანალიზის საფუძველზე შეიძლება დავასკვნათ, რომ თარგმნა ეს საკმაოდ რთული და შრომატევადი საქმიანობაა. მთარგმნელობა წყარო და სამიზნე ენების ცოდნაზე გაცილებით მეტს მოითხოვს, კერძოდ, უნარებს რომლთა საშუალებითაც მთარგმნელმა უნდა შეძლოს მიზნებისა და აუდიტორიის გათვალისწინებით გარდაქმნას შეტყობინება და მოახდინოს მისი სათანადო ინტერპრეტირება. გაითვალისწინოს, არ მხოლოდ ენობრივი, არამედ ექსტრალინგვისტური კონტექსტი:სოციალური, კულტურული და სხვა ფაქტორები. მთარგმნელს ორივე ენის ლექსიკურ გრამატიკული წესების ცოდნასთან ერთად მოეთხოვება ამ ენებზე მოსაუბრე ხალხთა სოციალურ-კულტურულ მახასიათებლებშიღრმად და საფუძვლიანად გარკვევა. თარგმანმა როგორც პროცესმა, ტრადიციული სირთულეებისა და გამოწვევების წინაშე დაგვაყენა. ეს სირთულეები უკავშირდება:

1. ქართული და ინგლისური ენების განსხვავებულ გრამატიკულ სტრუქტურას- ყველა ენას გააჩნია განსაზღვრული სტრუქტურა. ინგლისურ ენას არ აქვს სამიზნე(ქართული) ენის არც იდენტური და არც მსგავსი სტრუქტურა, რამაც თარგმნის პროცეს გარკვეულ დაბრკოლებები შესძინა. ამ სირთულეების დაძლევა მთარგმნელისგან პირველ რიგში მოითხოვა ორივე ენის გრამატიკულ სტრუქტურაში გარკვევა, შემდეგ კი ამის მიხედვით ისეთი ცვლილებების განხრციელება, როგორიცაა: წინადადების წევრთა გადანაცვლება, სიტყვის ჩამოშორება ან დამატება და ა.შ. ეს მთარგმნელს საშუალებას აძლევს, გადმოსცეს სამიზნე ენაზე სწორი გზავნილი.
2. ლექსიკური სტრუქტურას- ამ ტიპის მთარგმნელობითი სირთულეების აღმოჩენა ეფუძნება ლინგვისტური ფორმების ფორმარულ კონსტრუქციების ცოდნას, რომელშიც იგულისხმება: ფრაზეოლოგიზმები, გამონათქვამები, ანდაზები, აბრევიატურები, ტერმინები და ნასესხობები. აღნიშნული სირთულეების დაძლევა მოვახერხეთ როგორც ორივე ენის ღრმა და საფუძვლიან ცოდნით, ასევე კულტურულ-ისტორიული ფაქტორების გათვალისწინებასაც.

ჩემ მიერ შესრულებულმა თარგმანმა და შემდეგ ამ სირთულეებისა და პრობლემების ანალიზმა საშუალება მომცა ერთი მხრივ,უკეთესად დამენახა წყარო ენის სპეციფიკა სათარგმნი ტექსტის ბუნებიდან გამომდინარე და მეორე მხრივ, დამოუკიდებლად მეპოვა მათი გადაჭრის გზები.

ბიბლიოგრაფია

გამოყენებული ძირითადი ლიტერატურა:

1. Barnhizer. D „Effective Strategies for Protecting Human rights:prevention and intervention, trade and education. Ashgate Publishing Company, 2001

გამოყენებული დამხმარე ლიტერატურა:

2. Abdellah, Antar S. (2002). "What Every Novice Translator should know" in *Translation Journal*, Volume 6, Number 3 http://accurapid.com/journal/21novice.htm.
3. Burukina O. Legal Translation in Russia: Creating New Technology. Moscow State Linguistic University, 2000
4. Catford, J. (1995) Alinguistic Theory of Translation. London. Oxford University Press.
5. El Shafey, F.,A.,M.,(1985). "Compounding in English and Arabic, Implications for Translation Methodology" M.A Thesis, Faculty of Arts, Cairo University
6. Eugene. A. Nida and CHARLES A TABER „The theory and practice of translation“(1982)
7. Foster, M. (1958) Translation from/in Farsi and English. Retrieved April, 2007, from http://www.parasa.ts.com/index.htm.
8. Ghazala, Hasan, (1995) Translation as problems and solutions (4th ed.) Syria: Dar Elkalem ElArabi.
9. Hatim and Munday. 2004. Translation: An Advanced Resource Book. New York: Routledge
10. Hermans, T. (1988). On translating proper names, with reference to De Witte and Max Havelaar. In M. J. Wintle (ed.) *Modern Dutch Studies. Essays in Honour of Professor Peter King on the Occasion of his Retirement*. London/Atlantic Highlands: The Athlone Press.
11. Hervey, S., & Higgins, I. (1992). *Thinking Translation*. London & New York: Routledge.
12. Ingo, Rune. 2007. Konsten att översätta. Lund: Studentlitteratur
13. Ivir 1981 "Formal correspondence vs. translation equivalence revisited" Poetics Today
14. Massoud, M.,F.,(1988). *Translate to Communicate, A Guide for Translators*. New York: Library of Congress Cataloging-in-Publication Data.
15. Newmark, P. (1988a). *A Textbook of Translation*. Hertfordshire: Prentice Hall.
16. Tournier, J., *Précis de lexicologie anglaise*. Paris, Nathan, 1988

გამოყენებული ინტერნეტ წყაროები:

1. https://translationjournal.net/October-2017/definition-of-translation.html
2. https://www.strategiesinlanguagelearning.com/translation-challenges/
3. https://translationjournal.net/journal/21novice.htm
4. https://translationjournal.net/journal/50proper.htm
5. https://makingheadsortailsofidioms.com/2012/02/21/motherhood-and-apple-pie/
6. https://www.enotes.com/homework-help/what-meaning-this-proverb-you-cant-wake-person-68221
7. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/talk-the-talk-walk-the-walk
8. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/fly-on-the-wall
9. https://pdfs.semanticscholar.org/91be/3a1aee8979eaa6e4a3552434600f1fe4813f.pdf
10. https://translationjournal.net/journal/38acronyms.htm
11. https://termcoord.eu/2015/06/general-problems-of-translating-legal-terminology-from-english-into-russian/
12. https://pdfs.semanticscholar.org/91be/3a1aee8979eaa6e4a3552434600f1fe4813f.pdf
13. https://en.wikipedia.org/wiki/Acronym
14. https://www.researchgate.net/publication/322959633_THE_CHALLENGES_OF_LEGAL_TEXTS_TRANSLATION_IN_TERMS_OF_EUROPEAN_INTEGRATION
15. https://ka.wikipedia.org/wiki/%E1%83%A4%E1%83%A0%E1%83%90%E1%83%96%E1%83%94%E1%83%9D%E1%83%9A%E1%83%9D%E1%83%92%E1%83%98%E1%83%96%E1%83%9B%E1%83%98

გამოყენებული ონლაინ ლექსიკონები

1. https://dictionary.ge//
2. https://www.bcdictionary.ge/
3. https://dictionary.cambridge.org/
4. https://www.merriam-webster.com/
5. https://www.lexico.com/en

დანართი 1

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Faculty of Humanities

MA Programme Translation Theory and Practice

Tsotskolauri Nino

David Barnhizer's „Effective Strategies for Protecting Human Rights :prevention and intervention, trade and education"

Published in 2001 by Ashgate Publishing Company

(Translation and Translation analysis of the 1st,2nd,3rd,4th, 5thchapters)

The thesis submitted for gaining the academic degree of Master in Philology

Supervisors: Professor: Nana Gaprindashvili

Doctor of Philology: Lela abdushelishvili

Tbilisi

2019

დანართი 2

Effective Strategies for Protecting Human Rights

Prevention and intervention, trade and education

Edited by
DAVID BARNHIZER
Cleveland State University

Ashgate
DARTMOUTH
Aldershot • Burlington USA • Singapore • Sydney

1 Human Rights Strategies for Investigation and "Shaming," Resisting Globalization Rhetoric, and Education

DAVID BARNHIZER

A strength of the approach taken in this volume involves the combination of a strategic perspective with the concrete knowledge offered by people who are living their lives to oppose and end torture, genocide, denials of freedom and basic equity, and violation of women through forced subservience and sexual brutality and exploitation. This volume concentrates on three primary areas. The first involves strategies for monitoring and investigating potential human rights violations, along with the power offered by information technologies to improve these strategic functions. A part of this analysis is contained in the reminder by Ann Cooper, director of the Committee to Protect Journalists, in her analysis of the lengths to which human rights violators both within and outside governments will go to prevent journalists' *witnessing* of their actions and reporting what they see to the world—to the extent that journalists are frequently murdered, tortured and imprisoned. A second major area of concentration examines the compelling and difficult intersection of the globalization of trade, including its tendency to produce violations of human rights, anti-democratic repression, and environmental harm. Finally, a diverse range of educational strategies is considered. The educational analyses focus not only on the continuing need to educate a wide range of people whose moral indignation is essential to building the relentless political will required to support decisive action to prevent violations and to apprehend and punish violators when prevention does not succeed—but on actors such as judges and prosecutors who must apply the law, and potential violators of human rights such as the military and the police.

The guiding premise of the book is that we have now had significant experience with human rights violations—and the limits of our often feeble and tardy attempts to prevent violations and to inhibit actors from committing even worse atrocities than they would if completely unafraid of possible sanctions. From these wide-ranging experiences we are now at a point where lessons can be extracted as to which approaches work and which do not. This strategic analysis includes the need to realistically understand how the system can be made more effective in preventing human rights violations, and ways in which the worst effects can at least be mitigated even if they can not be fully prevented. Along with this humanitarian mission is the need to identify the best strategies for sanctioning violators.

Human rights protection—including prevention and detection, and humanitarian responses to aid victims and assist in the rebuilding of societies devastated by atrocities—requires clear focus, strong action, and sustained and powerful political will to provide continuing support for action and to pressure political decision-makers. It also requires the dedication of resources at levels adequate to the various tasks that are required to protect against human rights violations, rebuild shattered societies and sanction violators. Protecting human rights requires the ability and willingness to impose intelligent and appropriate sanctions, and to stimulate the political will needed to demand and sustain the implementation of those sanctions. The inability to "stay the course" with appropriate sanctions weakens the entire system of non-military sanctions. Of course, the initial selection of inappropriate or inappropriately targeted non-military sanctions is itself a serious strategic problem—as is the use of sanctions such as in Iraq where the consequences fall on ordinary people who are incapable of creating enough opposition to influence the actual target—Saddam Hussein.

When specific and detailed actions and strategies are required, lofty pronouncements allow political leaders to proclaim their commitment to high ideals in international *fora* while their domestic behavior doesn't change. Insistence that national actors encounter some strong consequence for their abuses of others can be viewed as naïve or a nuisance. It is therefore important to go behind the "paper systems" many countries and private sector actors have created in order to manufacture the appearance of a national commitment to human rights. Penetrating the veils that mask governments' "apparent compliance" with the terms of human rights treaties, and overcoming governmental disinformation strategies such as are described by Peter Takirambudde is vital. So is being honest about the inability of voluntary codes and soft law norms to shape the behavior of potential human rights violators.

Detection, Monitoring, and "Shaming"

Achieving the essential degree of strength in human rights protection requires increasing our capabilities on many levels. These include improving our ability to monitor and investigate violations. These critical functions are described by Peter Takirambudde, Ann Cooper, Jason Clay, Christopher Decker and Edward Halpin. But strong protection of human rights also necessitates insisting that human rights considerations be placed centrally into the rules of the inexorably expanding international trading regime that is currently under attack for trampling on humanitarian concerns to achieve increased trade efficiencies. Chapters by Marianne Møllmann, Malini Mehra, David Barnhizer, Frank Garcia and Jorge Varela focus on these concerns. If globalization and the free market are inevitable forces—as they appear to be—it is time to hold them to the rhetoric of openness and of enhanced democratization that their advocates often use to justify the shift to a large-scale market economy. It is appropriate to demand that the trading regime use the power and influence that accrues to its institutional actors from the expansion of economic activity and increased financial integration as mechanisms through which victims of human rights abuses are protected and violators deterred or punished. Otherwise globalization rhetoric is nothing more than warmed over and repackaged "trickle down" propaganda of the kind that has long characterized political discourse in the United States.

There are several keys to building an effective human rights system. Early warning and detection of violations is critical. Takirambudde and Halpin offer strategies on how this can be done. It is vital to begin the process of intervention and putting pressure on emerging violators before the worst of the violations arise. This is obviously difficult in many instances because we may not know that there are going to be problems at an early enough time and by the time it is obvious the momentum may be too great. But given the tragedies in Cambodia, Rwanda, Kosovo, Bosnia, Chechnya and far too many other countries we are no longer entitled to innocence. In the Rwandan context, the analysis by Rawson and Drumbl in volume one make it painfully obvious that we knew what was happening at a relatively early point but simply didn't make any serious move to stop the killing. As Richard Goldstone observes from the perspective of his being an African, the great powers didn't move until genocide revisited Europe. The time to investigate, monitor and create pressure—even to the extent of using military force—is before the Kosovos and East Timors get started. This requires that we anticipate what could happen and initiate measures before the violations get going. Taking anticipatory action to preempt the potentially unfolding crisis is, however, one of the things we do poorly in

virtually everything we do. Instead our political systems wait for a problem to become a crisis and for crises to become tragedies before political leaders are willing to act.

The Internet provides an intelligence gathering system far beyond what has historically been possessed by virtually any government, not to mention ordinary citizens. It provides a means of real-time communication, free publicity and information dissemination, and intra and inter-organizational networking. Intelligence gathering, information dissemination and networking have created an enlarged scale of action for the public interest community. A result is that the competitive "game" between human rights activists and those they challenge has changed immeasurably. This is noted by Takirambudde's description of the use of satellite photos in monitoring. Ann Cooper's discussion of the work of the Committee to Protect Journalists, and Jason Clay's analysis of the changed conditions under which human rights monitors work with the new information technology. But human rights workers have much more to do in order to take full advantage of their new information capability. Some paths are described in depth by Edward Halpin's elaboration of case studies demonstrating how communications technology and the Internet have been used in human rights contexts, and by Christopher Decker's work using information technology to build and maintain a detailed record of violations in Kosovo.

One important way information technology has changed the rules relates to the behavior of powerful international institutions and governments. Institutions such as the World Bank, the World Trade Organization and the International Monetary Fund are accustomed to behaving without transparent processes. As with many national governments, they reach their desired decisions behind closed doors or through decision-making processes that allow participation by only very carefully chosen interests. They have long expected their goodwill and expertise to be taken as a given. The Internet has stripped much of the "smoke and mirrors" away from such decision-makers. It has increasingly allowed activists to make early interventions into the institutions' planning and decision-making processes in ways that challenge their assumptions and force other concerns onto their agendas.

Globalization, Trade, and Human Rights

Globalization, trade and protection of the human rights of local people and small communities tend to be in conflict. In large part this is caused by the very different interests that are served by what might be called the "real-government-in-interest" of any country. At best there is a schism between the elites with capital who nearly always control most countries and the

local people found in more rural areas and along the coasts. In many nations and particularly in many developing nations, the finance, foreign trade, and economic development agencies are considerably more powerful and influential than those responsible for environmental protection and social issues. But the inequality is driven also by the fact that foreign trade, finance, exploitation of natural resources and economic development are where money can be made and deals brokered. Those who seek to preserve existing wealth or have access to opportunities to expand their resources are much more likely to gravitate to those ministries that control money and financial opportunity than to ministries charged with responsibilities for environmental enforcement or social welfare. The gross disparity in the power and influence of the different types of agencies means that laws will be applied or ignored mainly according to the power of the interests affected. Poor people lack voice, training, and representation. Their interests will almost always be subordinated to those of the groups who run the country.

Much has been made of the transformational shift to an information-based economy and to a global scale of economic competitiveness. Invisible economic actors are endowed with powers beyond that possessed by many national governments. Through information technology and the economies of scale they allow there has been a quantum shift in the ability of vast and powerful institutions to concentrate and mobilize resources. They can use their global power to manipulate national policy-making, to influence both corrupt and honest political leaders, and move their resources and bases of activity freely if they see better deals elsewhere or are resisted in their efforts to gain concessions. These changes in the scale, speed, and mobility of capital activity have transformed economic actors to such a degree that they have in many ways become largely unaccountable for their actions. This transmutation through information systems and the mobility of capital means that for those countries desiring to participate fully in the global marketplace, the traditional forms of national sovereignty have become quaint artifacts.

Rather then democracy being advanced, as advocates of "free-market globalization" argue, the very concept of democracy is threatened by the scale on which such enormously powerful and unaccountable economic leviathans operate and by the equivalent scale of institutions such as the World Bank, the International Monetary Fund, and the World Trade Organization. This shift to a globalized economic/political system does, however, have mixed implications for human rights. On the one hand, market-driven behavior has no intrinsic core of positive values. It functions for its own ends and those are to achieve profit and competitive power while molding the environment within which it operates in order to achieve

its goals. Left to its own ends the free market will automatically abuse human rights. To make it do otherwise requires strong countervailing incentives that buffer and shape the behavior of market participants. This demands strong public and private institutions designed to resist the anti-democratic behavior of governments, corporations, and multilateral institutions.

Such strong countervailing institutions become critical in defending against a globalized economic system and shaping the system to act in a way that advances social goods. This is necessary because the powerful public and private institutions of the global economic system operate outside the ability of any nation's citizens to control. They take decisions, create policies, and implement actions that have never been agreed to by the citizens of a particular nation. Even the elected representatives of a country such as the United States have little voice in the decisions of the international institutions—other than through the formalistic and tenuous threads legally spun through legislative consent to the terms of a particular treaty by which the entity is established and empowered. The result is that the mechanisms of citizen participation and political control over decisions that impact their lives in the most fundamental ways are becoming increasingly remote. This is discussed in various ways by Garcia, Møllmann, Varela, Barnhizer, and Mehra.

No equivalent set of public and regulatory organizations has been allowed to arise to balance these massive private and public forces. The Internet has to some degree offered hope that it can evolve into such a device. But the Internet's potential is to enhance the investigation, information sharing and mobilization capabilities of non-governmental organizations (NGOs) and individual citizens rather than governments and multilateral bodies. It has become an important means of increasing the transparency of decision-making by such institutions.

A consequence of increased economic investment and development in poorer countries has supposedly created less favorable conditions for inefficient, corrupt, or undemocratic governments that are now argued to be operating under greater international scrutiny. To some extent this argument is an illusion. There has been heightened pressure on governments of developing countries by powerful industries, particularly those engaged in extractive and manufacturing activities. These countries typically have weak laws and poorly funded and less-capable governmental institutions. As globalization progresses there has been greater degradation of biological diversity and frequent disruption of indigenous societies as a direct result of commercial activity encroaching into previously remote, undisturbed areas. Rather than making life better for all, there have been increasing disparities in relative wealth and income, in health, and in access

to information technology between "haves" and "have nots" both within nations and between the developed and the developing world.

As suggested above, one of the most important consequences of globalization has been the growing power of big business enterprises relative to governments. This shift in relative power has resulted in pressures on financially weak governments from the financial markets and from international financial institutions. These pressures are argued by many to have resulted in the reduction or unfair constraint of essential social spending in the affected countries. It is clear that social safeguards have lagged behind trade liberalization. This is characterized at least symbolically by the inaccessible and undemocratic procedures at the WTO and other major economic and financial institutions.

Even with its intrinsic flaws and numerous injustices globalization is in many ways inevitable. The challenge is therefore how to shape its institutions so that they are fairer and more inclusive, and how to understand globalization's dynamics sufficiently to use its terms and conditions as a means of pressure to prevent human rights abuses and to impose sanctions against violators. Properly understood globalization presents new opportunities to address human rights problems. It represents expanded capabilities for human rights cooperation among governments, as well as among far-flung non-governmental organizations. It allows the enhanced flow of information and technology needed to identify and respond to human rights threats. Through this information flow is emerging far greater transparency in which human rights violators have much greater difficulty suppressing information about what they are doing.

One of the most important opportunities offered by globalization is that it has created unprecedented leverage to harness consumer power in the marketplace to influence corporate behavior (e.g., South Africa). If it can not be stopped then a wise strategist must come to understand globalization, trade and finance, and learn how to use its levers of power. A significant part of this new power relates to the capabilities of information technology. NGOs now have instantaneous communications capabilities well beyond that of many national governments today. Acts done that would have traditionally been invisible to the world are now discovered within days or even hours. A vital part of strategies to protect human rights must therefore involve the use of the Internet as a tool for investigation, organizing and advocacy.

Educational and Training Strategies

Educational and training strategies are also particularly important aspects of effective protection of human rights. This thread runs through both

volumes but is brought out most explicitly in volume two. The lack of any real deterrent power generated by human rights laws and norms becomes even clearer when we accept that few scholars can agree on the effectiveness of crime deterrence strategies even in the context of a self-contained national system of criminal law. This connection becomes far more blurred and attenuated when we shift to the international arena and expect internal national actors to comprehend and be deterred by the potential application of war crimes and crimes against humanity liability by coalitions of other nations. This suggests that, although potentially useful, deterrence strategies are last-ditch options that pale in utility in comparison with anticipatory and early intervention approaches—as well as education to prevent violations in the first instance.

These educational and training strategies are, however, not simply directed at the general education of people regarding the importance of human rights ideals. At least as important is the need to focus education and training strategies on a diverse range of distinct constituencies that either nurture or inhibit our ability to protect human rights. These distinct constituencies include potential violators, monitors, investigators and relief providers. An important example is found in Eric Carlson's description of his experience in training soldiers at the U.S. Army's controversial School of the Americas.

The aim of some of the human rights education is to convince potential violators to behave in more humane ways—either because it is the right thing to do or, more likely, because there is a high probability that there will be serious consequences to them for their inhumane behavior if they pursue that path. Carlson's discussion of self-interested and morality-based strategies for human rights education of the military from Latin American countries at the School of the Americas offers insights. Jason Clay outlines important strategies that are basic to effective monitoring and investigation as well as protecting human rights monitors and investigators. The educational "targets" also include judges, defense lawyers and prosecutors, as well as journalists and academics. Anne Goldstein offers insights on judicial training through the International Women's Judges Association. Brian Concannon's description of the work of the *Bureau des Avocats Internationaux* in Haiti relates to the training of judges, prosecutors and police as a critical part of efforts to bring Haitians to justice who had played important roles in tortures and massacres in that country. Ilias Bantekas demonstrates how public opinion can be enhanced in ways that increase public awareness of human rights and indignation at violations. Shulamith Koenig's compelling description of her work to educate people in the values of human rights—and helping them understand that human

rights are *their* rights—serves as a powerful reminder of the vital role of human rights values supported by a fair and just system of law.

© David Barnhizer and Ashgate Publishing Company 2001. David Barnhizer is Professor of Law at the Cleveland State University and Senior Advisor to the International Program of the Natural Resources Defense Council in Washington, DC.

2 Building the Record of Human Rights Violations in Africa—the Functions of Monitoring, Investigation and Advocacy

PETER TAKIRAMBUDDE

The mandate of the program of Human Rights Watch (HRW) I direct is to monitor the human rights environment in Sub-Saharan Africa, which contains about 50 countries. This is quite a tall order. The principal goal is to gather strategic information, particularly relating to the various levels of a nation's activities. But information gathering is inherently risky to the investigator and his contacts. Depending on country specific contexts, this has varying degrees of risk both to ourselves, and to local human rights activists and our sources. Each country poses a different challenge. In many African nations we don't have major problems, we can come and go without difficulty. But there are countries like Angola, Sudan, Rwanda, Burundi, Sierra Leone, Liberia and the war-torn Democratic Republic of Congo where there is significant danger.

The defense of human rights has increasingly become a "motherhood and apple pie" issue—that is, it is a set of values and mission that no one can afford to disagree with, at least publicly. Now that the human rights records of governments in Africa and elsewhere have become a widely used yardstick for measuring the legitimacy of a government (though not always with any consequences resulting from the measurement), government officials have all learned to talk the right talk. But to avoid human rights becoming simply a largely empty discourse that all use and no one takes seriously, observers who want to improve the situation in a country must have the hard and detailed data on which to base their assessments. This information is important both in evaluating the behavior of a government at any given point in time, but also in establishing a base

line (as in satisfaction of conditionality arrangements) against which to judge subsequent behavior. With the factual foundation based on hard data, those pressing for reform of the human rights behavior of governments can do so more effectively. On the other hand, if activists and other reformers show no grasp of the concrete information of the actual situation, no one will listen seriously to them.

Investigation

Depending on context, investigation can be done with varying degrees of transparency. As a result the primary operational principle for our people is that you have to know a country pretty well. You have to know how sophisticated the security system of that country is. How is the security system organized, how does it work? Telephone and other communications services are critical and potentially dangerous. Are telecommunications monitored and bugged? Are the organizations we talk with infiltrated, and are they or we under surveillance? Do the authorities plant taxi drivers? Is there an extensive network of secret police like in Zaire under Mobutu, for example? Will the act of making contact with a source put them or you in danger at some later point?

In instances where it is important to mobilize public opinion to press for action, activists and the media will have their greatest success if they can provide the detailed data needed to present the victims of human rights abuses as human beings. This is an essential strategy that allows others to empathize more strongly with the victims' plight and be moved to action. This movement to action must be the goal of human rights workers. The data gathered by a research organization like HRW give life and depth not only to print stories but also to film and video reports.

Advocacy

The functions of investigation must be followed up with advocacy on both the national and international levels. At both levels, information gained from monitoring is strategically deployed to put pressure on relevant decision-makers and insisting they put human rights protection on the top of their agendas. Hard data and monitoring information are used to confront double standards, to insist that human rights considerations be taken seriously when looking for political solutions, and when evaluating the success of those solutions.

Part of our job at Human Rights Watch involves not only working in the daily trenches in which some of us find ourselves in a fight against human rights abuses but also reflecting on the implications and uses of the

information explosion as it applies to protecting human rights. As a human rights organization the principal goal of HRW is to bring about change. In the short term it is to bring about improvements in the human rights conditions of people in Sub-Saharan Africa. My task particularly relates to the means through which we can generate sound, reliable and targeted information and then strategically use that information to create pressure on key decision-makers in Africa.

But human rights activity is part of a complex system. An important part of our strategy is that we also want to put pressure on other key decision-making centers in Europe and North America. This includes the important financial institutions from which African governments often seek funds and concessional development terms. We seek to target those institutions that have the most influence over the recipient countries in terms of foreign aid. Part of the strategy is obviously that we seek to shame those who commit the primary abuses. But we also seek to shame those who support them, those who cooperate with them, and those who give them financial and other means of assistance. With this pressure on national and international decision-makers we seek to change abusive practices and also avoid new abuses.

HRW's Strategic Goal

In the long term HRW's strategic goal is to obtain sustainable long-term improvements overall in terms of human rights, and in the acceptance of the rule of law and expanded democratic involvement across the African continent. We have devoted an increasing amount of resources to investigating human rights conditions in Sub-Saharan Africa. Our job is to use that information as strategically as possible to bring about better outcomes. But to do so requires an extremely high level of efficiency. It is vital that we are able to strategically release information on a timely basis. But even that is not enough. The information must be accurate. It must be information that is clearly expressed. It must be information that allows effective communication to the centers of power one is seeking to influence. And it is very important that it is information that places the organization ahead of the occurrence-curve of the abuses.

Of late, there has been improvement in some areas of the African continent. Ten years ago it was a period primarily of denial, deception and rejection regarding the reality of extensive human rights violations. But the political environment in a substantial part of Africa has changed and there now appears to be more support for the protection of human rights. There even appears to be something of an emerging consensus about the need to defend human rights. The danger, however, is that the improvements may

lead us to confuse rhetoric with reality. As I remarked at the beginning of this chapter, protection of essential human rights seems to have become a sort of rhetorical "motherhood and apple pie" issue. In terms of the donor agencies it has become an issue about which no one seems to disagree or disapprove. The right bureaucratic words are all in place. Human rights assessments have become widely used as a yardstick against which the legitimacy of a government seeking to receive assistance is measured. Governments all over the African continent have learned to *talk the talk*, and are increasingly giving the impression that they have set out to outdo even me in terms of the chapter and verse of the various international conventions. But the question is whether they are also willing to *walk the walk* required in the actual protection of their peoples' human rights.

High Quality, Timely and Concrete Information

The challenge for us is to continue generating high quality and timely information and the hard data, the concrete information that is the best possible way to establish a baseline against which to hold governments accountable for their actions. If you want to be able to hold governments accountable for what they have done and to influence their future behavior that is the best way—through having baseline information. This allows you to measure a country's behavior over time and this can only be done through creating a baseline to measure progress or regression. Having baseline data available makes it possible to demonstrate that some countries are merely making an appearance of difference but that there is no real difference in their actual behavior.

We have major networks of sources of information, traditional and untraditional. Traditional sources have always included diplomats, military leaders, political leaders, civil society groups, business leaders and academics. But we find that many of those sources are drying up, evidently due to a vested interest in not reporting abuses or for fear of reprisals if they were discovered to have supplied information to us. So there are a number of countries where we are now using less traditional sources of information. This includes sources such as market vendors, and bus and taxi drivers, street kids—people who have lots of time to watch and talk—small business people and traders, local doctors and nurses at both large and small clinics who have turned out to be some of our best informed and reliable sources in a number of countries. Small merchants and business people who are able to move between town and country end up both providing us with invaluable information and helping to distribute our messages.

The local media is a valuable source of information but we have to carefully watch out for distortion due to governmental pressure on media in many countries. While newspapers are useful, their stories sometimes tend to be exaggerated, sensationalized and based on questionable tips. It is important that we do our own independent investigation. In many countries where we work we find that priests and nuns tend to be more protected from local pressures, less suspect when an international researcher goes to visit them, and they also tend to be more objective. They also have a good understanding about the culture. If you can find a nun or a priest who has been working in a country for 20 years or more you are going to end up with an extremely knowledgeable person. Of course they are usually better protected against reprisals than are a country's nationals, so it is much easier to get them to talk. They also have opportunities to witness crimes or are told the details by their parishioners. Likewise humanitarian workers or personnel attached to development projects often witness or are told of human rights abuses but are unable to publicize the information for fear of compromising their continuing work under their own mandate. Thus HRW has found in recent years a growing willingness by such workers to hand over data to HRW for further investigation, if need be, and then for subsequent publicity or other action.

Coping with Increasingly Sophisticated Government Propaganda and Cover-up

We increasingly find that governments have become extremely sophisticated at the control and use of information. Because governments are more aware of the possible public relations costs of being identified as abusers, they have become better at devising strategies for hiding abuses. During the genocide in Rwanda, when Rwandan authorities learned that the killing was costing them international goodwill and impeding promised French military aid, they altered their tactics. A few days after the French suggested that renewed assistance might follow on improvements in the Rwandan image, Radio Mille Colline broadcast the news that the French would be willing to help the government, but that people must no longer stand and laugh at the barriers when Tutsi were slaughtered there by having their throats cut; and it was broadcast that cadavers should no longer be left on the road, but removed to the banana groves. From large-scale massacres, the government moved instead to extracting a few dozen victims at a time from churches and so forth and killing them under cover of night.

Similarly Rwandan government troops are reported to have burned the bodies of victims, both in Rwanda and in the Democratic Republic of Congo. In addition to hiding evidence, the violators attempt to prevent

discovery by simply refusing to allow observers into zones where crimes have recently been committed. Thus we saw such methods used as obstruction of the UN investigation team in the Democratic Republic of Congo, and confiscation of their list of witnesses. Furthermore, abusive governments have learned how to exploit the media to present themselves well. Rwanda's leader, Paul Kagame, thus told a British journalist, "There is a new way to make war through the media. And we do it better than anyone else."

The increasing sophistication of abusers—e.g., putting obstacles in the way of getting to the sites of their crimes, creating clouds of favorable propaganda and hiding evidence—requires researchers to always search for new methods themselves. For example, we now have networks to locate witnesses and bring them to us when we can't go to the sites—either because they are placed off limits by government order or because seeing witnesses on the site would place them at risk.

Technology and Investigation Strategies

New technology promises to greatly circumvent many of these obstacles. We regularly use encrypted e-mail to protect our information and sources. High technology now provides key information through satellite images. During a recent investigation of abuses in Sudan, we were able to access detailed images with super resolution, which can give much information about specific locations. Where there are massive abuses, and slashing and burning, satellite technology is capable of providing images of the scene that can filter out virtually everything but the flame and the smoke. If we were to pick a date on which there was an attack, the image could confirm the burning! An academic who had obtained satellite photos for another purpose offered them to us for use in locating and checking conditions in Burundi regroupment camps.

But even in cases when the witnesses are accessible and apparently safe, they sometimes do not talk. Part of the reason they don't speak is because they have no permission to do so from the village chief. It pays to sit down with a chief. If he wants a bit of whiskey you might want to give him a quart of whiskey, and then you will get his permission. After you get permission from the chief, you can literally do anything you want. But you may still be unable to investigate some abuses. The chief's permission does not necessarily cover all contingencies. For example, you may not make headway in investigating sexual abuses as part of the circumstances of a conflict. The victims will not speak to you despite the chief's permission. You still have to go to other leaders, women's leaders, who are the ones who have to investigate this female.

Pressuring External Power-Brokers and Mobilizing Public Opinion

The United States, the EU, and any other donor institutions should show that they will not take any African government seriously unless they demonstrate that they have a fine grasp over the human rights situation on the ground and that they have dealt with the problem that is reflected in the information provided by rights organizations such as HRW. Our information plays a crucial role. When we provide this information to key decision-makers outside Africa it is taken seriously by those concerned. It plays a special role in their discussions of conditionality arrangements for financial negotiations.

But that information provided to the financial decision-makers will not be considered credible or useful unless it is given in timely fashion, is accurate, and is particular and clear. We spend a great amount of time within my organization ensuring that the information we collect and communicate fits these criteria. Beyond the provision of the best information, we devote the most part of our time in mobilizing public opinion and in organizing a powerful constituency through which we are trying to create support. This public opinion and constituency-building work is aimed at being able to reach and influence key decision-makers through our provision of information.

The most critical condition for the effective organization of public opinion, especially through the press, is to be able to go beyond what the press normally prints. There is already a great deal of available information in the media of human rights conditions in Africa and in many other countries. But that information and stories are not important ways of moving people to action unless the information is presented in such a way that the victims are perceived as human beings. Another role *vis-à-vis* the media, therefore, is to generate data in the form of detailed stories which add life and depth, and which present victims as human beings. When this is done we are then often able to move people to action.

Until recently monitoring has involved gathering and presenting data about a current situation primarily with the intent to influence policy. With the Rwandan genocide and other egregious abusive situations such as Sierra Leone and the Democratic Republic of Congo, HRW felt the need to move in a slightly different direction—that is, to thoroughly document a past crime. This has become an important part of our ways of focusing on strategies to bring about change. We allocated significant resources, especially in Rwanda, that included supporting two and sometimes three researchers over a period of five years to produce the definitive account of the 1994 genocide. This is turn has led to another development—the role of researchers in judicial proceedings. We have provided expert testimony

as well as considerable documentation to the international tribunal for Rwanda as well as to courts in Canada, Belgium, and Switzerland.

Human rights must be lived, not simply taught. Informing people about the various conventions and local laws is useful but does not show them how to put these regulations to work for their own defense. That is shown only through systematic monitoring and consistent public use of monitoring data to demand improvement. At HRW, we also seek to use our offices and capacities to empower local NGOs and activists in Africa. To the extent that human rights are shown to be actually lived as opposed to only being taught, we have witnessed the experience of a population that is increasingly seeking enforcement of their rights within the African continent itself. We seek to reinforce this development through capacity building projects and joint monitoring, investigation and reporting projects with local groups and individuals.

Armaments Trade, Refugees and Forced Migration

As arms flows to Africa escalate and conflicts increasingly target civilians as part of a military strategy, refugee and internally displaced populations are growing on the African continent. These refugee and internally displaced populations who seek refuge by taking flight are often subjected to continuing abuses after being displaced. HRW is compelled to increasingly focus on issues of arms acquisition by abusive forces and the plight of these forcibly displaced persons.

Arms research is even much more difficult than is the regular reporting of human rights abuses. It is sensitive work and the risks involved are far greater than those involved in ordinary human rights investigations. There is also an increasing tendency for libel actions in courts if suppliers are named and shamed. The result often is that it takes much longer to undertake arms related investigations, thus costing enormous resources.

With respect to forced migration, we have focused a considerable amount of our time on the issue of refugees. We have documented violence, forced deportations, forced round-ups, harassment of urban refugees, rape and domestic violence against refugee women, and refugee children's rights abuses in Tanzania, Ethiopia, the Democratic Republic of Congo, Kenya, Guinea, and South Africa. We have also documented the gaps in international protection for internally displaced persons and the lack of an effective international protection regime for those forcibly displaced in their own countries, including in Kenya, Burundi, Rwanda, and the Democratic Republic of Congo.

HRW has also continued to call attention to the disparity in the international response to refugees as opposed to internally displaced

populations that are often forgotten. Additionally, we have pointed out the discrepancy in the international assistance provided to refugees in Europe as compared to those in Africa. A refugee in Macedonia and Albania in 1999 received ten times the daily allowance than did a refugee in Africa.

Although investigative and documentation work on the refugees and the internally displaced persons (IDP) is very similar to most other human rights investigations, there are some distinct differences in the methodology used. Firstly, refugees and internally displaced persons are often located in extremely remote and underdeveloped areas, often close to insecure borders. Travelling to these populations to obtain first-hand testimonies frequently requires several days. Since displaced populations are often confined in camps, permission is required by the government or controlling authority to obtain access to the displaced. Within the campsites, the issue of confidentiality is key. Often we have to rely on other refugees to serve as interpreters. If not done carefully, this may hinder the safety and privacy of those interviewed. Factors such as the political situation, or the ethnicity or gender of the interpreter as well as other factors can make a significant difference in whether people feel comfortable talking about their experiences.

Refugee camps are often run by the UN High Commissioner for Refugees. In some cases, our ability to access refugee populations is dependent on the cooperation of UNHCR to provide logistical and other assistance. For internally displaced persons, the problem of access is frequently exacerbated by the fact that there is often no single international agency responsible for assisting them that can help to facilitate access.

Advocacy work on refugee and IDP rights issues is often focused on the international actors. In many places, host governments are either unable or unwilling to provide assistance to refugees. In other places, it is the government that is actually responsible for the displacement. In cases such as these, a vigorous advocacy role by UN agencies and other humanitarian actors can play a key role. HRW has increasingly begun to scrutinize the role of UN agencies in refugee/IDP protection. We have issued reports that point out not only the violations occurring, but also the negligence or limitations of the UN in providing protection and assistance.

© Peter Takirambudde and Ashgate Publishing Company, 2001. Peter Takirambudde is Director of the Africa Program for Human Rights Watch.

3 Targeting Journalists to Prevent the Dissemination of Knowledge of Human Rights Violations

ANN COOPER

The Committee to Protect Journalists has been in existence since 1981. Our basic work is to take reports of abuses of journalists from all over the world, and do research to document what has happened. When we determine that an attack has happened because of a journalist's work, that becomes a case for us, and we take action. Peter Takirambudde described the need to get information about human rights issues into the media and journalists certainly are crucial in terms of reporting on human rights issues. But journalists are themselves often embroiled in their own human rights issues involving the suppression of freedom of the press. That is where my organization, The Committee to Protect Journalists, comes in. We are based in New York and we do our work around the world. We document all kinds of abuses and attacks on the press. The CPJ works on everything from journalists who are killed because of their work to those in prison because of their work.

We also monitor more broadly the press freedom situation in about 120 countries around the world. All of that is put into our annual book, *Attacks on the Press*. CPJ is based in New York, but we are a lot better known in places like Peru, Turkey, Algeria, and Belarus than we are in much of the United States. The reason that we are better known in these other areas is because the people on the ground—the local journalists—are the most vulnerable. They are almost always more vulnerable than foreign correspondents dropping in to cover a crisis or controversy. So that is where we concentrate our resources—outside the United States, although we occasionally do take a case in the U.S.

This is something that our board of directors has periodically debated when considering how we can best use our resources. It is a very conscious

decision that, while there are certainly abuses and cases in the United States involving journalists, there are also other organizations here that work on freedom of expression issues. But there is nobody who is doing this outside the United States and every time this has come up the board's decision has been that that is where we need to put our resources.

The Importance of Journalists' Reporting of Human Rights Abuses

In the U.S., people joke, "The Committee to Protect Journalists? Shouldn't that be 'The Committee to Protect People *from* Journalists?'" Even some of our journalist-colleagues say, "So what is it you actually do—pass out flak jackets to people?"

Obviously we don't. We strive to protect journalists with journalism. We believe attacks on the press must be exposed as widely as possible, because until you get the word out about press freedom violations, nothing is going to happen. You are never going to see somebody brought to justice without evidence and exposure. You are never going to see a country pressured to change its behavior. Obviously it is not always effective. Sometimes it is only effective in the very long term, but sometimes it is effective immediately.

There is really very little in the way of official protection for journalists. They are covered under the Geneva Conventions, which consider journalists to be civilians in war situations. In many of the countries where we work there are extremely repressive laws used against the press all the time. In Cuba, we have four journalists currently in jail. In one of our cases last year, Jesus Joel Diaz Hernandez, was convicted of the crime of *dangerousness*. In Yugoslavia, Slobodan Milosevic had an information law that among other things, outlaws creating "fear, panic and defeatism." You don't get thrown in jail for violating that law, but you are subject to very heavy fines and that is exactly what Milosevic did for about a year and half, trying to drive the independent or opposition media out of business by essentially fining them into bankruptcy. That may be less dramatic than using assassination or jail to silence the media, but if you succeed in shutting them down financially, that can be just as effective.

When we hear about an attack on the press we document what happened and determine whether the action was taken in reprisal for the journalist's work. We document about 500-600 such cases every year—journalists killed for their work, or thrown in jail, or physically assaulted, or censored.

Suppression and Harassment of Journalists

There are all kinds of bureaucratic control devices that are used against the media. Often the steps are not obvious and it takes investigation to identify the ties and connections between journalism and reprisal. Governments may use tax laws to harass journalists. In many places the state controls newsprint or controls access to printing presses and transportation and distribution. Maybe the action taken against a paper was because of something a journalist wrote that the government didn't like. It is harder to prove those kinds of cases, but we do investigate and try to make those connections. I can't document this statistically but, as suggested with Milosevic we do feel that there are some leaders who have become more sophisticated in the way that they go about controlling the media and are not using violence but instead using fines and laws to intimidate and punish journalists and publishers.

These leaders are using a variety of tactics to suppress the media. This includes laws used to impose heavy fines for violations by the media. Or it can be done through the use of tax laws, state-controlled advertising, state-controlled newsprint, or state-controlled printing presses. These are techniques that can be used against the media generally or to punish or intimidate a particular journalist who writes something against the powers that be or some armed forces leader or whomever it might be who does not like or does not want to see the criticism in print.

Killing and Imprisoning Journalists

But inevitably we pay the most attention to the documentation of those journalists who are killed or put in prison for no reason. In 1999 the most dangerous country in the world for journalists was Sierra Leone. Out of the 34 cases of journalists who died because of their work, 10 were in Sierra Leone. And eight of those were killed in a 10-day period when rebels entered the capital of Freetown, literally hunting down journalists who had written about atrocities committed by the rebels. Some were hunted down and assassinated in their homes.

Why pay special attention to the journalists when there are many other human rights violations occurring? It is because journalists are the *witnesses*. They are the ones who are there on the scene and in the midst of the violence and who are recording and exposing the violators and violations. This is particularly true for the local journalists. They are there when it happens, or they get there right after it happens before international monitors come in. They are particular targets because they are witnesses with access to media sources and they can tell the world about the crimes

that are being committed. There is also a broader issue. When there is no free press, there is no free expression in that country. There is not a free public forum which is a critical part of countries being able to solve their problems, or being able to deal with country-to-country disputes. Of course it is not a guarantee that there will be peace and harmony and great democracy even when a free press exists. But without the fundamentals of free press and freedom of expression it is almost certain you will not get democracy.

The ten journalists who died in Sierra Leone in 1999 represented a very extreme case, but the killing of journalists is not unique. In Sierra Leone there was very little that we could do. The ten journalists were killed very quickly, and it was a very tragic situation. But subsequently we did help several journalists come out from Sierra Leone into exile. Some of them have not gone back to their country. But there is nothing that we can do about the journalists who were killed there.

Examples of the CPJ's Pressure for Press Freedoms

But I was struck by Richard Goldstone's observation that we need to take a step back and take a longer view of things. The truth is that not that many years before the *Pinochet* case came up who would have thought that his arrest would happen? Who would thought he could be arrested in another country? I try to remind my staff and myself that you can never stop because no matter how hopeless situations appear, things always change. I have been the director at CPJ for two years. When I started, one of our very worst situations was in Nigeria, where 17 journalists were in prison. They were being held in a jail with terrible conditions and had been held for years with no signs that they were going to get out. We had already done a lot of publicity about their cases and we were quietly helping with each of their families if they needed help. But it certainly was not achieving the goal of getting the journalists out of jail.

Things could have gone on that way indefinitely, but then something happened. Sani Abacha died, and he was the dictator who was responsible for imprisoning so many journalists in Nigeria. Even then they were not immediately let out of prison. But as I saw when I covered the Soviet Union for National Public Radio and Gorbachev came to power, he was looking for a high profile public way to demonstrate his sincerity as a compassionate and democratic leader. Mikhail Gorbachev wanted a way to say, "Hey I'm different, I want you to think of me as a good guy." The first thing Gorbachev did was to start releasing some of the prisoners who had been put away by other people.

When the new generals came to power in Nigeria they were also people of a different mindset from Sani Abacha. They talked about elections and democracy. And to try to overcome the deep skepticism they could reasonably anticipate, they started releasing political prisoners. Among the first to be released were the journalists. I believe that an important reason they released the journalists was the publicity that we gave to the imprisoned journalists, and that other groups also gave to the journalists and to other political prisoners in Nigeria. This publicity sent out the message to the new leaders that, if you want to prove that you are something different from the prior regime, then let those people out of jail. They did.

Sometimes all we really do is give people moral support. That can be important because the imprisoned journalists tell us that it is important to know that people are out there and that somebody still cares. They say that "I just needed to know that other journalists felt this way and this helps me to know that I was right." To have an entire state government condemning you and saying that what you wrote was against the law and harmed the country's interests can be a heavy burden. It is important to know there are other people who believe in that principle of freedom of expression and who support you. Even in places like Cuba and China, there are people continuing to try to practice independent journalism. They are increasingly figuring out ways for using the Internet to obtain information. So it is important to continue sending the message of press freedom and the importance of freedom of expression to those people.

Elsewhere we exploit whatever leverage we can. We have seen the people of Turkey's desire to end that country's suppression of press freedom. Human rights groups in Turkey are campaigning and saying to the European Union that Turkey lacks fair standards and real press freedom and limits freedom of expression. They are saying to the Turkish government that if you want to be part of the European Union, you need to behave as do the other people in the EU. There is some sensitivity there and we have succeeded in having two journalists released who are part of at least 11 journalists in prison in Turkey.

But what is needed is much broader legal reform, and we expect to keep working at it until the results are achieved. We use a variety of tools. This includes our advocacy reports and sending protests to governments. Sometimes you look at the protest and know this president at whom it is aimed will never see it or will throw it in the wastebasket, and you ask, "what's the point?" But often the point is that we give local journalists an excuse to write about a case that they otherwise might be too intimidated to write about. The local journalists may also be our sources for a lot of our reporting. They may go out and document that "this newspaper was

firebombed two days after it published such and such an article on government corruption" or some other provocative topic. But because of the intimidation it may be difficult for them to publish that exposé on their own.

I want to end with one very recent example of how an international campaign can work to apply pressure. That example involves Russia's imprisonment of Andrei Babitsky, a Radio Liberty reporter who was one of the few people doing some real investigative work in Chechnya. Russia has made it almost impossible to know the truth of what is happening in Chechnya. To be allowed down there you have to be registered with the Russian military. Once you have registered with them, they take you around and show you what they want you to see. They tell you "don't write about what you see over there." If you don't do what they tell you, you are in trouble.

When the Russian government detained Babitsky, he might well have disappeared—except that CPJ and other press freedom organizations sent out protests, turning his disappearance into something of an international incident. Eventually the Russian Government did bring him back to Moscow, although he cannot leave Moscow, and he still has charges against him. As far as we know the government is still considering charges against him for allegedly collaborating with Chechen rebels. I don't know whether those charges will actually be prosecuted but he is still sitting there waiting to see whether this case will go forward. We will be watching closely. The success in finally getting the Russian Government to at least bring him out of captivity and back to Moscow is a lesson to all of us.

Of course the most dramatic statistic is the number of journalists who are killed every year. But we document about 500 cases of attacks on journalists every year. Of that number about 34 journalists were killed last year because of their work. We do, however, have a number of other cases that we call our "unconfirmed cases" where we strongly suspect that the journalists were killed because of their journalistic activity. We are still working on those cases until we can feel comfortable saying that the person was killed for journalism. Not only were these 34 journalists writing about human rights issues, journalists have been writing about drug trafficking in Colombia for years. Colombia is one of the most dangerous countries in the world. A number of journalists are choosing to go into exile instead of living in a state of constant threat.

Government corruption is a topic that lands journalists in trouble in many countries. Reporting human rights violations is clearly one of the most dangerous topics for journalists. The two countries in which the danger became abundantly clear were Sierra Leone where eight journalists were killed in a period of only ten days when forces came in to Freetown in

January 1999. The journalists were deliberately targeted and they were reporting on rebel-committed violations against civilians. The other country was East Timor where two journalists were killed. But there were many more journalists who were beaten and intimidated both before and after the independence. As Noam Chomsky points out in discussing citizen responsibility regarding human rights, the violence of these people began long before the independence effort in East Timor. In April 1999 the militia attacked the local newspaper, gutted it and burned it to the ground. They put the newspaper out of business for a time. Many journalists coming into East Timor during the early part of 1999, and covering events that eventually led up to the independence vote, were frequently attacked. By the time of the independence there were many more journalists who were covering the events, and they were constantly attacked. Things got so violent that as the people were fleeing to escape the violence and killing, journalists were fleeing as well. By September 3rd, 1999 when the independence vote results were announced there were almost no members of the media left in East Timor. Most of the local journalists fled along with their countrymen and the very few foreign journalists who were left retreated to the U.S. compound.

Why were these journalists targeted with so much violence? It is because they were the people who reported about the effort to move a whole population out of the country. We are convinced that there was a deliberate strategy to target journalists implemented by the militia backed by the Indonesian military, just as journalists were very deliberate targets in so many other places over the last ten to fifteen years. When the Australian peacekeeping force entered the country there were two journalists killed in the very early days. One was a Dutch reporter and one was a local reporter. The UN has said that it appears that soldiers from an Indonesian Army battalion killed the Dutch journalist and it is also believed that they are also the same soldiers who killed the local journalist, and also harassed and attacked other journalists. In this case with this specific Indonesian battalion, they were wearing uniforms and there is some reasonable degree of certainty about whom the killers actually were. This does not mean that they will be brought to justice.

As we found in so many of our cases, it is extremely rare that anyone is brought to justice in these countries for killing a journalist. Sierra Leone in 1999 was obviously the deadliest country for journalists. Several journalists, with some assistance from the Committee to Protect Journalists and other various groups, left Sierra Leone to go into exile after the worst of the killings. One of them was a journalist who worked for the state broadcasting system and he is seeking asylum in the United States. He was assigned to do programs on abuses and he went out and pulled together his

documentaries, and they were broadcast on TV. Then they were used as evidence in treason trials that ended in the executions of 24 rebel officers. In October of 1998, the journalist began to receive death threats and those threats began to intensify in July 1999 after peace agreements were signed and more rebels were coming into Freetown, Sierra Leone. Those threats were so severe that we believed that the only safe thing to do was for him to leave the country.

Conclusion

There is no question that the deliberate targeting of journalists has increased, and some of that is due to journalists' role in reporting on human rights violations. There are, as we have seen in the post Cold War world, more civil conflicts. At the same time, journalists have much better access to information than they have ever had before. In the time that I worked in the Soviet Union, when something happened there was state control of information that was very effective. It was impossible for a journalist in Moscow to write about the problems. Nowadays we complain to the Russian government about the steps that they take to control access to information and journalistic content. But it is nothing compared to what they did in the days of the Soviet Union. And there are still some journalists who are able to get around the present-day Russian controls on information and report independently on what is happening in places like Chechnya. But it is a very dangerous situation. They have more opportunities to report.

Some people have training courses for journalists. This is now done routinely for BBC correspondents. Unfortunately the journalists are at risk because they are the ones who are there all the time on the front lines. While there are some efforts to develop training courses for the local journalists in trouble spots there are not nearly enough. Jason Clay comments about what human rights activists and journalists have to learn to do is to protect themselves. His points are absolutely right. Journalists must be smarter about the dangers they face because the risks really are greater. They have to use common sense. When people call me and ask me about going into a particular area I always remind them that there is no point in going in to a place so dangerous that it is almost guaranteed you will be kidnapped or where it is very likely you will be shot. Because if you are kidnapped or shot you are not going to be able to tell the story or write about it.

© Ann Cooper and Ashgate Publishing Company, 2001. Ann Cooper is Executive Director of the Committee to Protect Journalists.

4 Investigating Human Rights Violations: Some Lessons from the Field

JASON W. CLAY

During the 1980s, I spent much of my time investigating and analyzing human rights violations against indigenous peoples and ethnic minorities. This work was undertaken at an organization called Cultural Survival where I was director of research and was building the organization's research capacity and its ability to analyze and respond to urgent situations such as genocide, famine, and refugee crises. In order to prevent these analyses to a wider audience, I founded and edited the organization's magazine, *Cultural Survival Quarterly*.

At Cultural Survival, I organized and undertook a number of research projects in response to crisis situations, both in refugee and displaced people camps in Central America, the Horn of Africa and Southeast Asia. While our teams' findings were often controversial, they were never disproved and over time the approach became the standard by which such data were judged. Consequently, I was increasingly asked to advise other NGOs, individual researchers, and bilateral and multilateral agencies on the best techniques and strategies for the collection of reliable data in crisis situations.

The protection of human rights activists and journalists requires first and foremost that they take wise steps to help themselves. The better they get at this and the more they do it, they are going to be able to get in and out of difficult situations much more easily. Learning from others, and being parts of teams when you are first starting out in this field of work is very important. Human rights organizations also need materials that they can give to the people that work for them. It is very clear who the human rights activists are. They tend to be young people. They don't tend to be people in their forties or fifties with families because they can't afford to do

that kind of work anymore and raise a family. Or, they have become so good at what they do that they assume other responsibilities in their organizations. Consequently, it is a constant battle to keep people with skills that are needed who can share their accumulated knowledge and act as guides and mentors for newer activists. In addition, it is important to team them up with local people so that they will always have a learning exchange back and forth with each other.

Most of my work involved documenting human rights abuses in Third World countries. With that in mind, there were, however, also activities done in the U.S. For example, we interviewed refugees who had been relocated to the U.S. in order to obtain ideas about what was going on in their countries and to identify good contacts back in those countries. We also interviewed aid and development workers who could often tell about things going on in countries or even particular locations or refugee camps. Like many people being debriefed about their experiences it turned out once we interviewed them they knew things that they didn't even know they knew. Some assistance agencies asked us to interview their people after they returned from assignments to find out what they weren't learning on the ground that they should know in order to be more effective. Finally, much of what I did—at least once a week for about ten years—was write affidavits in U.S. immigration cases for people trying to seek political asylum in the U.S. based on having a reasonable fear of persecution as a member of a threatened group.

I have been arrested, expelled from refugee camps, and deported. Over time I have found that there are some basic lessons that can protect those who would investigate human rights violations. Ten lessons are listed below.

Ten Basic Steps to Protect Activists

There are at least ten ways to reduce the risk of attack and persecution and to increase the chances of survival for human rights activists and journalists. It needs to be emphasized that there is no universal solution that allows anyone to give a checklist of things that need to be focused upon. There are many cultural differences and we are looking at so many different situations—past, present and yet to come—that it is very complicated.

There are certainly other steps than those described below that can be taken to increase journalists' and activists' survival probability. But, these ten strategies for survival are important actions to remember when you go into dangerous situations. Of course the reality is that the individuals doing this work are already trying to protect themselves. The bottom line is that

if you are picked up on the street by plainclothes policemen the best thing to do is just act natural—although it is much easier to say this than to do it. The problem is that at that point there is no one who is going to help you. So it is extremely important to figure out what you can do to prevent getting picked up by the police and tortured or killed. There are some *do's and don'ts* of your behavior that can at least reduce the risk.

- *Don't travel alone* Never do this kind of work by yourself. There is strength in numbers, at least a pair. Whether you are an activist or a journalist trying to get a story, take someone else along—a photographer, translator or guide journalist. You will at least have somebody.
- *If at all possible, do everything by the book* That means enter the country legally, and say exactly what it is you are doing there. There are times, however, when this "going by the book" approach doesn't work if you have to cross borders into areas of conflict. But many times having a legal basis for doing something versus entering a country under false pretenses can be the difference between survival, or even the success of a mission.
- *It is extremely important to talk to all sides of a conflict* No one has a corner on the truth of what has transpired or what might set it right. Try to remain as objective as possible in your pursuit of reality. Don't just go into a situation intending to prove a point or to prove something you have already decided before you even hit the ground.
- *Make sure that your movements in a conflict zone are known to people you trust* Whether they are friends, religious leaders, sympathetic officials, embassy staff or others, someone should know where you are and when you can be expected to be at specific locations.
- *One thing that has changed considerably about human rights work in the past 20 years is the proliferation and use of electronics* In the mid-1980s, we had human rights monitors on the Mexican border near Guatemala to talk to Mayan Indian refugees about what was happening inside Guatemala. The monitors were able to write up to five or six page stories and send them out as electronic bursts over local telephone lines. One of those stories was the basis for an article in the *New York Times*. That kind of publicity creates transparency and is a way to protect both monitors and refugees and to bring pressure against the perpetrators. Once a story has been covered, it's part of a public record. Human rights violators try to keep information about what they are doing out of the public eye. This is, in fact, the most dangerous time for people trying to expose them. The use of cell phones with the ability to send e-mail and faxes is now very important in this work.

But because many human rights organizations and researchers are underfunded, advanced electronics are almost totally unused.

There are other ways that more advanced technologies can be used to document human rights abuses. For example, in the early and mid-1980s, during the Ethiopian famine, there was a large resettlement program and an even larger *villagization* program which involved the movement of some 10 million people and the burning of many homes. With current technology, one can document those kinds of human rights violations. Satellite surveillance systems allow one to prove that homes have been built in specific locations. When you can use the technology to read license plates or count the number of ears on a stalk of corn, you can certainly tell where a house has been burned. That is not rocket science.

- *There is almost always an issue of language.* One role of monitoring human rights violations is to give the victim a voice. Their voice is not the only important one, but inevitably it is the one least heard.
- *Isolated indigenous peoples and minorities often do not speak the "national" language. In fact, the national language was often the language of the oppressors. For such groups it is important to interview them in their own language.* Since no one speaks all these different languages, monitors must rely on translators. This is a very important but sensitive issue. It should be approached with caution. The most important thing is to identify and hire the translator yourself. Do not leave this up to anyone else. Then, tape record all the interviews so that they can be independently translated to make sure that you are not being misled. The interviews should be conducted in a way to protect the anonymity of those being interviewed.
- *During a crisis, get on the ground as quickly as possible.* This includes trying to get a medical team on the ground within 24 hours to deal with the victims and document the abuses. Action must be taken as quickly as possible. After security and control systems are established it is much harder to gather reliable information about what has happened. Outsiders have far less unsupervised access. The task of interviewing people also becomes more difficult over time because the victims begin to talk among themselves and create a more homogenized version of what occurred. To obtain raw data, which is really what you are looking for, it is very important to try to obtain unfiltered responses. This gives you the most reliable insights into the nuances of what happened.
- *Have a convincing explanation for what you are doing in a crisis area.* For example, I was on the border of Ethiopia and Sudan. I was there to interview refugees in order to find out why they left in order to predict

how many more would flee and to determine how long they would stay. And I did that. But what I really wanted to do was to document systematically what had caused the people to flee in the first place. However, my cover role gave me access that allowed me to go into the camps and ask all kinds of questions. In the late 1980s, we tried to organize a conference on research methods that different organizations had learned during crises. People who collect information on topics from different fields can and should learn from each other about how to do their work better. Amnesty International, for example, has people go into prisons. They can tell by looking at fingernails, clothes, and various other things about the conditions of a person they are interviewing. Likewise the Center for Disease Control in Atlanta has doctors who go into crisis situations to gather reliable information in order to predict population flows and medical needs of masses of people moving across borders. They have gotten very good at it. We need to be able to learn from that. How do they do it? What can we learn from each other? We need to take these lessons and incorporate them into our own activities. It simply works better than only talking to those who want to talk to you. In my own work, I have found that random samples are key to the collection of reliable information in large populations of displaced people.

Human rights activists and journalists need to know much more about the lives of the people they're trying to help before they hit the ground

One of the curiosities that I have found is that most of the people who are doing a lot of the human rights activist work were urban, middle class or even wealthier individuals. Yet, they ended up interviewing primarily rural poor people. They didn't know the relevant questions to ask. They could not communicate even though they talked to a lot of people. They simply did not understand the importance of someone interrupting the planting season, stealing seeds or taking oxen when it is time to plow—or somebody taking ropes and straps needed for harnesses. In these instances, the human rights activists didn't know what a two week delay in planting meant in an agricultural society. So this information was never recorded, and the extent of such violations in the creation of famine was never documented.

The Difficult Role of Human Rights Activists

A useful focus for our concern about these issues is the role of outsiders as human rights workers. An important issue relates to how human rights organizations and other types of charitable and religious service organizations, of which there are thousands in the field, can effectively

work through the various and often conflicting cultural issues to achieve the necessary goals without alienating the intended recipients of the assistance. There is also the question of what happens when the human rights workers from outside all leave. This is particularly important in terms of what appears to be a process of reconciliation where there has been a constitutional legal arrangement reached on paper and somebody has the bright idea that the people will therefore eventually live together in harmony because all the paper solutions are in place. The reality is unfortunately that the people who live there will not be ready to live in an harmonious relationship for three, four, five, or even six generations. It takes peacetime and a strong economy to forget what has gone before. Unfortunately, continuous or even intermittent conflict tends to reinforce the memories of the earlier atrocities.

From my point of view the thing to remember is that it is never as hard for us to react to crises as it is for the people we are trying to help in their own countries and those who have been the victims of violence and human rights violations. That point is my overriding perspective. That is what the reality of the situation on the ground is for the victims and for us who feel in good faith and with the best intentions that we are trying to help them. With activists and journalists it is always hardest for those who are national actors acting and reporting in their country. They remain after everyone else goes away. There is much more protection for international people coming into a human rights crisis from outside. I worked with a human rights group in Brazil where ten of the eleven founding members were tortured in the 1970s by the military government. This is the reality on the ground. It has become much better because of the power and speed of communications. Improved communications have changed the ability and speed with which information can be transmitted around the world. This greatly increases the pressure that can be brought to bear and the ability to intervene earlier in conflicts.

Work needs to be undertaken with local NGOs and people who live in a country. For example, religious leaders and workers who have lived in the country for twenty or more years will often be integrated more into the society and can make significant contributions. Or, and this is talking just about Westerners such as those who have left organizations such as the Peace Corps and remained in the country, people like this can also be helpful. But the local NGOs can play particularly important roles during transitions that facilitate "cooling off."

In using metaphors of good and evil in human rights situations there is a flip side to the image of the monstrous human rights violator we are supplanting. That flip side imagery involves our tendency to view ourselves as cultural heroes and playing our role as the powerful outsiders

coming in to say, "Here we come to save the day!" We have achieved an incredible degree of mobility that we didn't have even fifty years ago and can now move human and material resources from one corner of the world to another with relative ease and great speed. This means that we can intervene (some would say interfere) almost anywhere. But there is a danger to our walking into another culture about which we have little knowledge and suggesting that, "I'm here to help—I'll leave computers; I'll do whatever it is that I can do." There is a serious risk of damage, much less simply that of harmless disconnection from the culture into which we are intruding. The question is also one of physical resources as well as one of human resources. The strategic question is what are the best ways for us to structure responses to crises and to help cultures to rebuild that have been devastated by inhuman brutality?

Activists who go into these situations are usually young and idealistic. They want to change the world and address wrongs, but it is hard to control their emotions. Many times, the problem is that they do not have enough training or experience. They just want to change it all and "make it all better." The result can be that many of the well-intentioned activists do more harm than good. This is not just a problem for younger people. Think about this in a context when a worker from one culture interviews a person from another culture based on a questionnaire seeking to identify post-traumatic stress syndrome. It is a problem when people go into this kind of troubled and tragic situation without the right preparation and cultural understanding. They may be trained in psychology but they are often not trained in the cultural psychology applicable to the specific people they interview, and they are not trained in how to go in and talk to people. They just have their formalized checklist, and it is based on the simplistic assumption that *in my society*, if you *have these symptoms* then you have *post-traumatic stress syndrome*. This then leads to the conclusion that since you fit my profile of post-traumatic stress syndrome, "we will *treat* you *this* way and we will put you in *this* category." It is a very difficult issue and I wish there were some real answers across the board.

I have worked with several organizations that pride themselves on being non-interventionist. The operating premise should be that when you go into such situations you don't do anything that locals could be doing on their own behalf. I think that is a very good philosophy, although it is not entirely valid because just by working in human rights you have already decided that there are some things that are okay to do and contrarily that some things are not okay. You are already making value judgments. So, by saying that we are going in but we are not making a value judgment, is false. However, with non-intervention as the underlying principle, it is less likely that you will step over the line. At least that is what I have found.

You still have to make that horrible decision of whether to do this or not and who to work with or not. But at least you have an assumption to begin from that will make it easier to make the "right" decision.

In these situations people often acknowledge there is a problem. It is not as if, because you are going in as a human rights actor, a light goes off and says, "oh you're condemned to fail because this is a *human rights problem*." The real issue is to identify the conditions that allow a local society, particularly societies that are multinational or multicultural or multi-religious, to fill the moral vacuum that exists after atrocities have taken place. I don't think outsiders have any role in that decision-making process. The tendency of anybody who wants to help in this direction should be to hold back and allow the people who ultimately have to learn how to heal, forgive, and live with each other to make the decisions. As soon as outsiders try to fill that vacuum it is full and nobody else can get in there. Then the outsiders start identifying who comes into the process and that is not only wrong—it will ultimately fail.

We have to set up a protective space and capability that allows violent and humanitarian situations to be dealt with. But we can't do it ourselves. It involves creating the space for local people to come forward because it is those people who are going to have to live there after we outsiders are long gone. And it is those people who need to set up the leadership and to reestablish connections on whatever terms they can negotiate, both initially and over time. It is similar to grafting back onto a tree all the different branches that have to be there for the tree to survive. It may never be a perfect tree but it is *their* tree and *their* business, and no one can do it for them.

There are two guiding principles that I would like to communicate to activists about human rights investigations. Don't ever forget why you are there. First and foremost it is to give a voice to the victims. It is not to say that their voice is the only one that counts, but rather that their voice regarding what happened to them is the sound most often ignored.

The second point is to constantly question your assumptions. Preconceived and preformed ideas get in the way of our really understanding what is going on in any situation. All of us have blinders. The trick is to try to loosen them even a little. One of the groups that I worked with off and on over many years is the Oromo of Ethiopia. They have a saying that goes something like, "You can't wake a person who is pretending to sleep." Many people would choose to interpret the relevance of this saying as applying only to the violators of human rights or those who directly or indirectly support them. However, the shoe fits equally on activists who go into crises knowing exactly what they have to prove before they even arrive on the ground.

© Jason W. Clay and Ashgate Publishing Company, 2001. Jason Clay is a Senior Fellow at World Wildlife Fund/US.

5 The Use of Information and Communication Technology, especially the Internet, for the Promotion and Protection of Human Rights, including Detection, Early Warning and Prevention[1]

EDWARD F. HALPIN

The growth of the Internet and other new information and communication technologies (ICTs)[2] has had a profound impact on society, to the extent that those of us living in the western world regard them as ubiquitous; with the vision of a computer in every household and the arrival of a wired society. This perception appears to be supported by good evidence, with one survey estimating the global number of Internet user in December 1996 as 60 million and in November 2000 as 407 million.[3] Another source suggested that the, "Total number of Internet users worldwide by 1999 was ... between 150 and 180 million..." with estimates that the "... expected numbers would rise to one billion by 2005."[4] Whilst there is little agreement on the exact number of Internet users, and care is required in using or accepting any of the estimates, the trend presented is of rapid growth, though the global nature of this growth is uneven. Of the 407 million users identified in the first survey 167 million were in North America, 113 million in Europe, 105 million in Asia/Pacific, 16 million in Latin America and only 3 million in the whole of Africa.[5] This picture, of variable growth in Internet access or usage, might be worthy of reflection

from a human rights perspective, giving rise to questions about the utility of the Internet as a global tool for human rights activism and perhaps to questions about global economic exclusion.

The exponential growth in ICTs has also provided a plethora of new descriptive words and phrases; most of which invest great worth in them, creating an image of other-worldliness or of some forthcoming Utopia. Terms such as the "information superhighway," "cyberspace," and even "Digital Democracy"[6] are readily used and the presumed benefits of ICTs are accepted almost without question. Are such descriptions a reality or merely image and hype? The technologies provide us with a means for instant or almost instant communication; they provide the images of war and human rights atrocities to more homes, and do so faster then ever before. But is this simply becoming a new form of entertainment, a new sort of "fly on the wall" experience, or does it help in the battle for human rights by raising awareness and consciousness?

The human rights world has readily adopted the Internet and other new communication technologies, employing them to prevent and monitor human rights abuses and to promote and protect human rights. It is fundamental to recognize that the nature of human rights abuses requires rapid responses, clearly "... oppressive regimes do not wait for the international community to register a complaint, or for human rights workers to launch a campaign. The faster human rights organizations can respond, the more likely it will be that illegal detention and other abuses can be reduced or stopped."[7] As a means of communication the Internet provides a tool for both rapid and effective responses to human rights abuses around the world, supporting the work of those who fight for justice and fairness.

Why is Quick, Accurate Information Important to Human Rights Work?

Metzl describes the importance of information to the work of human rights, commenting that "... accurate and timely information is an indispensable tool and an essential precondition for effective responsive action and the promotion of human rights, whether by organizations, individuals, governments or international institutions."[8] Information used in responding to human rights violations must be accurate, timely and verified, and then must be used with care. The major human rights NGOs apply rigorous thresholds in checking the reliability of information, even if on occasions this might cause a little delay. The failure to apply such care to information gathering and usage creates a credibility problem, which can have both short and long term consequences. Arguably if credibility is lost human

rights abusers can respond to any allegations made against them by referring to previous errors or inaccuracies, in the short term leaving the individual victim at risk and in the long term leaving the whole organization vulnerable and weak. The protection of individuals at risk, subject to arrest, torture and often under the threat of summary execution, is reliant upon the ability of organizations and individuals to campaign on their behalf, with credibility, acting quickly and using accurate information.

The Internet provides human rights NGOs and activists with the ability to promote and protect human rights, with web sites as campaigning tools and email a means of instant communication. It also aids detection by providing an immediate means of gathering information as situations develop, a mechanism for ensuring early warning, and tools to enable decision-making. Through these mechanisms preventative action can be initiated using rapid response networks, campaigning and by the provision of reports to governments and the mass media.

Metzl describes the Internet as a quicker and cheaper way for human rights groups to exchange messages, a significant factor being the ability to send a message to multiple recipients by one action, rather than sending them one at a time.[9] He also contends that information can be obtained more quickly. The Internet allows interactive communication between various parts of the human rights movement, with local groups being able to directly contact international groups without the need for intermediaries, sometimes leading to the development of new communities of interest or changes in organizational structure. He further suggests that the relationship between local groups and national/international groups is changing, with local groups becoming less reliant upon national groups for information. Metzl concludes that the Internet is "... having enormous consequences for the human rights movement as an aid to its efforts to collect, interpret, and disseminate information and to push for appropriate action in response to violations ..." and that "... electronic communication can play an essential role in developing issue networks which pressure governments and others to act."

As a preventative tool the use of modeling and identifying trends can be undertaken, an issue that the American Association for the Advancement of Science, Human Rights Program, has worked.[10] The utility of databases should allow the mapping of human rights violations and the identification of trends and types of abuse. If done properly this would allow political intervention. However, this would rely upon the standardization of information in the human rights world. Ball[11] refers to the problems and the misunderstandings that can occur, noting the need for careful database design, which should reflect an understanding of the information being collated and ensure that its presentation on the database does not distort the

analysis and comparison that can be undertaken. Ball also outlines the difference between "representative standards and exchange standards", providing a detailed explanation of the problems faced in the management of information and the problems associated with sharing it between organizations. The need for standardized controlled vocabularies, which ensure that when organizations share information they are all describing the same things, remains a difficult problem to resolve.

Human Rights Internet Users?

The human rights world consists of a global spread of organizations, ranging from major international organizations to the single-person-single-issue campaigner, with the individual activist often playing more than one role in the system. Deibert (in Alexander and Pal)[12] describes the growth and extent of human rights movement from 1950 onwards, when approximately 38 NGOs were identifiable, to 1994, when some 14,500 existed. The vast majority of these organizations participate in networks and coalitions, with the Internet now providing a significant communication tool.

The use of the Internet by human rights activists, perhaps not surprisingly, tends to mirror the picture of Internet usage found within society generally, with greatest usage found in North America and Europe and more limited access in Africa, Latin America and parts of Asia. The networks of human rights organizations based in North America and Europe work in concert with related organizations in what is often described as the developing world. The human rights world has long relied upon the ability to share information about abuses, using links, relationship and networks as a fundamental tool in the process. The development of the Internet as a mode of communication has been embraced widely by human rights NGO's with support provided in developing Internet access, as well as in fighting human rights violations, across the networks of organizations. A combination of the existing human networks, coupled with the experience of activists, has become an effective means for spreading the use of ICTs into less developed regions and in supporting capacity building.

There are two major groups of human rights players using the Internet; the organizations which work on human rights and are using the Internet as a tool for their professional activities, and individual human rights activists who use the Internet to fight against abuse directly. Because of the dispersed nature of the activity and the myriad organizational models that can be found, it might at first glance appear that the human rights activism is as anarchically organized as the Internet. However, on closer

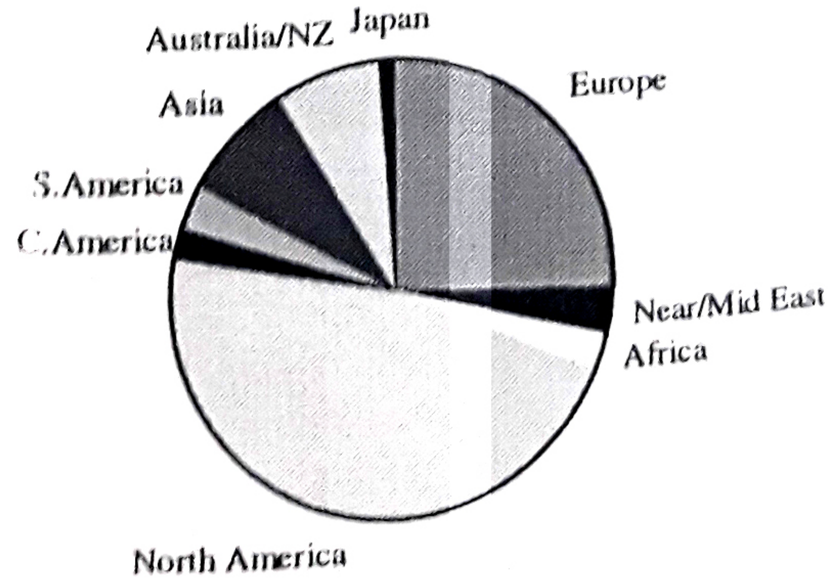
examination, it is possible to discern both formal and informal networks which are used by all of the various actors or players. One consequence of the use of the Internet that has been observed is the change in organizational structure, with new communities of interest being formed. These new communities often focus on their own specific interest or a single issue, without the need to participate in a general human rights NGO in their country or region.

A Survey of Human Rights Activity on the Internet[13]

The nature of use of the Internet for human rights activism was the subject of a survey undertaken in 1997/98, as part of a research project funded by the European Parliament Scientific and Technical Options (STOA) Unit. The questionnaire was distributed by the *Organisation Mondial Contre Torture* (OMCT) by electronic mail and in hard copy (paper), and through the Amnesty International World Wide Web (WWW) site. In total 551 questionnaires were returned and analyzed. In view of the medium used it was not possible to control the sample or to know how many other people viewed the questionnaire but chose not to respond. As a result the survey returns cannot be regarded as a complete or fully representative sample and no attempt is made to draw quantitative conclusions about the extent of Internet usage among human rights activists.

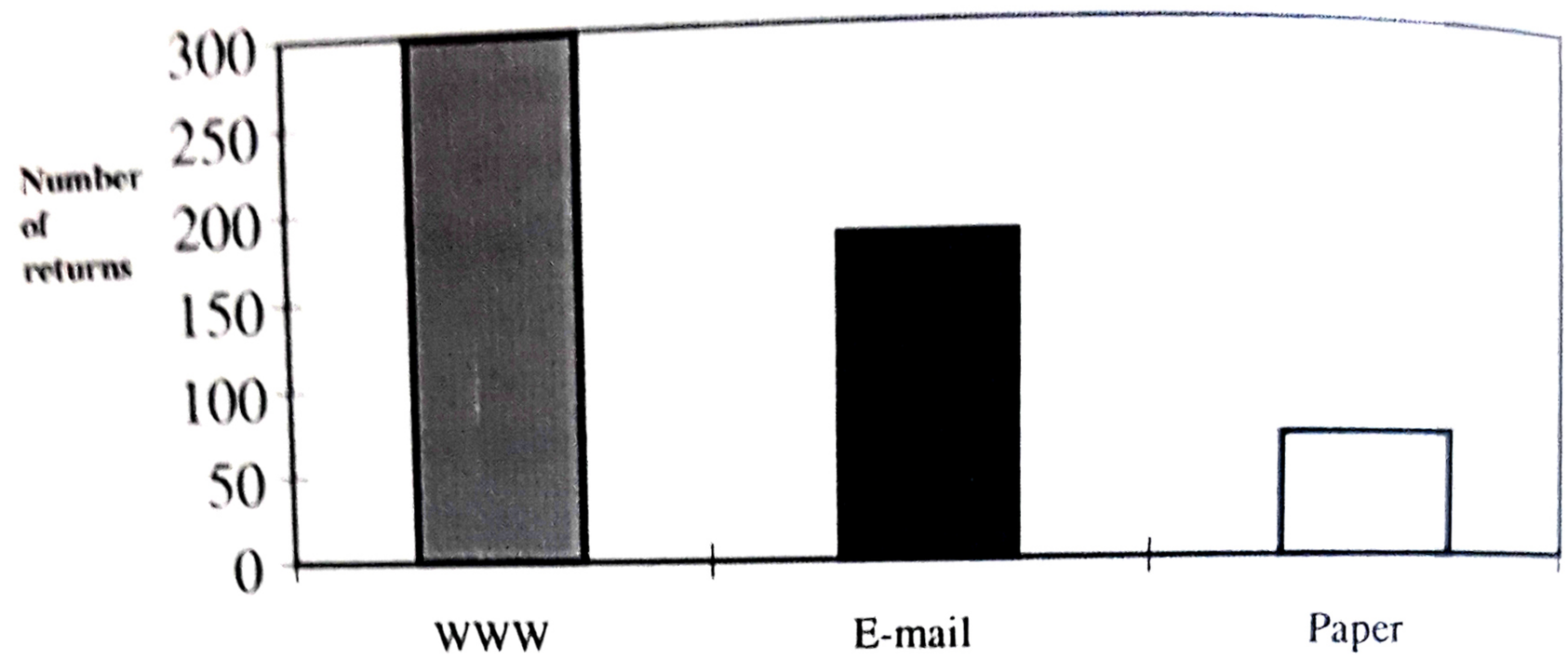
Questionnaires were completed by respondents from over 50 countries around the world, the majority coming from the developed world where, as we have seen, there is a higher recorded level of access to and usage of the Internet. The distribution of respondents by region is shown in Figure 1.

Figure 1: Regional location of respondents

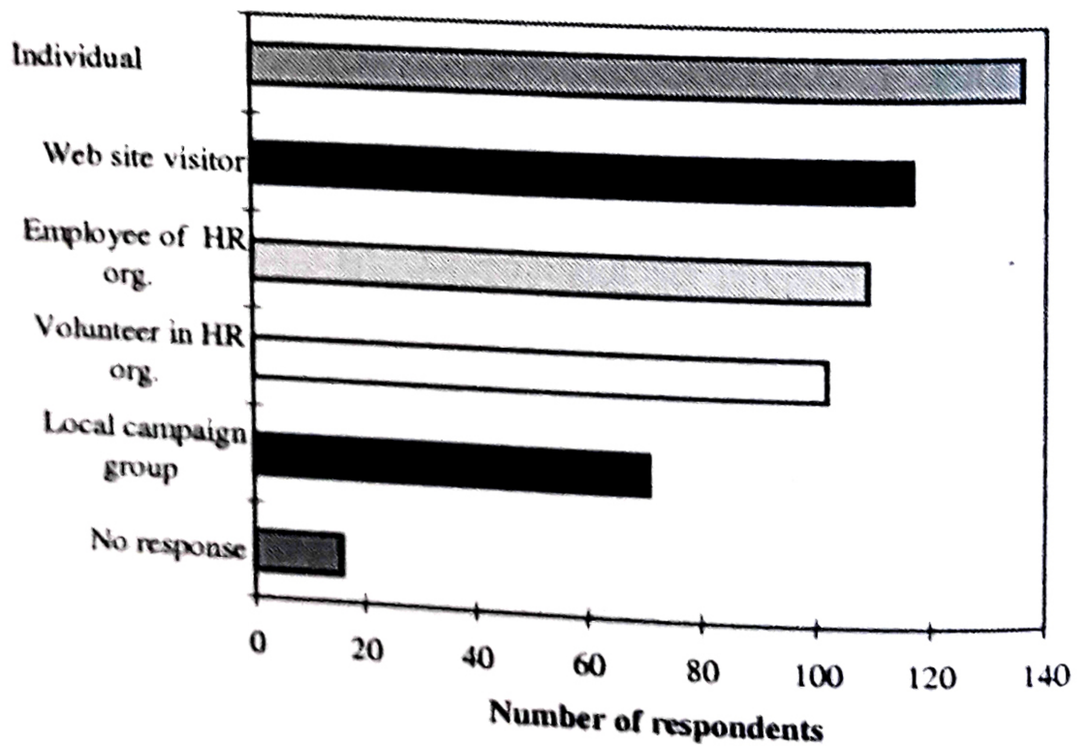
Responses were made in all three formats, although the most popular, which itself is indicative of the power of IT, were World Wide Web versions distributed and returned over the Internet.

Figure 2: Number of returns by format

Not surprisingly the largest numbers of questionnaire returns were from individual activists. Perhaps more surprising was the finding that the second largest group were interested visitors to WWW sites. That people who would not describe themselves as active in the human rights world should visit the sites demonstrates the potential of the Web as a campaigning tool, their active participation showing that interest can be translated into action and involvement. The findings also demonstrate the potential of IT to support a broad range of human rights activity.

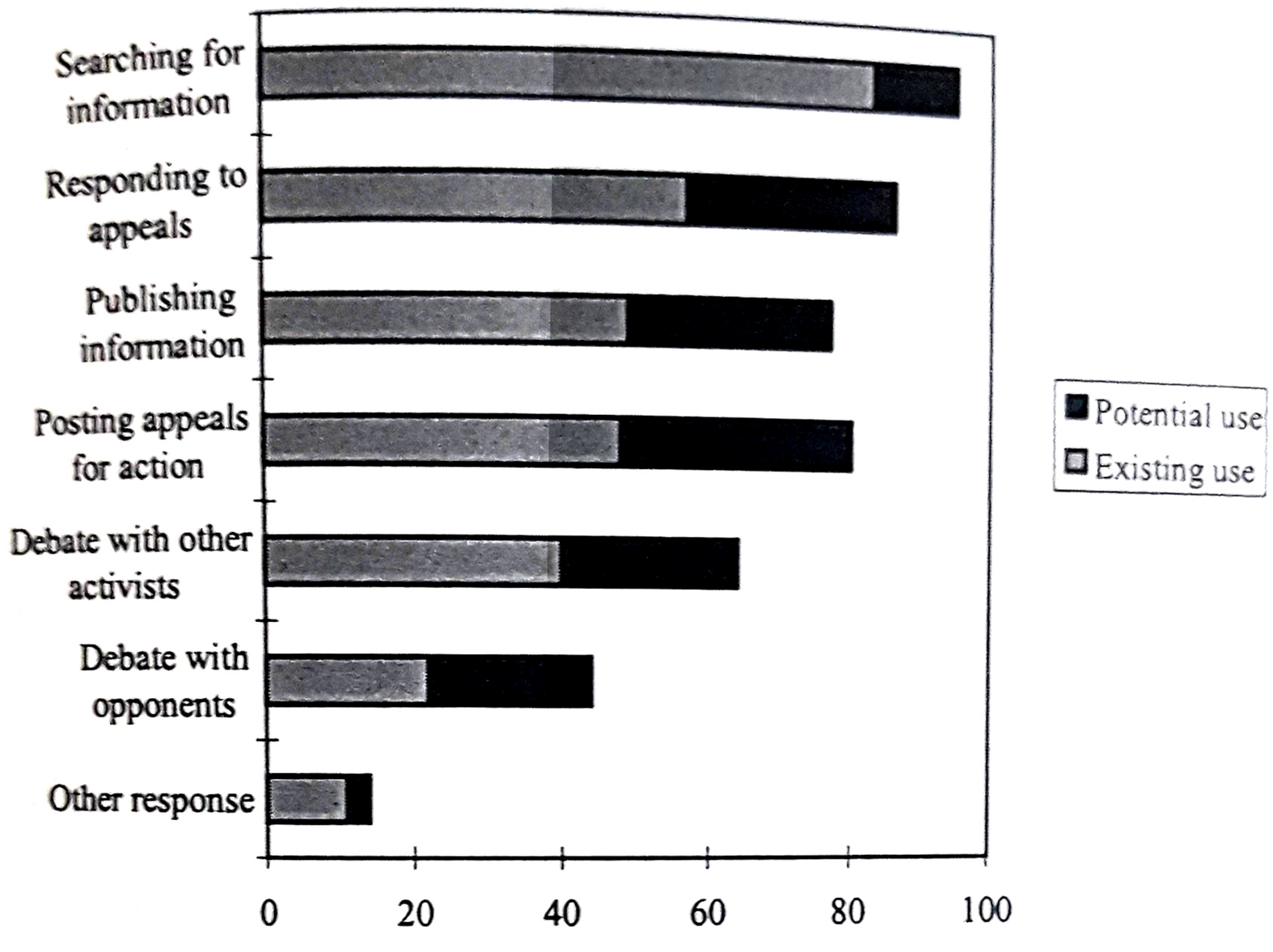
Figure 3: Respondents' involvement in Human Rights activities

Respondents were asked to indicate what they already used the Internet for, and what they would use it for if they could. The most frequent existing use was "searching for information," which was significantly more important than the next most frequent uses, i.e. "responding to appeals," "publishing information" and "posting appeals." The greatest potential, as opposed to actual, uses were for "posting appeals for action" and "responding to appeals for action" and "publishing information." Clearly

responses to this part of the questionnaires would be influenced by existing usage.

Figure 4: Existing and potential uses of the Internet

The primary reasons cited for using the Internet in human rights work were because it is quicker, more convenient and that it facilitates collaboration.

Case Studies

Much of the following case study material can be found in the book *Human Rights and the Internet*.[14]

Amnesty International—A User Case Study[15]

In this first case study Marty Langley, a long time Amnesty International member, describes the process from a volunteer point of view:

> Since 1983, I have served as a member of the Aegean Country Co-ordination Group of the United States section of Amnesty International. Along with three other Amnesty volunteers, I co-ordinate the work that members of our section do to promote improvement in human rights in Turkey, Greece, and Cyprus. In that capacity, the four of us must communicate on a regular basis not just among ourselves but also with staff members in Amnesty office around the country (primarily in Washington, D.C., and New York) and with Amnesty members

throughout the United States. We must also stay in touch with our International Secretariat in London, and we have a responsibility to stay abreast of the political situations in the three countries named above.

During my first years in this position, these tasks were carried out either by the exchange of letters and printed materials through regular mail or by making phone calls. The former required trips to copy machines and the post office and at least a two-week turn-around time (internationally a month or more); the latter meant not just a large phone bill but also having to deal with all the different time zones between California and London. It was, to say the least, expensive and inconvenient; at worst, it was frustrating because, by the time I could activate a response to news of a possible torture case or a disappearance, the information was already a minimum of two weeks old. Sometimes we were writing on behalf of an individual already released; all too often we were pleading on behalf of someone already dead and wondering if earlier intervention might have produced a different outcome.

Fifteen years later, we are functioning in a technologically different world, and it is an exciting improvement. As a volunteer, I do most of my work in the evenings after returning home from my paying job. At that time, I can send email messages and files to our other co-group members (in Ohio, Washington, D.C., and New York), to London, or to other sections in Europe, and often by the next evening I have a reply waiting for me. Our London office has many times sent email requesting that we respond immediately to a detention, and we can usually accomplish that within 48 hours of the time that the individual has been taken into custody. On at least two occasions we have actually responded ahead of the fact when there was information that an individual would be detained.

With the assistance of a former co-group member who culls the Internet for information on Turkey, Greece and Cyprus, I am able to maintain an up-to-date background on the situation in those countries that far surpasses anything I could have managed when I had to rely on U.S. media and libraries alone, and it takes one-tenth of the time. Through the World Wide Web I can monitor the daily editions of the *Turkish Daily News* (a subscription in the U.S. was beyond the means of our co-group's budget) and other web sites that have invaluable information. I am on the e-mail distribution list of various organizations, which supply relevant information on a regular basis, and I relay that to other co-group members simply by clicking the "send" button. We have a plethora of information, actually more than we can fully use, but that is a wondrous gift compared to the days when we had virtually none. A specific example is the situation of the refugees who have recently begun migrating in large numbers from Turkey to Europe. Were I restricted to information available in the U.S. media, I

would have been aware of events only about a month after stories began to appear in the European press. Instead, I have been receiving reports from the outset of the story.

One facet of our work is to co-ordinate with staff in Washington, D.C. to supply Amnesty International information to members of the United States Congress and the Administration. Preparing such information is handled through exchange of e-mail and is completed in two or three days where it used to take two or three weeks. Often in the past we simply did not do the work because, by the time we were aware of the need, it was too late to meet a deadline. Now we rarely miss an opportunity to inform officials about our concerns.

I would not hesitate to say that, since our co-group has become an "online" group, we have increased our human rights work output by at least five times what it was prior to the use of the Internet. The ability to exchange information rapidly and to respond immediately to human rights violations is a giant leap forward in this arena, and it is one that I hope will as quickly as possible be available to human rights defenders worldwide. Amnesty International has from its beginnings stated that the best weapon against human rights violations is spreading the news that they are happening and holding the violators responsible in front of the whole world community. The Internet makes it possible to do this virtually instantaneously. For those of us who do that work, it means a morale boost from stepping out of our isolated little rooms. For the victims of those violations, it can mean the difference between life and death.

This case study provides a good example of the traditional mode of operation for an Amnesty International group, prior to the introduction of the Internet, with heavy reliance placed on exchange of information between countries, traditionally undertaken by snail mail and telephone, and later by fax. The problems encountered included a long turn round time for mail (often weeks), costly telephone calls, and the bridging of global time zones. The mode of action was expensive, inconvenient and frustrating, with action sometimes being too late to be worthwhile.

The advent of the Internet has resulted in communication by email, saving time, costs and allowing instantaneous communication across time zones. It has also provided the activists with the capability to respond immediately to detentions, and additionally the ability to obtain and monitor international news and politics via the Web to provide background information vital to the analysis of daily events in the countries being monitored.

The technology provides a very substantial weapon to the armoury of the human rights activist in this case study, providing a network of skilled activists with the tools to successfully carry out their work.

A Case for the Internet: The Former Yugoslavia—The Zamir Network[16]

This case study is the product of the experiences of Djurdja Knezevic, founder and director of the Zenska Infoteka, a Women's Information and Documentation Centre in Zagreb. Djurdja was the initiator of the women's e-mail network, Zamir (for peace), in the countries of the former Yugoslavia. The following paraphrases her thoughts and words on the development of the Zamir network.

The Internet not only assists the human rights community in organizing its work; it also plays a crucial role in ensuring the free flow of information in crisis situations. During a crisis it is critical to quickly disseminate information around the world. For example, the Internet was a vital part of human rights work in the Former Yugoslavia. In 1991, when the war started in the Former Yugoslavia, communication became extremely limited, propaganda from the machinery of the state was divisive and information was difficult to share both internally and externally. One response was the creation of new communications structures by the people, with many organizations and individuals becoming members of a network called ZaMir. Subsequently this became ZaMir Transnational Net (ZTN).

Through the network, non-governmental organizations—humanitarian, peace, human rights and women's groups, among others, communicated filling the void left by the war. Through an exchange of information, they were able to mobilize resources for humanitarian aid. At the forefront of this development were women's groups, and many women acting individually. To quote Djurdja directly:

> There are a number of reasons for their enthusiastic reaction. First, feminist and other women's groups in the former Yugoslavia, especially those from Zagreb and Belgrade, were already very much connected, co-operating on many issues, and many were closely related personally as friends.
>
> With the outbreak of the war these relationships were jeopardized by the lack of communication on one hand, and by the fierce nationalistic propaganda on the other. One has to be aware that it was incredibly difficult to stay sane and objective when natïonalistic propaganda had polluted the public sphere and discourse. There were many misunderstandings and mutual suspicions about groups or individuals. Many were wondering if others—those on the other sides of the front lines—were affected by their respective nationalism. As a result of the ensuing hostilities, there was a sudden break in communication between women's groups in Zagreb and Belgrade. Where formerly these groups enjoyed open and friendly discourse, a level of suspicion arose between them that temporarily froze any contact. The need for communication was funda-mental, so ICTs were greeted enthusiastically. Many relationships

between groups, and many more on a personal level, were re-established. It was a sort of new beginning, as new forms of co-operation emerged among women in the region.

Secondly, the war called for an urgent reaction: first to try to stop the fighting, although this was unfortunately a rather utopian goal at that time, and, more realistically, to organize and give immediate help. On this latter point in particular, women are usually much faster to react. This might be explained by the general attitude of women regarding politics. Since women are traditionally not, for patriarchal reasons, involved in politics as much as men are, politics in turn does not hold as great an importance for them. Therefore, they have greater political flexibility. Moreover, women in particular suffer far more, and more immediately, from the atrocities of war. Therefore, women were not only the first who organized help for refugees and other displaced persons, but when the huge scandal of mass rape in Bosnia and Herzegovina broke out, women's groups took immediate action to turn international attention to the matter. Although the issue should be analyzed more thoroughly, it is likely that computer-mediated communication (CMC) played a fundamental role in making it a high-priority political cause. Thousands of messages from women activists and eye-witnesses—protests, calls for actions and the like—were sent via e-mail all over the world, to surprisingly great effect. In later wars where similar atrocities occurred, women, and the public in general, spoke out against the issue and were ready to face it openly. Additionally, international law has now officially recognized rape in war as a war crime; the Internet provides a tool to ensure that this crime is immediately visible to the international community.

This testimony to the importance of communication provides an important perspective, not only did the Zamir Women's Network provide a means to unite and to overcome the divisions of war, but it also provided a means by which a light could be shone on the atrocities of war. In this case adding strength to the campaign to ensure that rape was recognized as a war crime. A significant factor in this case study is the role of the technology in acting as a bridge between networks disrupted by war. Whatever the propaganda the reality of human contact, even though mediated through the technology, provided a means for human trust to develop and activists to campaign together.

B92—A Free Voice in War[17]

The following case study was presented by Graham Lane, the then Director of Information Technology at the International Secretariat based in London. It presents a brief sketch of another use of technology used to campaign

against human rights abuses, often in the face of strong government intervention.

'Radio B92 (formerly www.b92.net and now at www.freeB92.net) is a broadcast and publishing organization based in Belgrade. Founded in 1989, it undertook a wide range of activities including: radio broadcast; the production of radio and television programmes; the publishing of books, magazines, and CDs; and the operation of a cinema and cultural centre for alternative arts with a cyber centre for electronic arts and Internet training. The editorial policy of B92 is based on the Universal Declaration of Human Rights, the protection of all minorities and an anti-war stance. In April 1999, shortly after the start of NATO air strikes, Radio B92 was taken over by the Serbian authorities and the Director was replaced. Staff and journalists refused to work for the government-controlled Radio B92, eventually re-grouping around the Free B92 web site.

As one of the most prominent independent voices in Serbia, Radio B92 made extensive use of Internet technology. In November 1995, B92 started an ISP called OpenNet, as an extension of its established activities, aimed particularly at providing free Internet access for independent media and NGOs. For six months OpenNet was the only service provider in Serbia.

During the winter of 1996 and spring 1997, Radio B92 played an important role in providing independent reporting of demonstrations in Belgrade and other parts of Serbia, protesting against the government annulment of local election results, and carrying announcements and statements made by the demonstrators. As a result, in early December 1996 the Serbian authorities banned transmissions by Radio B92. In response, Radio B92 broadcast its programs across the Internet using RealAudio. These were downloaded and re-broadcast by Radio Free Europe and Voice of America resulting in more people than ever before listening to the station. Additionally, the English news service staff updated the Web site several times a day. Within 51 hours the ban was lifted and Radio B92 was back on the air.

The Association of Independent Electronic Media (ANEM), a network of 33 local radio stations, developed following the success of this 'Internet Revolution' and in recognition of the victory of the opposition parties in the disputed local elections. By early 1999 the association was broadcasting to seventy percent (70%) of the Yugoslavian population, each day carrying four hours of material produced by Radio B92. In the words of the B92 Web site: 'We can say, without fear of contradiction, that together we have successfully broken the state information monopoly, especially in the electronic media...'

It is important to note that the ANEM project is based on true technical innovation and is completely the brainchild of the radio station's young

experts. It is a combination of the Internet and satellite relay, something undertaken here for the first time in Europe. In this way we have jumped the hurdle of the state ban on the use of the existing ground repeaters and have opened up a space for even broader application of the satellite relay.

Despite such successes, the activities of B92, OpenNet and, indeed, all independent media in Serbia, remained under intense pressure from the Serbian authorities. In October 1998 a draconian 'Law on Information' was brought into effect, though Internet technology continued to support the free flow of information. At the beginning of 1999 the Serbian authorities backed moves to block access to OpenNet from the Serbian academic computer network, thereby denying students, professors and researchers throughout the country access to information produced by B92. It was, however, easy for B92 to circumvent the blockade by establishing numerous mirror sites which could not, in turn, all be blocked. As a result the blockade was partly lifted.

The Free B92 web site, hosted by XS4ALL in the Netherlands, is now an important focus for information about the status of the independent media in Yugoslavia. The site is edited and published by the B92 team of journalists and associates, working from various parts of the world. Free B92 also works on projects to support journalists and media at risk in other areas of the world.

The overall aim of the Free B92 project is to 'preserve the spirit of professionalism which has been stripped from everyday communication in Yugoslavia through the Belgrade regime's banning and take-over of Radio B92.' The Free B92 site has already hosted three 24-hour NetAid music and art events on the Web using audio and video to link worldwide soundspots with Belgrade, including a dedicated streaming session from Bosnia-Herzegovina to Belgrade."

In this case study the activists regularly faced the intervention of the state and censorship, however through imaginative use of the available technologies and the fortitude to continue they prevailed. Not only did they survive, but they also provided the focus for the battle for democracy.

East Timor—The International Internet Campaign [18]

This case study is based on the work of Sharon Scharfe, Director of the International Secretariat, Parliamentarians for East Timor (PET). PET is an international organization with support and membership in all parts of the world, who were united by concern for the human rights violations perpetrated by Indonesia on the people of East Timor.

As an element in the campaign activists concerned with human rights abuses in East Timor used the Internet as a major means of promoting

awareness of the problems faced by the East Timorese however, their political opponents also became adept at using the Internet. The Indonesian government used the Internet to promote its own position on the issue of East Timor, for example, through the Indonesian Army (ABRI) web site Http://www.mil.id, the campaigners for freedom for East Timor responded by finding their own freedom for East Timor.

"The Internet is such an effective human rights tool that it is generally viewed as a threat by the government being challenged. One example of such a challenge is that independence movements can declare 'virtual' sovereignty by registering their own unique country code domain name on the Internet. In the case of East Timor, this declaration of sovereignty was met with a severe electronic attack by Internet hackers opposed to East Timor's independence. The hackers successfully shut down much of Ireland's Internet service in their effort to combat the East Timor Ireland Solidarity Campaign's (ETISC) web site.

The ETISC, with the help of Ireland's main ISP, Connect Ireland, created the top level domain name for East Timor, '.tp.' Each country has a designated top level domain name, for example, Ireland is 'ie,' Canada is 'ca,' and so on. Previously, East Timor had not been registered .... so ETISC did so in the name of Xanana Gusamo, the jailed independence leader of East Timor.

"The use of an offshore domain service is not unusual. There are a number of countries whose top-level domain is serviced outside their territory. The registration of the domain meant that, at least in cyberspace, East Timor was recognized as independent. This symbolic victory was not unnoticed by the Indonesian government, which reacted swiftly.

On January 19, 1999, the '.tp' domain site was attacked by hackers in the most sophisticated hacking ever recorded in Ireland. It is believed at least 18 hackers worked simultaneously in a concerted effort to break into Connect Ireland's high-security system. Connect Ireland director Martin Maguire said that as soon as breaches of the system's security were detected, the company immediately shut down its operations. "Our assumption is that the attack was so well organized, so deliberate and so skilful that whoever was doing it must be getting paid. The value to them is not one of 'kudos,' said Maguire."

"The assault on virtual East Timor was the cyberspace equivalent of a military invasion. It demonstrates the power of the Internet as a human-rights tool, and the lengths to which those opposed to such sites will go to combat the Net's success. It also has broader implications, for as human rights organizations become increasingly dependent on the Internet, they may also become more vulnerable to this new brand of information terrorism."

In the East Timor case it is possible to see how the Internet can be used to create a clear political statement, the creation of a 'virtual sovereignty' providing a vision of freedom for a people controlled by their neighbours. However the might of the neighbours is equally apparent in the crushing of the "virtual sovereignty". This provides a useful reminder that whilst the Internet can be used to campaign for human rights, it can equally be used by the oppressor, perhaps in ways that the human rights activist has not yet imagined. Certainly at one level the Internet can be controlled and censored, but at another level it might be used to fake campaigns and discredit the human rights activists.

Another example from East Timor of the role of the Internet is provided by Amnesty International Chile, in their Indonesia campaign, which involved the use of both email and the WWW. The technology allowed information, which would not otherwise have been allowed into Indonesia, to enter and then to be circulated widely, quickly and relatively cheaply by NGOs inside the country. This flow of information amongst human rights activists and other interested individuals created pressure on the government to cease or desist from human rights abuses. This campaign provided access to a full text document of some 90 pages, including photographs, in a range of languages including English, French, Spanish and Indonesian, via the Internet.[9]

Some Concluding Thoughts

The case studies provided serve to show how the Internet has become a key tool in campaigning for human rights, and can be described as a quick and cheap way for human rights groups to exchange messages. One significant factor being the ability to send a message to multiple recipients by one action rather than sending messages one at a time. The Internet allows interactive communication between various parts of the human rights movement, with local groups being able to contact international groups directly without the need for intermediaries, and thus encourage the development of new communities of interest. The many applications and utilities available on the Internet seem to make it the 'killer application' for the human rights world, but a more balanced approach to it is required. The following bullet points are deliberately not answered here, but are provided as food for thought about the nature of the Internet and perhaps its value.

Some Positives

- Speed of response.
- Growing access.
- Difficulty for oppressive regimes to control.
- Exciting media, providing the opportunity to reach a new audience?

Some Negatives

- Poor quality of information.
- Western, male origins—reinforcing traditional power relations.
- Domination of the Internet by Western values, culture and language.
- Information overload—desensitizing people to the issues.
- Unequal access and economic questions for the developing world.
- Co-ordination—or rather the lack of co-ordination that the Internet provides.
- Hate/Extremism, pornography, paedophilia, trade in children and women.
- Freedom of speech and control—some governments still seek to control access.

The Internet has grown rapidly and its role within human rights organizations has become commonplace. Guzman[20] describes information technology as a positive force, where "the simple accessibility of the Internet makes it possible for people worldwide to join forces in existing human rights organizations and to form new organizations. Recruiting membership, communicating, researching issues, and mobilizing for action are facilitated by the Net."

However, when one considers the misuse of ICTs, as mechanisms of surveillance, to deny privacy and to control populations, it becomes necessary to temper one's enthusiasm. Recent work by the European Parliament,[21] for example, has identified the large-scale use of technologies for political control and the use of technology as tools of torture and repression; some of these are the very tools that in other hands are used to fight against abuses. The Report "*Silencing the Net*"[22] details the extent to which governments worldwide seek to control and manage the flow of information.

Patti Whaley, Deputy General Secretary of Amnesty International, passed this to me a little while ago. It is from a "Bluffer's Guide to the Internet" from a South Africa newspaper,[23] and it explained alternating options for predicting the impact of the Internet:

"*The world will be a better place!* By 2006, everyone in the world will be online. The Internet will make shops, offices, and business travel entirely unnecessary. This will save so much money that everything will be free! Wars will end! Everyone will be happy!

The world will be a worse place By 2006, everyone *in the West* will be online, but the growing billions outside developed capitalist society will still live in poverty. The resulting instability will cause worldwide war, or someone will finally use the nuclear bomb recipe—available over the Internet. Everyone will die.

People will take over the Internet By 2006, the sheer volume of Internet traffic will mean that government control will be impossible. Self-governing little societies will spring up with people living in 'virtual villages'. Everyone will be free.

Government will take over the Internet By 2006, Big Brother will really be watching you. All your e-mails, all your bank details, all your personal schedules and purchases—everything will be recorded and scrutinised. Internet computers will be fitted with cameras that will monitor you 24 hours a day. Totalitarian regimes will be in power everywhere. Everyone will be oppressed.

The Internet is a passing fad By 2006, the novelty of cyberspace will fade. Everyone will go about their business, just as they always did. It will save you a lot of money to ignore it—it will go away.

The Internet is here to stay By 2006, everyone in the world will be connected to everyone else at least twice. You will socialise through your computer screen, go on holiday without leaving your living room, and have arguments with thousands of people you've never met before. The Internet will be so pervasive that your only chance for economic survival is to invest heavily and reorient your entire strategy around the Net."

Patti went on to say that:

> Although tongue-in-cheek, the article illustrates the bewilderment that many of us feel when we try to assess the impact of the Net on our lives. Human rights NGOs are not immune from that bewilderment; we tend to swing between unbridled enthusiasm for the Net's potential for activism, and dire warnings of the ruination of public discourse that will result from meddling regulators and commercial interests.

It is perhaps better not to imagine or believe that the Internet and current technological developments provide us with a digital Utopia for human rights activism. Rather than invest too much faith or belief in the Internet it is perhaps better to view it as a tool, to be used when appropriate and useful. The Internet must therefore be valued for its utility, not an answer to all the world's ills, creating new opportunities and raising new questions for the human rights world.

The important factor in human rights work remains the individual activists—it is only through their intervention and action that we know about the abuses and violations of human rights. As Justice Richard Goldstone pointed out, as Chief Prosecutor to the United Nations International Tribunals for the former Yugoslavia and Rwanda, the weight of traditional mail he received from activists and victims ensured that he was fully aware of the extent and nature of war crimes. The people's voice prevailed.

Notes

© Edward F. Halpin and Ashgate Publishing Company, 2001. *Edward Halpin is Reader in* Information Management in the School of Information Management, at the Leeds Metropolitan University.

1 This chapter results from work and publications undertaken over the past three years and relies upon the following published works. *The Use of the Internet by the European Parliament for the Promotion and Protection of Human Rights*. European Parliament, Luxembourg 1998 (with S. Fisher), "Through the Net to Freedom: information, the Internet and human rights," *Journal of Information Science* (with P Brophy), and *Human Rights and the Internet* (with S. Hick and E. Hoskins). I wish to record here my appreciation of their work, thanks for their collaboration and recognition of their contribution to this chapter through my research and publications with them.

2 The wider term Information and Communication Technologies (ICTs) is used here, as the Internet is only one of a number of technologies used by the human rights world. The Internet, however, will be the primary technology considered.

3 Http://www.nua.net/surveys/how_many_online/ (site visited 21st March 2001).

4 J.Slavin *The Internet and Society* (Polity Press, Cambridge, UK, 2000).

5 Http://www.nua.net/surveys/how_many_online/ (site visited 21st March 2001).

6 B. Hague and B. Loader, *Digital Democracy: Discourse and Decision Making in the Information Age* (London, Routledge, 1999).

7 P. Brophy and E. F. Halpin 'Through the Net to Freedom: information, the Internet and human rights,' *Journal of Information Science* 25 (5) 1999, PP 351 - 364

8 J. Metzl, 'Information technology and human rights,' *Human Rights Quarterly*, 18 (1996) 705-746.

9 Metzl, *id*.

10 Available at: http://shr.aaas.org/program/

11 Ball P., et al, "Information Technology, information management and human rights: a response to Metzl," *Human Rights Quarterly* 19 (1997) 836-863.

12 Pal L. and Alexander C. J. (chapter by Deibert), *Digital Democracy*, Toronto, Oxford University Press (1998).

13 Halpin E. F. and Fisher S. M., *The Use of the Internet by the European Parliament for the Promotion and Protection of Human Rights*. European Parliament, Luxembourg 1998.

14 Hick S., Halpin E. F. and Hoskins E., *Human Rights and the Internet*. Macmillan, Basingstoke 2000.

15 Guzman D., Unpublished paper from work on the history of the Internet in human rights work.

16 *Human Rights and the Internet*, *supra*, n. 14, chapter by Djurdja Knevic.
17 *Human Rights and the Internet*, *supra*, n. 14, chapter by Graham Lane.
18 *Human Rights and the Internet*, *supra*, n. 14, chapter by Sharon Scharfe.
19 Halpin E. F. and Fisher S. M., *supra*, n. 13.
20 Halpin E. F. and Fisher S. M., *supra*, n. 13.
21 European Parliament Scientific and Technological Assessment (STOA) Unit, *The Technologies of Political Control*, European Parliament, Luxembourg, 1998, PE 166.499.
22 http://www.epic.org/free_speech/intl/hrw_report_5_96.html.
23 R. Ainsley, and A. Rae, *Bluff Your Way in Computers* (Ravette Pub Ltd 1996).